ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Διπλωματική Εργασία

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ “BRIC”

της

ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΤΣΙΦΤΕΛΙΔΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: Δημήτριος Σουμπενιώτης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη Στρατηγική Διοικητική Λογιστική και τη Χρηματοοικονομική Διοίκηση

Σεπτέμβριος 2017

στους γονείς μου Κώστα & Σοφία,

στα αδέρφια μου Ηλία & Σοφία, Ηρακλή & Χριστίνα,

στα ανίψια μου Σοφία, Κλειώ, Κωνσταντίνο

για την αγάπη τους, την υποστήριξη και την ανοχή τους…….

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά
τον επιβλέποντα της παρούσας διπλωματικής, καθηγητή κ. Δημήτριο Σουμπενιώτη, για την άψογη συνεργασία, την καθοδήγηση, την υποστήριξη, τη βοήθεια και κυρίως για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε,
τους καθηγητές μου για τις γνώσεις που μου μετέδωσαν κατά τη διάρκεια των σπουδών μου,
το προσωπικό της Γραμματείας των ΠΜΣ του Τμήματος Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής για τη διαρκή διοικητική υποστήριξη,
την αγαπημένη μου φίλη και για μια ακόμη φορά συμφοιτήτριά μου Χριστιάνα Κορμπή, για την αμέριστη συμπαράσταση και υποστήριξη
και τέλος
την οικογένειά μου, για όλα αυτά που μου πρόσφεραν και συνεχίζουν να μου προσφέρουν ανιδιοτελώς και απλόχερα…… χωρίς αυτούς δεν θα είχα καταφέρει τίποτα στη ζωή μου!!!

Αγγελική Κ. Τσιφτελίδου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εθνική ανταγωνιστικότητα αποτελεί δείκτη της παραγωγικότητας μιας χώρας και αντικατοπτρίζει τη δυναμική του μικροοικονομικού περιβάλλοντος, αποτελώντας παράλληλα βασική παράμετρο βελτίωσης των μακροοικονομικών μεγεθών της.

Στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία, η διατήρηση της εθνικής ανταγωνιστικότητας με σημείο αναφοράς την εθνική οικονομία, αποκτά σημαντικότερο χαρακτήρα ως παράγοντας αποτροπής πιθανής οικονομικής κατάρρευσης και κοινωνικής καταστροφής. Η ενίσχυσή της δε, αφορά στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ανάπτυξης της οικονομικής δραστηριότητας, μεταξύ των οποίων κυρίαρχο ρόλο κατέχει η δημιουργία ενός ευνοϊκού ρυθμιστικού περιβάλλοντος για την προσέλκυση εγχώριων και ξένων επενδύσεων και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

Η αξιολόγηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος σε επίπεδο εθνικών οικονομιών κρίνεται αναγκαία για τη συνεχή βελτίωσή του και τον συντονισμό του με τις ταχύτατες αλλαγές που επιφέρει η τεχνολογία στα σύγχρονα επιχειρηματικά μοντέλα. Παράλληλα, στο ίδιο επίπεδο, με στόχο τη συνεχή και μακροχρόνια βιώσιμη ανάπτυξη, αναγκαία κρίνεται η αξιολόγηση της εθνικής ανταγωνιστικότητας. Σκοπός είναι η ανάδειξη πιθανών εμποδίων στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, ο εντοπισμός των γενεσιουργών παραγόντων και η υπόδειξη των βέλτιστων πρακτικών και της εφαρμογής των απαραίτητων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την εξάλειψη αυτών.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία επιχειρείται η συγκριτική αξιολόγηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας των χωρών BRIC (Brazil, Russia, India, China), η ανάπτυξη των οποίων είναι ένα από τα σημαντικότερα οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά φαινόμενα του 21ου αιώνα. Οι BRICs έχουν αναγνωριστεί ως χώρες μεγάλων ευκαιριών και δυνατοτήτων ανάπτυξης. Τα οικονομικά μεγέθη τους όπως ρυθμοί ανάπτυξης, δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες και ύψος συναλλαγματικών διαθεσίμων, είναι συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα των χωρών της G7 και ενδεικτικά της σημαντικότητας του ρόλου που διαδραματίζουν οι τέσσερις αυτές χώρες στη διαμόρφωση της παγκόσμιας οικονομικής και πολιτικής σκηνής.

Η μεθοδολογική προσέγγιση για την επίτευξη του σκοπού της μελέτης περιλαμβάνει τη χρήση δύο έγκυρων και κοινά αποδεκτών παγκόσμιων δεικτών μέτρησης: του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας (ease of doing business index) και του δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας (global competiveness index).

Επιγραμματικά, το φιλικότερο επιχειρηματικό περιβάλλον μεταξύ των BRICs φαίνεται να έχει η Ρωσία, η οποία παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση γενικά στον δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας. Με βάση τον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας, η Κίνα είναι η πιο ανταγωνιστική από τις χώρες BRIC, ακολουθούμενη σχετικά κοντά από την Ινδία.

ABSTRACT

National competitiveness is an indicator of a country's productivity and reflects the dynamics of the microeconomic environment, while being a key parameter for improving its macroeconomic aggregates.

In the globalized economy, sustaining national competitiveness, with a reference to the national economy, is becoming more important as a factor in preventing a possible economic collapse and social disaster. Its reinforcement is to create the proper conditions for the development of economic activity, including, of paramount importance, the creation of a favorable regulatory environment to attract domestic and foreign investment and to develop entrepreneurship.

The assessment of the business environment at the level of national economies is considered necessary for its continuous improvement and coordination with the rapid changes brought about by technology in modern business models. At the same level, aiming at continuous and long-term sustainable development, it is necessary to assess the national competitiveness. The aim is to highlight potential obstacles to the development of entrepreneurship, to identify the underlying root causes and to indicate best practices and implement the necessary structural reforms to eliminate them.

This thesis attempts to comparatively evaluate the business environment and the competitiveness of the BRIC countries (Brazil, Russia, India, China), whose development is one of the most important economic, political and social phenomena of the 21st century. The BRICs have been acknowledged as countries of great opportunities and potential abilities for development. Their financial ratios such as growth rates, public and private spending and foreign exchange reserves are comparable to those of the G7 and indicative of the importance of the role that these four countries play in the shaping of the global economic and political scene.

The methodological approach to achieve the purpose of this study involves the use of two valid and commonly accepted global measurement indicators: the ease of doing business index and the global competitiveness index.

Briefly, Russia has the most friendly business environment among BRICs showing the best overall performance in the ease of doing business index. Based on the global competitiveness index, China is the most competitive of the BRIC countries, followed closely by India.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ..... **iii**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ..... **iv**

ABSTRACT ..... **vi**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ..... **vii**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ & ΠΙΝΑΚΩΝ ..... **viii**

Α. ΕΙΚΟΝΕΣ viii

Β. ΠΙΝΑΚΕΣ viii

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ..... **ix**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ **1**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ **4**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ **11**

2.1 ΜΕΤΡΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 11

2.2 ΜΕΤΡΗΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΟΙ ΧΩΡΕΣ "BRIC" **25**

3.1 ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ 25

3.2 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ BRICs 27

3.3 ΒΡΑΖΙΛΙΑ 30

3.4 ΡΩΣΙΑ (ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ) 33

3.5 ΙΝΔΙΑ 36

3.6 ΚΙΝΑ (ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ) 40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ "BRIC" **44**

4.1 ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ BRICs 44

4.2 Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ BRICs 114

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ **138**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ **141**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ **148**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ & ΠΙΝΑΚΩΝ

Α. ΕΙΚΟΝΕΣ

Εικόνα 1: The GCI Framework: The 12 Pillars of Competitiveness..... 22

Εικόνα 2: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας: επισκόπηση επιδόσεων 114

Εικόνα 3: ΡΩΣΙΑ_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας: επισκόπηση επιδόσεων 115

Εικόνα 4: ΙΝΔΙΑ_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας: επισκόπηση επιδόσεων 116

Εικόνα 5: ΚΙΝΑ_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας: επισκόπηση επιδόσεων 117

Β. ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1: Ο δείκτης “Ease of Doing Business” - οι 10 επιμέρους δείκτες & οι υποδείκτες τους 13

Πίνακας 2: Τι δεν καλύπτει ο δείκτης Ease of Doing Business 14

Πίνακας 3: Πλεονεκτήματα και περιορισμοί της μεθοδολογίας του Ease of Doing Business..... 16

Πίνακας 4: The Global Competitiveness Index framework 24

Πίνακας 5: Subindex weights and income thresholds for stages of development..... 24

Πίνακας 6: Η Βραζιλία με μια ματιά (2016) 30

Πίνακας 7: Η Ρωσία με μια ματιά (2016) 33

Πίνακας 8: Η Ινδία με μια ματιά (2016) 36

Πίνακας 9: Η Κίνα με μια ματιά (2016)..... 40

Πίνακας 10: Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Βραζιλίας βάσει των δύο μετρήσεων του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας 46

Πίνακας 11: Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Ρωσίας βάσει των δύο μετρήσεων του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας 48

Πίνακας 12: Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Ινδίας βάσει των δύο μετρήσεων του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας 50

Πίνακας 13: Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Κίνας βάσει των δύο μετρήσεων του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας 52

Πίνακας 14: Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας 2016-2017: κατάταξη και βαθμολογία των BRICs 118

Πίνακας 15: Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας: κατάταξη και βαθμολογία των 138 χωρών που καλύπτονται το 2016-2017 (σύγκριση με το 2015-2016) 134

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας - Κατάταξη της Βραζιλίας στους επιμέρους δείκτες (σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες)..... 46

Διάγραμμα 2: Απόσταση από το σύνορο – Βαθμολογία της Βραζιλίας στους επιμέρους δείκτες 47

Διάγραμμα 3: Διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας - Κατάταξη της Ρωσίας στους επιμέρους δείκτες (σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες)..... 48

Διάγραμμα 4: Απόσταση από το σύνορο – Βαθμολογία της Ρωσίας στους επιμέρους δείκτες..... 49

Διάγραμμα 5: Διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας - Κατάταξη της Ινδίας στους επιμέρους δείκτες (σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες)..... 50

Διάγραμμα 6: Απόσταση από το σύνορο – Βαθμολογία της Ινδίας στους επιμέρους δείκτες..... 51

Διάγραμμα 7: Διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας - Κατάταξη της Κίνας στους επιμέρους δείκτες (σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες)..... 52

Διάγραμμα 8: Απόσταση από το σύνορο – Βαθμολογία της Κίνας στους επιμέρους δείκτες 53

Διάγραμμα 9: Κατάταξη (2017) των BRICs με βάση τη διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας (συνολικά και ανά επιμέρους δείκτη)..... 54

Διάγραμμα 10: Βαθμολογία των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο (2017) (συνολικά και ανά επιμέρους δείκτη) 55

Διάγραμμα 11: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στις δύο μετρήσεις του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας 56

Διάγραμμα 12: Απόσταση από το σύνορο (2017) – BRIC, περιφερειακός μέσος όρος του ΟΟΣΑ (επιμέρους δείκτες)..... 57

Διάγραμμα 13: Απόσταση από το σύνορο - σύγκριση του μέσου όρου των BRICs με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (στους επιμέρους δείκτες)..... 58

Διάγραμμα 14: Απόσταση από το σύνορο – μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 59

Διάγραμμα 15: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία έναρξης επιχείρησης 59

Διάγραμμα 16: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού διαδικασιών στην έναρξη επιχείρησης..... 60

Διάγραμμα 17: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού ημερών στην έναρξη επιχείρησης 60

Διάγραμμα 18: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους στην έναρξη επιχείρησης..... 60

Διάγραμμα 19: Κατάταξη (2017) βάσει ελάχιστου απαιτούμενου κεφαλαίου στην έναρξη επιχείρησης 61

Διάγραμμα 20: BRICs_Έναρξη επιχείρησης – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 61

Διάγραμμα 21: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Έναρξη επιχείρησης – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 62

Διάγραμμα 22: ΡΩΣΙΑ_Έναρξη επιχείρησης – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 62

Διάγραμμα 23: ΙΝΔΙΑ_Έναρξη επιχείρησης – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 63

Διάγραμμα 24: ΚΙΝΑ_Έναρξη επιχείρησης – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 63

Διάγραμμα 25: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία κατασκευαστικών αδειών 64

Διάγραμμα 26: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού διαδικασιών στις κατασκευαστικές άδειες 65

Διάγραμμα 27: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού ημερών στις κατασκευαστικές άδειες 65

Διάγραμμα 28: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους στις κατασκευαστικές άδειες 65

Διάγραμμα 29: Κατάταξη (2017) βάσει δείκτη ελέγχου ποιότητας κτιρίου στις κατασκευαστικές άδειες 66

Διάγραμμα 30: BRICs_Κατασκευαστικές άδειες – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 66

Διάγραμμα 31: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Κατασκευαστικές άδειες – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 67

Διάγραμμα 32: ΡΩΣΙΑ_Κατασκευαστικές άδειες – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 67

Διάγραμμα 33: ΙΝΔΙΑ_Κατασκευαστικές άδειες – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 68

Διάγραμμα 34: ΚΙΝΑ_Κατασκευαστικές άδειες – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 68

Διάγραμμα 35: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία ηλεκτροδότησης 70

Διάγραμμα 36: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού διαδικασιών στην ηλεκτροδότηση 71

Διάγραμμα 37: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού ημερών στην ηλεκτροδότηση 71

Διάγραμμα 38: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους επιβάρυνσης στην ηλεκτροδότηση 71

Διάγραμμα 39: Κατάταξη (2017) βάσει αξιοπιστίας εφοδιασμού και διαφάνειας φορολόγησης στην ηλεκτροδότηση 71

Διάγραμμα 40: BRICs_Ηλεκτροδότηση – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 72

Διάγραμμα 41: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Ηλεκτροδότηση – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 73

Διάγραμμα 42: ΡΩΣΙΑ_Ηλεκτροδότηση – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017..... 73

Διάγραμμα 43: ΙΝΔΙΑ_Ηλεκτροδότηση – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017..... 74

Διάγραμμα 44: ΚΙΝΑ_Ηλεκτροδότηση – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017..... 74

Διάγραμμα 45: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία εγγραφής ακίνητης περιουσίας 76

Διάγραμμα 46: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού διαδικασιών στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας.... 76

Διάγραμμα 47: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού ημερών στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας 77

Διάγραμμα 48: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας..... 77

Διάγραμμα 49: Κατάταξη (2017) βάσει ποιότητας διαχείρισης στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας .. 77

Διάγραμμα 50: BRICs_Εγγραφή ακίνητης περιουσίας – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017..... 78

Διάγραμμα 51: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Εγγραφή ακίνητης περιουσίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 79

Διάγραμμα 52: ΡΩΣΙΑ_Εγγραφή ακίνητης περιουσίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 79

Διάγραμμα 53: ΙΝΔΙΑ_Εγγραφή ακίνητης περιουσίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 80

Διάγραμμα 54: ΚΙΝΑ_Εγγραφή ακίνητης περιουσίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 80

Διάγραμμα 55: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία λήψης πιστώσεων..... 81

Διάγραμμα 56: Κατάταξη (2017) βάσει δύναμης των νομικών δικαιωμάτων δανειοληπτών και δανειστών στη λήψη πιστώσεων 82

Διάγραμμα 57: Κατάταξη (2017) βάσει βαθμού πληροφόρησης στη λήψη πιστώσεων..... 82

Διάγραμμα 58: BRICs_Λήψη πιστώσεων – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 83

Διάγραμμα 59: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Λήψη πιστώσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 84

Διάγραμμα 60: ΡΩΣΙΑ_Λήψη πιστώσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017..... 84

Διάγραμμα 61: ΙΝΔΙΑ_Λήψη πιστώσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 85

Διάγραμμα 62: ΚΙΝΑ_Λήψη πιστώσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 85

Διάγραμμα 63: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία προστασίας επενδυτών μειοψηφίας 86

Διάγραμμα 64: Κατάταξη (2017) βάσει δύναμης προστασίας επενδυτών μειοψηφίας 87

Διάγραμμα 65: Κατάταξη (2017) βάσει βαθμού έκτασης του ρυθμιστικού πλαισίου σύγκρουσης συμφερόντων στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας 87

Διάγραμμα 66: Κατάταξη (2017) βάσει βαθμού διακυβέρνησης των μετόχων στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας 87

Διάγραμμα 67: BRICs_Προστασία επενδυτών μειοψηφίας – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 88

Διάγραμμα 68: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Προστασία επενδυτών μειοψηφίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 89

Διάγραμμα 69: ΡΩΣΙΑ_Προστασία επενδυτών μειοψηφίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 89

Διάγραμμα 70: ΙΝΔΙΑ_Προστασία επενδυτών μειοψηφίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 90

Διάγραμμα 71: ΚΙΝΑ_Προστασία επενδυτών μειοψηφίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 90

Διάγραμμα 72: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία πληρωμής φόρων 91

Διάγραμμα 73: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού πληρωμών στην πληρωμή φόρων 92

Διάγραμμα 74: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού ωρών στην πληρωμή φόρων 92

Διάγραμμα 75: Κατάταξη (2017) βάσει συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης στην πληρωμή φόρων 92

Διάγραμμα 76: BRICs_Πληρωμή φόρων – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 93

Διάγραμμα 77: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Πληρωμή φόρων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 94

Διάγραμμα 78: ΡΩΣΙΑ_Πληρωμή φόρων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 94

Διάγραμμα 79: ΙΝΔΙΑ_Πληρωμή φόρων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 95

Διάγραμμα 80: ΚΙΝΑ_Πληρωμή φόρων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 95

Διάγραμμα 81: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία διασυνοριακού εμπορίου 96

Διάγραμμα 82: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου τελωνειακών διαδικασιών στο διασυνοριακό εμπόριο (εξαγωγές) 97

Διάγραμμα 83: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους τελωνειακών διαδικασιών στο διασυνοριακό εμπόριο (εξαγωγές) 97

Διάγραμμα 84: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου συμπλήρωσης απαραίτητων εγγράφων στο διασυνοριακό εμπόριο (εξαγωγές) 97

Διάγραμμα 85: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους συμπλήρωσης απαραίτητων εγγράφων στο διασυνοριακό εμπόριο (εξαγωγές) 98

Διάγραμμα 86: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου τελωνειακών διαδικασιών στο διασυνοριακό εμπόριο (εισαγωγές) 98

Διάγραμμα 87: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους τελωνειακών διαδικασιών στο διασυνοριακό εμπόριο (εισαγωγές) 98

Διάγραμμα 88: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου συμπλήρωσης απαραίτητων εγγράφων στο διασυνοριακό εμπόριο (εισαγωγές) 99

Διάγραμμα 89: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους συμπλήρωσης απαραίτητων εγγράφων στο διασυνοριακό εμπόριο (εισαγωγές) 99

Διάγραμμα 90: BRICs_Διασυνοριακό εμπόριο – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 100

Διάγραμμα 91: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Διασυνοριακό εμπόριο – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 100

Διάγραμμα 92: ΡΩΣΙΑ_Διασυνοριακό εμπόριο – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 101

Διάγραμμα 93: ΙΝΔΙΑ_Διασυνοριακό εμπόριο – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 101

Διάγραμμα 94: ΚΙΝΑ_Διασυνοριακό εμπόριο – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 102

Διάγραμμα 95: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία εφαρμογής συμβάσεων 103

Διάγραμμα 96: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου στην εφαρμογή συμβάσεων 103

Διάγραμμα 97: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους στην εφαρμογή συμβάσεων 104

Διάγραμμα 98: Κατάταξη (2017) βάσει ποιότητας των δικαστικών διαδικασιών στην εφαρμογή συμβάσεων 104

Διάγραμμα 99: BRICs_Εφαρμογή συμβάσεων – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 105

Διάγραμμα 100: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Εφαρμογή συμβάσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 106

Διάγραμμα 101: ΡΩΣΙΑ_Εφαρμογή συμβάσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 106

Διάγραμμα 102: ΙΝΔΙΑ_Εφαρμογή συμβάσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 107

Διάγραμμα 103: ΚΙΝΑ_Εφαρμογή συμβάσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 107

Διάγραμμα 104: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία ολοκλήρωσης πτωχευτικής διαδικασίας 108

Διάγραμμα 105: Κατάταξη (2017) βάσει ποσοστού ανάκτησης στην ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας 109

Διάγραμμα 106: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου στην ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας 109

Διάγραμμα 107: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους στην ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας 109

Διάγραμμα 108: Κατάταξη (2017) βάσει ισχύος του ρυθμιστικού πλαισίου στην ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας 110

Διάγραμμα 109: BRICs_Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 111

Διάγραμμα 110: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 111

Διάγραμμα 111: ΡΩΣΙΑ_Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 112

Διάγραμμα 112: ΙΝΔΙΑ_Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 112

Διάγραμμα 113: ΚΙΝΑ_Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017 113

Διάγραμμα 114: BRICs_Κατάταξη (2016-2017) βάσει του δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας 119

Διάγραμμα 115: BRICs_Βαθμολογία (2016-2017) στον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας 119

Διάγραμμα 116: Κατάταξη (2016-2017) βάσει βαθμολογίας στον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας 119

Διάγραμμα 117: BRICs_Κατάταξη (2016-2017) στον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας και στους υποδείκτες του..... 120

Διάγραμμα 118: BRICs_Βαθμολογία (2016-2017) στον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας και στους υποδείκτες του..... 120

Διάγραμμα 119: Κατάταξη (2016-2017) βάσει βαθμολογίας στον υποδείκτη «Βασικές προϋποθέσεις» 121

Διάγραμμα 120: Κατάταξη (2016-2017) βάσει βαθμολογίας στον υποδείκτη «Ενισχυτές αποδοτικότητας» 121

Διάγραμμα 121: Κατάταξη (2016-2017) βάσει βαθμολογίας στον υποδείκτη «Παράγοντες Καινοτομίας & Εξέλιξης» 122

Διάγραμμα 122: BRICs_Κατάταξη (2016-2017) στους 12 πυλώνες ανταγωνιστικότητας 123

Διάγραμμα 123: BRICs_Βαθμολογία (2016-2017) στους 12 πυλώνες ανταγωνιστικότητας..... 124

Διάγραμμα 124: Κατάταξη (2016-2017) βάσει θεσμικού περιβάλλοντος 124

Διάγραμμα 125: Κατάταξη (2016-2017) βάσει υποδομών 124

Διάγραμμα 126: Κατάταξη (2016-2017) βάσει μακροοικονομικού περιβάλλοντος..... 125

Διάγραμμα 127: Κατάταξη (2016-2017) βάσει υγείας & πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης 125

Διάγραμμα 128: Κατάταξη (2016-2017) βάσει τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης..... 125

Διάγραμμα 129: Κατάταξη (2016-2017) βάσει αποτελεσματικότητας της αγοράς αγαθών..... 125

Διάγραμμα 130: Κατάταξη (2016-2017) βάσει αποτελεσματικότητας της αγοράς εργασίας..... 126

Διάγραμμα 131: Κατάταξη (2016-2017) βάσει ανάπτυξης χρηματοοικονομικής αγοράς..... 126

Διάγραμμα 132: Κατάταξη (2016-2017) βάσει τεχνολογικής ετοιμότητας..... 126

Διάγραμμα 133: Κατάταξη (2016-2017) βάσει μεγέθους αγοράς 126

Διάγραμμα 134: Κατάταξη (2016-2017) βάσει επιχειρηματικής εξέλιξης 127

Διάγραμμα 135: Κατάταξη (2016-2017) βάσει καινοτομίας 127

Διάγραμμα 136: BRICs_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας - κατάταξη: συγκριτική μεταβολή 2010-2017..... 128

Διάγραμμα 137: BRICs_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας - βαθμολογία: συγκριτική μεταβολή 2010-2017 128

Διάγραμμα 138: BRICs_Υποδείκτης «Βασικές προϋποθέσεις» - κατάταξη: συγκριτική μεταβολή 2010-2017..... 129

Διάγραμμα 139: BRICs_Υποδείκτης «Βασικές προϋποθέσεις» - βαθμολογία: συγκριτική μεταβολή 2010-2017 129

Διάγραμμα 140: BRICs_Υποδείκτης «Ενισχυτές αποδοτικότητας» - κατάταξη: συγκριτική μεταβολή 2010-2017 130

Διάγραμμα 141: BRICs_Υποδείκτης «Ενισχυτές αποδοτικότητας» - βαθμολογία: συγκριτική μεταβολή 2010-2017 131

Διάγραμμα 142: BRICs_Υποδείκτης «Παράγοντες καινοτομίας & εξέλιξης» - κατάταξη: συγκριτική μεταβολή 2010-2017 132

Διάγραμμα 143: BRICs_Υποδείκτης «Παράγοντες καινοτομίας & εξέλιξης» - βαθμολογία: συγκριτική μεταβολή 2010-2017 133

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, ορισμένες μεγάλες αναπτυσσόμενες χώρες, όπως η Βραζιλία, η Ρωσία, η Ινδία και η Κίνα, έχουν αποκτήσει σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομία ως παραγωγοί αγαθών και υπηρεσιών και αποδέκτες κεφαλαίων. Οι τέσσερις αυτές χώρες πέρασαν, στην πρόσφατη ιστορία, σημαντικές θεσμικές μεταβάσεις και αλλαγές στην οικονομική δομή τους, ενώ οι αναπτυξιακές τους στρατηγικές, μετά από έναν κεντρικό σχεδιασμό (1950-1970), επηρεάστηκαν (μεταξύ των δεκαετιών 1980 και 1990) από τη βαθμιαία ένταξή τους στην παγκόσμια οικονομία.

Ο όρος BRIC[1] (ή BRICs ή «χώρες BRIC») έχει τεθεί σε ευρεία χρήση ως ένα σύμβολο αλλαγής ή εναλλακτικού πόλου στην παγκόσμια οικονομική τάξη και μιας ισχυρότερης εκπροσώπησης των αναπτυσσόμενων και αναδυόμενων οικονομιών. Η αποδοχή της έννοιας των BRICs και η προτίμηση των επενδυτών για ευκαιρίες στις τέσσερις αυτές αναδυόμενες οικονομίες[2] είναι εμφανείς, καθώς, μεταξύ άλλων, η Goldman Sachs και η Allianz Global έχουν δημιουργήσει τα κεφάλαια BRIC. Το εδαφικό και το πληθυσμιακό μέγεθος των χωρών αυτών ενισχύουν την αυξανόμενη οικονομική και γεωπολιτική σημασία τους, δεδομένου ότι αντιπροσωπεύουν μια τεράστια δυνητική καταναλωτική αγορά. Η αγορά αυτή θα μπορούσε να συνεισφέρει, μέσα στα επόμενα είκοσι πέντε χρόνια, 1,8 δισεκατομμύρια νέους καταναλωτές, οι οποίοι γίνονται ολοένα πλουσιότεροι με αυξανόμενους μισθούς και καταναλωτικές ανάγκες, με συνέπεια την αύξηση της μεσαίας τάξης πληθυσμού (οι εύπορες μεσαίες τάξεις της Κίνας, για παράδειγμα, αντιπροσωπεύουν μισό δισεκατομμύριο ανθρώπους, είναι, δηλαδή, σχεδόν ισοδύναμες με το μέγεθος της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Δεδομένου ότι μεταξύ 2000 και 2005 οι BRICs συνεισέφεραν περίπου το 28% της παγκόσμιας ανάπτυξης και το 55% σε όρους ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης[3], ενώ περισσότερο από το 30% της συνολικής παγκόσμιας ζήτησης κατά την τελευταία πενταετία προέρχεται από τις οικονομίες των χωρών BRIC, είναι προφανές ότι, οι BRICs έχουν

[1] Ακρωνύμιο των **B**razil, **R**ussia, **I**ndia, **C**hina

[2] Ο όρος αναδυόμενες οικονομίες/αγορές έχει αντικαταστήσει σταδιακά όρους όπως "λιγότερο ανεπτυγμένα/μη αναπτυγμένα έθνη" και "χώρες του τρίτου κόσμου" στη διεθνή κοινότητα, παρουσιάζοντας ρητορικά τις χώρες αυτές με πιο θετικό τρόπο.

[3] Ισοτιμία (ή Ισοδυναμία) Αγοραστικής Δύναμης (Purchasing Power Parity - PPP): θεωρία συναλλαγματικών ισοτιμιών, που βασίζεται στο νόμο της μίας τιμής, σύμφωνα με την οποία μια μονάδα οποιουδήποτε νομίσματος θα πρέπει να αγοράζει την ίδια ποσότητα αγαθών σε κάθε χώρα. Με άλλα λόγια, η τιμή ενός προϊόντος στην εγχώρια αγορά την περίοδο t πρέπει να ισούται με την τιμή του προϊόντος σε μια ξένη χώρα την ίδια περίοδο, επί την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία.

αυξανόμενο αντίκτυπο στην παγκόσμια οικονομία. Με κύριο χαρακτηριστικό, μεταξύ άλλων, τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, οι χώρες αυτές στοχεύουν στην ένταξή τους στην κατηγορία των αναπτυγμένων χωρών.

Μέσα στο ιδιαίτερο αυτό πλαίσιο, κρίνεται σημαντική και άκρως ενδιαφέρουσα μια συγκριτική μελέτη του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας των χωρών BRIC αλλά και η εξέταση αυτών ως συντελεστών για την ανάπτυξή τους.

Μια ανασκόπηση της επιστημονικής βιβλιογραφίας σχετικά με τις έννοιες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος (επιχειρηματικότητας) και της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών παρουσιάζεται στο κεφάλαιο 1. Γίνεται αναφορά στη σύνδεση της επιχειρηματικότητας με την καινοτομία και τη διάχυση της γνώσης, την αύξηση της απασχόλησης, το ρυθμιστικό περιβάλλον και την οικονομική μεγέθυνση, καθώς και στον αντίκτυπο που έχουν οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις τόσο στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μιας χώρας, όσο και στην οικονομική μεγέθυνση αυτής.

Στο κεφάλαιο 2 παρουσιάζονται οι δείκτες που χρησιμοποιούνται στην παρούσα εργασία καθώς και η αντίστοιχη για τον καθένα μεθοδολογία για τη μέτρηση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας σε επίπεδο εθνικών οικονομιών. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται

- ο δείκτης διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας (Ease of Doing Business index), ο οποίος δημιουργήθηκε από τον Όμιλο της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank Group) το 2001, δημοσιεύεται (από το 2003 και μετά) κάθε χρόνο και είναι διαδικτυακά προσβάσιμος στη διεύθυνση www.doingbusiness.org και
- ο δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας (Global Competiveness index), ο οποίος δημιουργήθηκε από το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (World Economic Forum) το 2005, δημοσιεύεται κάθε χρόνο και υπάρχει δυνατότητα διαδικτυακής πρόσβασης σε αυτόν στη διεύθυνση www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report,

ενώ, παράλληλα, παρουσιάζεται η σημαντικότητα των δύο αυτών δεικτών και ερευνάται η σύνδεσή τους με την ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση των χωρών.

Στο κεφάλαιο 3 γίνεται μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία του σχηματισμού BRIC καθώς και του αντίστοιχου όρου, αναλύεται συνοπτικά η σημαντικότητά του και επιχειρείται μια περιγραφή, με αδρές γραμμές, του ρόλου του στην παγκόσμια οικονομία και παρουσιάζεται το προφίλ της κάθε χώρας.

Ο αντικειμενικός σκοπός της παρούσας διπλωματικής, ο οποίος είναι η συγκριτική αξιολόγηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας των χωρών

BRIC, παρουσιάζεται στο κεφάλαιο 4. Η μεθοδολογική προσέγγιση για την επίτευξη του σκοπού αυτού γίνεται τη χρήση των δύο βασικών δεικτών που αναφέρθηκαν πιο πάνω.

Τα συμπεράσματα, οι προτάσεις, αλλά και οι περιορισμοί και οι αδυναμίες της μελέτης καθώς και θέματα με προοπτική περαιτέρω έρευνας παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 5.

Τέλος, παρατίθεται παράρτημα με τα αριθμητικά δεδομένα για την περίοδο 2010-2017 των δεικτών που χρησιμοποιούνται στην παρούσα μελέτη.

Βασικός στόχος της μελέτης είναι να γίνει, μέσω της συγκριτικής αξιολόγησης, η απεικόνιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας των τεσσάρων αυτών αναδυόμενων οικονομιών, προκειμένου να αναδειχθούν τα θετικά σημεία και οι πιθανές παθογένειες αλλά και να εντοπιστούν οι ανασταλτικοί παράγοντες για τη βελτίωση των επιδόσεων των χωρών αυτών στην παγκόσμια κατάταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η διαδικασία ενοποίησης της παγκόσμιας οικονομίας, που ξεκίνησε από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, είχε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση του ρόλου της επιχειρηματικότητας και την ανάδειξή της σε βασικό παράγοντα της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης (Audretsch and Thurik, 2001).

Οι Audretsch και Keilbach (2008), λαμβάνοντας ως βάση τη θεωρία της ενδογενούς ανάπτυξης του Romer (1986), αναγνωρίζουν την επιχειρηματικότητα ως αγωγό διάχυσης της γνώσης με θετική επιρροή στην οικονομική μεγέθυνση.

Σύμφωνα με τους Henry, Hill και Leitch (2003), η επιχειρηματικότητα είναι απαραίτητη για μια υγιή οικονομία αλλά και κρίσιμη για τη διατήρηση της ευημερίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Οι Acs, Desai και Hessels (2008), κινούμενοι στο ίδιο πλαίσιο, θεωρούν ότι η επιχειρηματικότητα συνδέεται με την οικονομική μεγέθυνση.

Προς την ίδια κατεύθυνση, ο A. Kritikos (2014) αναφέρει ότι, η επιχειρηματικότητα είναι σημαντική για την οικονομική ανάπτυξη, διότι αναζωογονεί την οικονομία με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και την αύξηση της παραγωγικότητας. Τονίζει δε ότι, η επιχειρηματικότητα, ιδιαίτερα όταν συνδέεται με την καινοτομία, είναι ζωτικής σημασίας για την ανταγωνιστικότητα μιας οικονομίας και επιπλέον, τα οφέλη για την κοινωνία είναι μεγαλύτερα στις οικονομίες που διαθέτουν ευέλικτο, ευνοϊκό και δεκτικό στην καινοτομία επιχειρηματικό περιβάλλον. Σύμφωνα με τον ίδιο, τα πλεονεκτήματα της επιχειρηματικότητας είναι συνοπτικά:

- η ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης με την εισαγωγή καινοτόμων τεχνολογιών, προϊόντων και υπηρεσιών,
- η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των υφιστάμενων επιχειρήσεων, λόγω του αυξημένου ανταγωνισμού που δημιουργούν οι νέες επιχειρήσεις,
- η παροχή νέων ευκαιριών απασχόλησης βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα,
- η αύξηση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων των οικονομιών και
- η επιτάχυνση των διαρθρωτικών αλλαγών, καθώς καθιερωμένες αλλά δυσκίνητες επιχειρήσεις αντικαθίστανται από νέες, καινοτόμες και ευέλικτες.

Σύμφωνα με τους Audretsch και Thurik (2001b), οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε πολλές χώρες καταλήγουν σε συγκεκριμένες πολιτικές σχεδιασμένες για την προώθηση της επιχειρηματικότητας, σε αναγνώριση του ισχυρισμού ότι οι νέες επιχειρήσεις συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη, στην απασχόληση και στην παραγωγή πλούτου. Όμοια και ο Acs

(2006), επισημαίνει τη σπουδαιότητα του ρόλου της επιχειρηματικότητας σε μικροοικονομικό επίπεδο, τόσο ως προπομπού της καινοτομίας όσο και ως οδηγού της οικονομικής μεγέθυνσης.

Οι Acs, Desai και Hessels (2008), υπογραμμίζουν ότι, ο βαθμός, στον οποίο η επιχειρηματικότητα συμβάλλει στην οικονομική μεγέθυνση, εξαρτάται από το θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου αυτή αναπτύσσεται. Υπό αυτό το πρίσμα οι Djankov et al. (2002) και οι Puffer, McCarthy και Boisot (2010), παρατηρούν ότι, στις χώρες με αδύναμο θεσμικό πλαίσιο η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας αποθαρρύνεται από τα γραφειοκρατικά εμπόδια, τα οποία, μεταξύ άλλων, αυξάνουν τα κόστη λειτουργίας και συναλλαγών. Στην ίδια λογική, οι Busse και Groizard (2008) υποστηρίζουν ότι, οι χώρες χρειάζονται ένα υγιές και σταθερό επιχειρηματικό περιβάλλον, υπό την έννοια καλών κυβερνητικών κανονισμών και ευνοϊκών ρυθμίσεων, προκειμένου να επωφεληθούν από τις άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ). Οι τέσσερις χώρες BRIC, που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής, αναγνωρίζουν την ανάγκη, τη σπουδαιότητα και τα θετικά αποτελέσματα των εισερχόμενων ΑΞΕ και για τον λόγο αυτό έχουν επιδοθεί σε ισχυρό ανταγωνισμό, ο οποίος αφορά κυρίως στη βελτίωση της ποιότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος για την προσέλκυση ΑΞΕ (Nistor, 2011).

Η μέτρηση της ποιότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος πραγματοποιείται, όπως έχει ήδη αναφερθεί, με τη βοήθεια του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας, ο οποίος δημοσιεύεται ετήσια από τον Όμιλο της Παγκόσμιας Τράπεζας. Σύμφωνα με τον Besley (2015), ο δείκτης αυτός έχει αναδειχθεί σε σημαντική πηγή για ακαδημαϊκούς και ερευνητές, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής αλλά και δημοσιογράφους, γνωρίζει υψηλή δημόσια αποδοχή και αποτελεί το σπουδαιότερο ίσως προϊόν γνώσης που παράγει ο όμιλος της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η ευρεία χρήση και αποδοχή του τον έχουν καταστήσει πλέον, πέρα από πηγή δεδομένων και εργαλείο έρευνας, σημαντικό παράγοντα στη χάραξη και εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών. Τα χαρακτηριστικά του αυτά του αποδίδουν δε, τόσο επιστημονική αξιοπιστία όσο και εγκυρότητα, με αποτέλεσμα να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο ως βάση προτάσεων πολιτικής από θεσμικούς φορείς και μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας (Haidar και Hoshi, 2015). Μελέτες, τέλος, των Djankov, McLiesh και Ramalho (2006) και των Gillanders και Whelan (2010), αναδεικνύουν τον δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας σε βασική ερμηνευτική μεταβλητή και σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της οικονομικής μεγέθυνσης.

Στο πλαίσιο αυτό της αναγνώρισης της σπουδαιότητας του δείκτη από τα υψηλότερα κλιμάκια της πολιτικής ηγεσίας των χωρών BRIC, το 2011 η ηγεσία της Ρωσίας έθεσε ως

στόχο την άνοδο της εγχώριας οικονομίας στην 20η θέση στην κατάταξη Doing Business της Διεθνούς Τράπεζας μέχρι το 2020, ενώ, παράλληλα, έχει αναλάβει την εφαρμογή αρκετών από τις συστάσεις πολιτικής της Παγκόσμιας Τράπεζας για τη βελτίωση της θέσης της στην κατάταξη (Gruzinova και Sterkin, 2013)[4]. Ο πρωθυπουργός της Ινδίας, Narendra Modi, τον Οκτώβριο του 2016 ζήτησε από τους γραμματείς του να αναλύσουν την έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για τον δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας[5]. Ο πρωθυπουργός της Κίνας, Li Keqiang, τον Ιούνιο του 2017 επισημαίνει τον ρόλο της βελτιστοποίησης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, τονίζοντας τη βελτίωση της θέσης της χώρας στην κατάταξη Doing Business ειδικά στην προώθηση της επιχειρηματικότητας[6]. Ο πρόεδρος της Βραζιλίας, Michel Temer, τον Δεκέμβριο του 2015 ανακοίνωσε μέτρα για την ενίσχυση της εγχώριας οικονομίας, με κύριο στόχο τη συνολική βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος της χώρας[7].

Ως επιστέγασμα των παραπάνω, εμπειρική μελέτη του D. Jayasuriya (2011) βρίσκει ότι, η βελτιωμένη κατάταξη των χωρών στον δείκτη Doing Business, μετά την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και διαρθρωτικών αλλαγών στο ρυθμιστικό πλαίσιο, έχει κατά μέσο όρο θετική επίδραση στις εισροές ΑΞΕ.

Η K. A. Murdock (2012), υποστηρίζει ότι, οι αυστηροί επιχειρηματικοί κανονισμοί επηρεάζουν αρνητικά την επιχειρηματική δραστηριότητα. Τονίζει δε, την ανάγκη σχετικής χαλάρωσης του ρυθμιστικού πλαισίου για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας καθώς και της ύπαρξης υποστηρικτικών θεσμικών οργάνων στην προσπάθεια ανάπτυξης επιχειρηματικότητας και δημιουργίας επιχειρηματικών οικονομιών, ώστε να προκύψουν οικονομικά οφέλη. Η B. Büttner (2006), αποδεικνύει την ύπαρξη θετικής σύνδεσης της απορρύθμισης της εισόδου στην αγορά με τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας, ενώ οι Klapper, Laeven και Rajan (2006), υποστηρίζουν ότι οι αυξημένες κανονιστικές ρυθμίσεις εισόδου στην αγορά λειτουργούν ως εμπόδιο εισόδου, αποθαρρύνοντας δυνητικά επενδυτικά κεφάλαια.

Σύμφωνα με τους Fisman και Svensson (2007), υπάρχει αρνητική συσχέτιση μεταξύ του ύψους των φορολογικών συντελεστών και της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, ενώ οι Djankov et al. (2010) αναφέρουν ότι, οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές έχουν δυσμενείς

[4] http://rbth.co.uk/business/2013/04/16/doing_business_ranking_russia_close_to_20th_place_25081.html

[5] http://timesofindia.indiatimes.com/business/india-business/PM-asks-secys-to-analyse-WBs-doing-biz-report/articleshow/55081000.cms

[6] http://www.china.org.cn/business/2017-06/19/content_41055658.htm

[7] http://www.brazilgovnews.gov.br/news/2016/12/temer-announces-measures-to-boost-brazilian-economy

επιπτώσεις στις συνολικές επενδύσεις, στις ΑΞΕ και στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Στο ίδιο πλαίσιο οι Poel et al. (2014), αποδεικνύουν, μέσω εμπειρικής μελέτης, ότι, η άρση των διοικητικών εμποδίων προωθεί την οικονομική ανάπτυξη, ενώ η μείωση των φορολογικών υποχρεώσεων, ιδιαίτερα για τις νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις, ενισχύει σημαντικά την ανάπτυξη και συνεισφέρει στην οικονομική μεγέθυνση.

Η επιχειρηματικότητα επομένως απολαμβάνει ευρύτατης αναγνώρισης ως σημαντικός παράγοντας ενίσχυσης της απασχόλησης, της ανταγωνιστικότητας των εθνικών οικονομιών και της οικονομικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης. Αποτελεί, παράλληλα, μια πολυδιάστατη έννοια, γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη την εύρεση ενός καθολικά αποδεκτού ορισμού. Για τον λόγο αυτό, η επιχειρηματικότητα ορίζεται ανάλογα με το πλαίσιο εντός του οποίου μελετάται. Έτσι, στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, παρατίθενται στη συνέχεια δύο αντιπροσωπευτικοί ορισμοί της:

- ✓ «επιχειρηματικότητα είναι οποιαδήποτε προσπάθεια δημιουργίας νέας επιχείρησης ή νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας, με τη μορφή αυτοαπασχόλησης, δημιουργίας νέου επιχειρηματικού οργανισμού ή επέκτασης υφιστάμενης επιχείρησης, που γίνεται από έναν ιδιώτη, από μια ομάδα ιδιωτών ή από επιχειρήσεις που ήδη λειτουργούν» (Global Entrepreneurship Monitor)[8]
- ✓ «επιχειρηματικότητα είναι η ικανότητα ενός ατόμου να μετατρέψει τις ιδέες σε δράση. Περιλαμβάνει δε, τη δημιουργικότητα, την καινοτομία, τη λήψη κινδύνων και την ικανότητα σχεδιασμού και διαχείρισης έργων για την επίτευξη στόχων» (The European Observatory for SMEs)[9].

Η καλλιέργεια, συνεπώς, ενός ευνοϊκού ρυθμιστικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, ως βασικού παράγοντα ενίσχυσης της εθνικής ανταγωνιστικότητας, αποτελεί κυρίαρχο στόχο των πολιτικών αρχών πολλών οικονομιών. Έχει δε τη στήριξη τόσο των διεθνών οργανισμών, όσο και των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Κατά τον Ιωαννίδη (2001), η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας επηρεάζεται από τους εξής επτά βασικούς παράγοντες πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής και τεχνολογικής φύσης:

- κυβερνητικές πολιτικές και προγράμματα,
- χρηματοδοτική υποστήριξη,
- έρευνα και ανάπτυξη,
- οικονομικό κλίμα,

[8] http://www.gemconsortium.org/wiki/1149

[9] http://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship_en

- χαρακτηριστικά της εργασίας,
- εκπαίδευση και
- σύνθεση του πληθυσμού,

των οποίων η αρμονική λειτουργία είναι αναγκαία για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Όσον αφορά στην έννοια της ανταγωνιστικότητας, ο τρόπος ορισμού της ακολούθησε την εξέλιξη της ενοποίησης της παγκόσμιας οικονομίας. Ο τυπικός ορισμός, που αντανακλούσε κυρίως τους παράγοντες κόστους και τιμής σε μικρο-επίπεδο επιχείρησης, εξελίχθηκε στην πορεία σε δυναμικό και πολυσύνθετο, ο οποίος επεκτείνεται πέρα από τα στενά όρια της επιχείρησης. Απέκτησε εθνική υπόσταση και περιλαμβάνει τη σταθερή αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων, την ενίσχυση της απασχόλησης και τη συνεχή βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών.

Ωστόσο, σε αντίθεση με τις επιχειρήσεις, οι οποίες μετρούν την ανταγωνιστικότητά τους σε σχέση με το μερίδιο αγοράς που κατέχουν, τις καινοτομίες που αναπτύσσουν και την εκμετάλλευση των ανταγωνιστικών τους πλεονεκτημάτων, προκειμένου να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους, σε επίπεδο εθνικής οικονομίας τα πράγματα είναι πολύ πιο σύνθετα (ΙΝΕ ΓΣΕΕ, 2013).

Η βιβλιογραφία αναγνωρίζει ευρύτερα τη σημασία της ανταγωνιστικότητας στην οικονομική απόδοση και ανάπτυξη. Ο ορισμός της όμως παραμένει συχνά δύσκολα κατανοητός και ασαφής (Porter, 2003). Τούτο διότι, η ανταγωνιστικότητα είναι μια πολυδιάστατη έννοια και οι διαστάσεις της ποικίλλουν ανάλογα με το επίπεδο της ανάλυσης που επιχειρείται, το οποίο μπορεί να είναι αυτό της επιχείρησης, της βιομηχανίας ή της εθνικής οικονομίας (Winch et al., 2006).

Οι Ericsson, Henricsson και Jewel (2005), απαριθμούν τα χαρακτηριστικά της ανταγωνιστικότητας που μπορούν να βρεθούν στη βιβλιογραφία, ως εξής:

- είναι πολλαπλά καθορισμένη, δεδομένου ότι δεν υπάρχει γενικός ορισμός της ανταγωνιστικότητας,
- είναι μετρήσιμη, καθώς υπάρχουν πολλοί τρόποι μέτρησης της ανταγωνιστικότητας που συνήθως διαφέρουν ανάλογα με τους διαφορετικούς ορισμούς,
- είναι πολυεπίπεδη, δεδομένου ότι είναι μια έννοια που εφαρμόζεται σε εθνικό, βιομηχανικό και εταιρικό επίπεδο,
- είναι εξαρτημένη (ή υποκειμενική), καθώς το νόημά της εξαρτάται τόσο από τους παράγοντες που εξετάζονται όσο και από τους ενδιαφερόμενους που την εξετάζουν,

- είναι μια σχετική έννοια, δεδομένου ότι έχει νόημα μόνον όταν μετριέται σε σχέση με κάποιο επίπεδο αναφοράς,
- είναι δυναμική και σχετίζεται με τη διαδικασία, καθώς οι καθοριστικοί παράγοντες αλλάζουν με το χρόνο και συμφραζόμενα.

Σύμφωνα με τους Henricsson et al. (2004), οι ορισμοί της ανταγωνιστικότητας σε εθνικό επίπεδο αναφέρονται συνήθως στον ανταγωνισμό στις διεθνείς αγορές, όπου το κόστος είναι συχνά ένας βασικός παράγοντας και η ανταγωνιστικότητα συνδέεται με την αυξανόμενη απόδοση των πόρων και των πραγματικών εισοδημάτων για τους πολίτες.

Η σχέση μεταξύ ανταγωνιστικότητας και βιώσιμης ευημερίας ενός έθνους είναι ένα καλά εδραιωμένο επιχείρημα και μια βάση χάραξης πολιτικής και στρατηγικών αλλαγών. Ωστόσο, προκειμένου να αναπτυχθούν, να εφαρμοστούν και να ελεγχθούν οι πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, υπάρχει ανάγκη για ένα πλαίσιο, εντός του οποίου να μπορεί αυτή να μετρηθεί και να κατανοηθεί (Ericsson, Henricsson και Jewel, 2005b).

Στο πλαίσιο αυτό η εθνική ανταγωνιστικότητα ορίζεται ως:

- ✓ «Το πλέγμα των παραγόντων, πολιτικών και θεσμών που καθορίζουν το επίπεδο της εθνικής παραγωγικότητας, το οποίο, με τη σειρά του, προσδιορίζει το διατηρήσιμο επίπεδο ευημερίας και την απόδοση των επενδύσεων σε μια οικονομία» (WEF, 2014).
- ✓ «Ο βαθμός στον οποίο, υπό συνθήκες ελεύθερης και δίκαιης αγοράς, μια χώρα μπορεί να παράγει αγαθά και υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των διεθνών αγορών, διατηρώντας παράλληλα και αυξάνοντας το εγχώριο πραγματικό εισόδημα των πολιτών της μακροπρόθεσμα» (OECD-ΟΟΣΑ, 1992).
- ✓ «Το πεδίο της οικονομικής θεωρίας που αναλύει τα στοιχεία και τις πολιτικές που διαμορφώνουν την ικανότητα μιας χώρας να δημιουργεί και να διατηρεί ένα περιβάλλον, το οποίο υποστηρίζει μεγαλύτερη παραγωγή αξίας για τις επιχειρήσεις και μεγαλύτερη ευημερία για τους πολίτες» (IMD)[10].
- ✓ «Το σύνολο των παραμέτρων, οι οποίες επηρεάζουν τη δυνατότητα μιας οικονομίας να εξάγει προϊόντα μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας από όσα εισάγει και επομένως να αυξάνει το εγχώριο προϊόν της χωρίς να συσσωρεύει μη βιώσιμα εξωτερικά ελλείμματα» (ΔΝΤ-IMF)[11].
- ✓ «Η ικανότητα των επιχειρήσεων, των βιομηχανιών, των περιφερειών, των εθνών ή των υπερεθνικών ενώσεων να εκτίθενται και να παραμένουν εκτεθειμένες στον διεθνή

[10] Institute for Management Development, http://www.imd.org/research/challenges/TC028-15-competitiveness-sustainability-bris-caballero.cfm

[11] Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, https://www.imf.org/external/region/tlm/rr/pdf/Nov5.pdf

ανταγωνισμό, προκειμένου να εξασφαλίσουν σχετικά υψηλή απόδοση των συντελεστών παραγωγής και σχετικά υψηλά επίπεδα απασχόλησης σε βιώσιμη βάση» (European Commission, 1994).

Επιπλέον:

- ✓ «Η ανταγωνιστικότητα σε εθνικό επίπεδο βασίζεται στην ανώτερη απόδοση, στην παραγωγικότητα και στην ικανότητα της οικονομίας να μεταφέρει την παραγωγή σε δραστηριότητες υψηλής παραγωγικότητας, οι οποίες με τη σειρά τους μπορούν να δημιουργήσουν υψηλά επίπεδα πραγματικών μισθών. Η ανταγωνιστικότητα συνδέεται με την αύξηση του βιοτικού επιπέδου, τη διεύρυνση των ευκαιριών απασχόλησης και την ικανότητα ενός έθνους να διατηρήσει τις διεθνείς του υποχρεώσεις. Δεν είναι απλώς ένα μέτρο της ικανότητας του έθνους να πουλήσει στο εξωτερικό και να διατηρήσει μια εμπορική ισορροπία» (The Report of the President's Commission on Competitiveness, 1984), ενώ
- ✓ «Μια οικονομία είναι ανταγωνιστική εάν ο πληθυσμός της μπορεί να απολαμβάνει υψηλά και αυξανόμενα επίπεδα διαβίωσης και υψηλής απασχόλησης σε βιώσιμη βάση. Πιο συγκεκριμένα, το επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας δεν θα πρέπει να προκαλεί μια μη βιώσιμη εξωτερική ισορροπία της οικονομίας ούτε πρέπει να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών» (European Commission, 2000).

Συνεπώς, η εθνική ανταγωνιστικότητα, σύμφωνα με τα παραπάνω, έχει άμεση θετική συσχέτιση με την ευκολία ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και την ενίσχυση της καινοτομίας και της τεχνολογικής προόδου για την αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας. Αφορά δε στον προσδιορισμό και την εφαρμογή των απαραίτητων πολιτικών, προκειμένου να δημιουργούνται οι κατάλληλες συνθήκες ανάπτυξης της οικονομικής δραστηριότητας, προσελκύοντας εγχώρια και ξένα επενδυτικά κεφάλαια, με απώτερο στόχο τη συνεχή και μακροχρόνια βιώσιμη ανάπτυξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1 ΜΕΤΡΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το επιχειρηματικό περιβάλλον γενικά καθορίζεται από τις οικονομικές, πολιτικές, θεσμικές, νομικές, τεχνολογικές και πολιτισμικές συνθήκες στις οποίες δημιουργείται και υλοποιείται η επιχειρηματική διαδικασία, η διαδικασία δηλαδή διαμόρφωσης επιχειρήσεων και η υλοποίηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους.

Η ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος αποτελεί βασικό παράγοντα για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα κάθε οικονομίας στην παγκόσμια αγορά. Η δημιουργία μιας αποτελεσματικής και συνεκτικής δεοντολογίας για την ιδιωτική πρωτοβουλία και τις επιχειρήσεις είναι προς το συμφέρον όλων των κοινωνιών. Μια οικονομία με αποτελεσματική γραφειοκρατία και κανόνες διακυβέρνησης, η οποία διευκολύνει την επιχειρηματικότητα και παρέχει ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τη δημιουργία επιχειρήσεων, μπορεί να βελτιώσει το βιοτικό επίπεδο και να προωθήσει την ανάπτυξη και την κοινή ευημερία, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο οποίο οι τυποποιημένες μακροοικονομικές πολιτικές είναι πιο αποτελεσματικές και διευκολύνουν την οικονομία[12].

Η μέτρηση της ποιότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος γίνεται με βάση διαφορετικές παραμέτρους με τη χρήση αντίστοιχων δεικτών. Στην παρούσα μελέτη χρησιμοποιείται ο δείκτης «Διευκόλυνση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας» (Ease of Doing Business index – EDB), ο οποίος δημιουργήθηκε από την Παγκόσμια Τράπεζα το 2002 και είναι στην ουσία ένα συνολικό νούμερο που περιλαμβάνει διάφορες παραμέτρους, οι οποίες καθορίζουν την ευκολία της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε μια χώρα[13]. Ο δείκτης αυτός εστιάζει στις εγχώριες μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) – οι οποίες στις περισσότερες οικονομίες λειτουργούν ως μοχλός για την αύξηση της απασχόλησης (λόγω της δημιουργίας θέσεων εργασίας) και κατ' επέκταση για την οικονομική ανάπτυξη – και μετρά τους κανονισμούς που ισχύουν γι' αυτές κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους.

[12] "Doing Business 2015 Going Beyond Efficiency", 12th Edition, World Bank, http://www.doingbusiness.org/~/media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB15-Full-Report.pdf

[13] Definition of "Ease Of Doing Business", http://economictimes.indiatimes.com/definition/Ease-of-Doing-Business

Η δημιουργία του EDB βασίζεται στην αντίληψη ότι, η οικονομική δραστηριότητα (ιδιαίτερα η ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα), επωφελείται από σαφείς και συνεκτικούς κανόνες οι οποίοι

- ✓ καθορίζουν και διευκρινίζουν τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, διευκολύνοντας έτσι την επίλυση των διαφορών
- ✓ βελτιώνουν την προβλεψιμότητα των οικονομικών αλληλεπιδράσεων και παρέχουν στους συμβατικούς εταίρους προστασία έναντι αυθαιρεσίας και κατάχρησης.

Τέτοιοι κανόνες συμβάλλουν αποτελεσματικά στη διαμόρφωση των κινήτρων των οικονομικών παραγόντων με τρόπους που προωθούν την ανάπτυξη και την πρόοδο. Επιπλέον, η ποιότητά τους έχει καθοριστική σημασία για τον τρόπο διαχείρισης και αξιοποίησης των αναπτυξιακών στρατηγικών και πολιτικών.

Πυρήνας του EDB είναι ο ρόλος της κυβερνητικής πολιτικής στην καθημερινή λειτουργία των εγχώριων μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στόχος είναι η ενθάρρυνση αποτελεσματικών, προσβάσιμων σε όλους και με απλή υλοποίηση ρυθμίσεων, οι οποίες διευκολύνουν την επέκταση και την καινοτομία των επιχειρήσεων και τους ανταγωνιστές που επιθυμούν να ανταγωνιστούν ισότιμα.

Η επιχειρηματική δραστηριότητα καταγράφει πολλές σημαντικές διαστάσεις του ρυθμιστικού περιβάλλοντος των τοπικών επιχειρήσεων, με τη χρήση των παρακάτω ποσοτικών επιμέρους δεικτών του δείκτη EDB:

1. Έναρξη επιχείρησης (Starting a business),
2. Κατασκευαστικές άδειες (Dealing with Construction Permits),
3. Ηλεκτροδότηση (Getting Electricity),
4. Εγγραφή ακίνητης περιουσίας (Registering Property),
5. Λήψη πιστώσεων (Getting Credit),
6. Προστασία επενδυτών μειοψηφίας (Protecting Minority Investors),
7. Πληρωμή φόρων (Paying Taxes),
8. Διασυνοριακό εμπόριο (Trading Across Borders),
9. Εφαρμογή συμβάσεων (Enforcing Contracts) και
10. Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας (Resolving Insolvency),

οι οποίοι παρουσιάζονται, μαζί με τους αντίστοιχους υποδείκτες τους, συνοπτικά στον Πίνακα 1 που ακολουθεί.

Πίνακας 1: Ο δείκτης "Ease of Doing Business" - οι 10 επιμέρους δείκτες & οι υποδείκτες τους

Επιμέρους Δείκτης	Τι μετράται	Υποδείκτης
Starting a Business *(Έναρξη επιχείρησης)*	Διαδικασίες, χρόνος, κόστος και ελάχιστο κεφάλαιο που καταβάλλεται για την έναρξη μιας νέας επιχείρησης	**Procedure – Men (number)** *Διαδικασία - Άνδρες (αριθμός)*
		Time – Men (days) *Χρόνος - Άνδρες (ημέρες)*
		Cost – Men (% of income per capita) *Κόστος - Άνδρες (% του κατά κεφαλήν εισοδήματος)*
		Paid-in min. capital (% of income per capita) *ελάχιστο κεφάλαιο που απαιτείται για την έναρξη μιας επιχείρησης (% του κατά κεφαλήν εισοδήματος)*
Dealing with Construction Permits *(Κατασκευαστικές άδειες)*	Διαδικασίες, χρόνος και κόστος για την ολοκλήρωση κατασκευής αποθήκης και των μηχανισμών ελέγχου ποιότητας και ασφάλειας	**Procedures (number)** *Διαδικασίες (αριθμός)*
		Time (days) *Χρόνος (ημέρες)*
		Cost (% of warehouse value) *Κόστος (% της αξίας αποθήκης)*
		Building quality control index (0-15) *Δείκτης ελέγχου ποιότητας κτιρίου (0-15)*
Getting Electricity *(Ηλεκτροδότηση)*	Διαδικασίες, χρόνος και κόστος σύνδεσης στο ηλεκτρικό δίκτυο, αξιοπιστία της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και διαφάνεια τιμολόγησης	**Procedures (number)** *Διαδικασίες (αριθμός)*
		Time (days) *Χρόνος (ημέρες)*
		Cost (% of income per capita) *Κόστος (% του κατά κεφαλήν εισοδήματος)*
		Reliability of supply and transparency of tariff index (0-8) *Αξιοπιστία εφοδιασμού και διαφάνεια του δασμολογικού δείκτη (0-8)*
Registering Property *(Εγγραφή ακίνητης περιουσίας)*	Διαδικασίες, χρόνος και κόστος εγγραφής εμπορικών ακινήτων	**Procedures (number)** *Διαδικασίες (αριθμός)*
		Time (days) *Χρόνος (ημέρες)*
		Cost (% of property value) *Κόστος (% της αξίας του ακινήτου)*
		Quality of the land administration index (0-30) *Ποιότητα του δείκτη διαχείρισης της γης (0-30)*
Getting Credit *(Λήψη πιστώσεων)*	Νομικά δικαιώματα, νόμοι περί κινητών εγγυήσεων και βαθμός πληροφόρησης παροχής πιστώσεων (πληροφορίες δημοσίου μητρώου ή/και πιστοληπτικής ικανότητας)	**Strength of legal rights index (0-12)** *Δείκτης νομικών δικαιωμάτων (0-12)*
		Depth of credit information index (0-8) *Βάθος δείκτη πληροφοριών πίστωσης (0-8)*
		Credit registry coverage (% of adults) *Κάλυψη δημοσίου μητρώου πιστώσεων (% των ενηλίκων)*
		Credit bureau coverage (% of adults) *Κάλυψη πιστωτικού γραφείου (% των ενηλίκων)*
Protecting Minority Investors *(Προστασία επενδυτών μειοψηφίας)*	Δικαιώματα των μετόχων μειοψηφίας στις συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη και στην εταιρική διακυβέρνη, έκταση της ευθύνης του διευθυντή και ευκολία των περιουσιακών στοιχείων των μετόχων	**Strength of minority investor protection index (0-10)** *Δύναμη δείκτη προστασίας μειοψηφίας επενδυτών (0-10)*
		Extent of conflict of interest regulation index (0-10) *Έκταση του δείκτη ρύθμισης σύγκρουσης συμφερόντων (0-10)*
		Extent of shareholder governance index (0-10) *Έκταση του δείκτη διακυβέρνησης των μετόχων (0-10)*
Paying Taxes *(Πληρωμή φόρων)*	Αριθμός καταβληθέντων φόρων, πληρωμές, χρόνος προετοιμασίας φορολογικών δηλώσεων, συνολικός φορολογικός συντελεστής, χρόνος για τη συμμόρφωση με όλους τους φορολογικούς κανονισμούς καθώς και με τις διαδικασίες μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας	**Payments (number per year)** *Πληρωμές (αριθμός ανά έτος)*
		Time (hours per year) *Χρόνος (ώρες ανά έτος)*
		Total tax rate (% of profit) *Συνολικός φορολογικός συντελεστής (% του κέρδους)*
Trading Across Boreders *(Διασυνοριακό εμπόριο)*	Αριθμός εγγράφων, κόστος και χρόνος για την εξαγωγή και την εισαγωγή αγαθών	**Time to export: Border compliance (hours)** *Χρόνος εξαγωγών: Συμμόρφωση με τα σύνορα (ώρες)*
		Cost to export: Border compliance (USD) *Κόστος εξαγωγών: συμμόρφωση με τα σύνορα (USD)*
		Time to export: Documentary compliance (hours) *Χρόνος εξαγωγών: Συμμόρφωση με έγγραφα (ώρες)*
		Cost to export: Documentary compliance (USD) *Κόστος εξαγωγών: Συμμόρφωση με έγγραφα (USD)*
		Time to import: Border compliance (hours) *Χρόνος εισαγωγών: Συμμόρφωση με τα σύνορα (ώρες)*
		Cost to import: Border compliance (USD) *Κόστος εισαγωγών: Συμμόρφωση με τα σύνορα (USD)*
		Time to import: Documentary compliance (hours) *Χρόνος εισαγωγών: Συμμόρφωση με έγγραφα (ώρες)*
		Cost to import: Documentary compliance (USD) *Κόστος εισαγωγών: Συμμόρφωση με έγγραφα (USD)*
Enforcing Contracts *(Εφαρμογή Συμβάσεων)*	Διαδικασίες, χρόνος και κόστος ολοκλήρωσης νομικών υποθέσεων και εμπορικών διαφορών, αποτελεσματικότητα δικαστικού συστήματος στην επίλυση εμπορικών διαφορών	**Time (days)** *Χρόνος (ημέρες)*
		Cost (% of claim) *Κόστος (% της απαίτησης)*
		Quality of judicial processes index (0-18) *Δείκτης ποιότητας των δικαστικών διαδικασιών (0-18)*
Resolving Insolvency *(Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας)*	Χρόνος, κόστος, έκβαση και ποσοστό ανάκτησης σε περίπτωση πτώχευσης, ισχύς του νομικού πλαισίου για την πτώχευση	**Recovery rate (cents on the dollar)** *Ποσοστό ανάκτησης (σεντ/δολάριο)*
		Time (years) *Χρόνος (έτη)*
		Cost (% of estate) *Κόστος (% περιουσίας)*
		Strength of insolvency framework index (0-16) *Δείκτης ισχύος νομικού πλαισίου πτώχευσης (0-16)*

Αξίζει να σημειωθεί ότι, ο δείκτης EDB μετρά επίσης και χαρακτηριστικά του ρυθμιστικού πλαισίου της αγοράς εργασίας, για την οποία καταγράφει και παρουσιάζει δεδομένα όχι όμως και την κατάταξη των οικονομιών με βάση στοιχεία του αντίστοιχου επιμέρους δείκτη.

Ωστόσο, πολλοί σημαντικοί τομείς δεν καλύπτονται από τον EDB, ενώ ακόμη και εντός των περιοχών που καλύπτει, το πεδίο εφαρμογής του είναι περιορισμένο, καθώς δεν μετράται όλο το φάσμα των παραγόντων, των πολιτικών και των θεσμών που επηρεάζουν την ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μιας οικονομίας ή την ανταγωνιστικότητά της. Έτσι, δεν περιλαμβάνονται στοιχεία όπως μακροοικονομικά μεγέθη, ανάπτυξη ή/και σταθερότητα χρηματοπιστωτικού συστήματος, ισχύς θεσμικών οργάνων, συχνότητα δωροδοκίας και διαφθοράς και ποιότητα εργατικού δυναμικού, τα οποία μπορεί να είναι σημαντικά και να επηρεάζουν τη φιλικότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Το επίκεντρο είναι σκόπιμα στενό ακόμη και μέσα στο σχετικά μικρό σύνολο δεικτών που περιλαμβάνονται στον EDB, λόγω της προσπάθειας να καλυφθούν περισσότερες χώρες και της εστίασης στην ύπαρξη μεγαλύτερης διαφάνειας και δυνατότητας σύγκρισης.

Ακολουθεί ενδεικτικός πίνακας με τους τομείς που δεν καλύπτει ο EDB:

Πίνακας 2: Τι δεν καλύπτει ο δείκτης Ease of Doing Business

“Περιοχές” που δεν καλύπτονται
Μακροοικονομική σταθερότητα
Ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος
Ποιότητα του εργατικού δυναμικού
Συχνότητα δωροδοκίας και διαφθοράς
Το μέγεθος της αγοράς
Έλλειψη ασφάλειας
Πτυχές που δεν περιλαμβάνονται στις καλυπτόμενες “περιοχές”
Στην πληρωμή φόρων: οι συντελεστές φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων
Στη λήψη πιστώσεων: η στάση της νομισματικής πολιτικής και η διευκόλυνση ή δυσχέρεια των πιστωτικών συνθηκών για τις επιχειρήσεις
Στο διασυνοριακό εμπόριο: οι δασμοί και οι επιδοτήσεις των εισαγωγών και εξαγωγών
Στην ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας: κανόνες προσωπικής χρεοκοπίας

Πηγή: Doing Business database

Συγκεντρώνοντας και αναλύοντας συνολικά ποσοτικά στοιχεία, προκειμένου να είναι δυνατή η σύγκριση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων μεταξύ των οικονομιών και με την πάροδο του χρόνου, ο EDB ωθεί τις οικονομίες να ανταγωνίζονται στην αποτελεσματικότερη ρύθμιση, προσφέρει μετρήσιμα σημεία αναφοράς για

μεταρρυθμίσεις, παρέχει δεδομένα σχετικά με την ευκολία στην ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας, προτείνει μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση των επιδόσεων σε κάθε τομέα του δείκτη και χρησιμεύει ως ερευνητικό εργαλείο για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση του επιχειρηματικού κλίματος κάθε οικονομίας.

Ο EDB μελετά και κατατάσσει 190 οικονομίες παρέχοντας αντικειμενικά κριτήρια για τους επιχειρηματικούς κανονισμούς που ισχύουν και τον τρόπο επιβολής τους. Παρουσιάζονται[14] αποτελέσματα για δύο συγκεντρωτικά μέτρα:

- **Απόσταση από το σύνορο (Distance to Frontier - DTF).** Μετράει την απόσταση κάθε οικονομίας από την καλύτερη επίδοση που παρατηρείται σε κάθε επιμέρους δείκτη σε όλες τις οικονομίες που εξετάζει ο EDB από το 2005 και στην ουσία βαθμολογεί τις οικονομίες σε σχέση με τις βέλτιστες ρυθμιστικές πρακτικές. Το σύνορο αντιπροσωπεύει την καλύτερη επίδοση στον δείκτη σε όλες τις οικονομίες.
- **Διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας (Ease of Doing Business Ranking).** Συγκρίνει τις οικονομίες μεταξύ τους και βασίζεται στην απόσταση από το σύνορο.

Η απόσταση από το σύνορο δείχνει το μέγεθος της αλλαγής του κανονιστικού περιβάλλοντος για τους τοπικούς επιχειρηματίες μιας οικονομίας με την πάροδο του χρόνου σε απόλυτες τιμές, ενώ η διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας μπορεί να δείξει μόνο το μέγεθος της αλλαγής του κανονιστικού περιβάλλοντος σε σχέση με το αντίστοιχο άλλων οικονομιών.

Ο υπολογισμός της απόστασης από το σύνορο για κάθε οικονομία γίνεται σε δύο βασικά βήματα. Αρχικά, οι δείκτες των επιμέρους στοιχείων κανονικοποιούνται σε μια κοινή μονάδα. Στη συνέχεια, για τον υπολογισμό της απόστασης από το σύνορο, οι βαθμολογίες που λαμβάνονται για τους μεμονωμένους δείκτες για κάθε οικονομία συγκεντρώνονται μέσω απλού μέσου όρου σε μια απόσταση από τη βαθμολογία του συνόρου, πρώτα για κάθε επιμέρους δείκτη και έπειτα σε όλους τους δέκα (10) επιμέρους δείκτες. Ο EDB σταθμίζει ισότιμα τόσο όλους τους επιμέρους δείκτες, όσο και τους αντίστοιχους υποδείκτες τους (δίνοντας ίσο βάρος σε κάθε έναν από τους υποδείκτες του κάθε επιμέρους δείκτη).

Η απόσταση της οικονομίας από το σύνορο αντικατοπτρίζεται σε μια κλίμακα από το 0 έως το 100, όπου το 0 αντιπροσωπεύει τη χαμηλότερη απόδοση και το 100 αντιπροσωπεύει την καλύτερη (το σύνορο). Για παράδειγμα, μια βαθμολογία 75 το 2016 σημαίνει ότι μια οικονομία ήταν 25 εκατοστιαίες μονάδες μακριά από το σύνορο που προέκυψε από τις

[14] Doing Business report 2017

καλύτερες επιδόσεις σε όλες τις οικονομίες με την πάροδο του χρόνου. Μια βαθμολογία 80 της ίδιας οικονομίας το 2017 δείχνει ότι η οικονομία αυτή βελτιώνεται.

Όσον αφορά στη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, με βάση τη μέτρηση αυτή οι οικονομίες κατατάσσονται από 1 (καλύτερη θέση) έως 190 (χειρότερη θέση). Η υψηλή κατάταξη μιας οικονομίας στη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας σημαίνει ότι, το κανονιστικό περιβάλλον είναι ευνοϊκότερο για την έναρξη και τη λειτουργία μιας τοπικής επιχείρησης. Οι κατατάξεις καθορίζονται με ταξινόμηση της βαθμολογίας της συνολικής απόστασης από το σύνορο στους 10 επιμέρους δείκτες (καθένας από τους οποίους, όπως προαναφέρθηκε, αποτελείται από διάφορους υποδείκτες), δίνοντας το ίδιο βάρος στον καθένα.

Τα χαρακτηριστικά της μεθοδολογίας του EDB με τα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς τους παρουσιάζονται συνοπτικά στον Πίνακα 3 που ακολουθεί:

Πίνακας 3: Πλεονεκτήματα και περιορισμοί της μεθοδολογίας του Ease of Doing Business

Χαρακτηριστικό	Πλεονεκτήματα	Περιορισμοί
Χρήση τυποποιημένων σεναρίων	Κάνει τα δεδομένα συγκρίσιμα μεταξύ των οικονομιών και της μεθοδολογίας διαφανή, χρησιμοποιώντας σενάρια περιπτώσεων που είναι κοινά σε παγκόσμιο επίπεδο	Μειώνει το εύρος των δεδομένων. Μπορούν να παρακολουθούνται συστηματικά μόνο οι κανονιστικές μεταρρυθμίσεις σε περιοχές που μετρούνται. Τα σενάρια περίπτωσης ενδέχεται να μην είναι τα πιο συνηθισμένα σε μια συγκεκριμένη οικονομία
Εστίαση στη μεγαλύτερη επιχειρηματική πόλη[15]	Κάνει τη συλλογή δεδομένων διαχειρίσιμη (οικονομικά αποδοτική) και τα δεδομένα συγκρίσιμα	Μειώνει την αντιπροσωπευτικότητα των δεδομένων για μια οικονομία εάν υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των τοποθεσιών
Εστίαση στον εγχώριο και επίσημο τομέα	Κρατά την προσοχή στον επίσημο τομέα - όπου οι κανονισμοί είναι σχετικοί και οι επιχειρήσεις είναι πιο παραγωγικοί	Δεν είναι δυνατό να αντικατοπτριστεί η πραγματικότητα για τον άτυπο τομέα - σημαντικό όταν αυτό είναι μεγάλο - ή για τις ξένες επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν διαφορετική δέσμη περιορισμών

[15] Στις οικονομίες με πληθυσμό άνω των 100 εκατομμυρίων από το 2013, ο EDB καλύπτει την ρύθμιση των επιχειρήσεων τόσο στην μεγαλύτερη όσο και στην δεύτερη μεγαλύτερη επιχειρηματική πόλη

Πίνακας 3: Πλεονεκτήματα και περιορισμοί της μεθοδολογίας του Ease of Doing Business

Εμπιστοσύνη στους ειδήμονες	Εξασφαλίζει ότι τα δεδομένα αντανακλούν τη γνώση των ατόμων με τη μεγαλύτερη πείρα στη διεξαγωγή των τύπων συναλλαγών που μετρώνται	Δείκτες που είναι λιγότερο ικανοί να καταγράψουν τη διαφοροποίηση των εμπειριών μεταξύ των επιχειρηματιών
Εστίαση στο νόμο	Κάνει τους δείκτες "ενεργητικούς", επειδή ο νόμος είναι αυτός που οι διαμορφωτές της πολιτικής μπορούν να αλλάξουν	Όταν δεν υπάρχει συστηματική συμμόρφωση με το νόμο, οι ρυθμιστικές αλλαγές δεν θα επιτύχουν τα πλήρη επιθυμητά αποτελέσματα

Πηγή: Doing Business database

2.2 ΜΕΤΡΗΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (World Economic Forum)[16], το οποίο μετράει την ανταγωνιστικότητα μεταξύ των χωρών από το 1979, η ανταγωνιστικότητα ορίζεται ως «το σύνολο των θεσμών, πολιτικών και παραγόντων που καθορίζουν το επίπεδο της παραγωγικότητας μιας χώρας»[17].

Μια ανταγωνιστική οικονομία χαρακτηρίζεται από υψηλή παραγωγικότητα, η οποία οδηγεί σε ανάπτυξη και μεταφράζεται σε αυξημένα επίπεδα εισοδήματος και σε βελτίωση της ευημερίας. Κατά συνέπεια, οι πιο ανταγωνιστικές οικονομίες τείνουν να είναι σε θέση να παράγουν υψηλότερα επίπεδα εισοδήματος για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες τους αλλά και δυνητικά υψηλότερες αποδόσεις των επενδύσεων και συνεπώς αύξηση του εθνικού αναπτυξιακού δυναμικού.

Η μέτρηση και η ανάλυση της ανταγωνιστικότητας των εθνικών οικονομιών βοηθούν στην κατανόηση των αιτιών για τις οποίες κάποιες χώρες είναι αποτελεσματικότερες από άλλες στην επίτευξη σταθερής και βιώσιμης ανάπτυξης. Βασικό εργαλείο για την ανάλυση

[16] Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (World Economic Forum - WEF) είναι ο Διεθνής Οργανισμός Συνεργασίας Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα. Ιδρύθηκε το 1971 ως μη κερδοσκοπικό ίδρυμα και εδρεύει στη Γενεύη της Ελβετίας. Είναι ανεξάρτητο, αμερόληπτο και δεν συνδέεται με κανένα ιδιαίτερο συμφέρον. Από το 1979 και μετά δημοσιεύει κάθε χρόνο την παγκόσμια έκθεση ανταγωνιστικότητας, η οποία θεωρείται η πλέον σημαντική σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη ανάλογη έκθεση σε παγκόσμιο επίπεδο.

[17] World Economic Forum, https://www.weforum.org/agenda/2016/09/what-is-competitiveness/

και τη μέτρηση της ανταγωνιστικότητας είναι, από το 2005 και μετά, ο Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index – GCI)[18]. Ο δείκτης αυτός εκτιμά και συνυπολογίζει τους μακροοικονομικούς και τους μικροοικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα των χωρών και δίνει την κατάταξη των οικονομιών βάσει της ανταγωνιστικότητάς τους.

Η μεθοδολογία και ο καθορισμός των πεδίων μελέτης, ανάλυσης και μέτρησης της ανταγωνιστικότητας στηρίζονται ουσιαστικά στον ορισμό της ανταγωνιστικότητας σε εθνικό επίπεδο, στον οποίο ενσωματώνονται παράμετροι που αφορούν στην απασχόληση, στο ρυθμιστικό και θεσμικό πλαίσιο της οικονομίας, στην κοινωνική συνοχή και γενικά στην ποιότητα της ζωής των κατοίκων μιας χώρας.

Έτσι, για την κατάρτιση του δείκτη GCI μετρώνται οι επιδόσεις των χωρών[19] βάσει στοιχείων που ομαδοποιούνται σε δώδεκα (12) βασικές κατηγορίες, οι οποίες ονομάζονται πυλώνες (pillars) της ανταγωνιστικότητας[20]. Οι πυλώνες αυτοί βαθμολογούνται από 1 για τη χειρότερη επίδοση έως 7 για την άριστη και ομαδοποιούνται σε τρεις (3) υποδείκτες (subindexes). Η βαθμολογία για κάθε υποδείκτη προκύπτει από τον μέσο όρο της βαθμολογίας των πυλώνων που περιλαμβάνει. Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι, παρόλο που τα αποτελέσματα των 12 πυλώνων ανταγωνιστικότητας αναφέρονται χωριστά, δεν είναι ανεξάρτητα, αλλά τείνουν να αλληλοενισχύονται και να αλληλεπιδρούν, καθώς μια αδυναμία σε έναν τομέα έχει συχνά αρνητικό αντίκτυπο σε άλλους.

Συνοπτικά, η δομή (υποδείκτες και πυλώνες) του δείκτη GCI είναι η εξής:

Υποδείκτης «Βασικές προϋποθέσεις» (Basic requirements). Περιλαμβάνει τους πυλώνες 1-4:

- **1ος πυλώνας: Θεσμικό περιβάλλον (Institutions).** Το θεσμικό περιβάλλον[21] μιας χώρας, εξαρτάται από την αποτελεσματικότητα και τη συμπεριφορά των δημόσιων και των ιδιωτικών φορέων. Καθορίζει την ποιότητα των δημόσιων θεσμών (αλλά και των ιδιωτικών οργανισμών) και έχει ισχυρό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα και

[18] http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf

[19] Η έκθεση για τον Παγκόσμιο Δείκτη Ανταγωνιστικότητας 2016-2017 περιλαμβάνει 138 χώρες.

[20] Κάθε πυλώνας απαρτίζεται από πλήθος μεταβλητών (καθεμιά από τις οποίες μετρά μια διαφορετική πτυχή της ανταγωνιστικότητας) και σταθμίζεται ανάλογα με τη σπουδαιότητά του για την επίτευξη της εθνικής ανταγωνιστικότητας. Η συμπερίληψη του σταθμισμένου μέσου όρου πολλών διαφορετικών παραμέτρων στον GCI δίνει την δυνατότητα του προσδιορισμού και της σκιαγράφησης της "αοριστίας" της ανταγωνιστικότητας.

[21] Περιλαμβάνει το σύνολο του νομικού, κανονιστικού και διοικητικού πλαισίου εντός του οποίου ασκείται η οικονομική δραστηριότητα από τα άτομα, τις επιχειρήσεις και τα κράτη.

στην ανάπτυξη, καθώς επηρεάζει τις επενδυτικές πολιτικές, την οργάνωση της παραγωγής και τον τρόπο με τον οποίο το κράτος διανέμει τα οφέλη και επιμερίζει τις ζημίες των αναπτυξιακών στρατηγικών και πολιτικών. Οι παθογένειες του θεσμικού περιβάλλοντος είναι τροχοπέδη για την οικονομική ανάπτυξη.

- **2ος πυλώνας: Υποδομές (Infrastructure).** Η ύπαρξη εκτεταμένων και αποδοτικών υποδομών είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της οικονομίας καθώς επηρεάζει και καθορίζει τις προοπτικές ανάπτυξης όλων των οικονομικών κλάδων.
- **3ος πυλώνας: Μακροοικονομικό περιβάλλον (Macroeconomic environment).** Η σταθερότητα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος είναι σημαντική για τις επιχειρήσεις και κατ' επέκταση για τη συνολική ανταγωνιστικότητα μιας χώρας. Αν και η μακροοικονομική σταθερότητα από μόνη της δεν μπορεί να αυξήσει την παραγωγικότητα, ωστόσο η μακροοικονομική αστάθεια επηρεάζει αρνητικά την οικονομία και τα επίπεδα της ανταγωνιστικότητας. Μόνο σε ένα υγιές και σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον η οικονομία μπορεί να αναπτυχθεί με βιώσιμο τρόπο.
- **4ος πυλώνας: Υγεία και πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Health and primary education).** Οι επενδύσεις στην παροχή υπηρεσιών υγείας και βασικής εκπαίδευσης είναι κρίσιμες για σαφείς οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους. Η υγεία του εργατικού δυναμικού είναι σημαντική προϋπόθεση για την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα μιας χώρας, ενώ παράλληλα η ποιότητα και η ποσότητα της παρεχόμενης βασικής εκπαίδευσης αυξάνουν την αποτελεσματικότητα κάθε επιμέρους εργαζομένου και τη δυνατότητα προσαρμογής του σε προηγμένες παραγωγικές διαδικασίες και τεχνικές, ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή που χαρακτηρίζεται από υψηλή εξειδίκευση.

Οι τέσσερις αυτοί πρώτοι πυλώνες καλούνται «βασικοί» δεδομένου ότι τείνουν να είναι εκείνοι τους οποίους αντιμετωπίζουν οι χώρες πρώτα στα πιο αρχικά στάδια ανάπτυξης.

Υποδείκτης «Ενισχυτές αποδοτικότητας» (Efficiency enhancers). Με τον υποδείκτη αυτό εξετάζονται γενικά οι αγορές, είτε πρόκειται για τη λειτουργία των αγορών αγαθών και εργασίας ή των χρηματοπιστωτικών αγορών. Εξετάζονται επίσης η τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και η τεχνολογική ετοιμότητα, η οποία μετρά πόσο καλά προετοιμάζονται οι οικονομίες για τη μετάβαση σε πιο προηγμένες οικονομίες βασισμένες στη γνώση. Περιλαμβάνει τους πυλώνες 5-10:

- **5ος πυλώνας: Τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση (Higher education and training).** Η ποιοτική ανώτατη εκπαίδευση και κατάρτιση είναι κρίσιμη για την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας και τη μετακίνηση της αλυσίδας αξίας (value chain) σε υψηλότερο σημείο και πέρα από απλές παραγωγικές διαδικασίες και προϊόντα. Η παγκοσμιοποιημένη οικονομία, στην οποία δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις, απαιτεί καλά μορφωμένους και εκπαιδευμένους εργαζόμενους οι οποίοι είναι ικανοί να εκτελούν σύνθετα καθήκοντα και να προσαρμόζονται ταχύτατα στο συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον και στις εξελισσόμενες ανάγκες του παραγωγικού συστήματος.
- **6ος πυλώνας: Αποτελεσματικότητα της αγοράς των αγαθών (Goods market efficiency).** Οι χώρες με αποτελεσματικές αγορές αγαθών είναι σε θέση να παράγουν το σωστό μείγμα προϊόντων και υπηρεσιών και να διασφαλίσουν ότι τα αγαθά αυτά μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στην οικονομία και να διακριθούν στον διεθνή ανταγωνισμό. Ο υγιής ανταγωνισμός (χωρίς μονοπώλια και ολιγοπώλια), τόσο εγχώριος όσο και ξένος, είναι σημαντικός παράγοντας για την αποτελεσματικότητα της αγοράς και κατά συνέπεια για την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών. Αντίθετα, η ύπαρξη προστατευτικών μέτρων είναι αντιπαραγωγική και οδηγεί στη μείωση της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας.
- **7ος πυλώνας: Αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας (Labor market efficiency).** Η αποτελεσματικότητα στην αγορά εργασίας είναι σημαντικός παράγοντας για τη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Οι αποτελεσματικές αγορές εργασίας προάγουν την αξιοκρατία και παρέχουν ισότητα στο εργασιακό περιβάλλον. Η ευελιξία που χαρακτηρίζει τις αποτελεσματικές αγορές επιτρέπει τη βέλτιστη τοποθέτηση του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά, την παροχή ισχυρών κινήτρων για την αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων, την κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού σε αναπτυσσόμενους κλάδους με υψηλή ταχύτητα και χαμηλό κόστος, τη διακύμανση των μισθών χωρίς έντονες κοινωνικές αναταραχές και την προαγωγή της.
- **8ος πυλώνας: Ανάπτυξη χρηματοοικονομικής αγοράς (Financial market development).** Οι επιχειρηματικές επενδύσεις είναι κρίσιμες για την παραγωγικότητα. Βασική προϋπόθεση και ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη και ενίσχυση των επιχειρηματικών επενδύσεων και την επίτευξη υψηλής

ανταγωνιστικότητας είναι ένας καλά οργανωμένος χρηματοοικονομικός τομέας, ο οποίος επιτρέπει την πρόσβαση σε χρηματοδότηση οικονομικών δραστηριοτήτων που κατευθύνονται σε περισσότερο παραγωγικές χρήσεις. Αξιολογείται ως θετική τόσο η ύπαρξη ρυθμιστικού πλαισίου προστασίας των επενδυτών όσο και τραπεζικού τομέα που εγγυάται την ασφάλεια και τη διαφάνεια στις οικονομικές συναλλαγές.

- **9ος πυλώνας: Τεχνολογική ετοιμότητα (Technological readiness).** Ο πυλώνας της τεχνολογικής ετοιμότητας μετρά την ικανότητα μιας οικονομίας να υιοθετεί και να αξιοποιεί πλήρως τις υπάρχουσες ή/και νέες τεχνολογίες κυρίως πληροφοριών και επικοινωνιών, οι οποίες αυξάνουν την παραγωγικότητα και κατ' επέκταση την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εντός αυτής.
- **10ος πυλώνας: Μέγεθος αγοράς (Market size).** Το μέγεθος της αγοράς είναι ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας και επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την παραγωγικότητα, δεδομένου ότι οι μεγάλες αγορές επιτρέπουν τη δημιουργία και την εκμετάλλευση οικονομιών κλίμακας. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, στο μέγεθος της αγοράς συμπεριλαμβάνονται τόσο οι εγχώριες όσο και οι ξένες αγορές καθώς οι διεθνείς αγορές έχουν καταστεί υποκατάστατο των εγχώριων αγορών και κατά συνέπεια οι εξαγωγές μπορούν να θεωρηθούν υποκατάστατο της εγχώριας ζήτησης για τον καθορισμό του μεγέθους της αγοράς. Η δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων σε μεγάλες αγορές είναι προς όφελός τους καθώς ευνοούνται από την ύπαρξη ισχυρής εγχώριας ζήτησης.

Υποδείκτης «Παράγοντες Καινοτομίας και Εξέλιξης» (Innovation and sophistication factors). Περιλαμβάνει τους πυλώνες 11-12. Πρόκειται για πιο σύνθετους τομείς ανταγωνιστικότητας, που απαιτούν μια οικονομία να μπορεί να χρησιμοποιεί παγκόσμιας κλάσης επιχειρήσεις και ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και μια καινοτόμο, υποστηρικτική κυβέρνηση. Οι χώρες που σημειώνουν υψηλή βαθμολογία σε αυτούς τους πυλώνες τείνουν να είναι προηγμένες οικονομίες με υψηλό κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.

- **11ος πυλώνας: Επιχειρηματική εξέλιξη (Business sophistication).** Η επιχειρηματική εξέλιξη είναι σημαντικός παράγοντας για την αποτελεσματικότητα της παραγωγής, για χώρες που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο ανάπτυξης, οι οποίες, έχοντας εξαντλήσει σε μεγάλο βαθμό τις βασικότερες πηγές βελτίωσης της παραγωγικότητάς τους, δημιουργούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα με την υιοθέτηση και χρήση νέων μορφών οργάνωσης της παραγωγής και παροχής προϊόντων και υπηρεσιών.

- **12ος πυλώνας: Καινοτομία (Innovation).** Η καινοτομία είναι ιδιαίτερα σημαντική κυρίως για τις οικονομίες εκείνες που πλησιάζουν τα όρια της γνώσης στην παραγωγική διαδικασία και η πιθανότητα δημιουργίας περισσότερης αξίας με απλή ενσωμάτωση και προσαρμογή εξωγενών τεχνολογιών τείνει να εξαφανιστεί. Κατά συνέπεια, οι οικονομίες αυτές, με την ανάπτυξη της καινοτομίας, επεκτείνουν τη γνώση και δημιουργούν προϊόντα και υπηρεσίες τελευταίας τεχνολογίας, προκειμένου να αποκτήσουν και να διατηρήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ώστε να προχωρήσουν σε δραστηριότητες ακόμα μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας.

Εικόνα 1: The GCI Framework: The 12 Pillars of Competitiveness

Πηγή: World Economic Forum[22]

Στην Εικόνα 1 αποτυπώνεται το γενικό πλαίσιο (υποδείκτες και πυλώνες) του δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας.

[22] https://www.weforum.org/agenda/2016/09/what-is-competitiveness/

Κάθε υποδείκτης σταθμίζεται διαφορετικά, ανάλογα με τη φάση ανάπτυξης στην οποία βρίσκεται η οικονομία της χώρας που βαθμολογείται. Οι φάσεις ανάπτυξης καθορίζονται από το κατά κεφαλήν ΑΕΠ και είναι τρεις[23]:

- **Φάση 1 με βαρύτητα 20% - 60%**: οικονομίες οδηγούμενες από τους συντελεστές παραγωγής ("factor"-driven economies), όπου οι χώρες ανταγωνίζονται κυρίως στη χρήση ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού και φυσικών πόρων, ενώ οι εταιρείες ανταγωνίζονται με βάση την τιμή καθώς αγοράζουν και πωλούν βασικά προϊόντα ή αγαθά. Πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος είναι οι φθηνοί συντελεστές παραγωγής.
- **Φάση 2 με βαρύτητα 35% - 50%**: οικονομίες οδηγούμενες από την αποδοτικότητα ("efficiency"-driven economies), όπου η ανάπτυξη βασίζεται στην ανάπτυξη αποτελεσματικότερων διαδικασιών παραγωγής και στην αύξηση της ποιότητας των προϊόντων. Πηγή της ανταγωνιστικότητας είναι η αποτελεσματικότητα των μεθόδων παραγωγής.
- **Φάση 3 με βαρύτητα 5% - 30%**: οικονομίες οδηγούμενες από την καινοτομία ("innovation"-driven economies), όπου οι επιχειρήσεις ανταγωνίζονται με την παραγωγή και την παράδοση νέων και διαφορετικών προϊόντων και υπηρεσιών χρησιμοποιώντας τις πιο εξελιγμένες διαδικασίες. Πηγή της ανταγωνιστικότητας είναι η υιοθέτηση των πλέον προηγμένων μεθόδων παραγωγής και οργάνωσης.

Ωστόσο, διακριτά είναι, επίσης, και τα δύο ενδιάμεσα στάδια «μετάβασης» από τη μία φάση στην άλλη (από την 1η στη 2η και από τη 2η στην 3η), τα οποία επίσης έχουν διαφορετικά ποσοστά βαρύτητας για κάθε υποδείκτη (Πίνακας 5).

Σε σχέση με τις φάσεις ανάπτυξης η ομαδοποίηση των πυλώνων στους υποδείκτες γίνεται ως εξής: ο υποδείκτης «Βασικές Προϋποθέσεις» περιλαμβάνει τους πυλώνες που είναι περισσότερο κρίσιμοι για τις οικονομίες που βρίσκονται στην 1η φάση ανάπτυξης, ο υποδείκτης «Ενισχυτές αποδοτικότητας» περιλαμβάνει τους πυλώνες εκείνους που είναι κρίσιμοι για τις χώρες που βρίσκονται στη 2η φάση ανάπτυξης, ενώ ο υποδείκτης «Παράγοντες καινοτομίας και εξέλιξης» περιλαμβάνει τους πυλώνες εκείνους που είναι κρίσιμοι για τις χώρες στην 3η φάση ανάπτυξης.

[23] Το μεγαλύτερο μέρος των αναπτυγμένων οικονομιών βρίσκεται στη φάση 3 (The Growth Agenda, 2012). Όσον αφορά στις χώρες BRIC, σύμφωνα με το World Economic Forum και την έκθεση παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας για το 2016-2017, η Ινδία βρίσκεται στη φάση 1, η Ρωσία στο ενδιάμεσο στάδιο μετάβασης από τη φάση 1 στη φάση 2, ενώ η Βραζιλία και η Κίνα βρίσκονται στη φάση 2.

Στον Πίνακα 4 που ακολουθεί, αποδίδονται σχηματικά οι υποδείκτες του GCI σε σχέση με τις φάσεις ανάπτυξης και στη συνέχεια, στον Πίνακα 5, παρουσιάζονται τα βάρη[24] που αποδίδονται σε κάθε υποδείκτη του GCI σε κάθε φάση ανάπτυξης:

Πίνακας 4: The Global Competitiveness Index framework

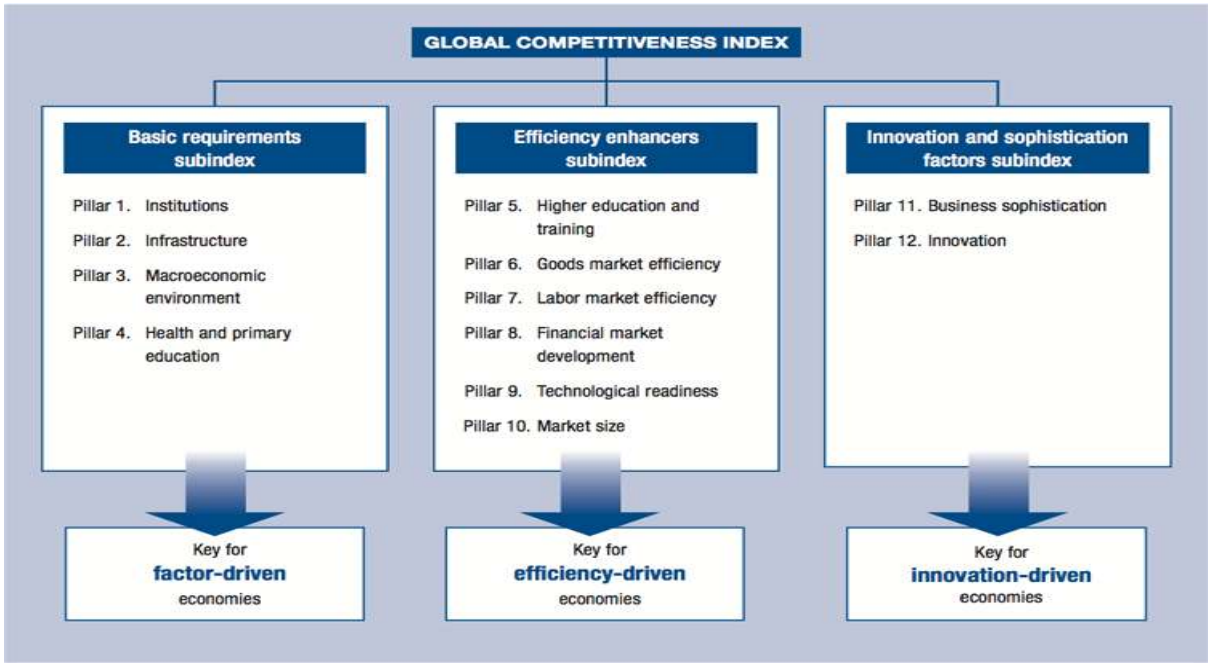

Πηγή: World Economic Forum[25]

Πίνακας 5: Subindex weights and income thresholds for stages of development

	STAGE OF DEVELOPMENT				
	Stage 1: Factor-driven	Transition from stage 1 to stage 2	Stage 2: Efficiency-driven	Transition from stage 2 to stage 3	Stage 3: Innovation-driven
GDP per capita (US$) thresholds*	<2,000	2,000–2,999	3,000–8,999	9,000–17,000	>17,000
Weight for basic requirements	60%	40–60%	40%	20–40%	20%
Weight for efficiency enhancers	35%	35–50%	50%	50%	50%
Weight for innovation and sophistication factors	5%	5–10%	10%	10–30%	30%

*** For economies with a high dependency on mineral resources, GDP per capita is not the sole criterion for the determination of the stage of development.**

Πηγή: World Economic Forum[26]

[24] Σύμφωνα με το WEF, για να ληφθούν τα βάρη που παρουσιάζονται στον πίνακα, έγινε υπόθεση μιας μέγιστης πιθανότητας υποβάθμισης του κατά κεφαλήν ΑΕΠ για τα παρελθόντα έτη, δίνοντας διαφορετικούς συντελεστές για κάθε στάδιο ανάπτυξης. Η στρογγυλοποίηση αυτών των οικονομετρικών εκτιμήσεων οδήγησε στην επιλογή των βαρών που παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. (http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/methodology/)

[25] http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/methodology/

[26] http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/methodology/

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΟΙ ΧΩΡΕΣ "BRIC"

3.1 ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το όνομα BRIC προέρχεται από τα αρχικά γράμματα των ονομάτων των χωρών Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία και Κίνα (**B**razil, **R**ussia, **I**ndia, **C**hina), οι οποίες συνήθως αναφέρονται ως «BRICs» ή «χώρες BRIC» ή, εναλλακτικά, ως «Μεγάλες Τέσσερις» (Big Four). Ο όρος BRICs έχει τεθεί σε ευρεία χρήση ως ένα σύμβολο αλλαγής ή εναλλακτικού πόλου στην παγκόσμια οικονομική τάξη και μιας ισχυρότερης εκπροσώπησης των αναπτυσσόμενων και αναδυόμενων οικονομιών στους διεθνείς θεσμικούς φορείς εξουσίας με κύριους εκφραστές τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), την Παγκόσμια Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Είναι δε σημαντικό να τονιστεί η διαφοροποίηση του όρου από αυτόν του «BRICS», ο οποίος εκφράζει έναν πολιτικό οργανισμό των τεσσάρων χωρών BRIC με τη συμμετοχή της Νότιας Αφρικής (**S**outh Africa)[27].

Η ιστορία του «μπλοκ» μπορεί να εντοπιστεί στα τέλη της δεκαετίας του 1990, όταν η Ρωσία προσπάθησε να οργανώσει έναν πόλο αντιστάθμισης αποτελούμενο αρχικά από την ίδια, την Ινδία και την Κίνα (RIC) για να εξισορροπήσει την αυξανόμενη παγκόσμια επιρροή των Ηνωμένων Πολιτειών (Schaefer & Poffenbarger, 2014).

Ως όρος το «BRICs» διατυπώθηκε για πρώτη φορά το 2001 από τον οικονομολόγο Jim O'Neill, αναλυτή της επενδυτικής τράπεζας Goldman Sachs[28], σε έκθεση[29] για τις προοπτικές ανάπτυξης των οικονομιών της Βραζιλίας, της Ρωσίας, της Ινδίας και της Κίνας. Οι τέσσερις αυτές χώρες αντιπροσωπεύουν συνολικά περισσότερο από το ένα τέταρτο της επιφάνειας της γης και πάνω από το 40% του παγκόσμιου πληθυσμού, είναι υπεύθυνες για ένα σημαντικό μερίδιο της παγκόσμιας παραγωγής και θεωρείται ότι βρίσκονται σε ένα παρόμοιο στάδιο πρόσφατα προηγμένης (αναδυόμενης) οικονομικής ανάπτυξης.

---

[27] Το BRIC έγινε BRICS το 2011 με τη συμπερίληψη της Νότιας Αφρικής. Περισσότερο από ένα ακρωνύμιο που εντόπισε χώρες που εμφανίζονται στη διεθνή οικονομική τάξη, το BRICS έγινε μια νέα και υποσχόμενη πολιτική-διπλωματική οντότητα, πολύ πιο πέρα από την αρχική ιδέα που προσαρμόστηκε στις χρηματοπιστωτικές αγορές

[28] Η Goldman Sachs Group, Inc. είναι κορυφαία επενδυτική τράπεζα σε παγκόσμιο επίπεδο, η οποία παρέχει ένα ευρύ φάσμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε μια ουσιώδη και διαφοροποιημένη πελατειακή βάση που περιλαμβάνει εταιρείες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κυβερνήσεις και ιδιώτες. Ιδρύθηκε το 1869, εδρεύει στη Νέα Υόρκη και διατηρεί γραφεία σε όλα τα μεγάλα οικονομικά κέντρα του κόσμου.

[29] "Building Better Global Economic BRICs" (http://www.goldmansachs.com/our-thinking/archive/archive-pdfs/build-better-brics.pdf)

Το 2003 η Goldman Sachs δημοσίευσε την έκθεση "Dreaming with BRICs: The Path to 2050"[30] των Dominic Wilson και Roopa Purushothaman. Στην έκθεση αυτή οι συγγραφείς ισχυρίζονται ότι, επειδή οι τέσσερις χώρες BRIC αναπτύσσονται με ταχείς ρυθμούς, μέχρι το 2050 το σύνολο των οικονομιών τους θα μπορούσε να υπερβεί το σύνολο των οικονομιών των – τότε – πλουσιότερων χωρών του κόσμου (να φτάσει δηλαδή σε μέγεθος μεγαλύτερο από την G7[31]) και ότι είναι πολύ πιθανό οι μεγαλύτερες οικονομίες στον κόσμο βάσει ΑΕΠ να μην είναι οι πλουσιότερες. Οι προβλέψεις αυτές βασίζονται στην υπόθεση ότι, οι πολιτικές και τα θεσμικά όργανα δημιουργούνται για να συνδράμουν στη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης η οποία, σύμφωνα με την έκθεση, σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί εγγύηση.

Αν και η Goldman Sachs δεν υποστηρίζει ότι χώρες BRIC θα οργανωθούν σε ένα οικονομικό μπλοκ ή μια επίσημη ένωση (όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση) υπάρχουν, ωστόσο, κάποιες παρατηρήσεις ότι έχουν προσπαθήσει να σχηματίσουν ένα «πολιτικό κλαμπ» ή μια «συμμαχία» και κατά συνέπεια να μετατρέψουν την αυξανόμενη οικονομική ισχύ τους σε μεγαλύτερη γεωπολιτική επιρροή.

Το 2004 η Goldman Sachs δημοσιεύει τις αναφορές της για την παγκόσμια οικονομία εκδίδοντας το βιβλίο "Growth and Development: The Path to 2050", όπου αναδεικνύονται οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες για τις χώρες BRIC, εξετάζεται η έλλειψη ουσιαστικής παρουσίας στις παγκόσμιες κεφαλαιαγορές, ενώ προβλέπεται μεταξύ άλλων ότι τα κατά κεφαλήν εισοδήματα θα παραμείνουν χαμηλότερα από τις εκβιομηχανισμένες οικονομίες και ο συνολικός πλούτος των χωρών BRIC θα υπερβεί τον αντίστοιχο των G7.

Το 2006, οι τέσσερις χώρες BRIC ξεκίνησαν έναν τακτικό άτυπο διπλωματικό συντονισμό, με ετήσιες συναντήσεις των Υπουργών Εξωτερικών στο περιθώριο της Γενικής Συζήτησης της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών (ΓΣΗΕ). Αυτή η επιτυχής αλληλεπίδραση οδήγησε στην απόφαση να διεξαχθεί ο διάλογος σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων σε ετήσιες συνόδους κορυφής.

Το 2007 δημοσιεύεται από την Goldman Sachs το "BRICs and Beyond", μια έκθεση 300 σελίδων, η οποία ερευνά ξανά το αναπτυξιακό δυναμικό του σχηματισμού BRIC, τις

[30] "Dreaming With BRICs: The Path to 2050" (http://www.goldmansachs.com/our-thinking/archive/archive-pdfs/brics-dream.pdf)

[31] Το 1975 συγκροτήθηκε η G6, μια «άτυπη» ομάδα 6 χωρών (Γαλλία, Δυτική Γερμανία, ΗΠΑ, Ιαπωνία, Ιταλία, Μεγάλη Βρετανία) που θεωρητικά χαρακτηρίζονταν ως οι περισσότερο βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου, όχι οι πλουσιότερες. Το 1976 η G6 διευρύνθηκε με την προσθήκη του Καναδά και αποτέλεσε την G7, ενώ το 1997 με την προσθήκη της Ρωσίας δημιουργήθηκε η G8 (Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Ιαπωνία, Ιταλία, Καναδάς). Ωστόσο, το 2014 η Ρωσία διαφώνησε με τις ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Γερμανία και αποχώρησε από την ομάδα.

περιβαλλοντικές επιπτώσεις των αναπτυσσόμενων οικονομιών και τη βιωσιμότητα της ανάπτυξης. Η έκθεση εξετάζει επίσης το «επόμενο 11» (ή N-11, όρος για έντεκα αναδυόμενες οικονομίες) σε σχέση με τα έθνη του BRIC και την ανερχόμενη θέση των νέων παγκόσμιων αγορών.

Το 2009 διεξάγεται η πρώτη σύνοδος κορυφής των BRICs στη ρωσική πόλη Αικατερίνεμπουργκ. Με την ευκαιρία αυτή, εκδόθηκε ένα κοινό ανακοινωθέν που υπογράμμιζε την υποστήριξη της Κίνας και της Ρωσίας στις προσδοκίες της Βραζιλίας και της Ινδίας να διαδραματίσουν σημαντικότερο ρόλο στα Ηνωμένα Έθνη και επαναβεβαιώνοντας την ανάγκη μιας ευρείας μεταρρύθμισης αυτής της οργάνωσης. Ενώ η ένωση BRIC δεν έχει ανακοινώσει δημόσια επίσημη τετραμερή εμπορική συμφωνία, οι αρχηγοί κρατών των χωρών BRIC συναντιούνται από το 2009 σε ετήσια σύνοδο κορυφής. Έκτοτε, το βάθος και το εύρος του διαλόγου μεταξύ των μελών των χωρών BRIC ενισχύθηκε περαιτέρω. Η Κίνα θα φιλοξενήσει την 9η σύνοδο κορυφής BRIC(S) στην πόλη Xiamen στις 3, 4 και 5 Σεπτεμβρίου 2017.

3.2 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ BRICs

Η ανάπτυξη των χωρών BRIC είναι ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά φαινόμενα του 21ου αιώνα. Στο έγγραφο "Building Better Global Economic BRICs", ο O'Neill (2001) συζητά τη σχετική παρακμή των χωρών της ομάδας των 7 (G7) και εφιστά την προσοχή σε τέσσερα σενάρια οικονομικής ανάπτυξης στις τέσσερις αναδυόμενες αγορές, ζητώντας έτσι από τα παγκόσμια φόρουμ να ενσωματώσουν τις θέσεις των ηγετών των εθνών του BRIC.

Η σημαντικότητα των BRICs στοιχειοθετείται στην έκθεση "Dreaming with BRICs: The Path to 2050" (Goldman Sachs, 2003), στην οποία αναφέρονται επιγραμματικά, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Κατά τα επόμενα 50 χρόνια, η Βραζιλία, η Ρωσία, η Ινδία και η Κίνα θα μπορούσαν να καταστούν μαζί πολύ μεγαλύτερη δύναμη στην παγκόσμια οικονομία. Περίπου τα δύο τρίτα της αύξησης του ΑΕΠ (σε δολάρια ΗΠΑ) από τις χώρες BRIC θα μπορούσε να προέρχεται από υψηλότερη πραγματική ανάπτυξη και το υπόλοιπο μέσω της ανατίμησης του νομίσματος. Οι πραγματικές συναλλαγματικές ισοτιμίες των χωρών BRIC θα μπορούσαν να εκτιμηθούν έως και κατά 300% υψηλότερα κατά τα επόμενα 50 χρόνια (κατά μέσο όρο 2,5% ετησίως). Η σχετική σημασία των BRIC ως κινητήρια δύναμη της νέας αύξησης της ζήτησης και της αγοραστικής δύναμης μπορεί να μετατοπιστεί δραματικά και

ταχύτερα από ό,τι αναμενόταν. Η μεγαλύτερη ανάπτυξη αυτών των οικονομιών θα μπορούσε να αντισταθμίσει τον αντίκτυπο των γηρασκόμενων πληθυσμών και την επιβράδυνση της ανάπτυξης στις προηγμένες οικονομίες. Η υψηλότερη ανάπτυξη μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερες αποδόσεις και αυξημένη ζήτηση κεφαλαίων. Το βάρος των BRICs στα επενδυτικά χαρτοφυλάκια θα μπορούσε να αυξηθεί σημαντικά. Οι ροές κεφαλαίων ενδέχεται να κατευθυνθούν περισσότερο προς όφελός τους, προκαλώντας σημαντικές ανακατατάξεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Ο κατάλογος των δέκα μεγαλύτερων οικονομιών στον κόσμο μπορεί να εμφανίζεται αρκετά διαφορετικός το 2050. Οι μεγαλύτερες οικονομίες στον κόσμο μπορεί να μην είναι πια οι πλουσιότερες (με βάση το κατά κεφαλήν εισόδημα), καθιστώντας πιο πολύπλοκες τις στρατηγικές επιλογές για τις επιχειρήσεις».

Η παγκόσμια οικονομική ύφεση κατά την περίοδο 2007-2008 μείωσε την εμπιστοσύνη στο δυτικό αναπτυξιακό μοντέλο και αύξησε περαιτέρω την ισχύ των BRIC ως νέο παγκόσμιο πολιτικό και οικονομικό μπλοκ. Οι Schaefer και Poffenbarger (2014), υποστηρίζουν ότι ο σχηματισμός BRIC(S)[32] υπάρχει ως πιθανός αντισταθμιστικός συνασπισμός που θα μπορούσε να επιδιώξει να περιορίσει τις ΗΠΑ, προσπαθώντας να τερματίσει τον μονοπολικό τους ρόλο.

Οι χώρες BRIC διαδραματίζουν ήδη σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια πολιτική και οικονομία καθώς, πριν από την ένταξη της Ν. Αφρικής το 2011, αντιπροσώπευαν το 42% του παγκόσμιου πληθυσμού, το 14,6% του παγκόσμιου ΑΕΠ, το 12,8% του παγκόσμιου εμπορίου (Schaefer & Poffenbarger, 2014) και περισσότερο από το 30% της παγκόσμιας έκτασης. Ειδικότερα, τόσο η Ρωσία όσο και η Βραζιλία είναι πλούσιες σε ενεργειακούς πόρους χώρες. Στις αρχές του 2016, η Κίνα, η Ινδία και η Βραζιλία κατείχαν τις θέσεις της δεύτερης, της έβδομης και της όγδοης μεγαλύτερης οικονομίας, αντίστοιχα. Επιπλέον, προβλέπεται ότι και οι τρεις θα συνεχίσουν να είναι μεταξύ των κορυφαίων παγκόσμιων οικονομιών, παράλληλα με τις μεγάλες προηγμένες οικονομίες της Ευρώπης, της Ιαπωνίας και των Ηνωμένων Πολιτειών, παρά τις πρόσφατες προκλήσεις[33].

Παρόλο που οι χώρες BRIC συνενώθηκαν σε συνασπισμό λόγω της ανάγκης προσέλκυσης διεθνών κεφαλαίων για την ανάπτυξη τους, έχουν επιδιώξει ενεργά τη δημιουργία ενός συλλογικού μπλοκ με ιστορικές συνδέσεις και πολιτιστικές ανταλλαγές

[32] Οι Schaefer και Poffenbarger στο βιβλίο τους "The Formation of the BRICS and its Implication for the United States" εξετάζουν τις χώρες BRICS, ωστόσο η παρούσα εργασία ασχολείται με τις χώρες BRIC και δεν συμπεριλαμβάνει μελέτη της Νότιας Αφρικής.

[33] Η οικονομική και η πολιτική αστάθεια στην Ρωσία και στην Βραζιλία θέτουν υπό αμφισβήτηση την ομαδοποίηση και την συνεχιζόμενη σημασία αυτών των εθνών.

μεταξύ τους. Επιπλέον, κάθε χώρα-μέλος των BRIC είναι μια μεγάλη περιφερειακή δύναμη (στη Λατινική Αμερική, στην Ανατολική Ευρώπη και στην Κεντρική, Νότια και Ανατολική Ασία) και η παγκόσμια επιρροή τους μπορεί να ενισχυθεί μέσω της περιφερειακής τους θέσης. Συμπερασματικά, οι χώρες αυτές, υπό τον σχηματισμό που δημιούργησαν, επιδιώκουν να εδραιώσουν τις δικές τους πολιτικές και κοινωνικοοικονομικές ατζέντες στην παγκόσμια οικονομία.

Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες να ενώσουν τα έθνη τους, οι χώρες BRIC διαφέρουν σημαντικά όσον αφορά στη γλώσσα, στην ιστορία, στα πολιτικά, οικονομικά και νομικά συστήματα, στον πολιτισμό και την κουλτούρα και στον τρόπο λειτουργίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Επιπλέον, οι διαφορετικές σχέσεις τους με τη δυτική αποικιοκρατία, όπως την ορίζουν, και η ποικιλομορφία της σύγχρονης γεωπολιτικής κατάστασης έχουν διαμορφώσει τις διαφορετικές προσεγγίσεις και απόψεις τους ως προς την τρέχουσα θέση τους στην παγκόσμια τάξη. Η ομαδοποίηση των χωρών αυτών μπορεί να ήταν εξαρχής τεχνητή και μάλλον ασυνήθιστη, δεδομένου μάλιστα ότι το BRIC ως μπλοκ εξελίχθηκε γρήγορα από έναν επενδυτικό σε έναν όρο που περιγράφει ένα νέο τοπίο για τη διεθνή γεωπολιτική σκηνή.

3.3 ΒΡΑΖΙΛΙΑ[34]

Πίνακας 6: Η Βραζιλία με μια ματιά (2016)

Έκταση	8.515.770 τετρ. χλμ
Πληθυσμός	205,8 εκατομμύρια
ΑΕΠ	1,77 τρισεκατομμύρια δολάρια
Σύνθεση του ΑΕΠ:	
Γεωργία	5,2%
Βιομηχανία	22,7%
Υπηρεσίες	72%
Αύξηση του ΑΕΠ	-3,5%
Πληθωρισμός	8,7%
Δημόσιο χρέος	73,5% του ΑΕΠ
Εξωτερικό χρέος	544,1 δισεκατομμύρια δολάρια
Συναλλαγματικά διαθέσιμα	373,3 δισεκατομμύρια δολάρια
Εργατικό δυναμικό	101,9 εκατομμύρια
Ανεργία	11,8%
Προσδόκιμο ζωής	73,8

Λόγω της οικονομικής και κοινωνικής προόδου της Βραζιλίας μεταξύ 2003 και 2014, 29 εκατομμύρια άνθρωποι εξήλθαν από τη φτώχεια και παράλληλα μειώθηκε σημαντικά η ανισότητα. Η αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας είναι η κρίσιμη πρόκληση για τη Βραζιλία, προκειμένου να επιτευχθεί υψηλότερη ανάπτυξη μεσοπρόθεσμα.

Η Βραζιλία είναι η όγδοη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο και ανακάμπτει από την ύφεση το 2015 και το 2016 που ήταν η χειρότερη στην ιστορία της χώρας. Η πτώση των τιμών των βασικών προϊόντων μείωσε τα έσοδα από τις εξαγωγές και τις επενδύσεις, γεγονός που αποδυνάμωσε το νόμισμα της Βραζιλίας (ρεάλ-BRL) και μείωσε τα φορολογικά έσοδα. Το χαμηλό πραγματικό δημόσιο χρέος, το οποίο όμως ήταν σε μεγάλο βαθμό εκφρασμένο σε ξένο νόμισμα, έγινε ακριβότερο στην εξυπηρέτησή του, ενώ τα χαμηλότερα φορολογικά έσοδα έφεραν τον κρατικό προϋπολογισμό στα όριά του.

Η οικονομική και κοινωνική πρόοδος της Βραζιλίας από το 2003 έως το 2014 έβγαλε 29 εκατομμύρια ανθρώπους από τις συνθήκες απόλυτης φτώχειας και οι ανισότητες μειώθηκαν

[34] Στοιχεία από την Παγκόσμια Τράπεζα (http://www.worldbank.org/en/country/brazil) και από την Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών των ΗΠΑ (https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bf.html)

σημαντικά (ο συντελεστής Gini[35] μειώθηκε κατά 6,6 ποσοστιαίες μονάδες την ίδια περίοδο από 58,1 σε 51,5). Το επίπεδο εισοδήματος του φτωχότερου 40% του πληθυσμού αυξήθηκε κατά μέσο όρο 7,1% (σε πραγματικούς όρους) μεταξύ του 2003 και του 2014, σε σύγκριση με αύξηση του εισοδήματος κατά 4,4% για τον πληθυσμό στο σύνολό του. Ωστόσο, ο ρυθμός μείωσης της φτώχειας και της ανισότητας φαίνεται ότι έχει σταματήσει από το 2015.

Η αναπροσαρμογή των ρυθμιζόμενων τιμών σε συνδυασμό με τη μετακύλιση της απόσβεσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών προκάλεσε την αύξηση στην τιμή του πληθωρισμού το 2015 (με ρυθμό πληθωρισμού 10,7% το Δεκέμβριο), υπερβαίνοντας το ανώτατο όριο της ζώνης στόχων της κυβέρνησης (4,5 ± 2%), παρά την αυστηρή νομισματική πολιτική και τα υψηλά πραγματικά επιτόκια. Οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις που προτάθηκαν το 2016 στοχεύουν στην επιβράδυνση της αύξησης των κρατικών δαπανών και στη μείωση των φραγμών στις ξένες επενδύσεις. Η αύξηση των κρατικών δαπανών ώθησε το δημόσιο χρέος στο 70% του ΑΕΠ στα τέλη του 2016 από 50% του ΑΕΠ το 2012. Οι πολιτικές για την ενίσχυση του εργατικού δυναμικού και του βιομηχανικού τομέα της Βραζιλίας, σύμφωνα με τις εγχώριες λαϊκές απαιτήσεις, ενδέχεται να έχουν ενισχύσει την απασχόληση εις βάρος των επενδύσεων.

Η δημοσιονομική προσαρμογή υπονομεύεται από τις δυσκαμψίες του προϋπολογισμού και το δύσκολο πολιτικό περιβάλλον. Οι περισσότερες δημόσιες δαπάνες καθορίζονται άκαμπτα (με κανόνες του Συντάγματος ή άλλης νομοθεσίας) και δεν μπορούν νόμιμα να μειωθούν. Οι δυσκαμψίες του προϋπολογισμού και οι συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις έχουν επιβάλει σημαντικές επιβαρύνσεις στις τοπικές αυτοδιοικήσεις[36], ορισμένες από τις οποίες υποχρεώθηκαν να καθυστερήσουν τις πληρωμές και ενδέχεται να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο αφερεγγυότητας.

Η κρίση έχει οδηγήσει σε σημαντικές προσαρμογές στον τρεχούμενο λογαριασμό του ισοζυγίου πληρωμών. Μέχρι τον Ιούλιο του 2016, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε στο 1,6% του ΑΕΠ - σε σύγκριση με 4,3% το 2014 - κυρίως λόγω της

[35] Συντελεστής Gini (Δείκτης άνισης κατανομής του εισοδήματος): Δείκτης ανισότητας ή συγκέντρωσης του εισοδήματος. Ορίζεται ως λόγος των αθροιστικών μεριδίων του πληθυσμού, κατανεμημένου ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος, προς το αθροιστικό μερίδιο του συνολικού ποσού που λαμβάνουν και η τιμή του κυμαίνεται από 0 (πλήρης ισότητα) έως 1 (πλήρης εισοδηματική ανισότητα). Αν τα εισοδήματα ήταν εξίσου κατανεμημένα στον πληθυσμό τότε ο συντελεστής Gini θα ήταν 0 (πλήρης ισότητα). Αν όμως τα εισοδήματα ήταν όλα συγκεντρωμένα σε ένα άτομο τότε ο συντελεστής Gini θα ήταν 1 (ή 100). Αύξηση στην τιμή του συντελεστή Gini συνεπάγεται και αύξηση της ανισότητας. Ο συντελεστής αυτός ως μέτρο οικονομικής ανισότητας προτάθηκε από τον Ιταλό Στατιστικό Corrado Gini, στο άρθρο του "Variabilità emutabilità" («Διακύμανση και Μεταβλητότητα») (Gini, 1912).

[36] Αποκεντρωμένες αυτοδιοικήσεις (Subnational governments)

συρρίκνωσης του ΑΕΠ (καθώς και της μέτριας υποτίμησης της πραγματικής συναλλαγματικής ισοτιμίας). Οι άμεσες ξένες επενδύσεις αντιπροσώπευαν το 4,2% του ΑΕΠ του 2015, χρηματοδοτώντας έτσι το 132% του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Η Βραζιλία είχε ένα άφθονο επίπεδο αποθεμάτων ύψους 358 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ - ή 18 μηνών εισαγωγών - στα τέλη του 2015.

Η οικονομία έχει επίσης επηρεαστεί από πολλά σκάνδαλα διαφθοράς που αφορούν ιδιωτικές εταιρείες και κυβερνητικούς αξιωματούχους. Οι κυρώσεις κατά των εμπλεκομένων επιχειρήσεων - μερικές από τις μεγαλύτερες στη Βραζιλία - περιόρισαν τις επιχειρηματικές τους ευκαιρίες, προκαλώντας κυμαινόμενο αντίκτυπο στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις και τους εργολάβους. Επιπλέον, οι επενδύσεις σε αυτές τις εταιρείες έχουν μειωθεί λόγω των σκανδάλων.

Οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές της Βραζιλίας θα εξαρτηθούν από την επιτυχία των τρεχουσών προσαρμογών και τη θέσπιση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη. Η αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας είναι η κύρια πρόκληση για τη χώρα να επιτύχει υψηλότερη ανάπτυξη μεσοπρόθεσμα. Με δεδομένη την ύφεση των οδηγών ανάπτυξης κατά την τελευταία δεκαετία - η κατανάλωση που τροφοδοτείται με πιστώσεις, η επέκταση του εργατικού δυναμικού και η άνθηση των αγαθών - η ανάπτυξη θα πρέπει να βασίζεται σε υψηλότερα κέρδη από επενδύσεις και παραγωγικότητα.

Παρά τα επιτεύγματα της μείωσης της φτώχειας την τελευταία δεκαετία, η ανισότητα παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Μετά την επίτευξη παγκόσμιας κάλυψης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η Βραζιλία αγωνίζεται πλέον να βελτιώσει την ποιότητα και τα αποτελέσματα του συστήματος, ιδίως στα κατώτερα και ανώτερα δευτεροβάθμια επίπεδα. Ωστόσο, η χώρα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει μείζονες αναπτυξιακές προκλήσεις - ιδίως όσον αφορά στην εξεύρεση τρόπων συνδυασμού των πλεονεκτημάτων της γεωργικής ανάπτυξης, της προστασίας του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης.

3.4 ΡΩΣΙΑ (ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ)[37]

Πίνακας 7: Η Ρωσία με μια ματιά (2016)

Έκταση	17.098.242 τετρ. χλμ
Πληθυσμός	142,4 εκατομμύρια
ΑΕΠ	1,268 τρισεκατομμύρια δολάρια
Σύνθεση του ΑΕΠ:	
Γεωργία	4,7%
Βιομηχανία	33,1%
Υπηρεσίες	62,2%
Αύξηση του ΑΕΠ	-0,8%
Πληθωρισμός	7,2%
Δημόσιο χρέος	13,7% του ΑΕΠ
Εξωτερικό χρέος	514,8 δισεκατομμύρια δολάρια
Συναλλαγματικά διαθέσιμα	365,5 δισεκατομμύρια δολάρια
Εργατικό δυναμικό	77,41 εκατομμύρια
Ανεργία	8,2%
Προσδόκιμο ζωής	70,8

Η ρωσική οικονομία αντιμετωπίζει χαμηλές τιμές πετρελαίου και περιορισμένη πρόσβαση στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές. Η οικονομία ανακάμπτει σταδιακά και προβλέπεται μέτριος ρυθμός ανάπτυξης για το 2017-19, που υποστηρίζεται από την άνοδο των τιμών του πετρελαίου, τη μακροοικονομική σταθερότητα και τη βελτίωση της εμπιστοσύνης των επενδυτών.

Η Ρωσία είναι μια τεράστια, πλούσια σε πόρους χώρα, με πολύ μεγάλη ποικιλία. Έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, κινούμενη από μια κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία προς ένα περισσότερο βασισμένο στην αγορά σύστημα. Οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις στη δεκαετία του 1990 ιδιωτικοποίησαν το μεγαλύτερο μέρος της βιομηχανίας, με αξιοσημείωτες εξαιρέσεις στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών, των τραπεζών και της άμυνας. Η προστασία των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας εξακολουθεί να είναι αδύναμη και το κράτος εξακολουθεί να παρεμβαίνει στην ελεύθερη λειτουργία του ιδιωτικού τομέα.

Τόσο η οικονομική ανάπτυξη όσο και η μεταρρύθμιση έχουν σταματήσει τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, η Ρωσία παραμένει μια κυρίαρχη κρατική οικονομία με υψηλή συγκέντρωση πλούτου στα χέρια των αξιωματούχων. Μετά από μια περίοδο υψηλής και

[37] Στοιχεία από την Παγκόσμια Τράπεζα (http://www.worldbank.org/en/country/russia) και από την Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών των ΗΠΑ (https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rs.html)

χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης κατά την πρώτη δεκαετία του 2000, η δυναμική της ανάπτυξης στη Ρωσία έχει αποδυναμωθεί από το 2012, καθώς οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις δεύτερης γενιάς έχουν προχωρήσει με βραδύτερους ρυθμούς. Η Ρωσία είναι ένας από τους κορυφαίους παραγωγούς πετρελαίου και φυσικού αερίου στον κόσμο και κορυφαίος εξαγωγέας μετάλλων όπως ο χάλυβας και το πρωτογενές αλουμίνιο. Η εξάρτηση της Ρωσίας από τις εξαγωγές βασικών προϊόντων την καθιστά ευάλωτη στις διακυμάνσεις των τιμών των προϊόντων αυτών στις παγκόσμιες αγορές. Ένας συνδυασμός πτώσης των τιμών του πετρελαίου, των διεθνών κυρώσεων και των διαρθρωτικών περιορισμών ώθησε τη Ρωσία σε βαθιά ύφεση το 2015, με το ΑΕΠ να μειώνεται σχεδόν κατά 4%. Η επιβράδυνση συνεχίστηκε μέχρι το 2016. Η περιορισμένη οικονομική διαφοροποίηση και η μεγάλη εξάρτηση από το πετρέλαιο έχουν καταστήσει τη Ρωσία ευάλωτη στις διακυμάνσεις των τιμών στις συναλλαγές των βασικών εμπορευμάτων. Η κρατική στήριξη για την υποκατάσταση των εισαγωγών αυξήθηκε πρόσφατα σε μια προσπάθεια διαφοροποίησης της οικονομίας από τις εξορυκτικές βιομηχανίες.

Σύμφωνα με τη "Systematic Country Diagnostic for the Russian Federation: Pathways to Inclusive Growth"[38] του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας για τη Ρωσική Ομοσπονδία, η Ρωσία πρέπει να αντιμετωπίσει βασικούς περιορισμούς στην αύξηση της παραγωγικότητας, όπως οι αδυναμίες του επενδυτικού κλίματος, η έλλειψη επαρκούς ανταγωνισμού, η συνδεσιμότητα των υποδομών, η σχετικά χαμηλή ικανότητα καινοτομίας των επιχειρήσεων και η αναντιστοιχία μεταξύ των διαθέσιμων δεξιοτήτων και εκείνων που απαιτεί η αγορά εργασίας. Η βελτίωση της υγείας του πληθυσμού και η πρόσβαση και η ποιότητα της εκπαίδευσης είναι επίσης απαραίτητες. Η ενίσχυση της διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα και η εξασφάλιση δημοσιονομικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας θα πρέπει να στηρίξουν αυτές τις προσπάθειες. Η πρόοδος είναι ζωτικής σημασίας για τη Ρωσία να επιστρέψει στην πορεία προς την αειφόρο ανάπτυξη και την επέκταση της κοινής ευημερίας σε αυτή τη μεγάλη και διαφορετική χώρα.

Η συρρίκνωση της παραγωγής της Ρωσίας μειώθηκε από 2,8% το 2015 σε 0,2% το 2016, καθώς η οικονομία προσαρμόστηκε στις χαμηλές τιμές του πετρελαίου και περιορίστηκε η

[38] Η "Systematic Country Diagnostic for the Russian Federation: Pathways to Inclusive Growth" είναι η ολοκληρωμένη ανάλυση, από τον Όμιλο της Παγκόσμιας Τράπεζας, της οικονομικής κατάστασης, των προκλήσεων και των περιορισμών που αντιμετωπίζει η χώρα σε σύντομο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Προσδιορίζει τις γενικές αιτιακές αλυσίδες που σχετίζονται με τις διεπιστημονικές αναπτυξιακές προκλήσεις και ευκαιρίες της Ρωσίας και προτείνει ένα σύνολο γενικών προτεραιοτήτων και δράσεων πολιτικής. (http://www.worldbank.org/en/country/russia/publication/systematic-country-diagnostic-for-the-russian-federation-pathways-to-inclusive-growth)

πρόσβαση στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές[39]. Η παρατεταμένη μείωση των πραγματικών εισοδημάτων έχει μειώσει την ιδιωτική κατανάλωση, αλλά η τάση αυτή επιβραδύνθηκε καθώς η εμπιστοσύνη των καταναλωτών βελτιώθηκε.

Η νομισματική πολιτική παραμένει συνετή και συνεπής με τη στόχευση του πληθωρισμού. Οι αρχές μείωσαν επιτυχώς τον ρυθμό πληθωρισμού από 15,5% το 2015 σε 7,1% το 2016. Η Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας, αναγνωρίζοντας ότι αρκετοί έκτακτοι παράγοντες υποστήριζαν τη μείωση του γενικού πληθωρισμού, διατήρησαν μια ελαφρώς αυστηρή νομισματική στάση, καθώς οι πληθωριστικές προσδοκίες παρέμειναν υψηλές.

Το τραπεζικό σύστημα έχει σταθεροποιηθεί σε μεγάλο βαθμό, αλλά δεν έχει ακόμη ανακάμψει πλήρως και η πιστωτική επέκταση παραμένει σε στασιμότητα. Το ισοζύγιο πληρωμών παρέμεινε σταθερό παρά τις δυσμενείς συνθήκες εμπορικών συναλλαγών και περιορισμένη πρόσβαση στις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Η δημοσιονομική πολιτική επιδεινώθηκε, αλλά το έλλειμμα παρέμεινε περιορισμένο. Το πρωτογενές έλλειμμα του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης διευρύνθηκε από 2,6% του ΑΕΠ το 2015 σε 2,8% το 2016, λόγω της ελαφράς αύξησης των δαπανών, αν και τα υψηλότερα έσοδα από τα ορυκτά έσοδα αντισταθμίστηκαν για τα μειούμενα έσοδα από το πετρέλαιο. Το 2016, ο πληθωρισμός επιβραδύνθηκε και ο ρυθμός αύξησης των πραγματικών μισθών συνεχίστηκε, αλλά τα έσοδα από άλλες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων, υποχώρησαν ξανά.

Δεδομένου του σχετικά αδύναμου εξωτερικού περιβάλλοντος, προβλέπεται ότι η ρωσική οικονομία θα αυξηθεί σε ποσοστό 1,3% το 2017 και 1,4% το 2018-2019. Οι όροι του εμπορίου αναμένεται να βελτιωθούν μέτρια, με τις μέσες τιμές του πετρελαίου να αυξάνονται στα 55 δολάρια ΗΠΑ το βαρέλι το 2017, στα 60 το 2018 και στα 61,5 το 2019, οδηγώντας σε ανάκαμψη της εγχώριας ζήτησης. Υποστηριζόμενη από την αναμενόμενη ανάκαμψη της πραγματικής αύξησης των μισθών και των εισοδημάτων, η κατανάλωση αναμένεται να επιβεβαιώσει εκ νέου το ρόλο της ως σημαντικού συντελεστή στην ανάπτυξη το 2017-2019. Η σταδιακή νομισματική χαλάρωση και η βελτίωση της εμπιστοσύνης των επενδυτών αναμένεται να στηρίξουν την αύξηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου το 2017. Η κυβέρνηση τέλος προγραμματίζει περαιτέρω μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης.

Το μέτριο ποσοστό φτώχειας, αν και αναμένεται να μειωθεί το 2017, θα παραμείνει υψηλό. Κατά την περίοδο 2010-2014, οι αυξήσεις στις συντάξεις και στους μισθούς του δημόσιου τομέα οδήγησαν στην αύξηση του εισοδήματος μεταξύ των νοικοκυριών στο κατώτατο 40% της διανομής εισοδήματος. Ωστόσο, σε ένα πλαίσιο δημοσιονομικής

[39] Στοιχεία 20/04/2017

εξυγίανσης, το εισόδημα από την εργασία αναμένεται να καταστεί ο κύριος συντελεστής της κοινής ευημερίας. Καθώς η οικονομία ανακάμπτει, η αύξηση των μισθών στον ιδιωτικό τομέα και μια μέτρια πραγματική αύξηση των συνταξιοδοτικών πληρωμών το 2017 θα στηρίξουν την αύξηση του εισοδήματος και θα μειώσουν τη φτώχεια. Ωστόσο, πολλά νοικοκυριά παραμένουν πολύ κοντά στη γραμμή της φτώχειας και χωρίς επίσημες θέσεις εργασίας.

3.5 ΙΝΔΙΑ[40]

Πίνακας 8: Η Ινδία με μια ματιά (2016)

Έκταση	17.098.242 τετρ.χιλιόμετρα
Πληθυσμός	1,267 δισεκατομμύρια
ΑΕΠ	2,251 τρισεκατομμύρια δολάρια
Σύνθεση του ΑΕΠ:	
Γεωργία	16,5%
Βιομηχανία	29,8%
Υπηρεσίες	45,4%
Αύξηση του ΑΕΠ	7,6%
Πληθωρισμός	5,2%
Δημόσιο χρέος	52,3% του ΑΕΠ
Εξωτερικό χρέος	507 δισεκατομμύρια δολάρια
Συναλλαγματικά διαθέσιμα	359,1 δισεκατομμύρια δολάρια
Εργατικό δυναμικό	513,7 εκατομμύρια
Ανεργία	5%
Προσδόκιμο ζωής	68,5

Με πληθυσμό άνω των 1,2 δισεκατομμυρίων, η Ινδία είναι η μεγαλύτερη δημοκρατία στον κόσμο. Κατά την τελευταία δεκαετία, η ένταξη της χώρας στην παγκόσμια οικονομία συνοδεύτηκε από οικονομική ανάπτυξη. Η Ινδία έχει πλέον αναδειχθεί ως παγκόσμιος παίκτης.

Με 1,2 δισεκατομμύρια ανθρώπους και την τρίτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο σε όρους ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης, η πρόσφατη ανάπτυξη της Ινδίας ήταν ένα σημαντικό επίτευγμα. Μετά την ανεξαρτησία της το 1947, με ορόσημο την αγροτική επανάσταση - η οποία μεταμόρφωσε την εθνική οικονομία από χρόνια εξαρτώμενη από τις εισαγωγές

[40] Στοιχεία από την Παγκόσμια Τράπεζα (http://www.worldbank.org/en/country/india) και από την Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών των ΗΠΑ (https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/in.html)

σιτηρών σε μια γεωργική υπερδύναμη -, αποτελεί πλέον ένα βασικό εξαγωγέα τροφίμων. Το προσδόκιμο ζωής έχει υπερδιπλασιαστεί, τα ποσοστά αλφαβητισμού έχουν τετραπλασιαστεί, οι συνθήκες υγείας έχουν βελτιωθεί και έχει προκύψει σημαντική μεσαία τάξη. Η Ινδία φιλοξενεί πλέον παγκόσμια αναγνωρισμένες εταιρείες φαρμακευτικών, χαλυβουργικών και τεχνολογιών πληροφορίας και διαστήματος και έχει έναν ρόλο στη διεθνή σκηνή που ανταποκρίνεται περισσότερο στο μέγεθος και το δυναμικό της.

Οι ιστορικές αλλαγές εκτυλίσσονται και πάλι, αναδεικνύοντας μια σειρά νέων ευκαιριών για τη δημιουργία ενός έθνους του 21ου αιώνα. Το νεανικό εργατικό δυναμικό της Ινδίας είναι το μεγαλύτερο και το νεότερο που έχει δει ποτέ ο κόσμος. Ο τρόπος με τον οποίο η Ινδία διαμορφώνει το σημαντικό ανθρώπινο δυναμικό της και επαναπροσδιορίζει τις πόλεις της[41], θα καθορίσει σε μεγάλο βαθμό τη μορφή του μέλλοντος για τη χώρα και τους ανθρώπους της για τα επόμενα χρόνια.

Η διαφοροποιημένη οικονομία της Ινδίας περιλαμβάνει την παραδοσιακή γεωργία χωριών, τη σύγχρονη γεωργία, τη βιοτεχνία, ένα ευρύ φάσμα σύγχρονων βιομηχανιών και ένα πλήθος υπηρεσιών. Λιγότερο από το ήμισυ του εργατικού δυναμικού ανήκει στη γεωργία, ωστόσο οι υπηρεσίες αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή οικονομικής ανάπτυξης, αντιπροσωπεύοντας σχεδόν τα δύο τρίτα της παραγωγής της Ινδίας, απασχολώντας όμως λιγότερο από το ένα τρίτο του εργατικού της δυναμικού. Η Ινδία έχει κεφαλαιοποιήσει τον ευρύτερα μορφωμένο αγγλόφωνο πληθυσμό της για να γίνει σημαντικός εξαγωγέας υπηρεσιών τεχνολογίας της πληροφορίας, υπηρεσιών εξωτερικής ανάθεσης (outsourcing) επιχειρήσεων και λογισμικού.

Η Ινδία εξελίσσεται σε μια οικονομία ανοικτής αγοράς, ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν ίχνη των προηγούμενων πολιτικών της αυτοκρατορίας της. Τα μέτρα οικονομικής απελευθέρωσης, συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανικής απορρύθμισης, της ιδιωτικοποίησης των κρατικών επιχειρήσεων και των περιορισμένων ελέγχων στο εξωτερικό εμπόριο και στις επενδύσεις, άρχισαν στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και επιτάχυναν την ανάπτυξη της χώρας, η οποία ήταν κατά μέσο όρο 7% ετησίως από το 1997 έως το 2016. Η οικονομική ανάπτυξη επιβραδύνθηκε το 2011 λόγω της μείωσης των επενδύσεων εξαιτίας των υψηλών επιτοκίων, του αυξανόμενου πληθωρισμού και της απαισιοδοξίας των επενδυτών για τη δέσμευση της κυβέρνησης για περαιτέρω οικονομικές μεταρρυθμίσεις και για αργή παγκόσμια ανάπτυξη. Οι αυξανόμενες μακροοικονομικές ανισορροπίες στην Ινδία και η βελτίωση των οικονομικών συνθηκών στις δυτικές χώρες οδήγησαν τους επενδυτές στη

[41] Το μαζικό κύμα αστικοποίησης στην Ινδία θεωρείται παγκόσμιο φαινόμενο.

μεταφορά κεφαλαίων μακριά από την Ινδία, προκαλώντας μια απότομη υποτίμηση του νομίσματος (ρουπία – INR).

Η ανάπτυξη ανέκαμψε το 2014 έως το 2016, υπερβαίνοντας το 7% κάθε χρόνο. Οι αντιλήψεις των επενδυτών για την Ινδία βελτιώθηκαν στις αρχές του 2014, λόγω της μείωσης του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και των προσδοκιών της μεταπολεμικής οικονομικής μεταρρύθμισης, με αποτέλεσμα την αύξηση των εισερχόμενων κεφαλαιακών ροών και τη σταθεροποίηση της ρουπίας. Η κυβέρνηση πέρασε ένα σημαντικό νομοσχέδιο για τα αγαθά και τις υπηρεσίες και αύξησε τα ανώτατα όρια άμεσων επενδύσεων σε ορισμένους τομείς, αλλά οι περισσότερες οικονομικές μεταρρυθμίσεις επικεντρώθηκαν στις αλλαγές της διοίκησης και της διακυβέρνησης. Παρά το υψηλό ποσοστό αύξησης σε σύγκριση με τον υπόλοιπο κόσμο, το 2015 και το 2016, οι κυβερνητικές τράπεζες της Ινδίας αντιμετώπιζαν αυξανόμενα επισφαλή χρέη, με αποτέλεσμα τη χαμηλή πιστωτική ανάπτυξη και την περιορισμένη οικονομική ανάπτυξη.

Η Ινδία βρίσκεται σε μια κρίσιμη συγκυρία. Κρίνονται αναγκαίες οι μαζικές επενδύσεις για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, στέγασης και υποδομών για να ανταποκριθούν στις ανερχόμενες προσδοκίες του λαού. Η ανάπτυξη θα είναι καθοριστική, καθώς πάνω από 400 εκατομμύρια άνθρωποι (το ένα τρίτο των φτωχών στον κόσμο) εξακολουθούν να ζουν σε συνθήκες φτώχειας, ενώ πολλοί από εκείνους που έχουν ξεφύγει πρόσφατα από τις στερήσεις παραμένουν ευάλωτοι με κίνδυνο να επιστρέψουν. Επιπλέον, χρειάζεται να αντιμετωπιστεί η ανισότητα σε όλες τις διαστάσεις, καθώς τα ποσοστά φτώχειας στις φτωχότερες περιοχές της Ινδίας είναι τρεις έως τέσσερις φορές υψηλότερα από αυτά των πιο ευνοημένων ομολόγων τους. Οι μειονεκτούσες ομάδες είναι ανάγκη να ενταχθούν στην επικρατούσα τάση για να επωφεληθούν από την οικονομική ανάπτυξη.

Οι προοπτικές για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της Ινδίας είναι μέτρια θετικές λόγω του νεαρού πληθυσμού και του αντίστοιχου χαμηλού ποσοστού εξάρτησης, τη διευκόλυνση της μετανάστευσης μεταξύ των αστικών περιοχών, της υγιούς εξοικονόμησης και των επιτοκίων επενδύσεων και της αυξανόμενης ένταξης στην παγκόσμια οικονομία. Εντούτοις, παραμένουν σημαντικές μακροπρόθεσμες προκλήσεις όπως οι διακρίσεις κατά των γυναικών, το αναποτελεσματικό σύστημα παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, η αναποτελεσματική επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, οι ανεπαρκείς μεταφορικές και γεωργικές υποδομές, ευκαιρίες απασχόλησης, υψηλές δαπάνες και εσφαλμένες επιδοτήσεις και η ανεπαρκής διαθεσιμότητα ποιοτικής βασικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Παρόλο που υπάρχουν λίγα σχέδια για ανάπτυξη σε τόσο μεγάλη και ποικίλη κλίμακα, η Ινδία πρωτοστάτησε σε μια σειρά από τολμηρές νέες πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση αυτών και άλλων προκλήσεων. Για παράδειγμα, η εμβληματική πρωτοβουλία της χώρας "Skill India"[42] επιδιώκει να εξοπλίσει το αυξανόμενο νεανικό εργατικό δυναμικό της Ινδίας με τις δεξιότητες που απαιτούνται για να ανταγωνιστεί το σημερινό ταχέως μεταβαλλόμενο χώρο εργασίας. Το πρόγραμμα δεξιοτήτων συμπληρώνεται με την πρωτοβουλία "Make in India"[43], καθώς και με προσπάθειες για τη διευκόλυνση της διαδικασίας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Και τα δύο αυτά προγράμματα έχουν ως στόχο να αυξήσουν τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας για να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των τεράστιων αριθμών που εισέρχονται στην αγορά εργασίας της Ινδίας κάθε χρόνο.

Η Ινδία γενικότερα εργάζεται για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών της και θέτει τα θεμέλια για ένα μέλλον ευημερίας, ενώ παράλληλα υλοποιούνται διάφορα προγράμματα κυρίως ανάπτυξης που έχουν ιδιαίτερη σημασία τόσο για την Ινδία όσο και για τον κόσμο. Η οικονομική ολοκλήρωση και ο αγροτικός-αστικός μετασχηματισμός μπορούν να ωφελήσουν ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ινδίας μόνο εάν επικεντρωθεί περισσότερο στην ανθρώπινη ανάπτυξη και στις πολιτικές που συμβάλλουν στην ενσωμάτωση της ανάπτυξης.

[42] http://www.mapsofindia.com/my-india/society/skill-india-a-new-programme-to-be-launched-in-march-2015

[43] http://www.makeinindia.com/about

3.6 ΚΙΝΑ (ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ)[44]

Πίνακας 9: Η Κίνα με μια ματιά (2016)

Έκταση	9.596.960 τετρ. χλμ
Πληθυσμός	1,374 δισεκατομμύρια
ΑΕΠ	10,73 τρισεκατομμύρια δολάρια
Σύνθεση του ΑΕΠ:	
Γεωργία	8,6%
Βιομηχανία	39,8%
Υπηρεσίες	51,6%
Αύξηση του ΑΕΠ	6,7%
Πληθωρισμός	2%
Δημόσιο χρέος	16,1% του ΑΕΠ
Εξωτερικό χρέος	1,421 τρισεκατομμύρια δολάρια
Συναλλαγματικά διαθέσιμα	3,01 τρισεκατομμύρια δολάρια
Εργατικό δυναμικό	907,5 εκατομμύρια
Ανεργία	4%
Προσδόκιμο ζωής	75,5

Η Κίνα γνώρισε μια αξιοσημείωτη περίοδο ταχείας ανάπτυξης από μια κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία σε μια οικονομία βασισμένη στην αγορά. Σήμερα, η Κίνα είναι μια χώρα ανώτερου μέσου εισοδήματος με σύνθετη ανάπτυξη.

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1970, η Κίνα έχει μετακινηθεί από ένα κλειστό, κεντρικά σχεδιασμένο σύστημα σε ένα περισσότερο προσανατολισμένο στην αγορά, το οποίο έχει αποκτήσει σημαντικό παγκόσμιο ρόλο. Η Κίνα έχει εφαρμόσει σταδιακά μεταρρυθμίσεις, με αποτέλεσμα κέρδη απόδοσης που έχουν συμβάλει σε περισσότερο από δεκαπλάσια αύξηση του ΑΕΠ από το 1978. Οι μεταρρυθμίσεις άρχισαν με τη σταδιακή κατάργηση της κολεκτιβοποιημένης γεωργίας και επεκτάθηκαν στη σταδιακή απελευθέρωση των τιμών, στη δημοσιονομική αποκέντρωση, στην αυξημένη αυτονομία για τις κρατικές επιχειρήσεις, στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, στην ανάπτυξη χρηματιστηριακών αγορών και σύγχρονου τραπεζικού συστήματος και στο άνοιγμα στο εξωτερικό εμπόριο και στις επενδύσεις. Η Κίνα εξακολουθεί να επιδιώκει μια βιομηχανική πολιτική, την κρατική στήριξη βασικών τομέων και ένα περιοριστικό επενδυτικό καθεστώς. Με βάση την ισοτιμία αγοραστικής δύναμης που

[44] Στοιχεία από την Παγκόσμια Τράπεζα (http://www.worldbank.org/en/country/china) και από την Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών των ΗΠΑ (https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html)

προσαρμόζεται στις διαφορές τιμών, η Κίνα το 2016 ήταν η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, ξεπερνώντας τις ΗΠΑ το 2014 για πρώτη φορά στη σύγχρονη ιστορία.

Η Κίνα έγινε ο μεγαλύτερος εξαγωγέας παγκοσμίως το 2010 και το μεγαλύτερο εμπορικό έθνος το 2013. Ωστόσο, το κατά κεφαλήν εισόδημα της Κίνας είναι χαμηλότερο από τον παγκόσμιο μέσο όρο. Η αύξηση του ΑΕΠ έφθασε κατά μέσο όρο σχεδόν 10% ετήσια και έχει οδηγήσει περισσότερους από 800 εκατομμύρια ανθρώπους πάνω από τα επίπεδα της φτώχειας. Η Κίνα έπιασε όλους τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας[45] (ΑΣΧ - Millennium Development Goals (MDGs)) έως το 2015 και συνέβαλε σημαντικά στην επίτευξη των ΑΣΧ σε παγκόσμιο επίπεδο. Αν και ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ της Κίνας έχει σταδιακά μειωθεί από το 2012, εξακολουθεί να είναι εντυπωσιακός σε σχέση με τα σημερινά παγκόσμια πρότυπα.

Με πληθυσμό 1,3 δισεκατομμυρίων, η Κίνα είναι η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία και διαδραματίζει ολοένα και περισσότερο σημαντικό ρόλο, επηρεάζοντας την ανάπτυξη και την παγκόσμια οικονομία. Η Κίνα ήταν ο μεγαλύτερος συντελεστής στην παγκόσμια ανάπτυξη μετά την οικονομική κρίση του 2008. Ωστόσο, παραμένει αναπτυσσόμενη χώρα (το κατά κεφαλήν εισόδημά της εξακολουθεί να είναι μικρότερο από αυτό των προηγμένων χωρών), οι μεταρρυθμίσεις της αγοράς είναι ελλιπείς ενώ η οικονομική της μεγέθυνση της έχει επιβραδυνθεί από το 2012. Η κινεζική κυβέρνηση αντιμετωπίζει πολυάριθμες οικονομικές προκλήσεις, μεταξύ των οποίων α) μείωση του υψηλού ποσοστού εγχώριας αποταμίευσης και αντίστοιχα χαμηλής εγχώριας κατανάλωσης των νοικοκυριών, β) εξυπηρέτηση των υψηλών επιβαρύνσεων του εταιρικού χρέους για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, γ) διευκόλυνση των ευκαιριών απασχόλησης με υψηλότερους μισθούς για την επίδοξη μεσαία τάξη, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών και των αποφοίτων κολλεγίων, διατηρώντας παράλληλα την ανταγωνιστικότητα, δ) μείωση της κερδοσκοπικής επένδυσης στον τομέα των ακινήτων, ε) μείωση της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας και στ) βελτίωση των ρυθμών αύξησης της παραγωγικότητας μέσω της αποτελεσματικότερης κατανομής του κεφαλαίου. Η οικονομική ανάπτυξη έχει προχωρήσει περισσότερο στις παράκτιες επαρχίες απ' ό,τι στο εσωτερικό και μέχρι το 2016 περισσότεροι από 169,3 εκατομμύρια εσωτερικοί μετανάστες εργαζόμενοι και τα εξαρτώμενα από αυτούς άτομα

[45] Τον Σεπτέμβριο του 2000 οι ηγέτες του κόσμου, βασιζόμενοι σε μια δεκαετία σημαντικών διασκέψεων και συνόδων κορυφής των Ηνωμένων Εθνών, συναντήθηκαν στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη για να εγκρίνουν τη Διακήρυξη της Χιλιετίας των Ηνωμένων Εθνών. Η δήλωση δέσμευσε τα έθνη για μια νέα παγκόσμια σύμπραξη για τη μείωση της ακραίας φτώχειας και έθεσε μια σειρά από οκτώ χρονικά δεσμευμένους στόχους - με προθεσμία για το 2015 - οι οποίοι έχουν γίνει γνωστοί ως αναπτυξιακοί στόχοι της Χιλιετίας (ΑΣΧ) (http://www.undp.org/content/undp/en/home/sdgoverview/mdg_goals.html)

είχαν μεταφερθεί σε αστικές περιοχές για εύρεση εργασίας. Μία από τις συνέπειες της πολιτικής ελέγχου του πληθυσμού της Κίνας που είναι γνωστή ως «πολιτική ενός παιδιού» - η οποία ήταν χαλαρή το 2016 για να επιτρέψει σε όλες τις οικογένειες να έχουν δύο παιδιά - είναι το γεγονός ότι η Κίνα είναι σήμερα μια από τις γρηγορότερα γηράσκουσες χώρες στον κόσμο. Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος - κυρίως η ατμοσφαιρική ρύπανση, η διάβρωση του εδάφους και η σταθερή πτώση του υδροφόρου ορίζοντα, ιδίως στο Βορρά - είναι ένα άλλο μακροπρόθεσμο πρόβλημα. Η Κίνα εξακολουθεί να χάνει αρόσιμες εκτάσεις εξαιτίας της διάβρωσης και της αστικοποίησης. Η κινεζική κυβέρνηση επιδιώκει να προσθέσει δυναμικό παραγωγής ενέργειας από άλλες πηγές (εκτός του άνθρακα και του πετρελαίου), εστιάζοντας στο φυσικό αέριο, την πυρηνική ενέργεια και την ανάπτυξη καθαρής ενέργειας, ενώ το 2016 επικύρωσε[46] τη «Συμφωνία των Παρισίων»[47], μια πολυμερή συμφωνία για την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος.

Το 12ο Πενταετές Σχέδιο 2011-2015 (Casey και Koleski, 2011)[48] της Κίνας και το εγκεκριμένο 13ο Πενταετές Σχέδιο 2016-2020 (Koleski, 2017)[49] ασχολούνται έντονα με τα παραπάνω ζητήματα. Υπογραμμίζουν την ανάπτυξη υπηρεσιών και μέτρων για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κοινωνικών ανισορροπιών, τη θέσπιση στόχων για τη μείωση της ρύπανσης, την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, τη βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη και την επέκταση της κοινωνικής προστασίας. Ο ετήσιος στόχος ανάπτυξης στο 12ο Πενταετές Σχέδιο ήταν 7% και ο στόχος ανάπτυξης στο 13ο Πενταετές Σχέδιο είναι 6,5%, αντανακλώντας την αναπροσαρμογή της οικονομίας και την εστίαση στην ποιότητα της ανάπτυξης, διατηρώντας ταυτόχρονα το στόχο της επίτευξης μιας "μετρίως ευημερούσας κοινωνίας" μέχρι το 2020 (διπλασιασμός του ΑΕΠ για την περίοδο 2010-2020). Το 13ο πενταετές σχέδιο της κυβέρνησης υπογραμμίζει, επίσης, την ανάγκη να αυξηθεί η καινοτομία και να ενισχυθεί η εγχώρια κατανάλωση, ώστε η οικονομία να εξαρτάται λιγότερο από τις κρατικές επενδύσεις, τις εξαγωγές και τη βαριά βιομηχανία.

Ωστόσο, η Κίνα έχει σημειώσει μόνο οριακή πρόοδο προς αυτούς τους στόχους επανεξισορρόπησης. Τα τελευταία χρόνια, η Κίνα έχει ανανεώσει την υποστήριξή της σε

[46] https://www.theguardian.com/world/2016/sep/03/china-ratifies-paris-climate-change-agreement

[47] http://www.consilium.europa.eu/el/policies/climate-change/timeline/

[48] "Backgrounder: China's 12th Five-Year Plan" (https://www.uscc.gov/sites/default/files/Research/12th-FiveYearPlan_062811.pdf)

[49] "The 13th Five-Year Plan" (https://www.uscc.gov/sites/default/files/Research/The%2013th%20Five-Year%20Plan.pdf)

κρατικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς που θεωρεί σημαντικούς για την οικονομική ασφάλεια, επιδιώκοντας ρητά να προωθήσει ανταγωνιστικές παγκοσμίως εγχώριες βιομηχανίες. Οι κινέζοι ηγέτες υπονόμευσαν, όμως, ορισμένες μεταρρυθμίσεις προσανατολισμένες στην αγορά, επιβεβαιώνοντας τον κυρίαρχο ρόλο του κράτους στην οικονομία, μια στάση που απειλεί να αποθαρρύνει την ιδιωτική πρωτοβουλία και να καταστήσει την οικονομία λιγότερο αποτελεσματική με την πάροδο του χρόνου.

Προκειμένου να είναι βιώσιμη η ανάπτυξη της Κίνας, απαιτούνται σημαντικές μεταρρυθμίσεις και πολιτικές προσαρμογής. Η Παγκόσμια Τράπεζα ισχυρίζεται ότι, η μετάβαση από το καθεστώς μεσαίου εισοδήματος σε υψηλό μπορεί να είναι δυσκολότερη της μετάβασης από το χαμηλό στο μεσαίο εισόδημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ "BRIC"

4.1 ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ BRICs

Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 2, για τη μελέτη και την αξιολόγηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος των χωρών BRIC θα χρησιμοποιηθεί ο δείκτης διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας (Ease of Doing Business index – EDB), λαμβάνοντας υπόψη και τις δύο μετρήσεις του: την κατάταξη στη διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας (Rank) και τη βαθμολογία στην απόσταση από το σύνορο (Distance to Frontier score – DTF).

Σύμφωνα με την ετήσια αναφορά του Doing Business, το 2017 οι χώρες BRIC προέβησαν στις παρακάτω επιχειρηματικές μεταρρυθμίσεις[50]:

- ✔ η Βραζιλία μείωσε τον απαιτούμενο χρόνο **έναρξης μιας επιχείρησης** με την εφαρμογή μιας ηλεκτρονικής πύλης για άδειες επιχειρήσεων (μόνο στο Ρίο ντε Τζανέιρο, όπου ωστόσο, η μείωση των ωρών λειτουργίας του μητρώου επιχειρήσεων κατέστησε πιο δύσκολη την έναρξη μιας επιχείρησης),
- ✔ η Κίνα διευκόλυνε την **έναρξη μιας επιχείρησης**, εισάγοντας ένα ενιαίο έντυπο για την απόκτηση άδειας επιχείρησης, κωδικού οργανισμού και φορολογικής εγγραφής,
- ✔ η Ρωσία κατέστησε ευκολότερη τη διαδικασία απόκτησης **κατασκευαστικών αδειών** με την κατάργηση της απαίτησης άδειας για την περίφραξη του εργοταξίου,
- ✔ η Ινδία έκανε την **ηλεκτροδότηση** γρηγορότερη και φθηνότερη, εξορθολογίζοντας τη διαδικασία της δημιουργίας μιας νέας εμπορικής σύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας,
- ✔ στη **λήψη πιστώσεων**, η Κίνα βελτίωσε την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με την πίστωση, αναφέροντας τα ιστορικά πληρωμών από εταιρείες κοινής ωφέλειας και παρέχοντας βαθμολογίες πιστοληπτικής ικανότητας σε τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα,
- ✔ η Ινδία έκανε την **πληρωμή των φόρων** ευκολότερη με την εισαγωγή ενός ηλεκτρονικού συστήματος για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων,

[50] Με το σύμβολο «✔» σημειώνονται οι θετικές μεταρρυθμίσεις, δηλαδή αυτές που λειτούργησαν προς όφελος της διευκόλυνσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενώ το σύμβολο «✘» δηλώνει τις αλλαγές που έκαναν δυσκολότερη την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας.

- η Βραζιλία διευκόλυνε το **διασυνοριακό εμπόριο**, εφαρμόζοντας ένα ηλεκτρονικό σύστημα για τις εισαγωγές, το οποίο μείωσε τον χρόνο για τη συμπλήρωση των απαιτούμενων εγγράφων,
- η Ινδία διευκόλυνε τις **εξαγωγές και τις εισαγωγές** με την εφαρμογή της ηλεκτρονικής πύλης «Customs Electronic Commerce Interchange Gateway» και την απλούστευση των τελωνειακών διαδικασιών και των απαιτούμενων εγγράφων,
- η Βραζιλία διευκόλυνε την **εφαρμογή συμβάσεων** μέσω ενός νέου νόμου διαμεσολάβησης και ενός νέου κώδικα πολιτικής δικονομίας,
- η Ινδία διευκόλυνε την **εφαρμογή συμβάσεων** με τη δημιουργία ειδικών τμημάτων για την επίλυση εμπορικών υποθέσεων και τέλος
- η Ρωσία κατέστησε πιο δύσκολη την **εφαρμογή συμβάσεων** με την επιβολή προδικαστικών αποφάσεων πριν από την υποβολή αίτησης, επιμηκύνοντας έτσι την αρχική φάση των δικαστικών διαδικασιών.

Μια πρώτη αποτύπωση της εικόνας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος κάθε χώρας με βάση τις δύο μετρήσεις του δείκτη EDB δίνεται στη συνέχεια. Στους πίνακες 10-13 εμφανίζονται οι επιδόσεις της κάθε χώρας σε κάθε επιμέρους δείκτη για το 2017 και σε σύγκριση με τις αντίστοιχες του 2016, ενώ στα διαγράμματα που συνοδεύουν τους πίνακες δίνονται αντίστοιχα η κατάταξη (σε σχέση με τις υπόλοιπες 190 χώρες που εξετάζει ο EDB) και η βαθμολογία κάθε χώρας στους επιμέρους δείκτες.

Η **Βραζιλία** (Πίνακας 10) κατατάσσεται για το 2017 στην 123^{η} θέση (πτώση κατά 2 θέσεις σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά) της συνολικής κατάταξης με βαθμολογία 56,56 (πτώση κατά 0,07 μονάδες). Όπως φαίνεται στον πίνακα, οι πιο πάνω αναφερθείσες θετικές επιχειρηματικές μεταρρυθμίσεις της Βραζιλίας στο διασυνοριακό εμπόριο και στην εφαρμογή συμβάσεων συνέβαλαν στη βελτίωση της βαθμολογίας της κατά 1,37 και 1,86 μονάδες αντίστοιχα ανεβάζοντάς την στην κατάταξη κατά 1 θέση (στην 149^{η}) και κατά 8 θέσεις (στην 37^{η}) στους επιμέρους αυτούς δείκτες. Ωστόσο, οι μεταρρυθμίσεις της στην έναρξη επιχείρησης, παρόλο που οδήγησαν σε μια μικρή αύξηση της βαθμολογίας της στον επιμέρους δείκτη, δεν ήταν αρκετές για να βελτιώσουν τη σειρά κατάταξής της σε αυτόν (αντίθετα έπεσε κατά 1 θέση, από την 174^{η} στην 175^{η}). Η μεγαλύτερη πτώση στη σειρά κατάταξης παρουσιάζεται στην ηλεκτροδότηση και στην ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας (κατά 8 και 7 θέσεις αντίστοιχα), η μεγαλύτερη άνοδος (κατά 8 θέσεις) παρουσιάζεται στην εφαρμογή συμβάσεων, ενώ αμετάβλητη παρέμεινε η θέση (181^{η}) της Βραζιλίας στην πληρωμή φόρων.

Πίνακας 10: Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Βραζιλίας βάσει των δύο μετρήσεων του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας

Topics	DB 2017 Rank	DB 2016 Rank	Change in Rank	DB 2017 DTF (% points)	DB 2016 DTF (% points)	Change in DTF (% points)
Overall	123	121	↓ 2	56.53	56.60	↓ 0.07
Starting a Business ✔	175	174	↓ 1	65.04	64.20	↑ 0.84
Dealing with Construction Permits	172	170	↓ 2	51.28	51.27	↑ 0.01
Getting Electricity	47	39	↓ 8	81.23	82.32	↓ 1.09
Registering Property	128	130	↑ 2	52.62	52.64	↓ 0.02
Getting Credit	101	97	↓ 4	45.00	45.00	-
Protecting Minority Investors	32	30	↓ 2	65.00	65.00	-
Paying Taxes	181	181	-	33.03	33.12	↓ 0.09
Trading across Borders ✔	149	150	↑ 1	55.57	54.20	↑ 1.37
Enforcing Contracts ✔	37	45	↑ 8	67.41	65.55	↑ 1.86
Resolving Insolvency	67	60	↓ 7	49.15	52.68	↓ 3.53
✔= Doing Business reform making it easier to do business. ✘ = Change making it more difficult to do business						

Πηγή: Doing Business database

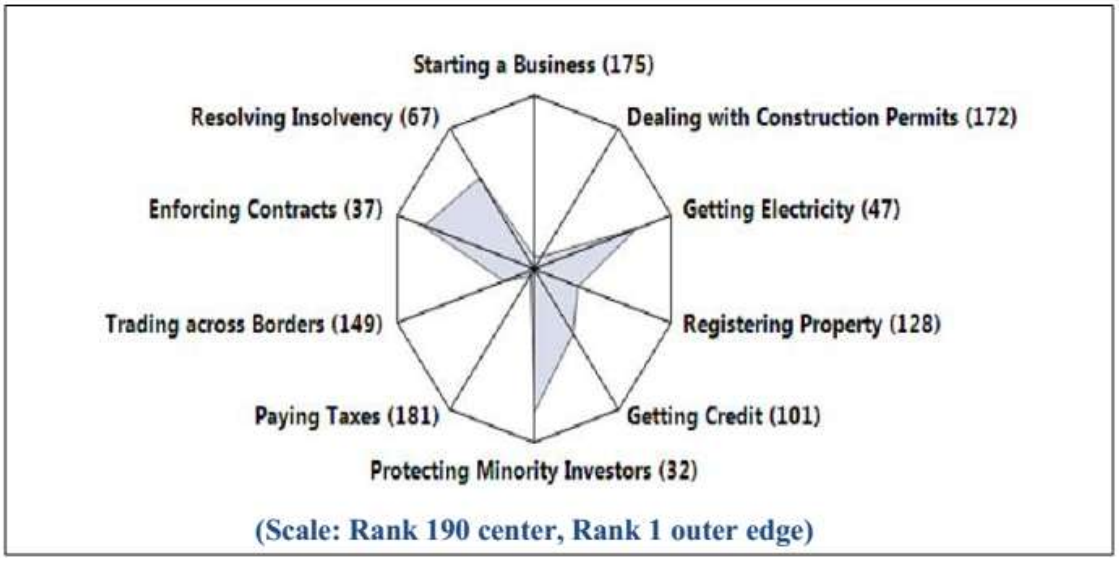

Διάγραμμα 1: Διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας - Κατάταξη της Βραζιλίας στους επιμέρους δείκτες (σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες)

Πηγή: Doing Business database

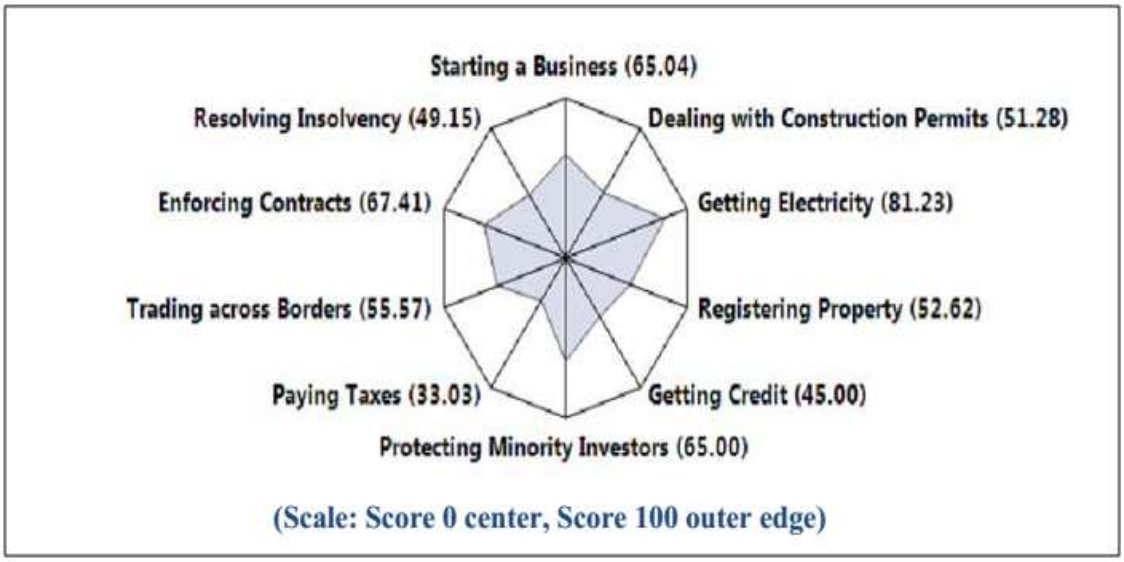

Διάγραμμα 2: Απόσταση από το σύνορο – Βαθμολογία της Βραζιλίας στους επιμέρους δείκτες
Πηγή: Doing Business database

Στη μέτρηση διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας, η καλύτερη θέση κατάταξης της Βραζιλίας παρουσιάζεται στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας (32^{η} θέση) και η χειρότερη (181^{η} θέση) στην πληρωμή φόρων (Διάγραμμα 1), ενώ στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο η καλύτερη βαθμολογία παρουσιάζεται στην ηλεκτροδότηση (81,23) και η χειρότερη (33,03) στην πληρωμή φόρων (Διάγραμμα 2).

Η **Ρωσία** (Πίνακας 11) κατατάσσεται για το 2017 στην 40^{η} θέση (πτώση κατά 4 θέσεις σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά) της συνολικής κατάταξης με βαθμολογία 73,19 (πτώση κατά 0,01). Όπως φαίνεται στον πίνακα, οι προαναφερθείσες θετικές επιχειρηματικές μεταρρυθμίσεις της Ρωσίας στις κατασκευαστικές άδειες συνέβαλαν στη βελτίωση της βαθμολογίας της κατά 1,19 μονάδες, ανεβάζοντάς την στην κατάταξη κατά 2 θέσεις (στην 115^{η}) στον επιμέρους αυτόν δείκτη. Ωστόσο, οι αρνητικές μεταρρυθμίσεις της στην εφαρμογή συμβάσεων, οδήγησαν στην πτώση κατά 4 θέσεις στη σειρά κατάταξης (12^{η} από 8^{η} που ήταν το 2016) σε αυτόν τον επιμέρους δείκτη με αντίστοιχη μείωση της βαθμολογίας της κατά 0,82 μονάδες. Εντυπωσιακή είναι η άνοδός της κατά 11 θέσεις (στην 26^{η}) στην έναρξη επιχείρησης, χωρίς να έχει προβεί σε μεταρρυθμίσεις και μάλιστα με αντίστοιχη βελτίωση της βαθμολογίας της κατά 1,22 μονάδες. Η μεγαλύτερη πτώση στη σειρά κατάταξης παρουσιάζεται στην πληρωμή φόρων (κατά 5 θέσεις). Γενικά, η Ρωσία παρουσιάζει μια πτώση στη σειρά κατάταξης στους 8 από τους 10 επιμέρους δείκτες, παρόλο που στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο παρουσιάζει πτώση μόνο στους 3 από τους 10, άνοδο στους 4 από τους 10, ενώ στους υπόλοιπους 3 η βαθμολογία της παραμένει σταθερή.

Πίνακας 11: Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Ρωσίας βάσει των δύο μετρήσεων του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας

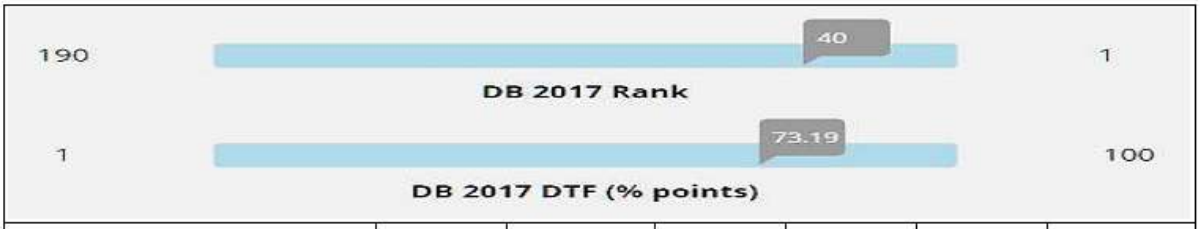

Topics	DB 2017 Rank	DB 2016 Rank	Change in Rank	DB 2017 DTF (% points)	DB 2016 DTF (% points)	Change in DTF (% points)
Overall	40	36	↓ 4	73.19	73.20	↓ 0.01
Starting a Business	26	37	↑ 11	93.57	92.35	↑ 1.22
Dealing with Construction Permits ✔	115	117	↑ 2	65.86	64.67	↑ 1.19
Getting Electricity	30	26	↓ 4	84.37	84.22	↑ 0.15
Registering Property	9	8	↓ 1	90.55	90.51	↑ 0.04
Getting Credit	44	42	↓ 2	65.00	65.00	-
Protecting Minority Investors	53	51	↓ 2	60.00	60.00	-
Paying Taxes	45	40	↓ 5	82.96	83.09	↓ 0.13
Trading across Borders	140	138	↓ 2	57.96	57.96	-
Enforcing Contracts ✘	12	8	↓ 4	74.96	75.78	↓ 0.82
Resolving Insolvency	51	49	↓ 2	56.69	58.39	↓ 1.70
✔= Doing Business reform making it easier to do business. ✘ = Change making it more difficult to do business						

Πηγή: Doing Business database

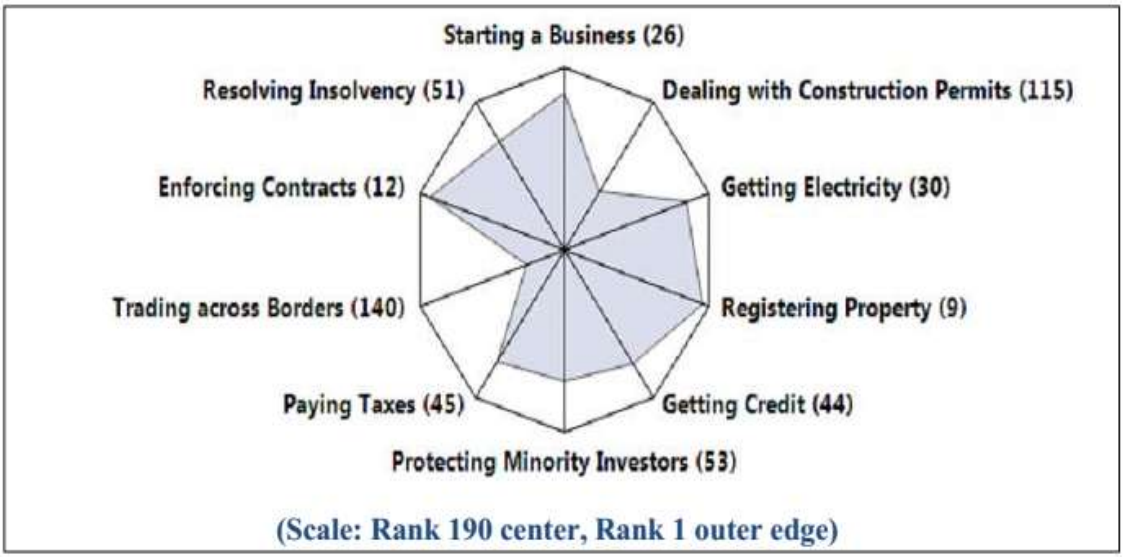

Διάγραμμα 3: Διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας - Κατάταξη της Ρωσίας στους επιμέρους δείκτες (σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες)

Πηγή: Doing Business database

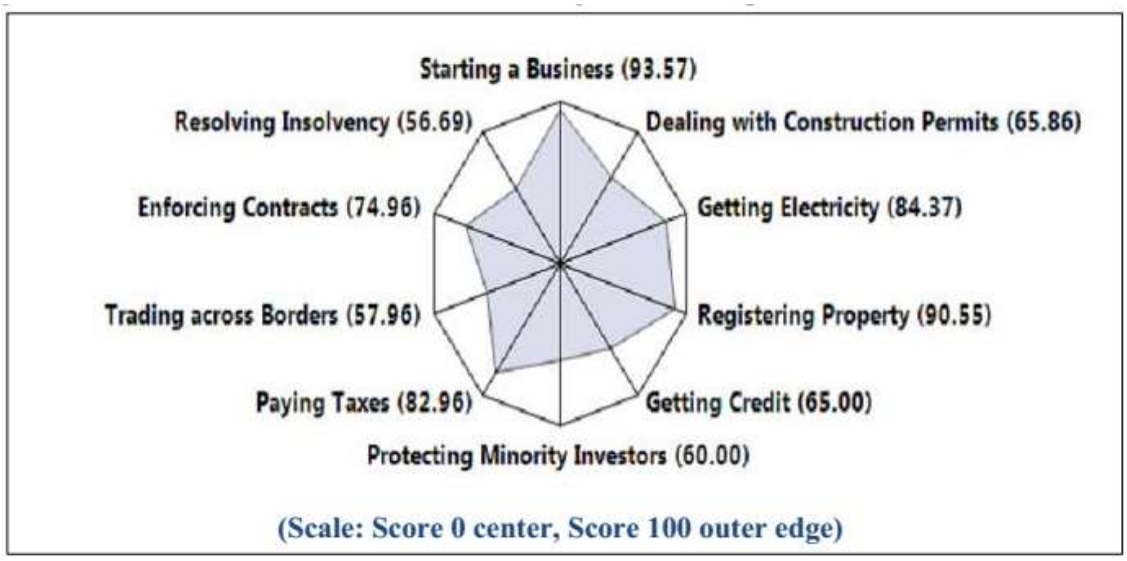

Διάγραμμα 4: Απόσταση από το σύνορο – Βαθμολογία της Ρωσίας στους επιμέρους δείκτες
Πηγή: Doing Business database

Στη μέτρηση διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας, η καλύτερη θέση κατάταξης της Ρωσίας παρουσιάζεται στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας (9η θέση) και η χειρότερη (140η θέση) στο διασυνοριακό εμπόριο (Διάγραμμα 3), ενώ στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο η καλύτερη βαθμολογία παρουσιάζεται στην έναρξη επιχείρησης (93,57) και η χειρότερη (57,96) στο διασυνοριακό εμπόριο (Διάγραμμα 4).

Η **Ινδία** (Πίνακας 12) κατατάσσεται για το 2017 στην 130η θέση (άνοδος κατά 1 θέση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά) της συνολικής κατάταξης με βαθμολογία 55,72 (άνοδος κατά 1,34 μονάδες). Όπως φαίνεται στον πίνακα, οι θετικές επιχειρηματικές μεταρρυθμίσεις της Ινδίας σε 3 επιμέρους δείκτες (στην ηλεκτροδότηση, στο διασυνοριακό εμπόριο και στην εφαρμογή συμβάσεων) συνέβαλαν στη βελτίωση της βαθμολογίας της και κατά 5,33, 1,16 και 1,86 μονάδες αντίστοιχα, ανεβάζοντάς την στην κατάταξη κατά 25 θέσεις (στην 26η) στην ηλεκτροδότηση, κατά 1 θέση στο διασυνοριακό εμπόριο (στην 143η) και κατά 6 θέσεις στην εφαρμογή συμβάσεων (στην 172η). Ωστόσο, οι θετικές μεταρρυθμίσεις της στην πληρωμή φόρων, παρόλο που οδήγησαν στη βελτίωση της βαθμολογίας της κατά 3,41 μονάδες δεν ήταν αρκετές για να βελτιώσουν τη θέση της στην κατάταξη μεταξύ των 190 χωρών στον επιμέρους αυτόν δείκτη (παρέμεινε στην 172η θέση). Η άνοδός της κατά 25 θέσεις στην ηλεκτροδότηση είναι εντυπωσιακή, ωστόσο η Ινδία παρουσιάζει την καλύτερη κατάταξη στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας (13η θέση) παρά την πτώση της κατά 3 θέσεις στον επιμέρους αυτόν δείκτη. Η μεγαλύτερη πτώση (κατά 4 θέσεις) στη σειρά κατάταξης παρουσιάζεται στην έναρξη επιχείρησης. Γενικά, η Ινδία παρουσιάζει πτώση στη σειρά κατάταξης σε 5 επιμέρους δείκτες, άνοδο σε 4 ενώ δεν μεταβλήθηκε η σειρά κατάταξής της

σε 1, παρόλο που στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο παρουσιάζει άνοδο στους 7 από τους 10 επιμέρους δείκτες ενώ στους υπόλοιπους 3 η βαθμολογία της παραμένει σταθερή.

Πίνακας 12: Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Ινδίας βάσει των δύο μετρήσεων του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας

Topics	DB 2017 Rank	DB 2016 Rank	Change in Rank	DB 2017 DTF (% points)	DB 2016 DTF (% points)	Change in DTF (% points)
Overal	130	131	↑ 1	55.27	53.93	↑ 1.34
Starting a Business	155	151	↓ 4	74.31	73.74	↑ 0.57
Dealing with Construction Permits	185	184	↓ 1	32.83	32.83	-
Getting Electricity ✔	26	51	↑ 25	85.09	79.76	↑ 5.33
Registering Property	138	140	↑ 2	50.00	49.97	↑ 0.03
Getting Credit	44	42	↓ 2	65.00	65.00	-
Protecting Minority Investors	13	10	↓ 3	73.33	73.33	-
Paying Taxes ✔	172	172	-	46.58	43.17	↑ 3.41
Trading across Borders ✔	143	144	↑ 1	57.61	56.45	↑ 1.16
Enforcing Contracts ✔	172	178	↑ 6	35.19	32.41	↑ 2.78
Resolving Insolvency	136	135	↓ 1	32.75	32.59	↑ 0.16
✔= Doing Business reform making it easier to do business. ✘= Change making it more difficult to do business						

Πηγή: Doing Business database

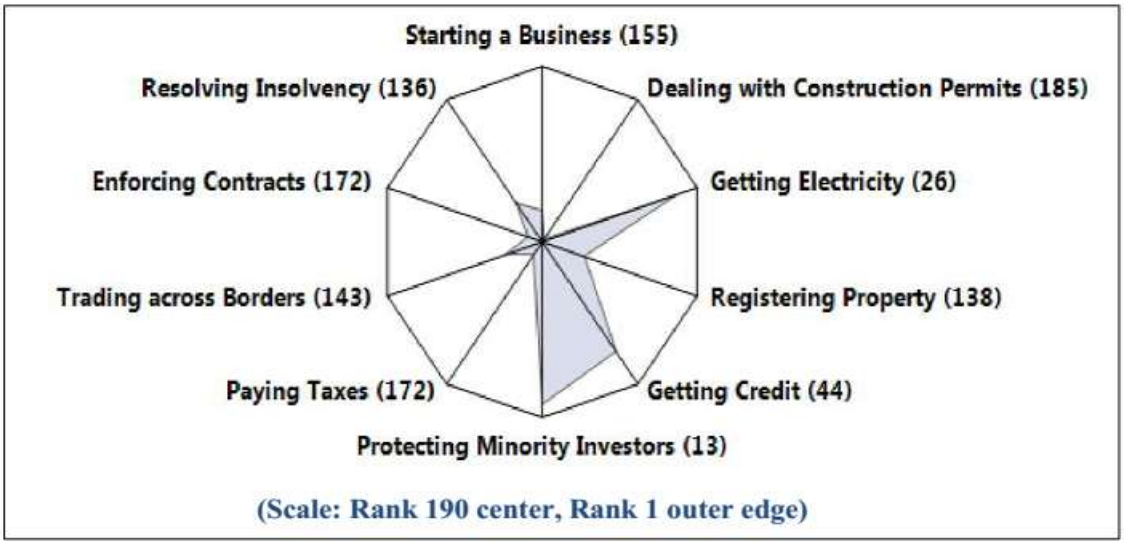

Διάγραμμα 5: Διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας - Κατάταξη της Ινδίας στους επιμέρους δείκτες (σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες)

Πηγή: Doing Business database

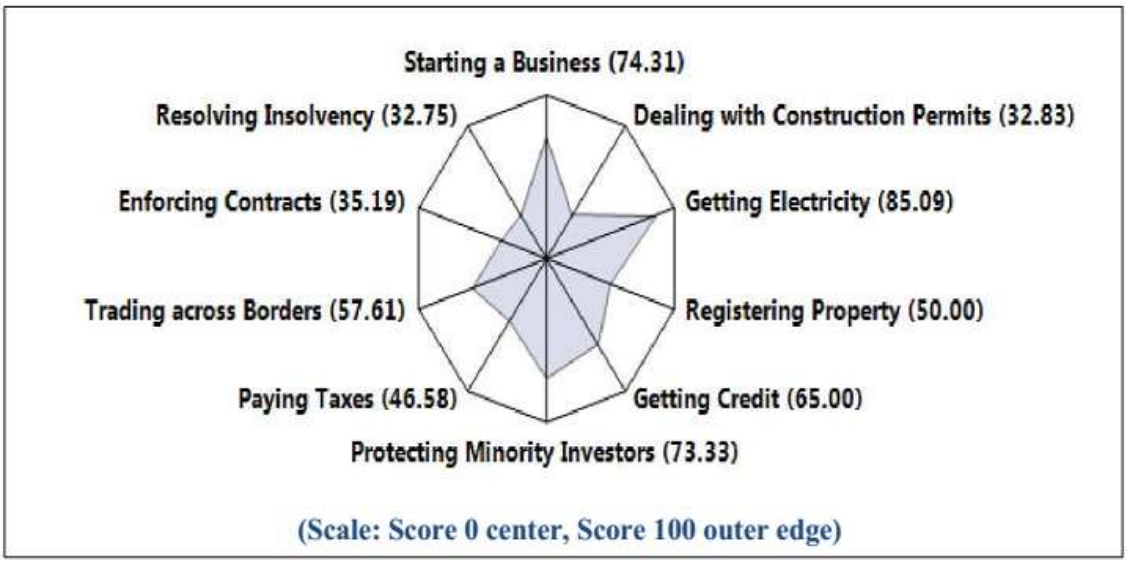

Διάγραμμα 6: Απόσταση από το σύνορο – Βαθμολογία της Ινδίας στους επιμέρους δείκτες
Πηγή: Doing Business database

Στη μέτρηση διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας, η καλύτερη θέση κατάταξης της Ινδίας παρουσιάζεται στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας (13η θέση) και η χειρότερη (185η θέση) στις κατασκευαστικές άδειες (Διάγραμμα 5), ενώ στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο η καλύτερη βαθμολογία παρουσιάζεται στην ηλεκτροδότηση (85,09) και η χειρότερη (32,75) στην ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας (Διάγραμμα 6).

Η **Κίνα** (Πίνακας 13) κατατάσσεται για το 2017 στην 78η θέση (άνοδος κατά 2 θέσεις σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά) της συνολικής κατάταξης με βαθμολογία 64,28 (άνοδος κατά 1,42 μονάδες). Όπως φαίνεται στον πίνακα, οι θετικές επιχειρηματικές μεταρρυθμίσεις της Κίνας στην έναρξη επιχείρησης και στη λήψη πιστώσεων συνέβαλαν στη βελτίωση της βαθμολογίας της κατά 3,56 και 10,00 μονάδες αντίστοιχα, ανεβάζοντάς την στην κατάταξη κατά 7 θέσεις (στην 127η) και κατά 16 θέσεις (στην 62η) στους επιμέρους αυτούς δείκτες. Η Κίνα παρουσιάζει πτώση στη σειρά κατάταξης σε 6 από τους 10 επιμέρους δείκτες και μάλιστα σε 2 από αυτούς (ηλεκτροδότηση και προστασία επενδυτών μειοψηφίας) παρουσιάζει τη μεγαλύτερη πτώση (κατά 5 θέσεις), παρόλο που η βαθμολογία της στην απόσταση από το σύνορο παρουσιάζει άνοδο στους 5 από τους 10 επιμέρους δείκτες, πτώση μόνο σε 1 επιμέρους δείκτη, ενώ παραμένει σταθερή στους υπόλοιπους 4. Ωστόσο, θα πρέπει να τονιστεί ότι τόσο στην ηλεκτροδότηση όσο και στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας η πτώση στη σειρά κατάταξης δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη μείωση της βαθμολογίας στους επιμέρους δείκτες αυτούς, αλλά αντίθετα από αύξηση (κατά 0,07) στον πρώτο και σταθερότητα στον δεύτερο.

Πίνακας 13: Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Κίνας βάσει των δύο μετρήσεων του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας

Topics	DB 2017 Rank	DB 2016 Rank	Change in Rank	DB 2017 DTF (% points)	DB 2016 DTF (% points)	Change in DTF (% points)
Overall	78	80	↑ 2	64.28	62.86	↑ 1.42
Starting a Business ✔	127	134	↑ 7	81.02	77.46	↑ 3.56
Dealing with Construction Permits	177	175	↓ 2	48.52	48.29	↑ 0.23
Getting Electricity	97	92	↓ 5	68.73	68.66	↑ 0.07
Registering Property	42	42	-	76.15	76.15	-
Getting Credit ✔	62	78	↑ 16	60.00	50.00	↑ 10.00
Protecting Minority Investors	123	118	↓ 5	45.00	45.00	-
Paying Taxes	131	127	↓ 4	60.46	60.50	↓ 0.04
Trading across Borders	96	94	↓ 2	69.13	69.13	-
Enforcing Contracts	5	4	↓ 1	77.98	77.98	-
Resolving Insolvency	53	53	-	55.82	55.43	↑ 0.39
✔= Doing Business reform making it easier to do business. ✘= Change making it more difficult to do business						

Πηγή: Doing Business database

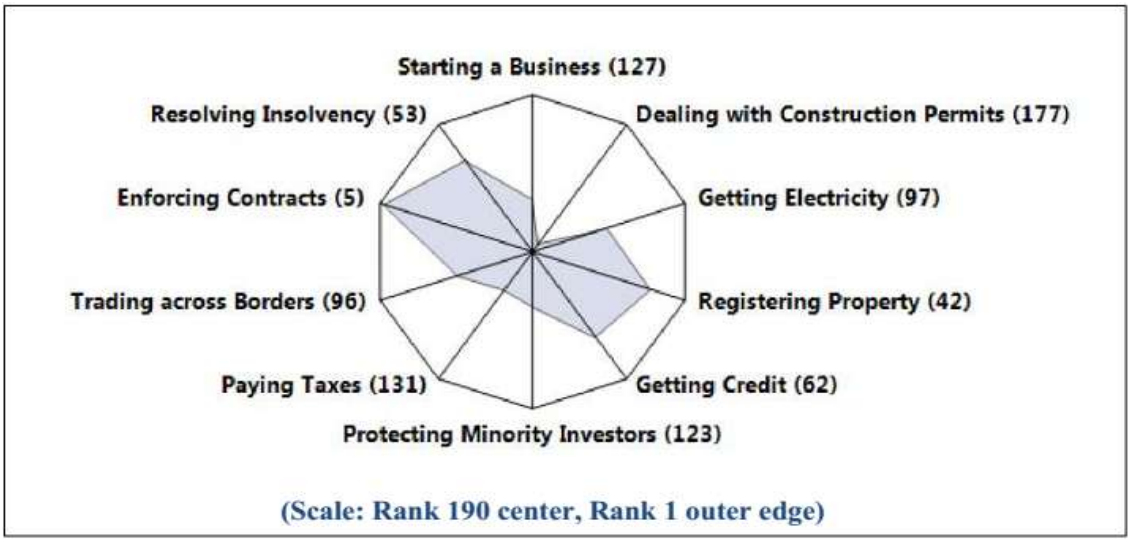

Διάγραμμα 7: Διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας - Κατάταξη της Κίνας στους επιμέρους δείκτες (σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες)

Πηγή: Doing Business database

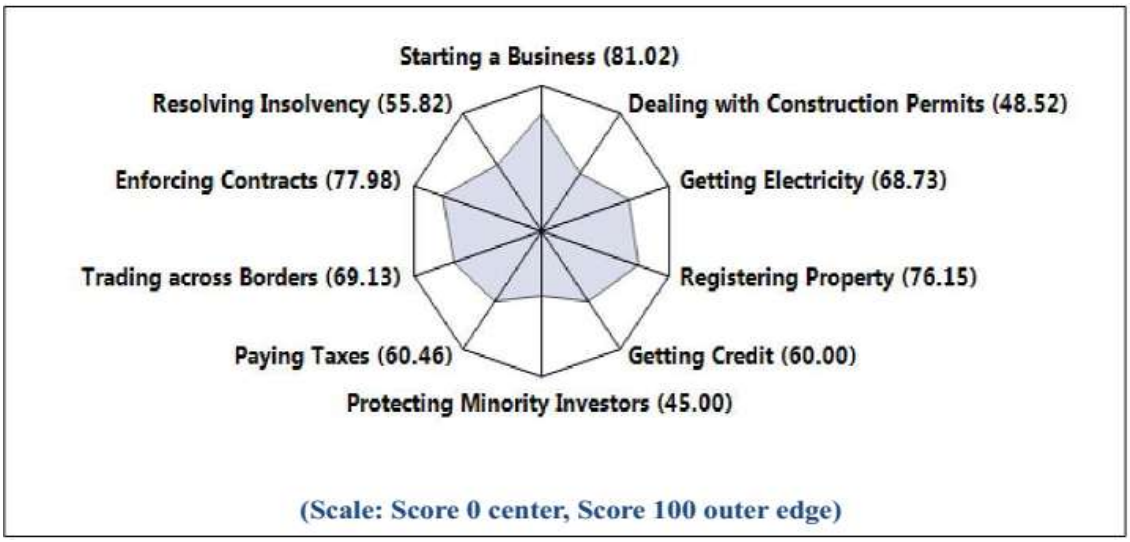

Διάγραμμα 8: Απόσταση από το σύνορο – Βαθμολογία της Κίνας στους επιμέρους δείκτες

Πηγή: Doing Business database

Στη μέτρηση διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας, η καλύτερη θέση κατάταξης της Κίνας παρουσιάζεται στην εφαρμογή συμβάσεων (5η θέση) και η χειρότερη (177η θέση) στις κατασκευαστικές άδειες (Διάγραμμα 7), ενώ στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο η καλύτερη βαθμολογία παρουσιάζεται στην έναρξη επιχείρησης (81,02) και η χειρότερη (45,00) στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας (Διάγραμμα 8).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, στο διάγραμμα που ακολουθεί (Διάγραμμα 9) δίνεται η συγκριτική κατάταξη των χωρών BRIC με βάση τη μέτρηση διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας συνολικά (overall) και ανά επιμέρους δείκτη. Είναι φανερό ότι, συνολικά η Ρωσία κατέχει την καλύτερη θέση (40η στις 190) μεταξύ των χωρών BRIC, ακολουθεί η Κίνα στην 78η θέση, η Βραζιλία στην 123η θέση και τέλος η Ινδία στην 130η. Όσον αφορά στην κατάταξη στους επιμέρους δείκτες, η Ρωσία παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση σε έξι από τους δέκα, με κορυφαία την 9η θέση της στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας, ενώ πολύ καλές είναι η 12η θέση της στην εφαρμογή συμβάσεων και η 26η θέση της στην έναρξη επιχείρησης. Εντυπωσιακή είναι η 5η θέση της Κίνας στην εφαρμογή συμβάσεων, η οποία είναι και η καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC στον συγκεκριμένο επιμέρους δείκτη. Η Κίνα εμφανίζεται, επίσης, στην καλύτερη θέση (96η) στο διασυνοριακό εμπόριο. Η Ινδία κατέχει την καλύτερη θέση μεταξύ των τεσσάρων χωρών (και μάλιστα μια πολύ καλή θέση στο σύνολο των χωρών που μελετά ο EDB - 13η στις 190 χώρες) στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας καθώς και στην ηλεκτροδότηση (26η), ενώ στη λήψη πιστώσεων εμφανίζεται στην 44η θέση μαζί με τη Ρωσία. Αντίθετα, τη χειρότερη επίδοση καταγράφει η Ινδία στις κατασκευαστικές άδειες (185η θέση), αλλά και στην εφαρμογή συμβάσεων με πολύ μεγάλη

διαφορά σε σχέση με τις υπόλοιπες BRICs (172η θέση, όταν η Κίνα βρίσκεται στην 5η, η Ρωσία στη 12η και η Βραζιλία στην 37η) καθώς και στην ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας (136η, με τη Ρωσία στην 51η, την Κίνα στην 53η και τη Βραζιλία στην 67η). Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ως αρνητική η 123η θέση της Κίνας στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας όταν η Ινδία βρίσκεται στη 13η θέση, η Βραζιλία στην 32η και η Ρωσία στην 53η.

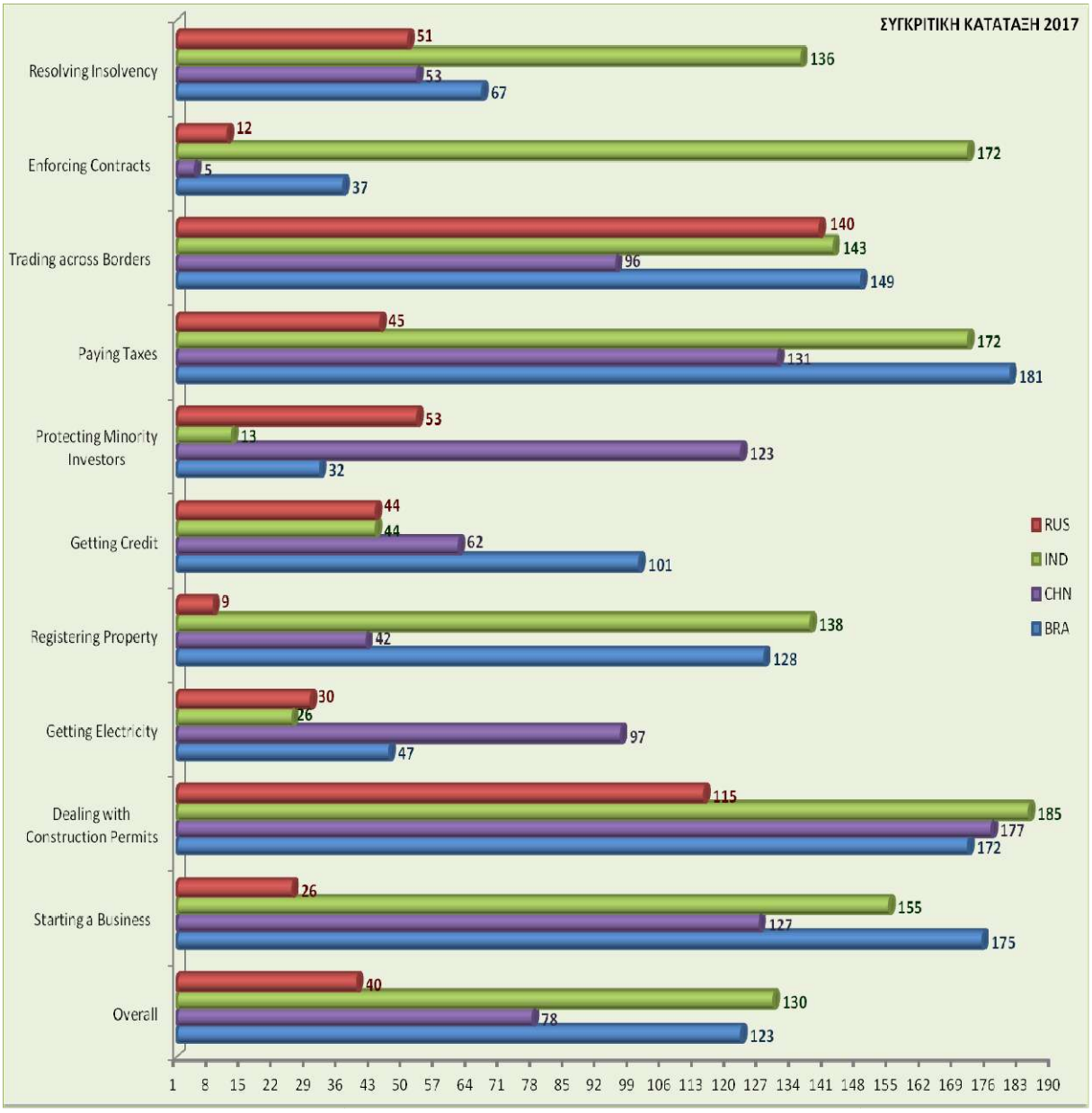

Διάγραμμα 9: Κατάταξη (2017) των BRICs με βάση τη διευκόλυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας (συνολικά και ανά επιμέρους δείκτη)

Από το διάγραμμα 9 προκύπτει, επίσης, ότι, οι κατασκευαστικές άδειες δεν είναι το δυνατό σημείο των BRICs, ενώ προβλήματα φαίνεται να αντιμετωπίζουν και στο διασυνοριακό εμπόριο (με εξαίρεση ίσως την Κίνα) αλλά και στην πληρωμή φόρων (με εξαίρεση ίσως τη Ρωσία).

Σε αντιστοιχία με το διάγραμμα 9, στο παρακάτω διάγραμμα 10 δίνεται η βαθμολογία των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο συνολικά (overall) και ανά επιμέρους δείκτη.

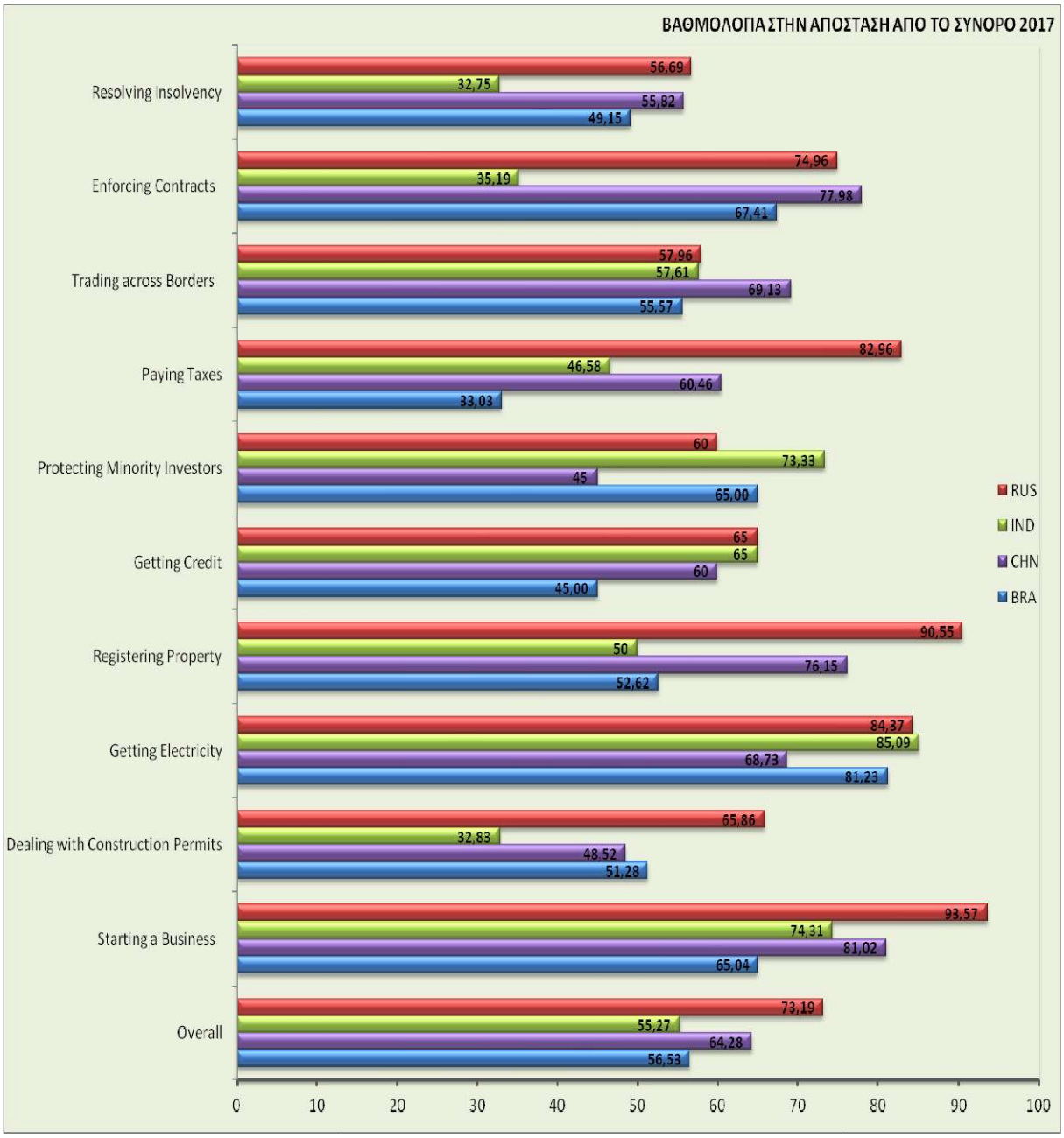

Διάγραμμα 10: Βαθμολογία των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο (2017) (συνολικά και ανά επιμέρους δείκτη)

Όπως φαίνεται από το διάγραμμα 10, και πάλι η Ρωσία παρουσιάζει συνολικά την καλύτερη βαθμολογία (73,19 στα 100) μεταξύ των χωρών BRIC, ακολουθεί Κίνα με 64,28, η Βραζιλία με 56,53 και τέλος η Ινδία με 55,27. Οι καλύτερες επιδόσεις της Ρωσίας εντοπίζονται στην έναρξη επιχείρησης και στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας με βαθμολογίες 93,57 και 90,55 αντίστοιχα, ενώ οι χειρότερες επιδόσεις εμφανίζονται από την

Ινδία στην ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας και στις κατασκευαστικές άδειες με βαθμολογίες 32,75 και 32,83 αντίστοιχα. Ωστόσο, η Ινδία έχει την καλύτερη βαθμολογία από τις BRICs στην ηλεκτροδότηση (85,09) και στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας (73,33), ενώ στην εφαρμογή συμβάσεων η καλύτερη επίδοση καταγράφεται από την Κίνα με βαθμολογία 77,98.

Συνοψίζοντας, με βάση τον δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας, ανάμεσα στις 190 χώρες για το 2017 η Ρωσία κατατάσσεται στην 40η θέση με βαθμολογία 73,19 στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο, η Κίνα κατατάσσεται στην 78η θέση με βαθμολογία 64,28, η Βραζιλία στην 123η και η Ινδία στην 130η με βαθμολογίες στην απόσταση από το σύνορο 56,53 και 55,27 αντίστοιχα, όταν ο ΟΟΣΑ ως περιφέρεια καταλαμβάνει την 26η θέση με βαθμολογία 77,65, ενώ η βαθμολογία στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τις BRICs ως περιφέρεια είναι 62,32 (Διάγραμμα 11).

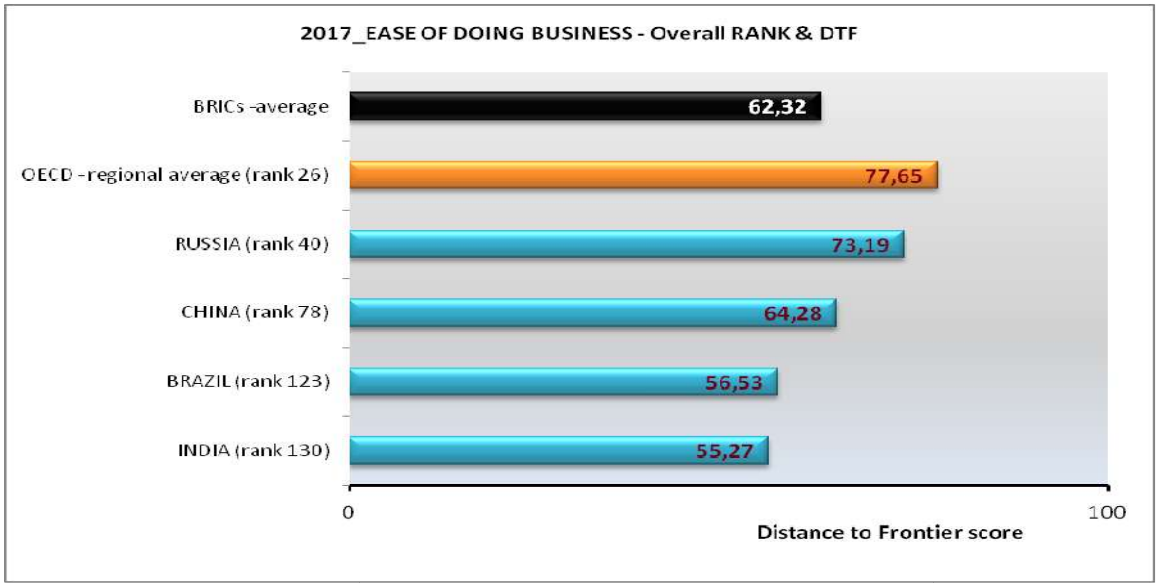

Διάγραμμα 11: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στις δύο μετρήσεις του δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας

Από το Διάγραμμα 11 γίνεται φανερό ότι, η Ρωσία παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση γενικά στον δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας και βρίσκεται πολύ πάνω από τον μέσο όρο των BRICs και αρκετά κοντά στον περιφερειακό μέσο όρο[51] του ΟΟΣΑ.

[51] Ο περιφερειακός μέσος όρος του ΟΟΣΑ (OECD-regional average) αναφέρεται στον μέσο όρο της «περιφέρειας» του ΟΟΣΑ. Ο Doing Business μελετά και καταγράφει τις διαφορές των επιχειρηματικών κανονισμών και την επιβολή τους και σε επίπεδο περιφερειών. Διακρίνει τις χώρες που μελετά σε 12 συνολικά περιφέρειες, μία από τις οποίες είναι και η περιφέρεια που περιλαμβάνει τις χώρες-μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ – OECD) (http://www.doingbusiness.org/reports/regional-reports).

Καθώς, όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι BRICs στοχεύουν στην ένταξή τους στις ανεπτυγμένες χώρες κρίνεται χρήσιμη και σκόπιμη η σύγκριση των επιδόσεων τους με τις αντίστοιχες του περιφερειακού μέσου όρου του ΟΟΣΑ, η οποία αποτυπώνεται για τη μέτρηση απόσταση από το σύνορο στους επιμέρους δείκτες του EDB στο παρακάτω διάγραμμα.

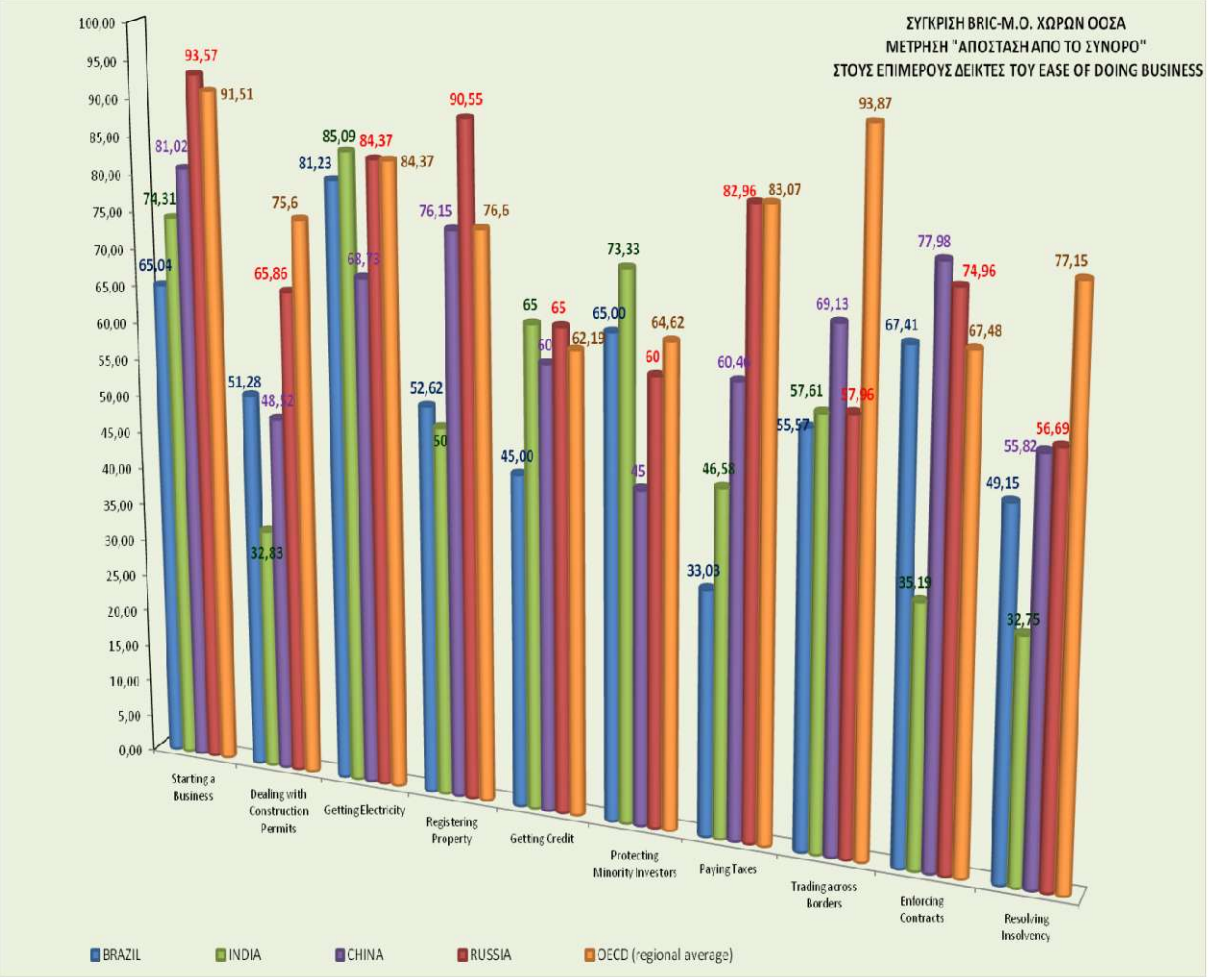

Διάγραμμα 12: Απόσταση από το σύνορο (2017) – BRIC, περιφερειακός μέσος όρος του ΟΟΣΑ (επιμέρους δείκτες)

Όπως φαίνεται (Διάγραμμα 12), στην έναρξη επιχείρησης η Ρωσία παρουσιάζει καλύτερη βαθμολογία (93,57) από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (91,51), στην ηλεκτροδότηση προηγείται η Ινδία (85,09) και η Ρωσία εμφανίζει την ίδια βαθμολογία με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (84,37), στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας η Ρωσία και πάλι βρίσκεται πιο ψηλά (90,55) σε σχέση με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (76,6), πολύ κοντά στον οποίο βρίσκεται και η βαθμολογία της Κίνας (76,15), στη λήψη πιστώσεων προηγούνται τόσο η Ρωσία όσο και η Ινδία, στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας υπερέχει η Ινδία με 73,33, όταν ο περιφερειακός μέσος όρος του ΟΟΣΑ έχει βαθμολογία 64,62, ενώ στην

εφαρμογή συμβάσεων τόσο η Κίνα όσο και η Ρωσία παρουσιάζουν καλύτερη βαθμολογία (77,98 και 74,96 αντίστοιχα) από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (67,48). Με άλλα λόγια σε 6 από τους 10 επιμέρους δείκτες προηγούνται του περιφερειακού μέσου όρου του ΟΟΣΑ χώρες BRIC ανάλογα. Πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί η πολύ καλύτερη βαθμολογία στο διασυνοριακό εμπόριο και στην ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας που παρουσιάζει ο περιφερειακός μέσος όρος του ΟΟΣΑ σε σχέση με τις BRICs.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, τα παραπάνω ευρήματα έχουν προκύψει από τη σύγκριση της καθεμίας χώρας BRIC με τον μέσο όρο της «περιφέρειας» του ΟΟΣΑ. Αν, όμως, αντίστοιχα θεωρηθούν όλες μαζί οι χώρες BRIC ως «περιφέρεια» και συγκριθεί ο μέσος όρος αυτής με τον αντίστοιχο περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ, προκύπτει ότι, για τη μέτρηση απόσταση από το σύνορο σε όλους τους επιμέρους δείκτες ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ είναι υψηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο όρο των BRICs και μάλιστα στους περισσότερους με πολύ μεγάλη διαφορά (Διάγραμμα 13).

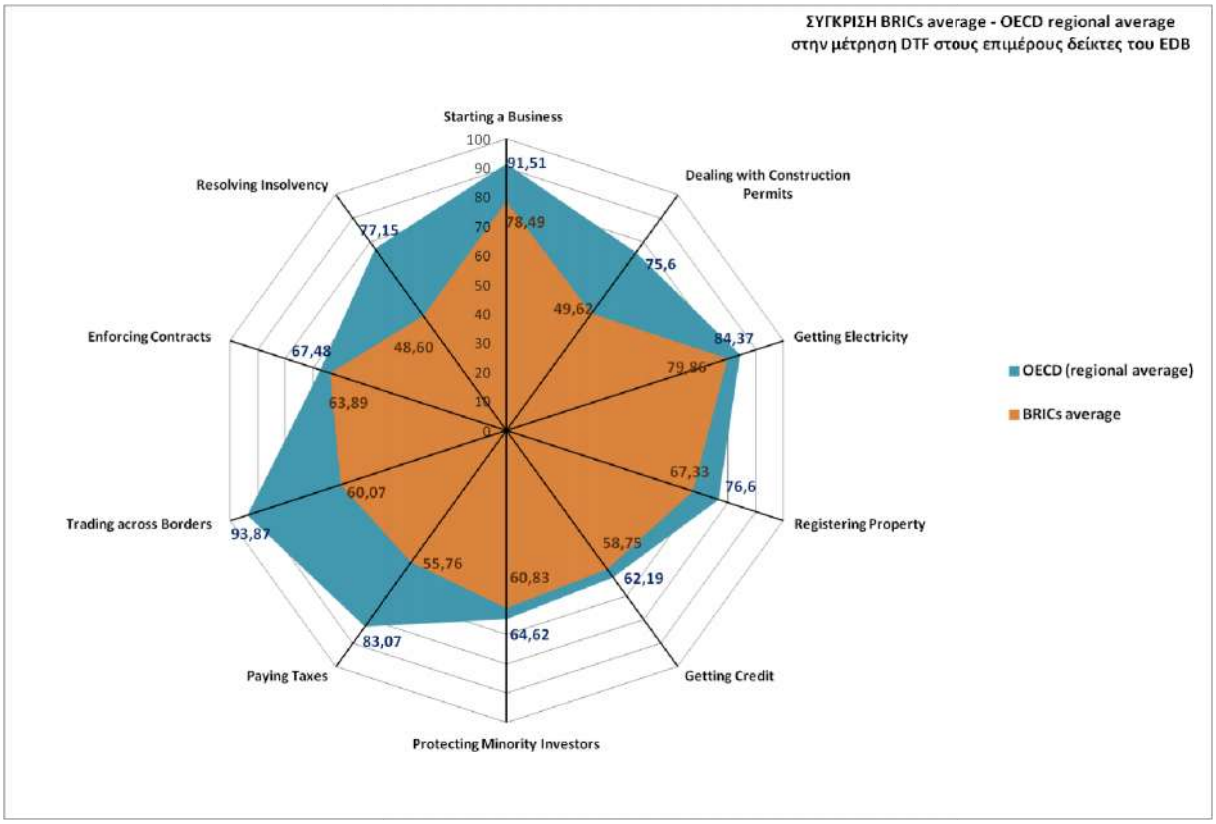

Διάγραμμα 13: Απόσταση από το σύνορο - σύγκριση του μέσου όρου των BRICs με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (στους επιμέρους δείκτες)

Τέλος, κρίθηκε σκόπιμη η παρακολούθηση της μεταβολής από το 2010 έως το 2017 της βαθμολογίας στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για καθεμία χώρα, η οποία απεικονίζεται στο παρακάτω Διάγραμμα 14.

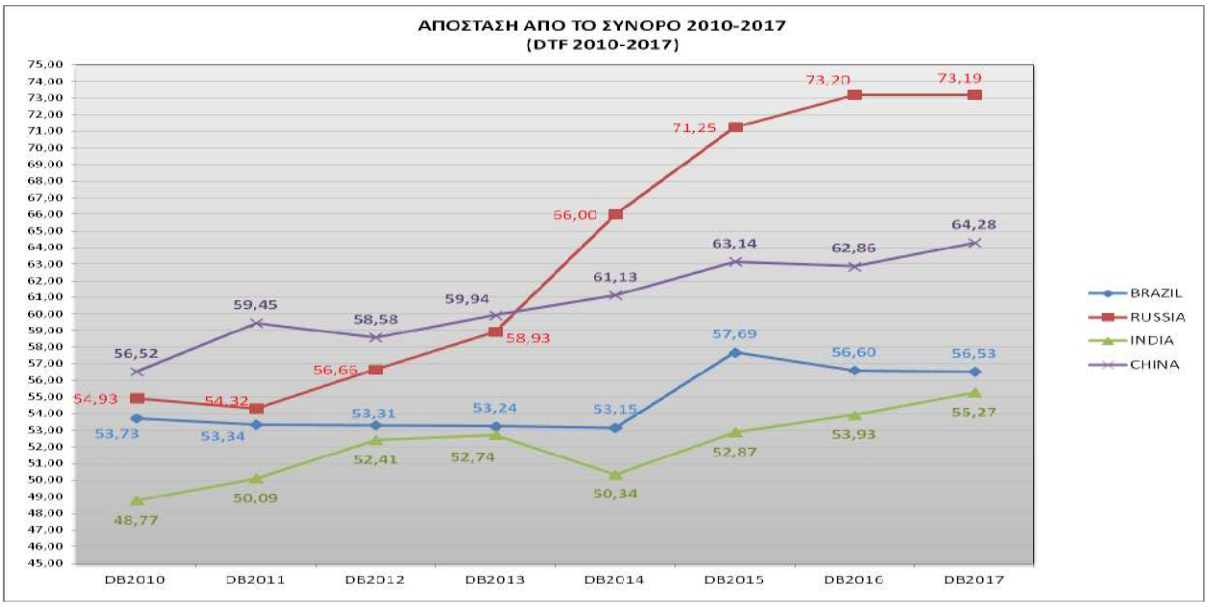

Διάγραμμα 14: Απόσταση από το σύνορο – μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Είναι φανερό (Διάγραμμα 14) ότι και οι τέσσερις χώρες βελτίωσαν τη βαθμολογία τους. Η Ρωσία παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μεταβολή, παρόλο που από τις αρχές του 2014 ανεστάλη η συμμετοχή της στο G8 και υπόκειται σε επιβολή αυστηρών κυρώσεων από ΗΠΑ & ΕΕ λόγω της επέμβασής της στην Κριμαία.

Προκειμένου να δοθεί μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για το επιχειρηματικό περιβάλλον των χωρών BRIC, ακολουθεί συγκριτική αξιολόγηση με παρουσίαση και ανάλυσή του ανά επιμέρους δείκτη αλλά και με βάση τις επιδόσεις στους υποδείκτες των επιμέρους δεικτών. Επιπλέον, δίνονται και συγκριτικά στοιχεία για την τελευταία 8ετία (2010-2017)[52].

ΕΝΑΡΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ (Starting a Business)

Διάγραμμα 15: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία έναρξης επιχείρησης

[52] Όλα τα αριθμητικά δεδομένα έχουν συλλεχθεί από βάσεις δεδομένων του Doing Business, έχουν επεξεργασθεί κατά περίπτωση από την γράφουσα, ανάλογα με τις ανάγκες της παρούσας εργασίας και είναι διαθέσιμα στο Παράρτημα.

Μεταξύ των χωρών BRIC η Ρωσία έχει την καλύτερη επίδοση στην ευκολία έναρξης επιχείρησης και στις δύο μετρήσεις (26η θέση με βαθμολογία 93,57) και μάλιστα βρίσκεται σε καλύτερη θέση από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (Διάγραμμα 15). Ακολουθούν, πολύ πιο χαμηλά, η Κίνα (127η θέση), η Ινδία (155η θέση) και τέλος, αρκετά χαμηλά στη γενική κατάταξη, η Βραζιλία (175η θέση).

Στα διαγράμματα 16-19 που ακολουθούν φαίνονται οι απαιτήσεις (όπως αποτιμούνται με τους αντίστοιχους υποδείκτες) για την έναρξη μιας επιχείρηση στις χώρες BRIC, οι οποίες συγκρίνονται και με τον αντίστοιχο περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ.

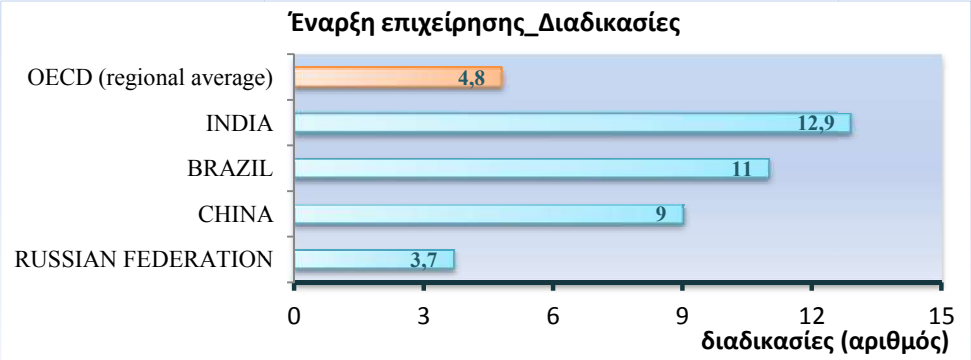

Διάγραμμα 16: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού διαδικασιών στην έναρξη επιχείρησης

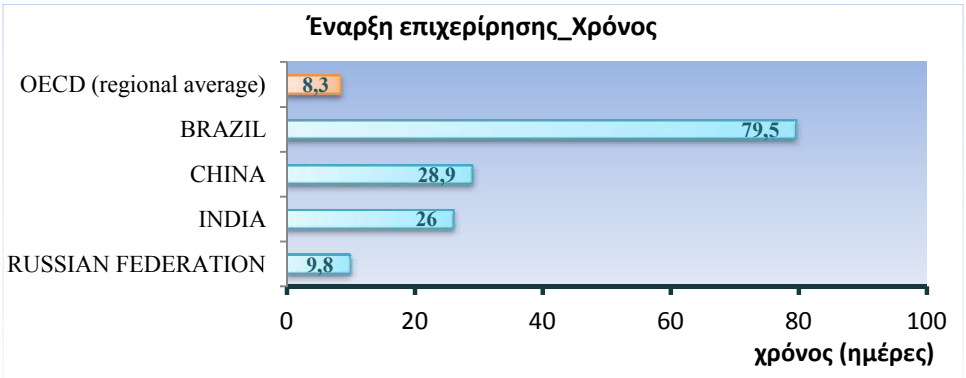

Διάγραμμα 17: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού ημερών στην έναρξη επιχείρησης

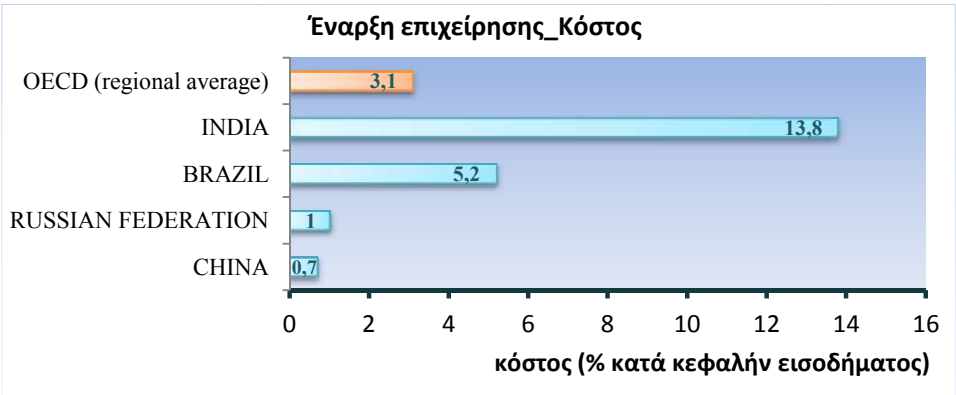

Διάγραμμα 18: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους στην έναρξη επιχείρησης

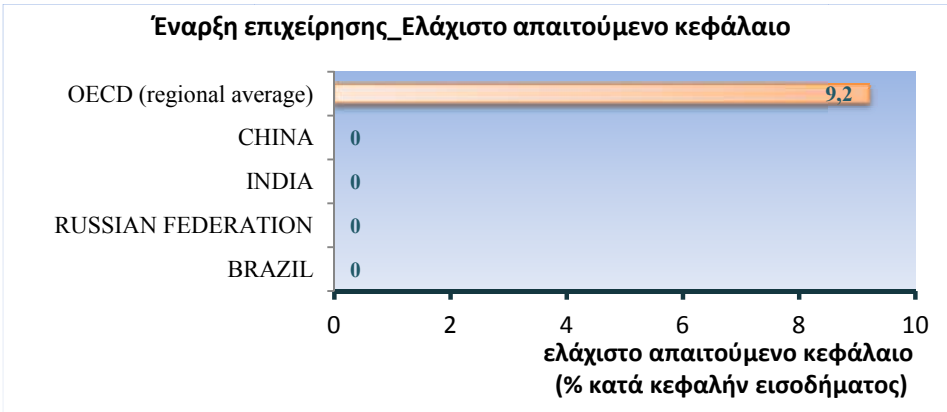

Διάγραμμα 19: Κατάταξη (2017) βάσει ελάχιστου απαιτούμενου κεφαλαίου στην έναρξη επιχείρησης

Από τα παραπάνω διαγράμματα, εύκολα γίνεται αντιληπτό ότι, το μεγάλο πλεονέκτημα των χωρών BRIC είναι ότι δεν απαιτείται σε αυτές ελάχιστο κεφάλαιο για την έναρξη μιας επιχείρησης. Στο γεγονός αυτό οφείλεται η υψηλή κατάταξη της Ρωσίας, κυρίως σε σχέση με την αντίστοιχη κατάταξη του περιφερειακού μέσου όρου του ΟΟΣΑ, αλλά και η βελτίωση σε μεγάλο βαθμό της κατάταξης των τριών άλλων χωρών, καθώς, τόσο ο αριθμός των απαιτούμενων διαδικασιών όσο και ο χρόνος έναρξης επιχείρησης στις BRICs, με εξαίρεση τη Ρωσία, είναι πολύ μεγαλύτεροι από τους αντίστοιχους του περιφερειακού μέσου όρου του ΟΟΣΑ.

Η μεταβολή κατά το διάστημα 2010-2017 της βαθμολογίας των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τον επιμέρους δείκτη «έναρξη επιχείρησης» αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 20, ενώ στα διαγράμματα 21-24 απεικονίζεται η αντίστοιχη μεταβολή των υποδεικτών του για καθεμία χώρα.

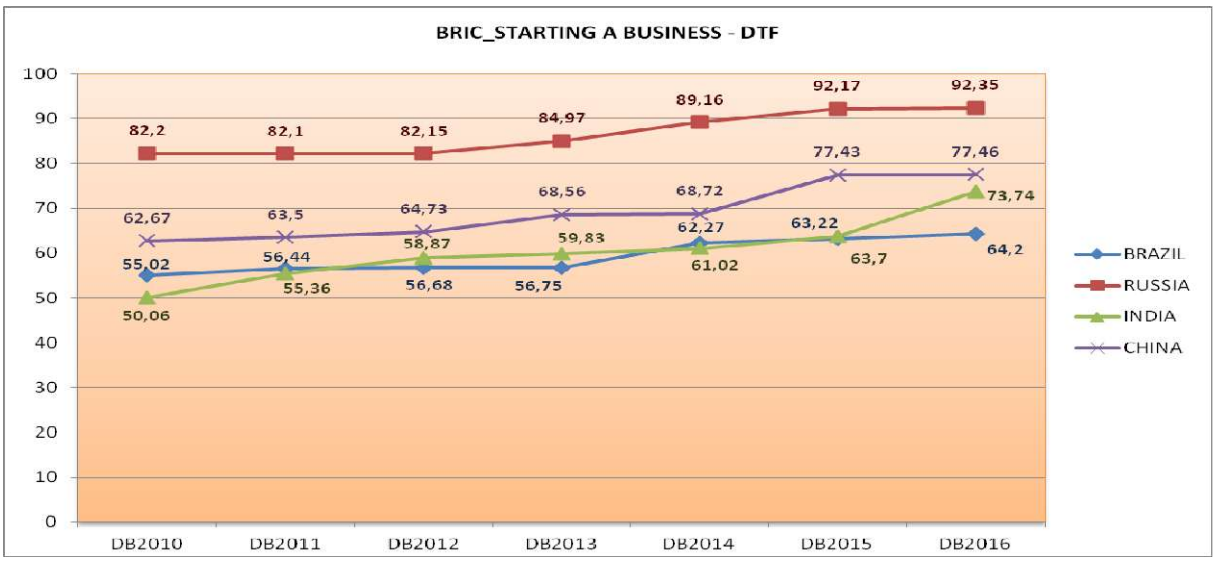

Διάγραμμα 20: BRICs_Έναρξη επιχείρησης – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

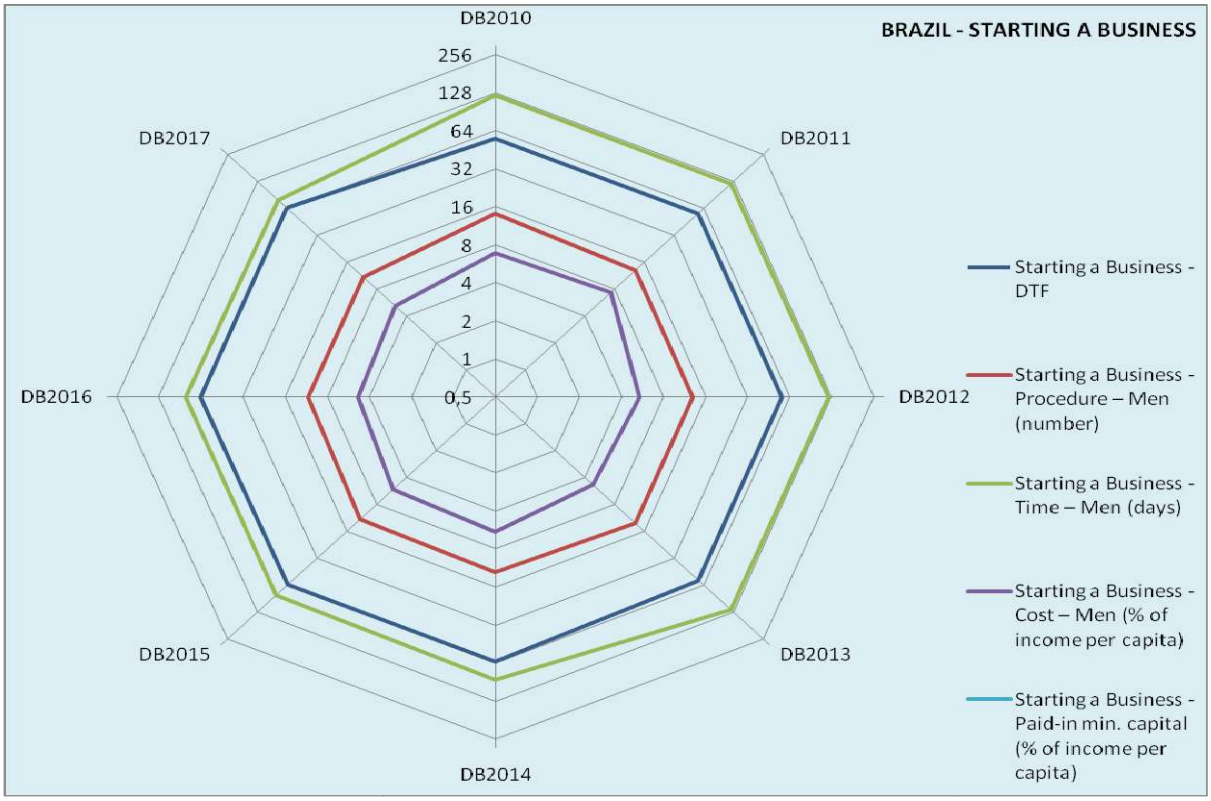

Διάγραμμα 21: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Έναρξη επιχείρησης – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

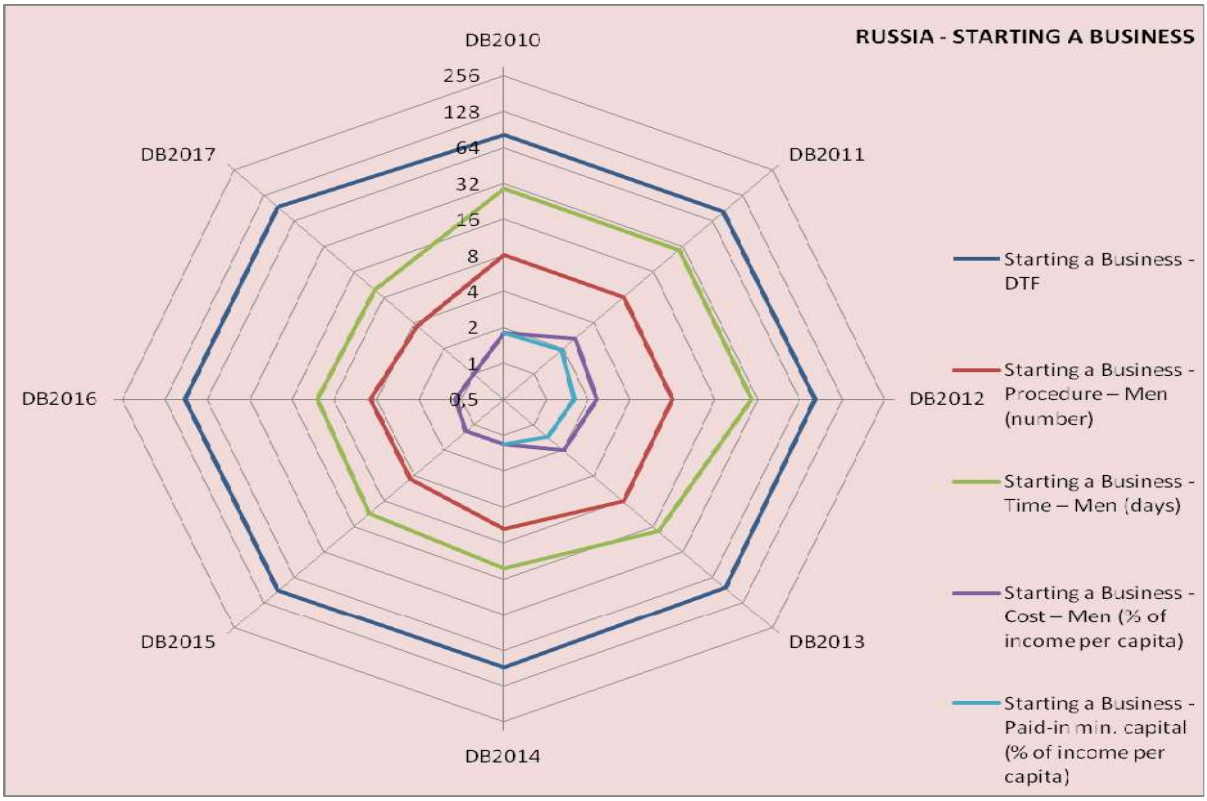

Διάγραμμα 22: ΡΩΣΣΙΑ_Έναρξη επιχείρησης – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

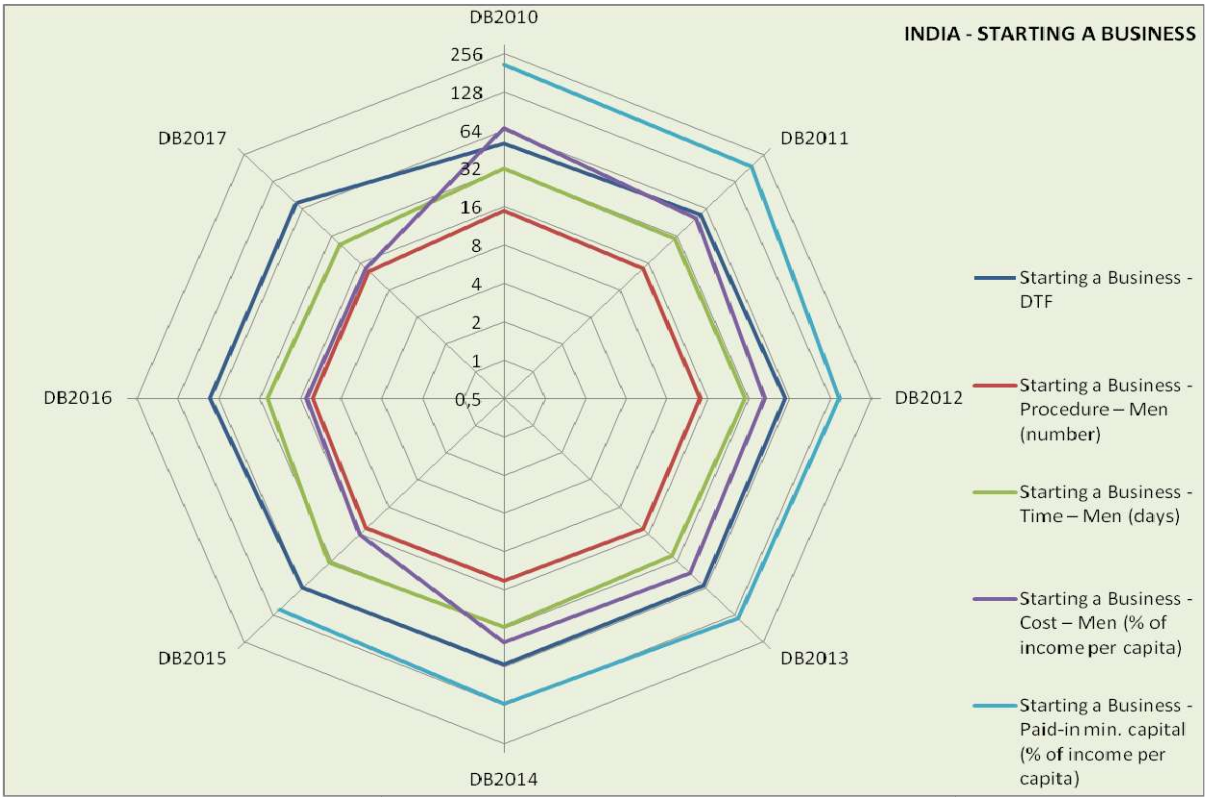

Διάγραμμα 23: ΙΝΔΙΑ_Έναρξη επιχείρησης – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

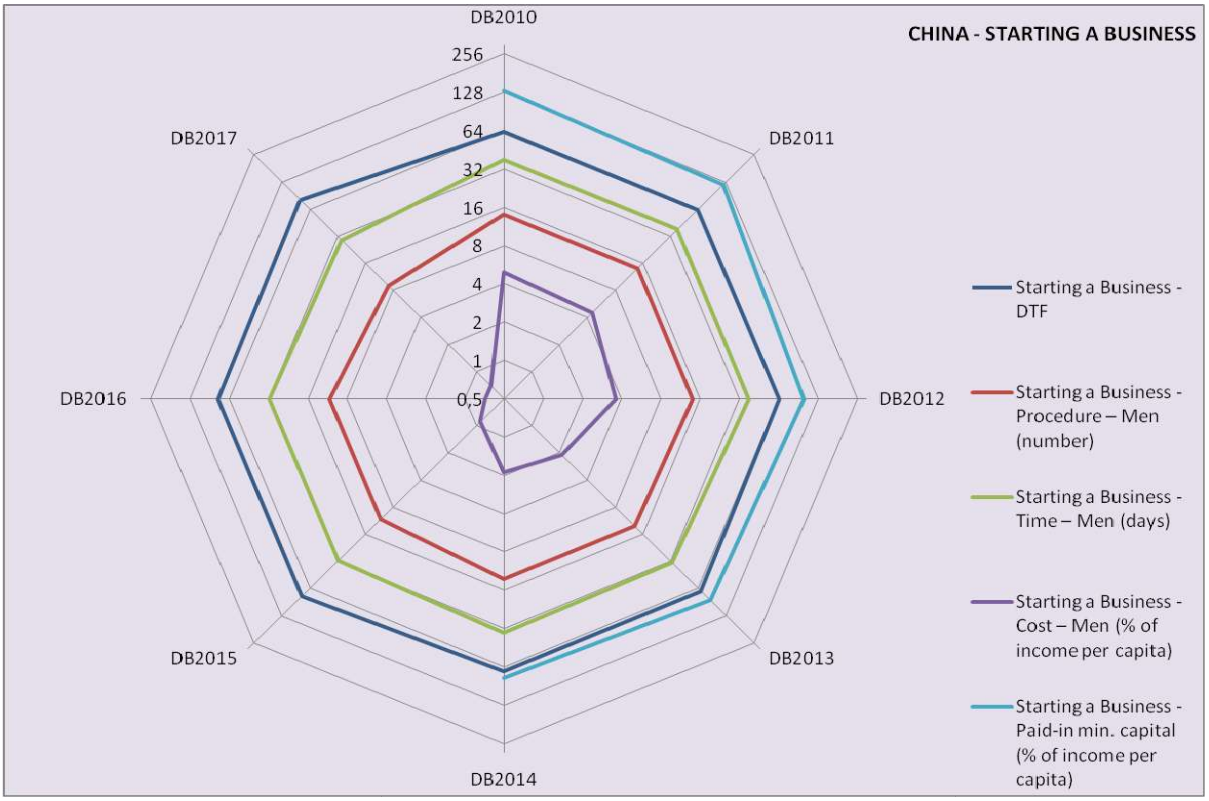

Διάγραμμα 24: ΚΙΝΑ_Έναρξη επιχείρησης – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Είναι φανερό (Διάγραμμα 20) ότι, κατά την τελευταία 8ετία και οι τέσσερις χώρες έχουν βελτιώσει τη βαθμολογία τους ως προς την έναρξη επιχείρησης. Τη μεγαλύτερη βελτίωση παρουσιάζει η Ινδία (το 2016 βελτίωσε τη βαθμολογία της κατά 10 μονάδες σε σχέση με το 2015) και ακολουθεί η Κίνα με τη μέγιστη βελτίωση της βαθμολογίας της να εμφανίζεται το 2015 (κατά 8,7 μονάδες σε ένα έτος). Η Ρωσία και η Βραζιλία παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση στη βαθμολογία τους το 2014.

Η Βραζιλία παρουσιάζει βελτίωση σε όλους τους υποδείκτες χωρίς, όμως, έντονες διακυμάνσεις ή μεγάλες διαφορές (Διάγραμμα 21). Κύριο χαρακτηριστικό της είναι η μη ύπαρξη ελάχιστου απαιτούμενου κεφαλαίου για την έναρξη επιχείρησης καθόλη την 8ετία. Η Ρωσία παρουσιάζει μεγάλες διαφορές στη βελτίωση της βαθμολογίας της σε όλους τους υποδείκτες κυρίως μετά το 2013-2014 (Διάγραμμα 22). Οι μεγαλύτερες αυξήσεις της βαθμολογίας της Ινδίας εντοπίζονται το 2015 με την κατακόρυφη μείωση του κόστους έναρξης επιχείρησης (μείωση κατά 60,67% το 2015 σε σχέση με το 2014) και το 2016 με τον μηδενισμό του απαιτούμενου ελάχιστου κεφαλαίου (Διάγραμμα 23). Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι, το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για την έναρξη επιχείρησης από 210,9% του κατά κεφαλήν εισοδήματος το 2010 μειώθηκε σταδιακά στο 111,2% το 2015 και μηδενίστηκε από το 2016 και μετά. Η Κίνα, τέλος, παρουσιάζει τη μεγαλύτερη βελτίωση της βαθμολογίας της στο κόστος έναρξης επιχείρησης (το 2013 μειώθηκε κατά 41,67% σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά και το 2015 κατά 52,63% αντίστοιχα) καθώς και στο ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο, το οποίο από 78,2% του κατά κεφαλήν εισοδήματος το 2014 μηδενίστηκε από το 2015 και μετά (Διάγραμμα 24).

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ (Dealing with Construction Permits)

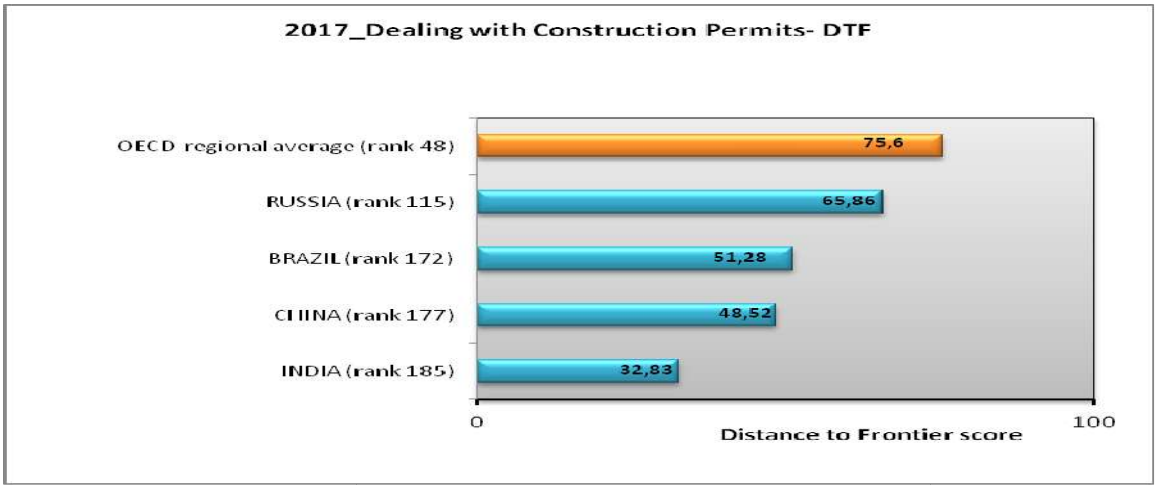

Διάγραμμα 25: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία κατασκευαστικών αδειών

Στο Διάγραμμα 25 απεικονίζεται η κατάταξη των χωρών BRIC με βάση την ευκολία στη διαδικασία απόκτησης κατασκευαστικών αδειών. Και σε αυτόν τον επιμέρους δείκτη η Ρωσία κατέχει την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC, ωστόσο η επίδοσή της (115η θέση με βαθμολογία 65,86) είναι αρκετά κατώτερη από αυτήν του περιφερειακού μέσου όρου του ΟΟΣΑ (48η θέση με βαθμολογία 75,6). Ακολουθούν, πολύ πιο χαμηλά, η Βραζιλία (172η θέση), η Κίνα (177η θέση) και τέλος, στις τελευταίες θέσεις της γενικής κατάταξης, η Ινδία (185η θέση).

Στα παρακάτω διαγράμματα 26-29 αποτυπώνονται οι τυπικές διαδικαστικές απαιτήσεις για την απόκτηση κατασκευαστικών αδειών, σύμφωνα με τους αντίστοιχους υποδείκτες, και η σύγκρισή τους με τον αντίστοιχο περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ.

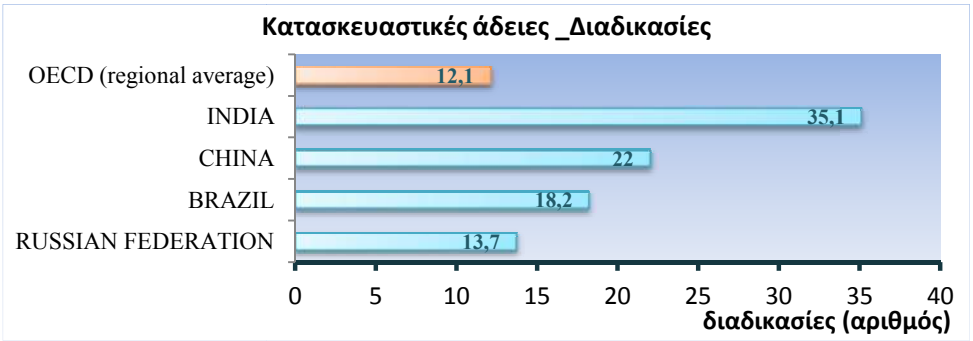

Διάγραμμα 26: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού διαδικασιών στις κατασκευαστικές άδειες

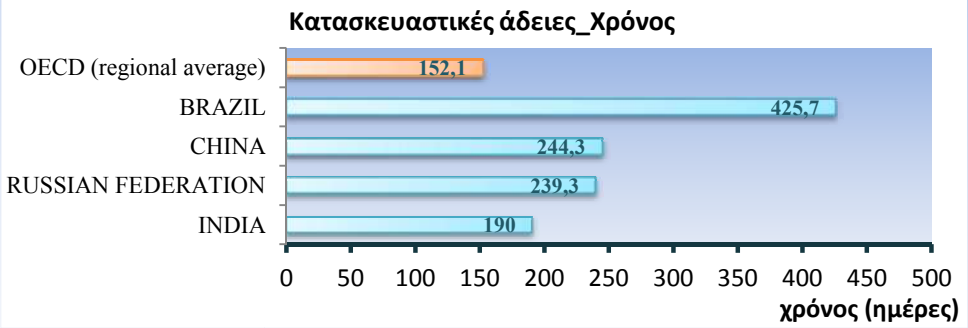

Διάγραμμα 27: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού ημερών στις κατασκευαστικές άδειες

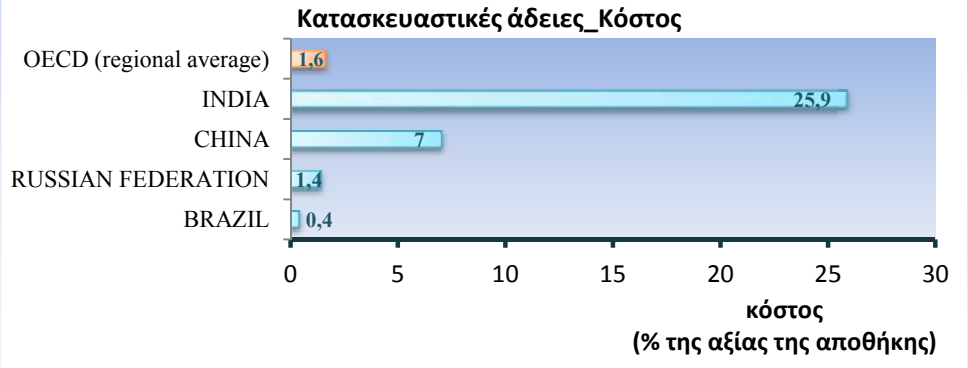

Διάγραμμα 28: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους στις κατασκευαστικές άδειες

Διάγραμμα 29: Κατάταξη (2017) βάσει δείκτη ελέγχου ποιότητας κτιρίου στις κατασκευαστικές άδειες

Από τα παραπάνω διαγράμματα είναι εμφανές ότι, όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι κατασκευαστικές άδειες κάθε άλλο παρά δυνατό σημείο είναι για τις χώρες BRIC, καθώς παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις από τον μέσο όρο των αναπτυγμένων χωρών σε όλους τους υποδείκτες με εξαίρεση αυτόν του ελέγχου ποιότητας κτιρίου. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι, στην Ινδία, για παράδειγμα, απαιτούνται οι τριπλάσιες σχεδόν διαδικασίες, ενώ στη Βραζιλία ο τριπλάσιος σχεδόν χρόνος για την απόκτηση κατασκευαστικής άδειας. Στην Ινδία, επίσης, παρατηρείται το υψηλότερο κόστος, με πολύ μεγάλη διαφορά τόσο σε σχέση με τις υπόλοιπες εξεταζόμενες χώρες όσο και με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ, ενώ αντίθετα το χαμηλότερο κόστος παρατηρείται στη Βραζιλία, όπου, όμως, είναι πολύ μεγάλος ο αριθμός ημερών που απαιτούνται για την απόκτηση κατασκευαστικών αδειών.

Η μεταβολή κατά το διάστημα 2010-2017 της βαθμολογίας των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τον επιμέρους δείκτη «κατασκευαστικές άδειες» αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 30, ενώ στα διαγράμματα 31-34 απεικονίζεται η αντίστοιχη μεταβολή των υποδεικτών του για καθεμία χώρα.

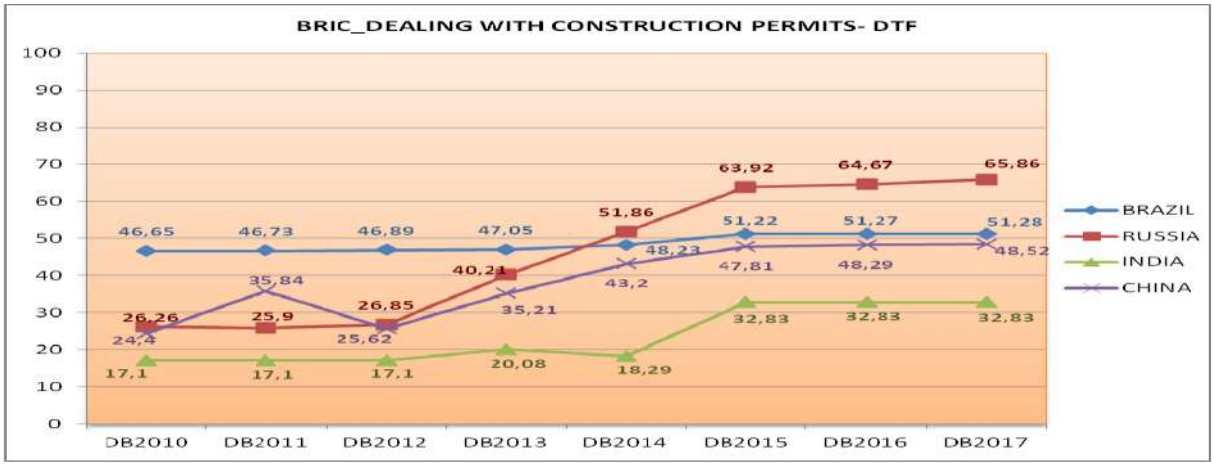

Διάγραμμα 30: BRICs_Κατασκευαστικές άδειες – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

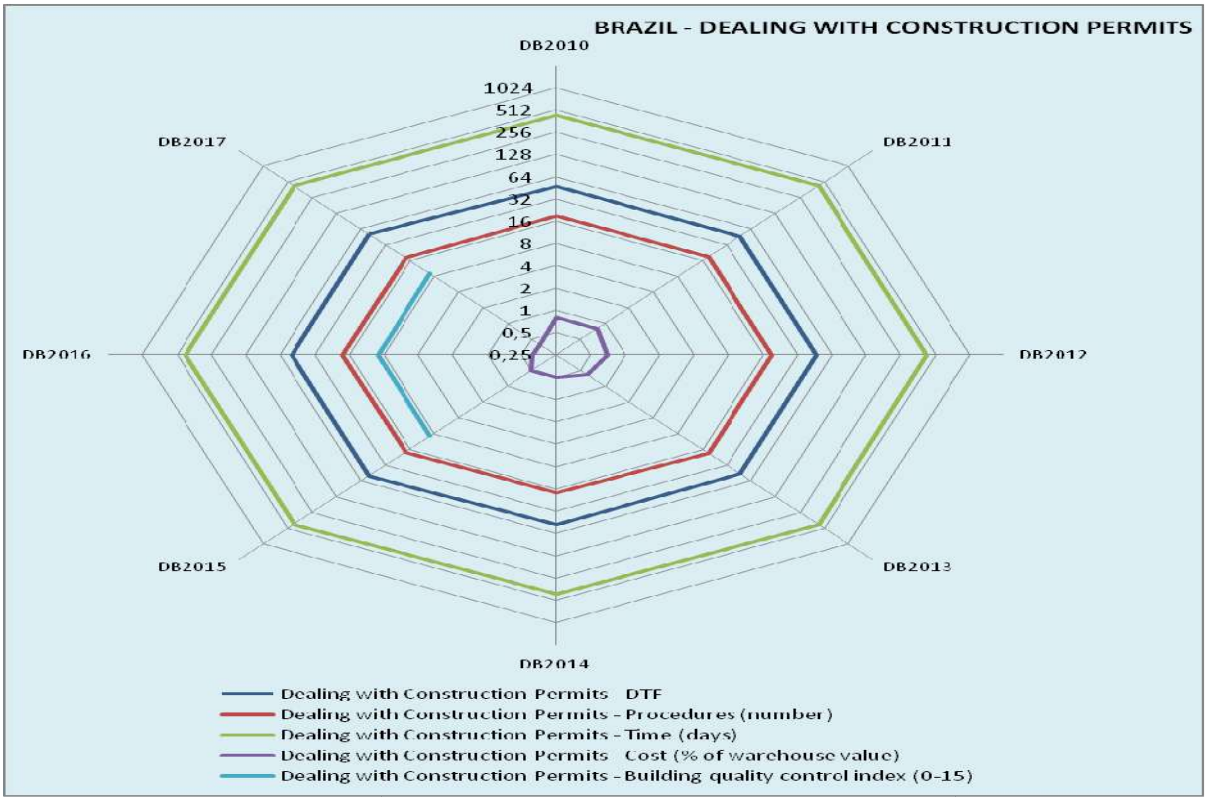

Διάγραμμα 31: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Κατασκευαστικές άδειες – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

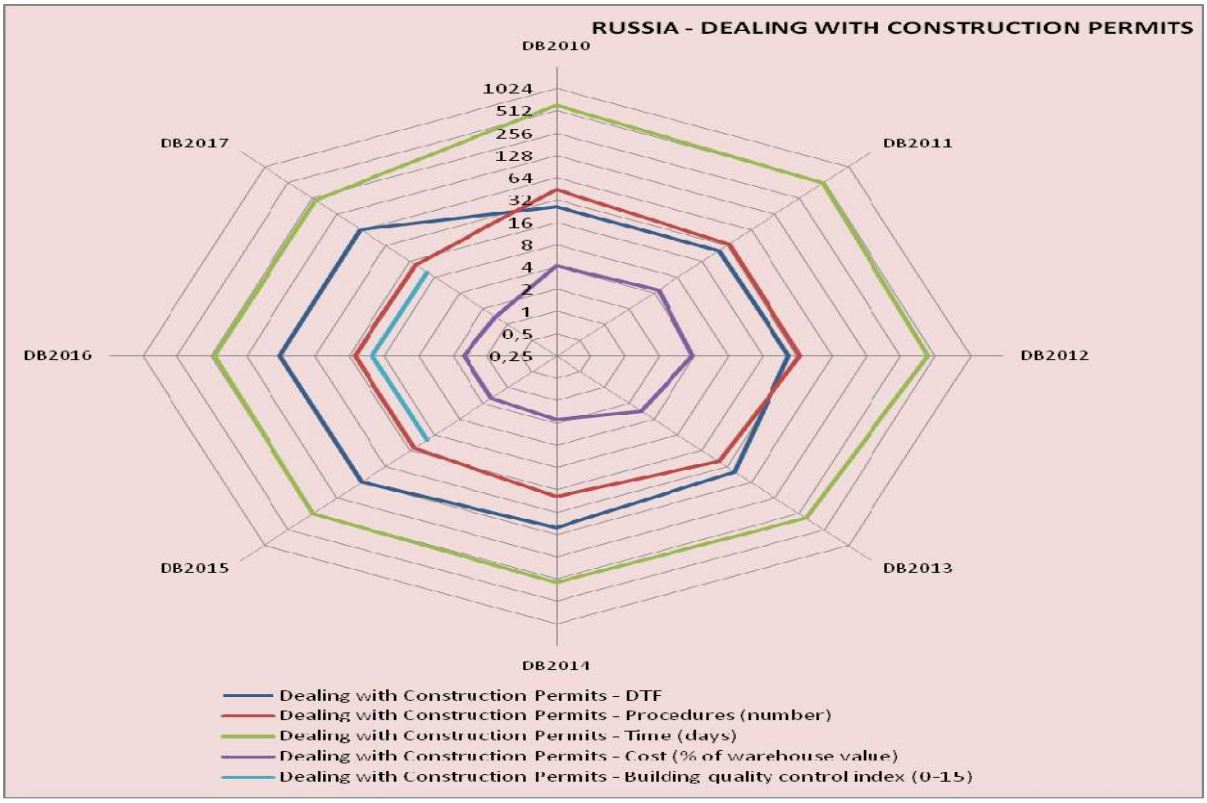

Διάγραμμα 32: ΡΩΣΙΑ_Κατασκευαστικές άδειες – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

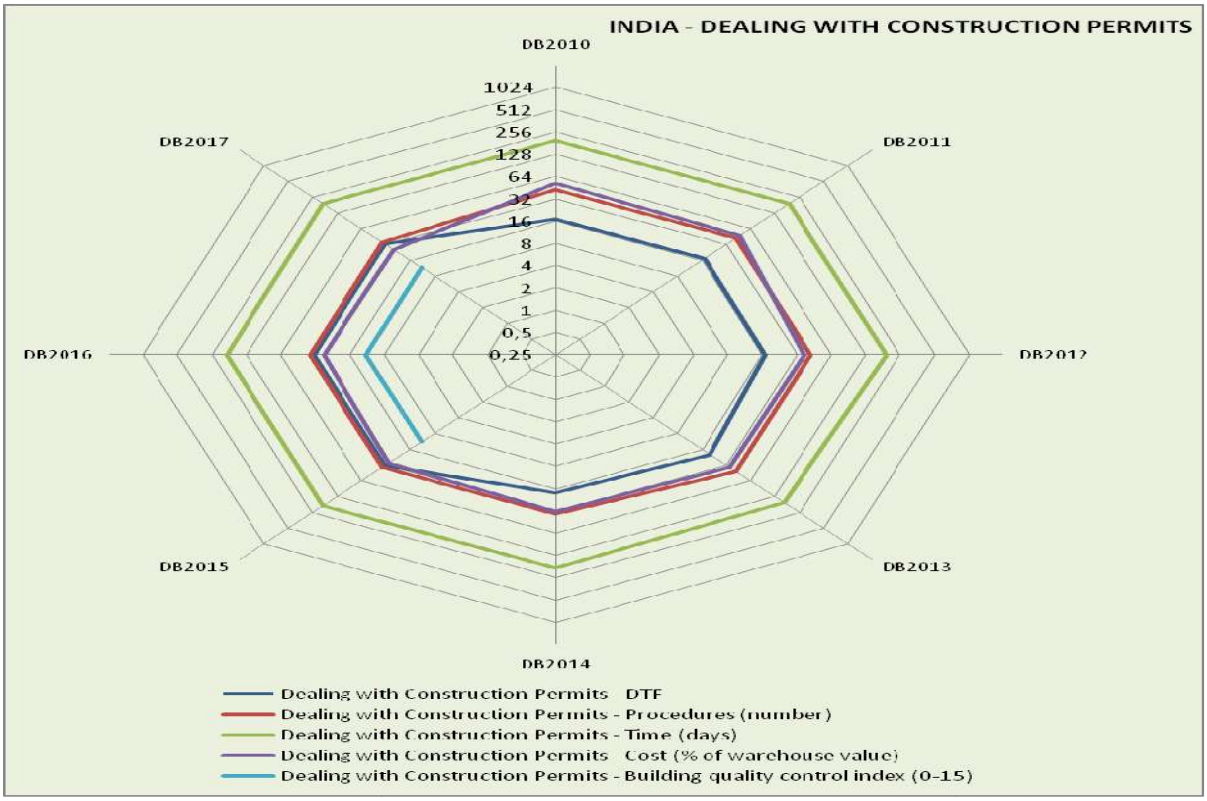

Διάγραμμα 33: ΙΝΔΙΑ_Κατασκευαστικές άδειες – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

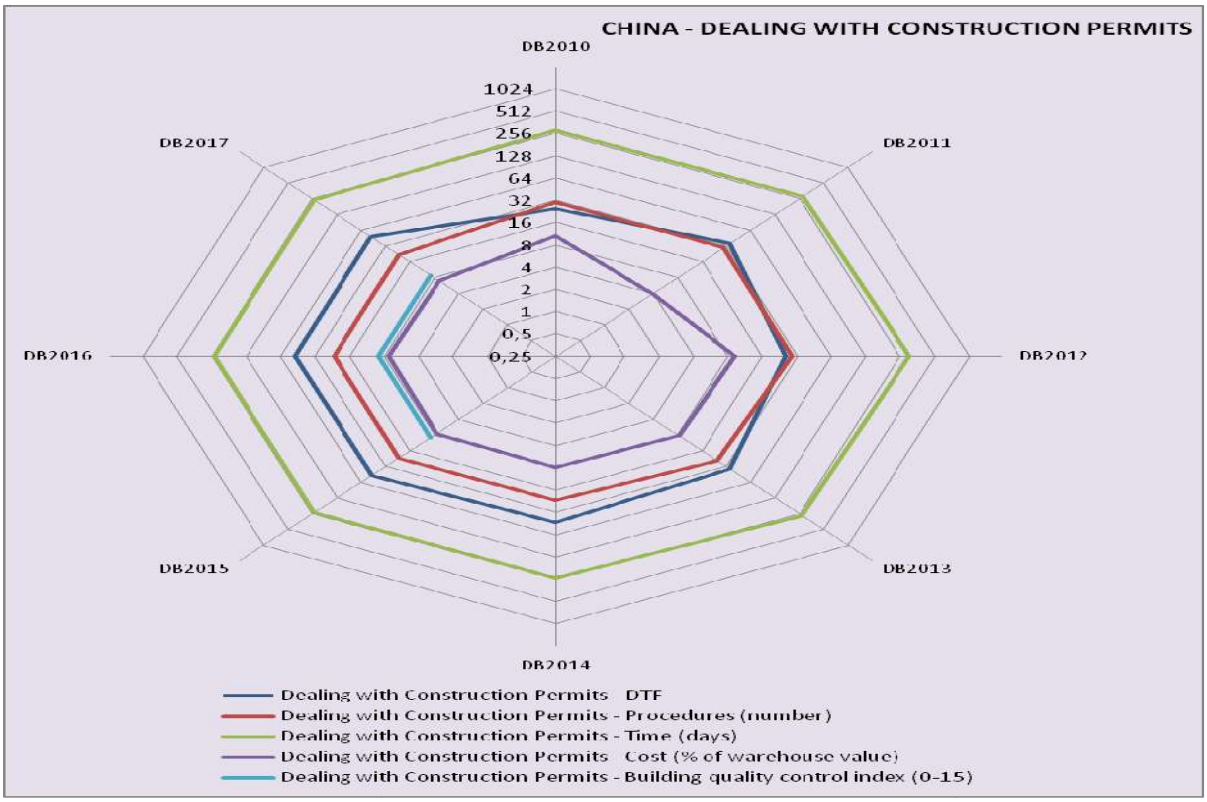

Διάγραμμα 34: ΚΙΝΑ_Κατασκευαστικές άδειες – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Στο Διάγραμμα 30 φαίνεται ότι, κατά την τελευταία 8ετία και οι τέσσερις χώρες έχουν βελτιώσει τη βαθμολογία τους ως προς τις κατασκευαστικές άδειες. Τη μεγαλύτερη βελτίωση παρουσιάζει η Ρωσία (αύξηση κατά 39,6 μονάδες μεταξύ 2010 και 2017), η οποία ξεκίνησε από τη δεύτερη θέση μεταξύ των BRICs το 2010 και ανέβηκε (το 2014) στην πρώτη θέση όπου και παραμένει. Ακολουθεί η Κίνα (αύξηση κατά 24,12 μονάδες μεταξύ 2010 και 2017) με τη μέγιστη βελτίωση της βαθμολογίας της να εμφανίζεται κατά το διάστημα 2012-2015 (κατά 22,9 μονάδες σε τρία χρόνια). Η Ινδία, παρόλο που βρίσκεται στην τελευταία θέση μεταξύ των BRICs, βελτίωσε αρκετά τη βαθμολογία της στις κατασκευαστικές άδειες (αύξηση κατά 15,73 μονάδες το διάστημα 2010-2017) με τη μέγιστη αύξηση να εμφανίζεται μεταξύ 2014-2015. Τέλος, χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Βραζιλίας, η οποία, ενώ το 2010 ήταν στην πρώτη θέση μεταξύ των χωρών BRIC στις κατασκευαστικές άδειες, έπεσε σταδιακά (το 2014) και παραμένει στη δεύτερη θέση, παρουσιάζοντας τη μικρότερη βελτίωση στη βαθμολογία της.

Η Βραζιλία παρουσιάζει μια πολύ μικρή βελτίωση στους υποδείκτες χωρίς έντονες διακυμάνσεις (Διάγραμμα 31). Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι, τόσο ο αριθμός διαδικασιών όσο και ο χρόνος απόκτησης κατασκευαστικών αδειών ήταν αμετάβλητοι από το 2010 έως το 2013, μειώθηκαν ελάχιστα το 2014 και παρέμειναν επίσης αμετάβλητοι από το 2014 έως το 2017. Το κόστος για την απόκτηση κατασκευαστικής άδειας στη Βραζιλία, αν και κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα καθόλη την 8ετία, μειώθηκε σταδιακά στο μισό (από 0,8% το 2010 σε 0,4% από το 2016 και μετά). Η Ρωσία παρουσιάζει βελτίωση σε όλους τους υποδείκτες (Διάγραμμα 32). Ο αριθμός διαδικασιών μειώθηκε σταδιακά από 44 το 2010 σε 13,7 το 2017 (μείωση κατά 68,86%), με τη μεγαλύτερη ετήσια μείωση να εντοπίζεται το 2013 (κατά 23,53% σε σχέση με το 2012). Ο χρόνος απόκτησης κατασκευαστικής άδειας μειώθηκε κατά 60,32% κατά το διάστημα 2010-2017 (από 603 ημέρες που ήταν το 2010 σε 239,3 το 2017), με τη μεγαλύτερη μείωση να εντοπίζεται και πάλι το 2013 (κατά 29,29% σε σχέση με το 2012). Τέλος, το κόστος μειώθηκε σταδιακά από 4,2% της αξίας αποθήκης το 2010 σε 1,4% το 2017 (η μέγιστη μείωση – κατά 35,71% – παρατηρείται το 2014). Η Ινδία (Διάγραμμα 33) παρουσιάζει μεγάλη βελτίωση (κατά 50,38%) στο κόστος των κατασκευαστικών αδειών, το οποίο μειώθηκε σταδιακά από 52,2% της αξίας αποθήκης που ήταν το 2010 σε 25,9% αυτής (η μεγαλύτερη μείωση – κατά 22,77% – παρατηρείται το 2011). Μικρότερη βελτίωση παρουσιάζει στον αριθμό διαδικασιών, οι οποίες από 42 που ήταν από το 2010 έως το 2013 μειώθηκαν σε 35,1 από το 2014 και μετά (μείωση κατά 16,43%) και στον χρόνο απόκτησης κατασκευαστικής άδειας (από 195 ημέρες μειώθηκε σε 190, μείωση κατά 2,56%). Χαρακτηριστικό της Ινδίας, όσον αφορά στον χρόνο απόκτησης

κατασκευαστικών αδειών, είναι ότι, παρουσίασε μια μεγάλη μείωση (κατά 15,9%) το 2013, αλλά αυξήθηκε (κατά 15,85%) πάλι το 2014 παραμένοντας σταθερός έως το 2017. Η Κίνα (Διάγραμμα 34), μείωσε το κόστος των κατασκευαστικών αδειών κατά 34,58%, με χαρακτηριστική την εντυπωσιακή μείωσή του το 2011 (κατά 63,55% σε σχέση με το 2010) και την επίσης εντυπωσιακή εκ νέου αύξησή του την αμέσως επόμενη χρονιά (κατά 133,33% το 2012 σε σχέση με το 2011). Επίσης, μειώθηκαν σταδιακά τόσο ο αριθμός των απαιτούμενων διαδικασιών (μείωση κατά 26,67%) όσο και ο χρόνος απόκτησης των κατασκευαστικών αδειών (μείωση κατά 12,75%). Κοινό χαρακτηριστικό των χωρών BRIC είναι η σταθερότητα που παρουσιάζει ο υποδείκτης «έλεγχος ποιότητας κτιρίου», για τον οποίο τα στοιχεία εμφανίζονται από το 2015 και μετά.

ΗΛΕΚΤΡΟΔΟΤΗΣΗ (Getting Electricity)

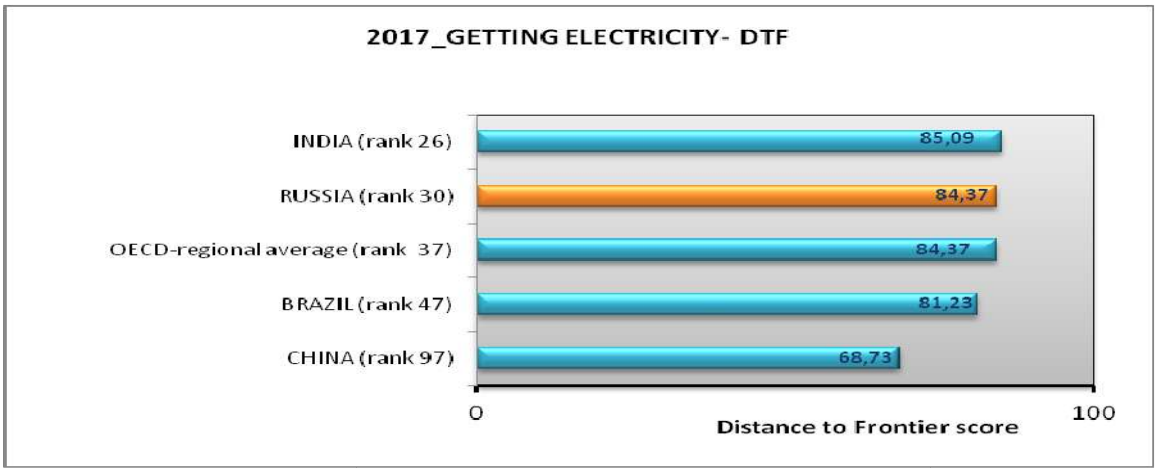

Διάγραμμα 35: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία ηλεκτροδότησης

Η κατάταξη των χωρών BRIC με βάση την ευκολία στην ηλεκτροδότηση απεικονίζεται στο Διάγραμμα 35. Είναι φανερό ότι, η Ινδία κατέχει την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC και μια πολύ καλή θέση μεταξύ των 190 χωρών (26^{η} θέση με βαθμολογία 85,09). Βρίσκεται δε, ψηλότερα και από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (37^{η} θέση με βαθμολογία 84,37). Τη δεύτερη καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC παρουσιάζει η Ρωσία στην 30^{η} θέση (επίσης υψηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ στην κατάταξη) με βαθμολογία 84,37. Ακολουθούν, η Βραζιλία (47^{η} θέση με βαθμολογία 81,23) και πενήντα θέσεις πιο κάτω η Κίνα (97^{η} θέση με βαθμολογία 68,73).

Οι απαιτήσεις για την ηλεκτροδότηση στις χώρες BRIC, όπως αποτιμούνται με τους αντίστοιχους υποδείκτες, σε σχέση και με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ αποτυπώνονται στα παρακάτω διαγράμματα 36-39.

Διάγραμμα 36: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού διαδικασιών στην ηλεκτροδότηση

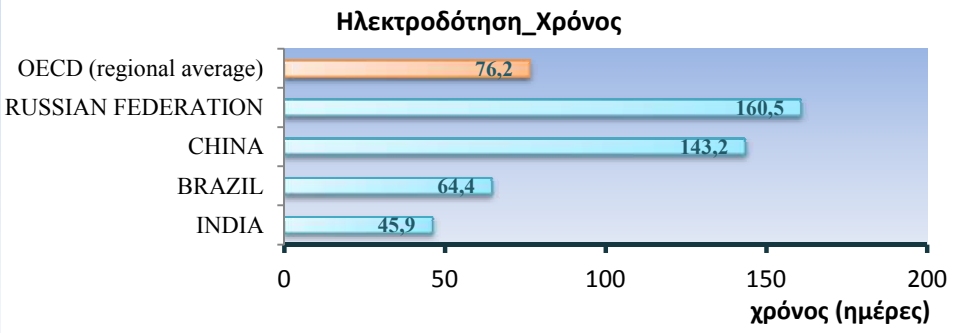

Διάγραμμα 37: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού ημερών στην ηλεκτροδότηση

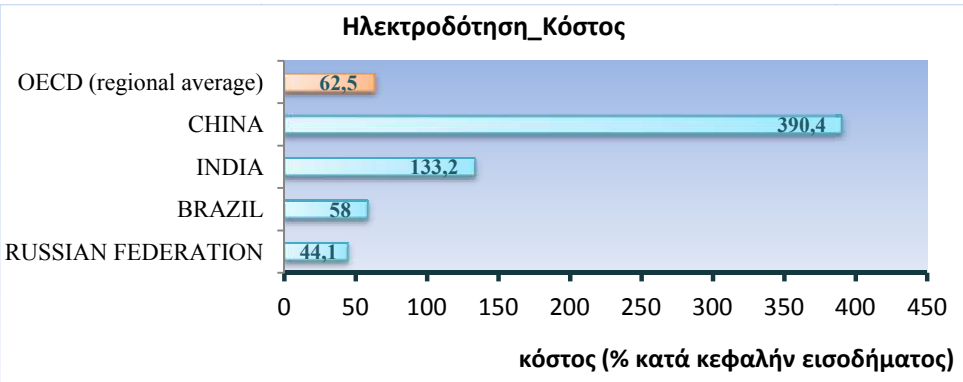

Διάγραμμα 38: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους επιβάρυνσης στην ηλεκτροδότηση

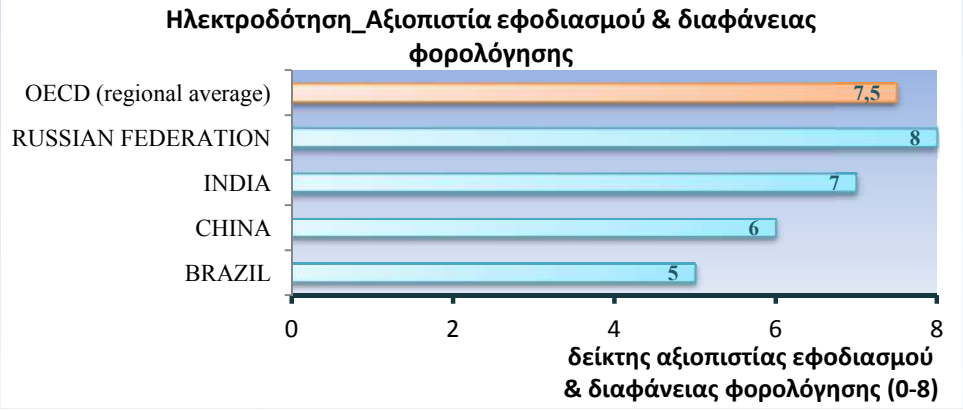

Διάγραμμα 39: Κατάταξη (2017) βάσει αξιοπιστίας εφοδιασμού και διαφάνειας φορολόγησης στην ηλεκτροδότηση

Ως προς τις απαιτούμενες διαδικασίες για την ηλεκτροδότηση, οι BRICs παρουσιάζουν μια πολύ εικόνα: στη Ρωσία απαιτούνται μόλις 3 διαδικασίες, στη Βραζιλία 4, ενώ στην Ινδία και στην Κίνα 5 και 5,5 αντίστοιχα, όταν στην περιφέρεια του ΟΟΣΑ απαιτούνται κατά μέσο όρο 4,8 διαδικασίες (Διάγραμμα 36). Ως προς τον χρόνο ηλεκτροδότησης (Διάγραμμα 37), στην Ινδία και στη Βραζιλία χρειάζονται 45,9 και 64,4 ημέρες αντίστοιχα (αρκετά λιγότερες από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ), στην Κίνα 143,2 και τέλος στη Ρωσία 160,5 ημέρες που αντιστοιχεί σε περισσότερο από τον τριπλάσιο χρόνο σε σχέση με την Ινδία και σχεδόν διπλάσιο από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Εντυπωσιακό είναι το πολύ υψηλό κόστος ηλεκτροδότησης στην Κίνα (390,4% του κατά κεφαλήν εισοδήματος), όταν στην Ινδία είναι 133,2% του κατά κεφαλήν εισοδήματος, στη Βραζιλία 58% και στη Ρωσία μόλις 44,1%, ενώ στις αναπτυγμένες χώρες είναι κατά μέσο όρο 62,5% του κατά κεφαλήν εισοδήματος (Διάγραμμα 38). Τέλος, στην αξιοπιστία εφοδιασμού και διαφάνειας φορολόγησης η Ρωσία βαθμολογείται με 8 (άριστα), η Ινδία με 7, η Κίνα με 6 και η Βραζιλία με 5, όταν η αντίστοιχη βαθμολογία της περιφέρειας του ΟΟΣΑ είναι 7,5 (Διάγραμμα 39).

Η μεταβολή κατά το διάστημα 2010-2017 της βαθμολογίας των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τον επιμέρους δείκτη «ηλεκτροδότηση» αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 40, ενώ στα διαγράμματα 41-44 απεικονίζεται η αντίστοιχη μεταβολή των υποδεικτών του για καθεμία χώρα.

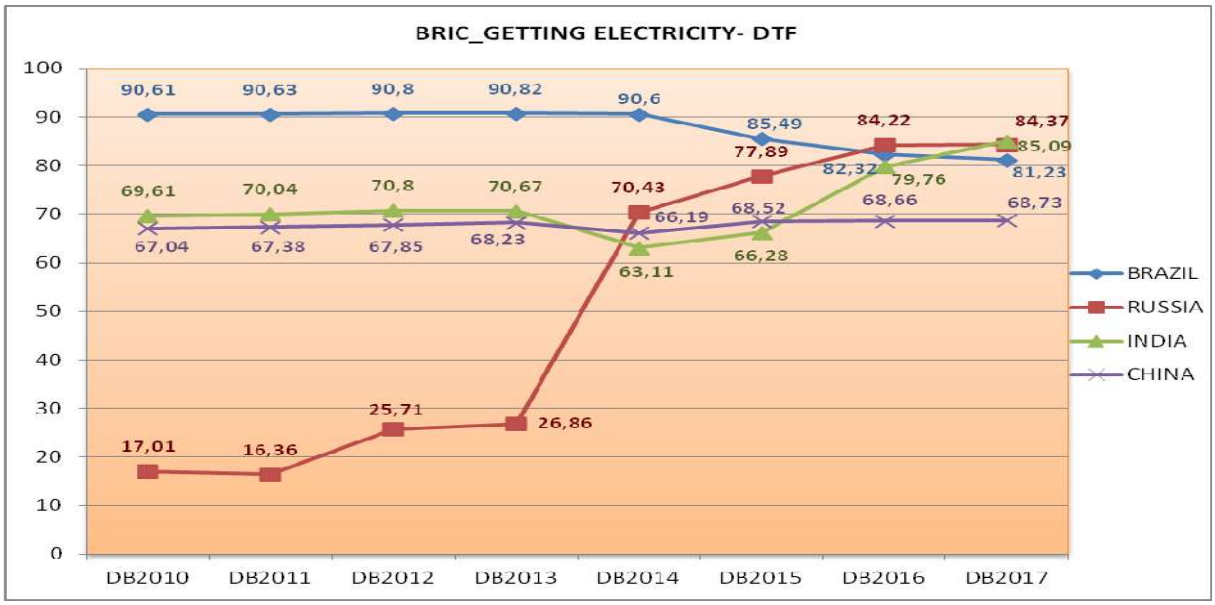

Διάγραμμα 40: BRICs_Ηλεκτροδότηση – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

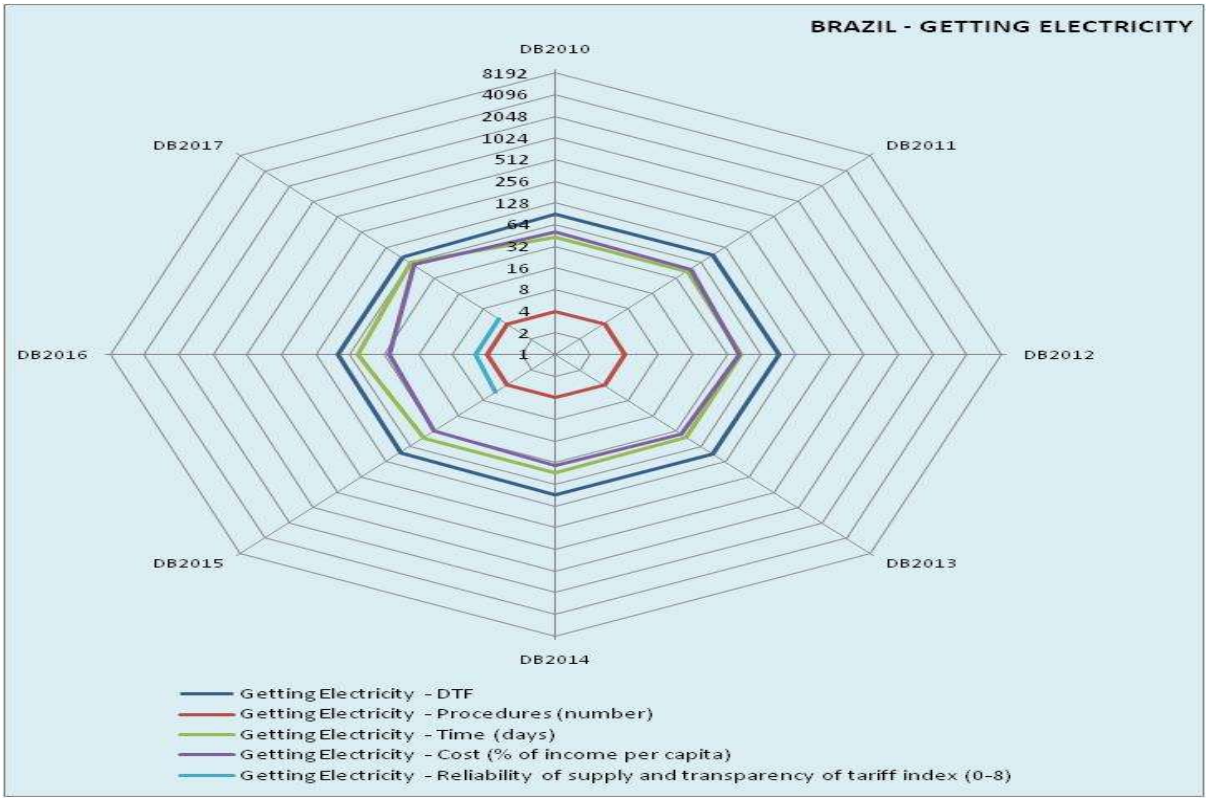

Διάγραμμα 41: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Ηλεκτροδότηση – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

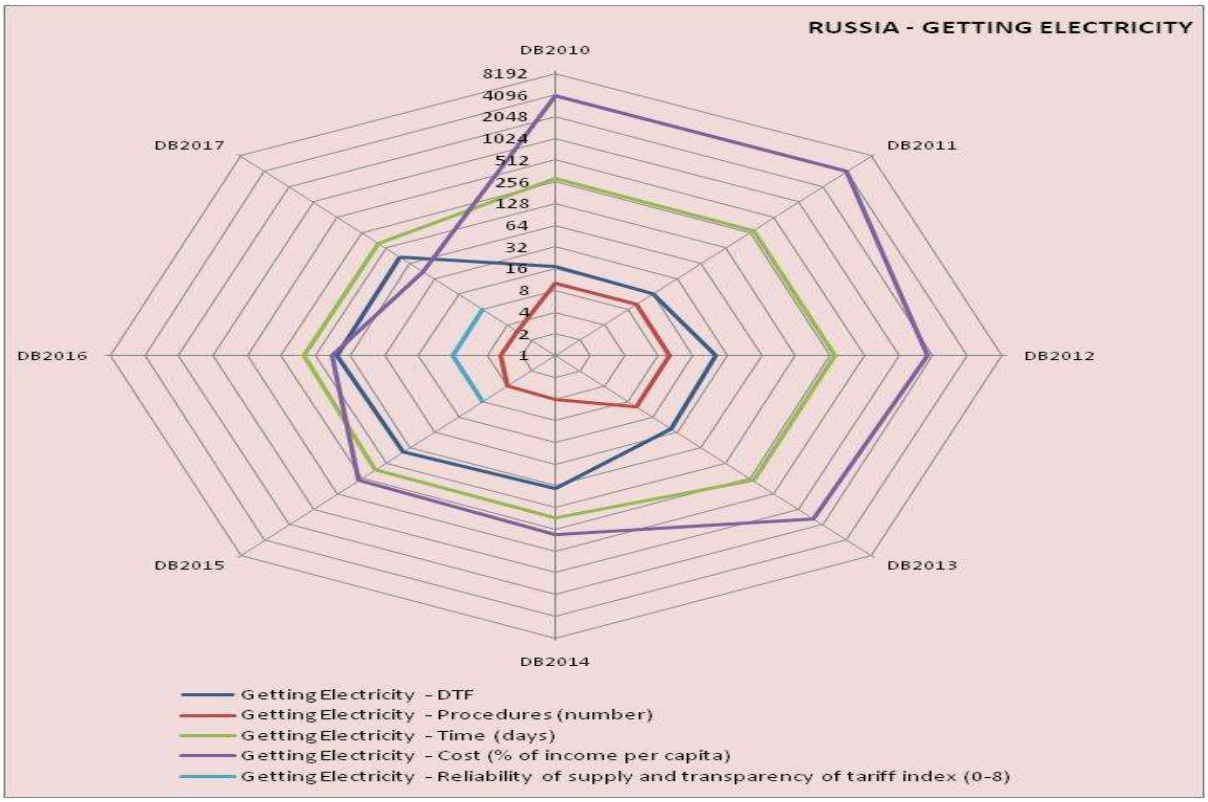

Διάγραμμα 42: ΡΩΣΣΙΑ_Ηλεκτροδότηση – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

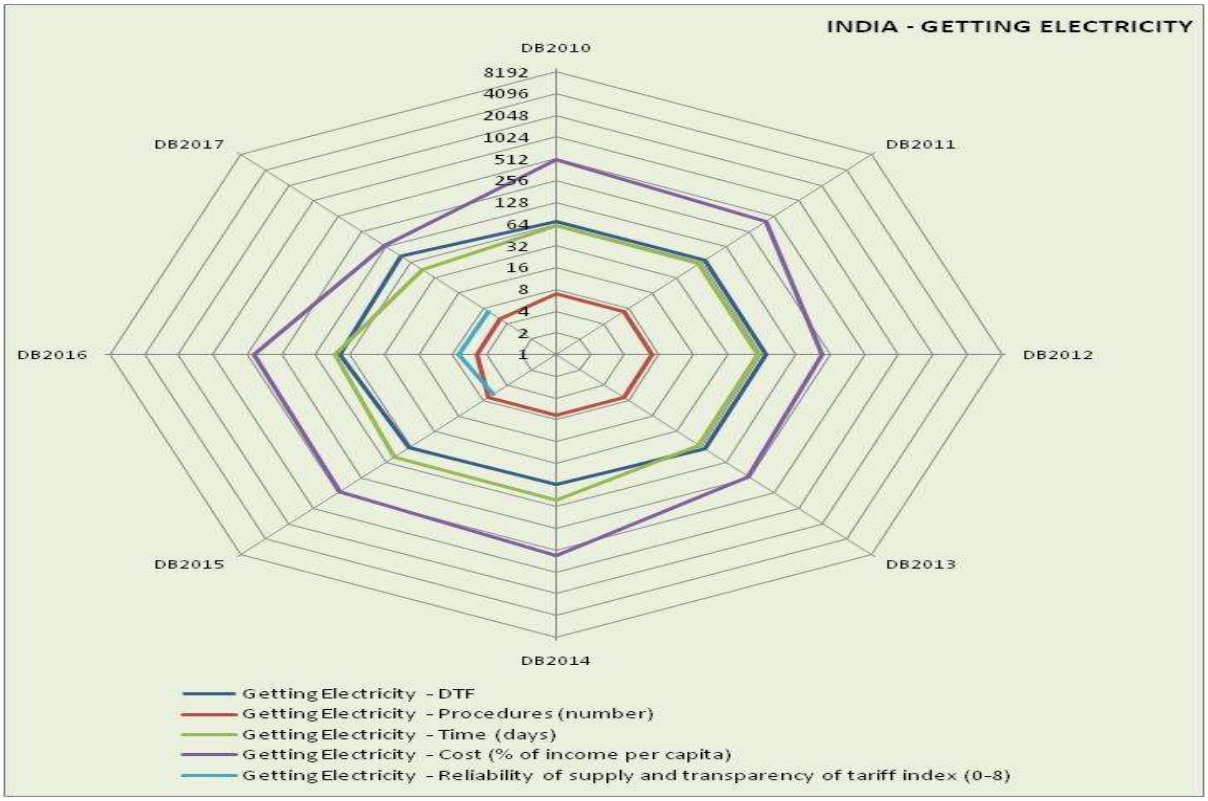

Διάγραμμα 43: ΙΝΔΙΑ_Ηλεκτροδότηση – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

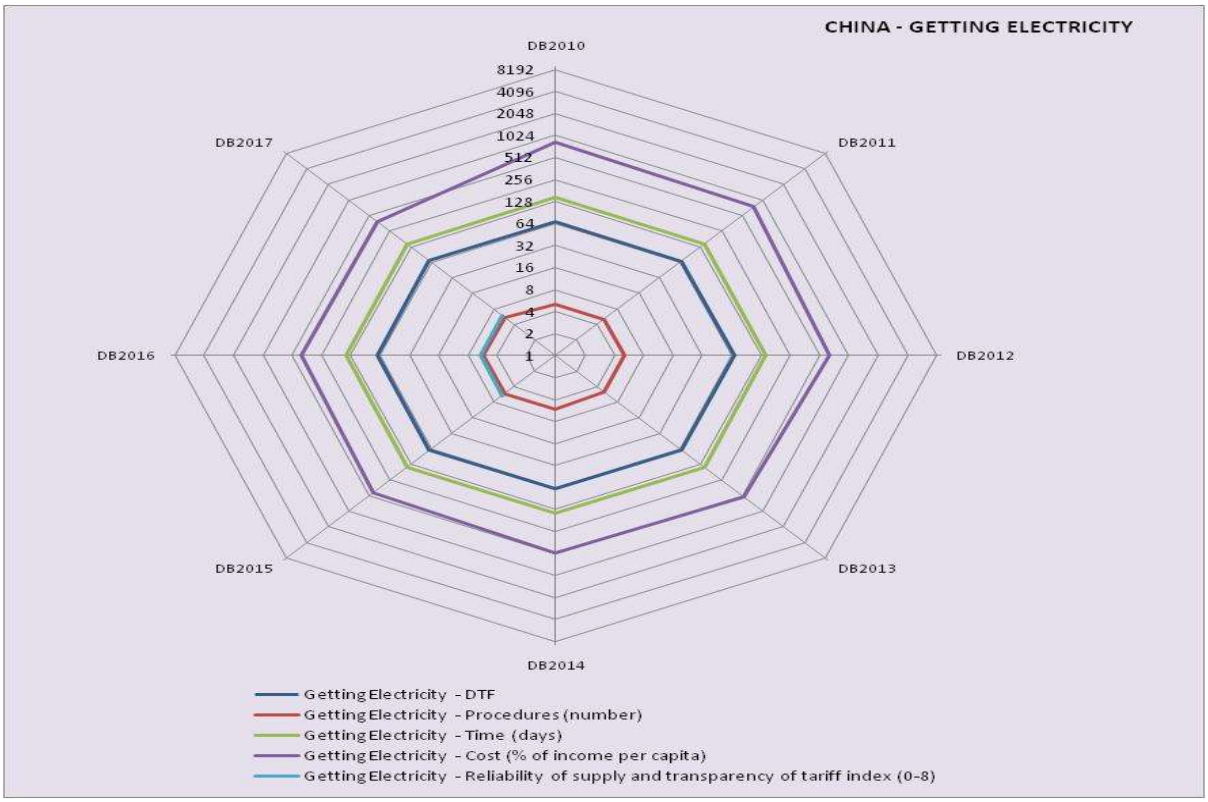

Διάγραμμα 44: ΚΙΝΑ_Ηλεκτροδότηση – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Κατά την τελευταία 8ετία (Διάγραμμα 40), εντυπωσιακή ήταν η βελτίωση της βαθμολογίας της Ρωσίας κατά 67,36 μονάδες (αύξηση 396%), η οποία από την τελευταία θέση μεταξύ των BRICs που κατείχε το 2010, πέρασε το 2015 στη δεύτερη θέση, το 2016 στην πρώτη, καταλήγοντας το 2017 στη δεύτερη θέση με βαθμολογία πολύ κοντά σε αυτήν Ινδίας, η οποία κατατάσσεται πρώτη μεταξύ των BRICs το 2017 με βαθμολογία 85,09. Το 2014 παρατηρείται κατακόρυφη αύξηση της βαθμολογίας της Ρωσίας κατά 43,57 μονάδες σε σχέση με το 2013 (αύξηση 162,21%). Αντίθετα, η Βραζιλία παρουσιάζει σταδιακή μείωση της βαθμολογίας της, με αποτέλεσμα (σε σχέση και με τη βελτίωση της Ρωσίας και την Ινδίας) να βρεθεί, από την πρώτη θέση μεταξύ των BRICs που κατείχε το 2010, στην τρίτη θέση το 2017. Η βαθμολογία της Βραζιλίας μειώθηκε κατά 9,38 μονάδες συνολικά στην 8ετία, με τη μεγαλύτερη ετήσια μείωση να εμφανίζεται το 2015 (κατά 5,11 μονάδες σε σχέση με το 2014). Η Ινδία βελτίωσε τη βαθμολογία της συνολικά κατά 15,48 μονάδες και έχει, όπως ήδη αναφέρθηκε, την καλύτερη βαθμολογία μεταξύ των χωρών BRIC (παρόλο που το 2014, η βαθμολογία της μειώθηκε κατά 7,56 μονάδες σε σχέση με το 2013). Τέλος, η Κίνα εμφανίζει μια σχετική σταθερότητα στη βαθμολογία της (αύξηση κατά 1,69 μονάδες) και βρίσκεται στην τελευταία θέση μεταξύ των χωρών BRIC.

Στη Βραζιλία κατά την τελευταία 8ετία (Διάγραμμα 41) ο αριθμός των απαιτούμενων διαδικασιών για την ηλεκτροδότηση παραμένει σταθερός, ο απαιτούμενος χρόνος αυξήθηκε κατά 49,77%, το κόστος αυξήθηκε κατά 13,28% (μέχρι το 2016 παρουσίαζε σταδιακή μείωση, ωστόσο το 2017 αυξήθηκε κατά 102,8% σε σχέση με το 2016), ενώ μικρή πτώση παρουσιάζει και στην αξιοπιστία εφοδιασμού και διαφάνειας φορολόγησης, για την οποία τα στοιχεία εμφανίζονται από το 2015 και μετά. Η Ρωσία παρουσιάζει μεγάλες διαφορές στη βελτίωση της βαθμολογίας της σε όλους του υποδείκτες κυρίως μετά το 2013-2014 (Διάγραμμα 42). Εντυπωσιακή είναι η μείωση τόσο του κόστους ηλεκτροδότησης από 3.965,8% του κατά κεφαλήν εισοδήματος που ήταν το 2010 σε 44,1% το 2017, όσο και του αριθμού των απαιτούμενων διαδικασιών από 10 (2010) σε 3 (2017). Η αξιοπιστία εφοδιασμού και διαφάνειας φορολόγησης της ηλεκτροδότησης στη Ρωσία λαμβάνει τη μέγιστη βαθμολογία και παραμένει αμετάβλητη. Στην Ινδία (Διάγραμμα 43) εντυπωσιακή είναι η μείωση του κόστους ηλεκτροδότησης κατά 73,7% συνολικά (παρόλο που το 2014 αυξήθηκε κατά 147,31% σε σχέση με το 2013) καθώς και η βελτίωση του δείκτη που μετρά την αξιοπιστία εφοδιασμού και διαφάνειας φορολόγησης από 5,9 το 2015 σε 7 το 2017. Στην Κίνα (Διάγραμμα 44), τέλος, παρουσιάζεται μια σχετική σταθερότητα τόσο στον αριθμό των απαιτούμενων διαδικασιών (μικρή αύξηση το 2014) όσο και στον απαιτούμενο χρόνο (μικρή

μείωση το 2014), ενώ το κόστος ηλεκτροδότησης μειώθηκε σταδιακά από 835,7% του κατά κεφαλήν εισοδήματος το 2010 σε 390,4% το 2017 (μείωση κατά 53,28%).

ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ (Registering Property)

Διάγραμμα 45: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία εγγραφής ακίνητης περιουσίας

Στο Διάγραμμα 45 απεικονίζεται η κατάταξη των χωρών BRIC με βάση την ευκολία στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας. Η Ρωσία κατέχει την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC και βρίσκεται πολύ ψηλά στην κατάταξη μεταξύ των 190 χωρών ($9^{η}$ θέση με βαθμολογία 90,55). Κατατάσσεται δε, κατά 35 θέσεις ψηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ ($44^{η}$ θέση με βαθμολογία 76,6). Τη δεύτερη καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC παρουσιάζει η Κίνα που βρίσκεται στην $42^{η}$ θέση (επίσης υψηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ) με βαθμολογία 76,15 (μικρότερη κατά 0,45 από την αντίστοιχη του περιφερειακού μέσου όρου του ΟΟΣΑ). Ακολουθούν, πολύ χαμηλότερα στην κατάταξη, η Βραζιλία ($128^{η}$ θέση με βαθμολογία 52,62) και τέλος η Ινδία (στην $138^{η}$ θέση με βαθμολογία 50). Η μεγάλη απόσταση της Ρωσίας και της Κίνας από τη Βραζιλία και την Ινδία στην κατάταξη είναι αξιοσημείωτη.

Οι απαιτήσεις για την εγγραφή ακίνητης περιουσίας στις χώρες BRIC, όπως αποτιμούνται με τους αντίστοιχους υποδείκτες, σε σχέση και με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ αποτυπώνονται στα παρακάτω διαγράμματα 46-49.

Διάγραμμα 46: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού διαδικασιών στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας

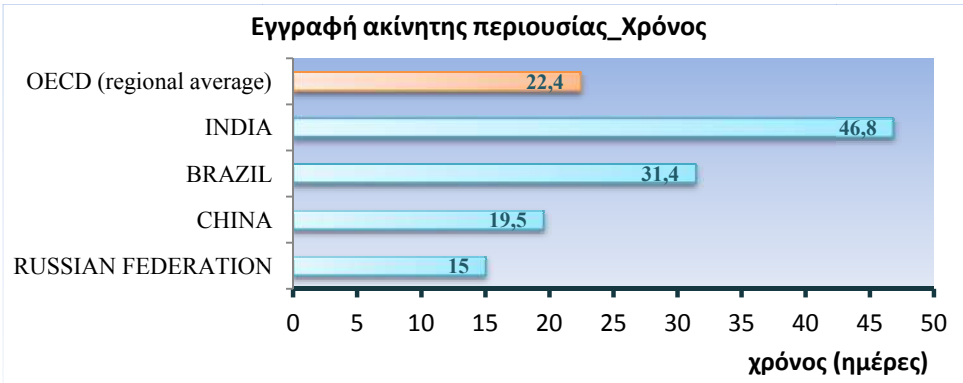

Διάγραμμα 47: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού ημερών στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας

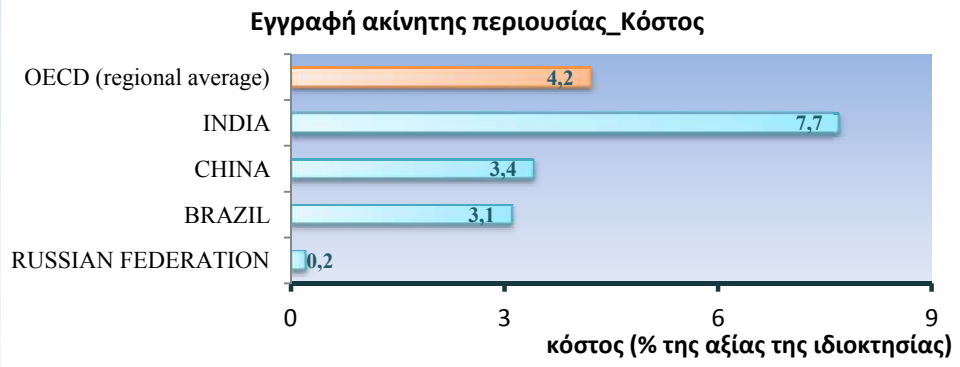

Διάγραμμα 48: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας

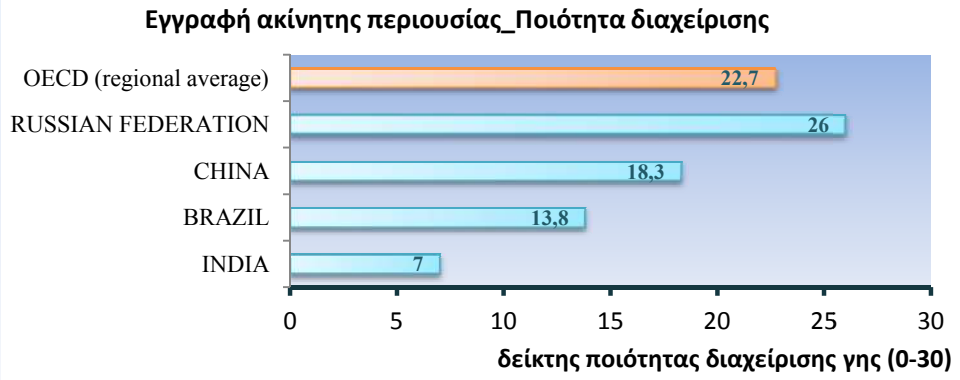

Διάγραμμα 49: Κατάταξη (2017) βάσει ποιότητας διαχείρισης στην εγγραφή ακίνητης περιουσίας

Για την εγγραφή ακίνητης περιουσίας στη Ρωσία απαιτούνται μόλις 3 διαδικασίες, στην Κίνα 4, στην Ινδία 7 και στη Βραζιλία 13,6, όταν στην περιφέρεια του ΟΟΣΑ απαιτούνται κατά μέσο όρο 4,7 διαδικασίες (Διάγραμμα 46). Ως προς τον απαιτούμενο χρόνο για την εγγραφή ακίνητης περιουσίας (Διάγραμμα 47), η Ρωσία (15 ημέρες) και η Κίνα (19,5 ημέρες) παρουσιάζουν την καλύτερη εικόνα, τόσο σε σχέση με τις δύο άλλες χώρες BRIC (31,4 ημέρες στη Βραζιλία και 46,8 ημέρες στην Ινδία) όσο και σε σχέση με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (22,4 ημέρες). Το κόστος είναι εντυπωσιακά χαμηλό στη Ρωσία (0,2% της

αξίας της ιδιοκτησίας), σε χαμηλότερα επίπεδα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (4,2%) αλλά αρκετά υψηλότερο από το αντίστοιχο στη Ρωσία είναι στη Βραζιλία (3,1%) και στην Κίνα (3,4%), ενώ στην Ινδία είναι ακόμα υψηλότερο και φτάνει στο 7,7% της αξίας της ιδιοκτησίας (Διάγραμμα 48). Τέλος, στην ποιότητα διαχείρισης γης (Διάγραμμα 49) την καλύτερη βαθμολογία εμφανίζει η Ρωσία (26 στα 30), ενώ η Ινδία εμφανίζει μια πολύ χαμηλή βαθμολογία (μόλις 7 στα 30).

Η μεταβολή κατά το διάστημα 2010-2017 της βαθμολογίας των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τον επιμέρους δείκτη «εγγραφή ακίνητης περιουσίας» αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 50, ενώ στα διαγράμματα 51-54 απεικονίζεται η αντίστοιχη μεταβολή των υποδεικτών του για καθεμία χώρα.

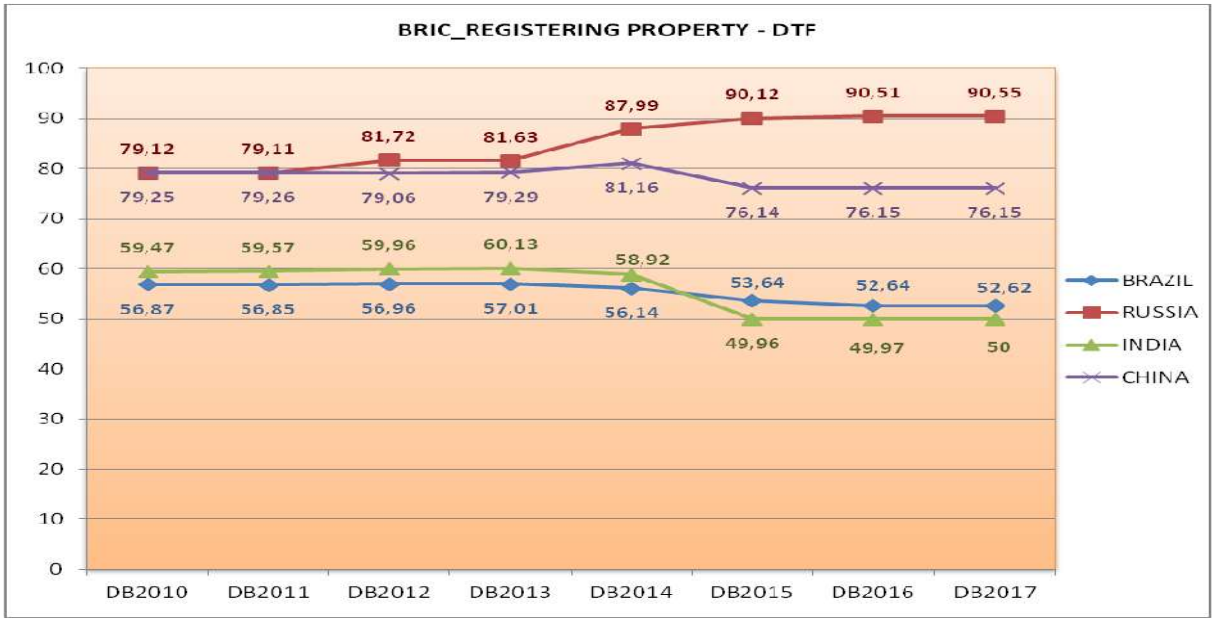

Διάγραμμα 50: BRICs_Εγγραφή ακίνητης περιουσίας – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 50, η Ρωσία είναι η μοναδική χώρα που βελτίωσε τη βαθμολογία της κατά την τελευταία 8ετία (κατά 11,43 μονάδες το 2017 σε σχέση με το 2010 – αύξηση 14,45%). Οι υπόλοιπες τρεις χώρες, αντίθετα, εμφανίζουν μείωση στη βαθμολογία τους, με την Ινδία να παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μείωση (κατά 9,47 μονάδες συνολικά– μείωση 15,92%) και την Κίνα τη μικρότερη (κατά 3,1 μονάδες – μείωση 3,91%). Είναι χαρακτηριστικό ότι, το έτος αιχμής για τη Ρωσία είναι και πάλι το 2014, ενώ το 2015 είναι το έτος κατά το οποίο εμφανίζεται η μεγαλύτερη μείωση της βαθμολογίας των τριών υπόλοιπων χωρών.

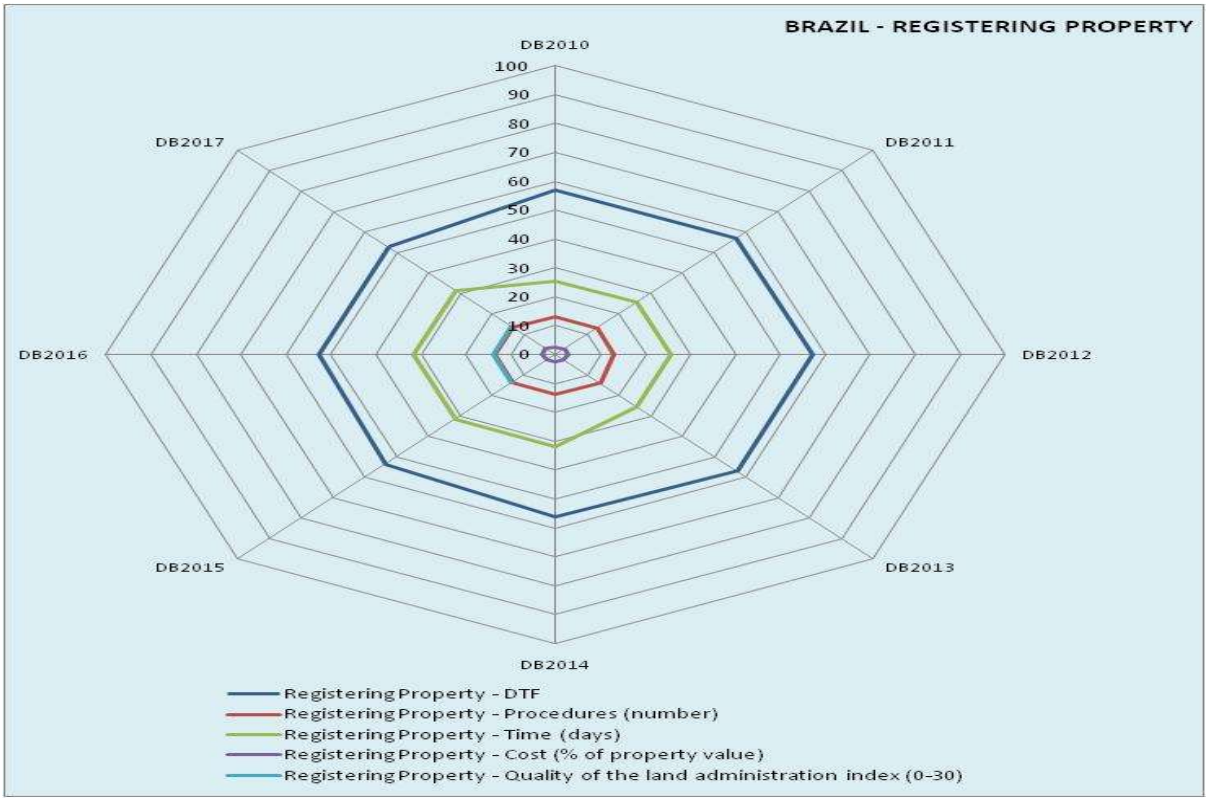

Διάγραμμα 51: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Εγγραφή ακίνητης περιουσίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

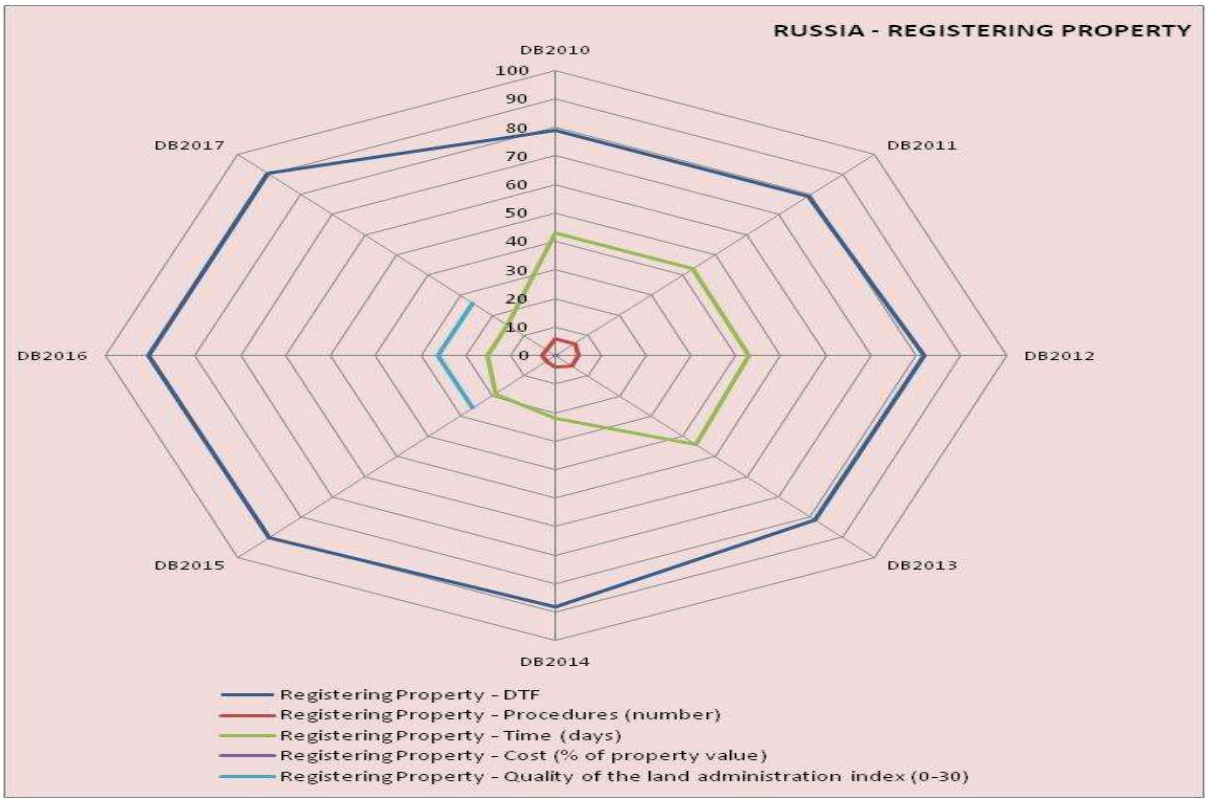

Διάγραμμα 52: ΡΩΣΣΙΑ_Εγγραφή ακίνητης περιουσίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

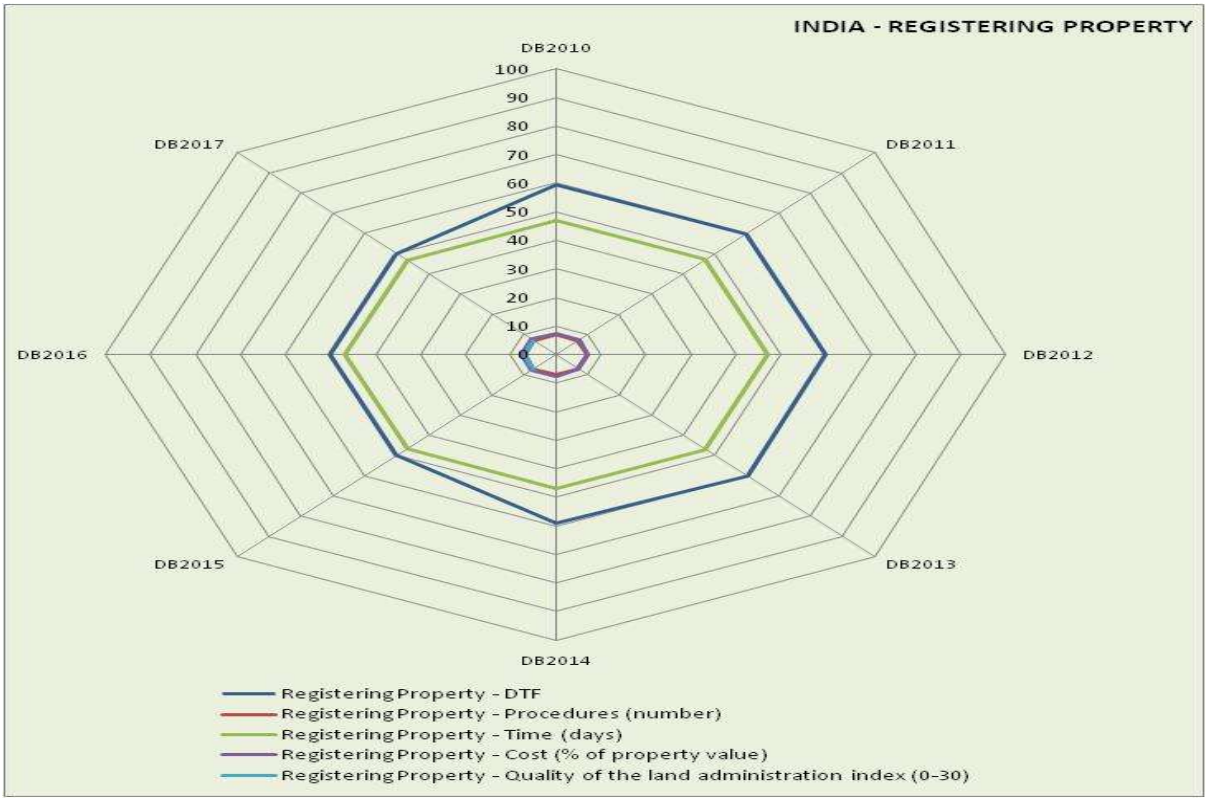

Διάγραμμα 53: ΙΝΔΙΑ_Εγγραφή ακίνητης περιουσίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

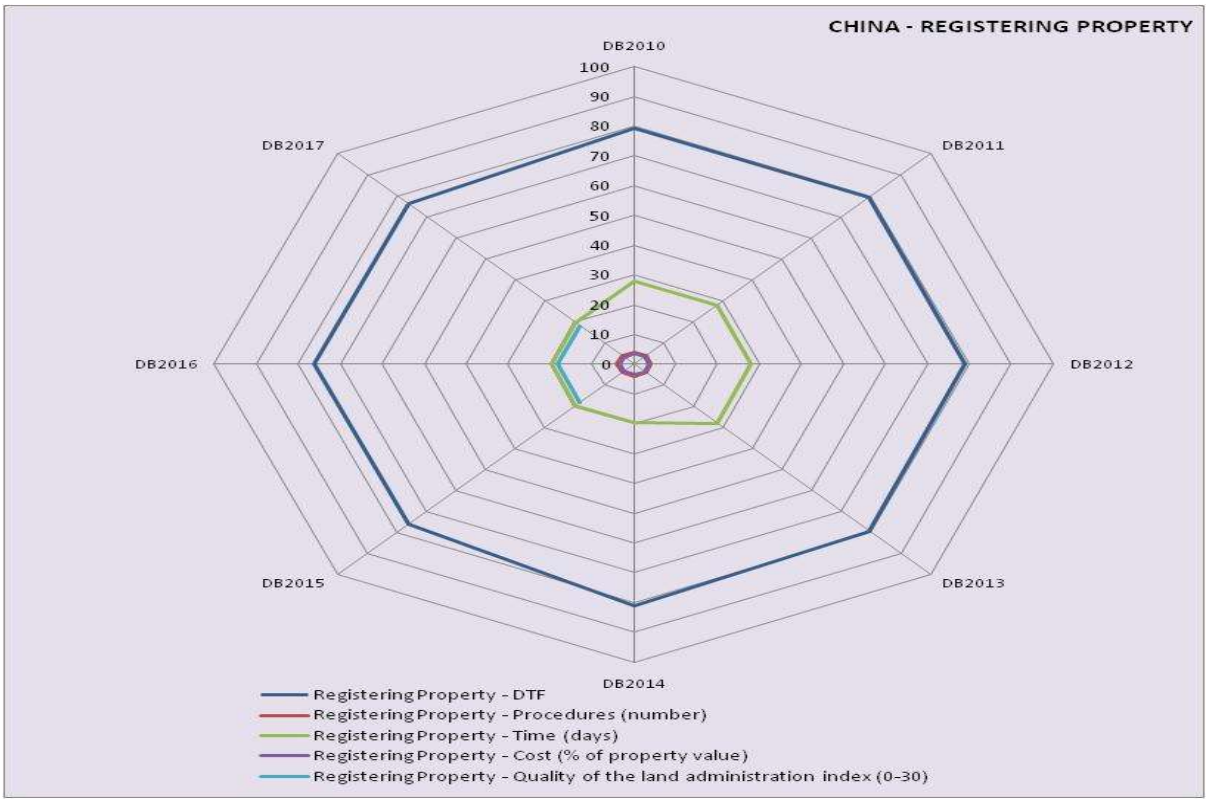

Διάγραμμα 54: ΚΙΝΑ_Εγγραφή ακίνητης περιουσίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Στη Βραζιλία κατά την τελευταία 8ετία (Διάγραμμα 51) ο αριθμός των απαιτούμενων διαδικασιών για την εγγραφή ακίνητης περιουσίας εμφανίζει μια σχετική σταθερότητα, ο απαιτούμενος χρόνος αυξήθηκε το 2014 (κατά 23,14%) και μειώθηκε το 2017 (κατά 0,95%), το κόστος αυξήθηκε κατά 19,23% (παρουσίασε μικρή σταδιακή μείωση από το 2011 έως το 2015, ωστόσο το 2016 αυξήθηκε κατά 24% σε σχέση με το 2015), ενώ σταθερή παραμένει η βαθμολογία της στην ποιότητα διαχείρισης γης, για την οποία τα στοιχεία εμφανίζονται από το 2015 και μετά. Η Ρωσία παρουσιάζει διαφορές, κυρίως μετά το 2013-2014 (Διάγραμμα 52). Μεγάλη είναι η μείωση τόσο του αριθμού των απαιτούμενων διαδικασιών (μείωση κατά 50%) όσο και του απαιτούμενου χρόνου (μείωση κατά 50% το 2014 σε σχέση με το 2013 και 65,12% συνολικά μεταξύ 2010-2017). Αντίθετα, το κόστος, αν και βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα (0,2% το 2017), διπλασιάστηκε σε σχέση με το 2010. Η ποιότητα διαχείρισης γης στη Ρωσία παραμένει αμετάβλητη. Η Ινδία παρουσιάζει μια σταθερότητα σε όλους τους υποδείκτες καθόλη την 8ετία (Διάγραμμα 43). Όμοια, και στην Κίνα παρουσιάζεται μια σχετική σταθερότητα στους υποδείκτες: ο αριθμός των απαιτούμενων διαδικασιών όπως και η ποιότητα διαχείρισης γης δεν παρουσιάζουν καμία μεταβολή, ενώ, τόσο ο απαιτούμενος χρόνος όσο και το κόστος μειώθηκαν το 2014 (κατά 30,36% και 5,56% αντίστοιχα) και έκτοτε δεν παρουσίασαν καμία μεταβολή (Διάγραμμα 44).

ΛΗΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ (Getting Credit)

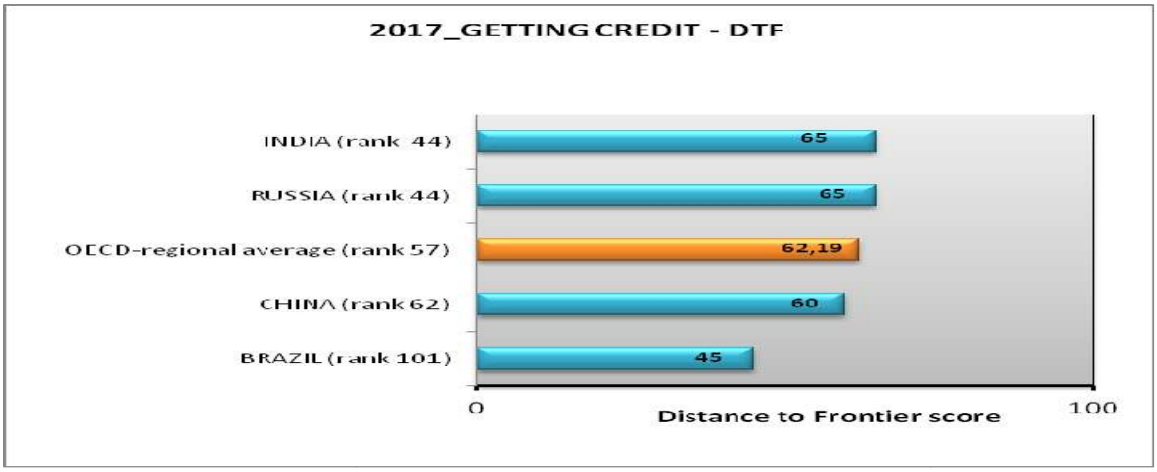

Διάγραμμα 55: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία λήψης πιστώσεων

Ως προς την κατάταξη με βάση την ευκολία στη λήψη πιστώσεων (Διάγραμμα 55), η Ινδία και η Ρωσία έχουν την ίδια βαθμολογία (65) και κατέχουν την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC (44^{η} θέση και για τις δύο). Βρίσκονται δε, ψηλότερα και από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (57^{η} θέση με βαθμολογία 62,19). Ακολουθεί η Κίνα (62^{η}

θέση με βαθμολογία 60) και τέλος, 39 θέσεις χαμηλότερα η Βραζιλία (101η θέση με βαθμολογία 45).

Η λήψη πιστώσεων χαρακτηρίζεται κυρίως από δύο στοιχεία:

- πόσο ισχυρά είναι τα νομικά δικαιώματα για τους δανειολήπτες και τους δανειστές; (βαθμολογείται η δύναμη των νομικών δικαιωμάτων – δείκτης με τιμές από 0 έως 12)
- πόσα πιστωτικά στοιχεία μοιράζονται και πόσο ευρέως; (βαθμολογείται το βάθος των πιστωτικών πληροφοριών[53] – δείκτης με τιμές από 0 έως 8)

Έτσι, στον δείκτη που καταγράφει τη δύναμη των νομικών δικαιωμάτων δανειοληπτών και δανειστών η Ινδία και η Ρωσία βαθμολογούνται με 6 (ίδια βαθμολογία με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ), η Κίνα με 4 και τέλος η Βραζιλία με 2 (Διάγραμμα 56). Στον δείκτη που καταγράφει τον βαθμό πληροφόρησης η Κίνα βαθμολογείται με 8 (άριστα) και οι υπόλοιπες τρεις χώρες με 7, όταν ο περιφερειακός μέσος όρος του ΟΟΣΑ βαθμολογείται με 6,5 (Διάγραμμα 57).

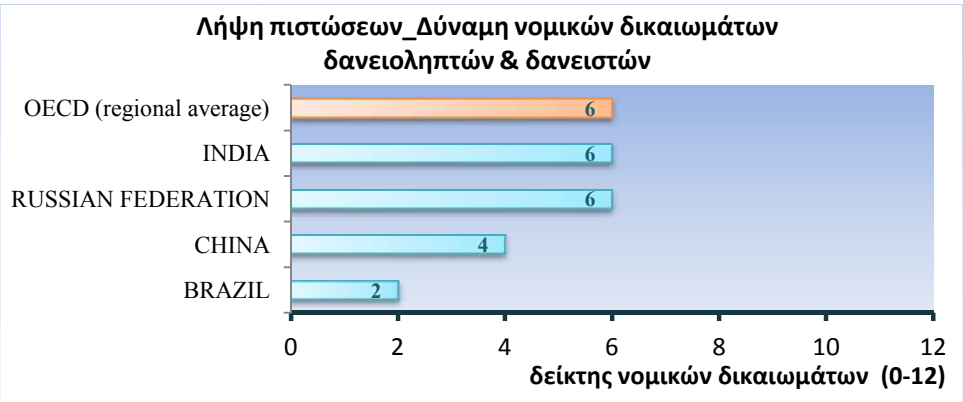

Διάγραμμα 56: Κατάταξη (2017) βάσει δύναμης των νομικών δικαιωμάτων δανειοληπτών και δανειστών στη λήψη πιστώσεων

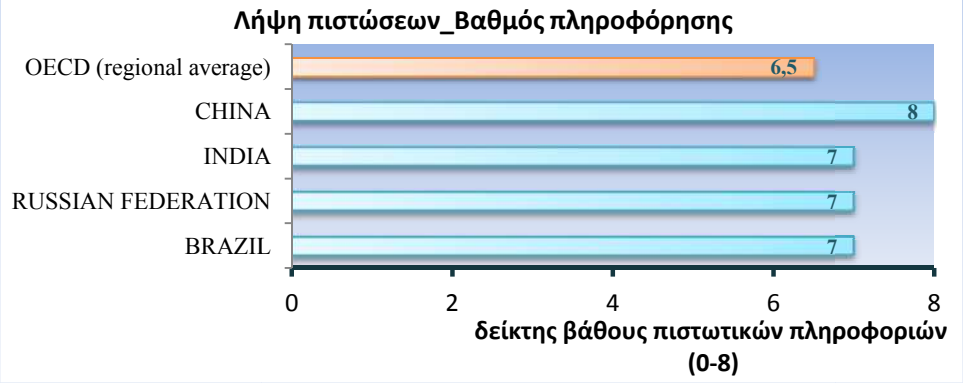

Διάγραμμα 57: Κατάταξη (2017) βάσει βαθμού πληροφόρησης στη λήψη πιστώσεων

[53] Οι υψηλότερες βαθμολογίες υποδεικνύουν τη διαθεσιμότητα περισσότερων πιστωτικών πληροφοριών, είτε από ένα μητρώο πιστωτικών μονάδων είτε από ένα γραφείο πίστωσης, για τη διευκόλυνση των αποφάσεων δανεισμού. Εάν το πιστωτικό γραφείο ή το μητρώο δεν λειτουργεί ή καλύπτει λιγότερο από το 5% του ενήλικου πληθυσμού, το συνολικό σκορ για το βάθος του δείκτη πληροφοριών πίστωσης είναι 0. (Doing Business)

Από τα παραπάνω διαγράμματα είναι φανερό ότι, σε σχέση με τις αναπτυγμένες χώρες του ΟΟΣΑ, οι χώρες BRIC παρουσιάζουν μια πολύ καλή εικόνα και βρίσκονται είτε ψηλότερα είτε πολύ κοντά στον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Εξαίρεση αποτελεί η Βραζιλία (και σε μικρότερο βαθμό η Κίνα) ως προς τη δύναμη των νομικών δικαιωμάτων δανειοληπτών και δανειστών στην οποία οφείλεται και η χαμηλότερη γενική βαθμολογία και κατάταξή της.

Η μεταβολή κατά το διάστημα 2010-2017 της βαθμολογίας των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τον επιμέρους δείκτη «λήψη πιστώσεων» αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 58, ενώ στα διαγράμματα 59-62 απεικονίζεται η αντίστοιχη μεταβολή των υποδεικτών του για καθεμία χώρα.

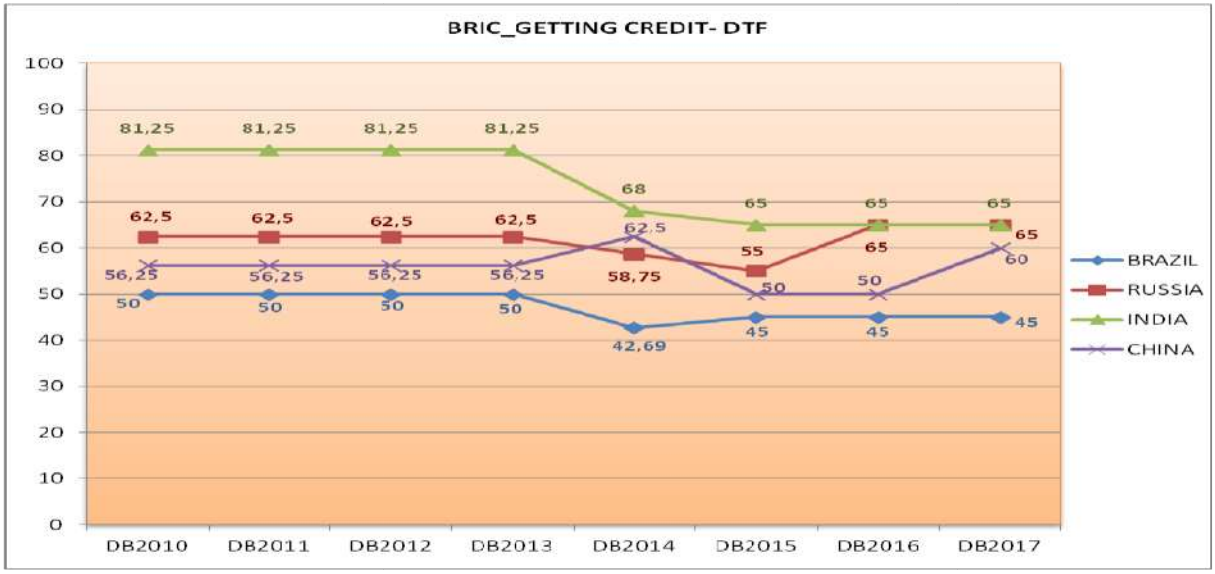

Διάγραμμα 58: BRICs_Λήψη πιστώσεων – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 58, η Ρωσία και η Κίνα βελτίωσαν τη βαθμολογία τους (κατά 4% και 6,67% αντίστοιχα) κατά την τελευταία 8ετία. Αντίθετα, η Βραζιλία μείωσε τη βαθμολογία της κατά 10%, ενώ ακόμη μεγαλύτερη (20%) είναι η μείωση της βαθμολογίας της Ινδίας. Ωστόσο, η Ινδία συνεχίζει να παρουσιάζει την καλύτερη βαθμολογία μεταξύ των χωρών BRIC, μαζί με τη Ρωσία. Χαρακτηριστική είναι η σταθερότητα της βαθμολογίας και των τεσσάρων χωρών έως το 2013. Το 2014 εμφανίζονται οι μεγάλες μειώσεις για την Ινδία και τη Βραζιλία αλλά και η μεγάλη αύξηση της βαθμολογίας της Κίνας. Η Ρωσία εμφανίζει μείωση της βαθμολογίας της τη διετία 2014-2015, ωστόσο το 2016 εμφανίζει τη μέγιστη βελτίωσή της.

Όσον αφορά στη μεταβολή των υποδεικτών κατά το διάστημα 2010-2017, είναι εμφανής η ομοιομορφία που υπάρχει μεταξύ των χωρών BRIC (Διαγράμματα 59, 60, 61 και 62): και οι

δύο βασικοί υποδείκτες, τα στοιχεία των οποίων εμφανίζονται από το 2014 και μετά, παραμένουν αμετάβλητοι για κάθε χώρα αντίστοιχα. Εξαίρεση αποτελεί η Κίνα στον δείκτη που μετρά τον βαθμό πληροφόρησης, ο οποίος αυξήθηκε κατά 33,33% το 2017, παίρνοντας τη μέγιστη βαθμολογία 8.

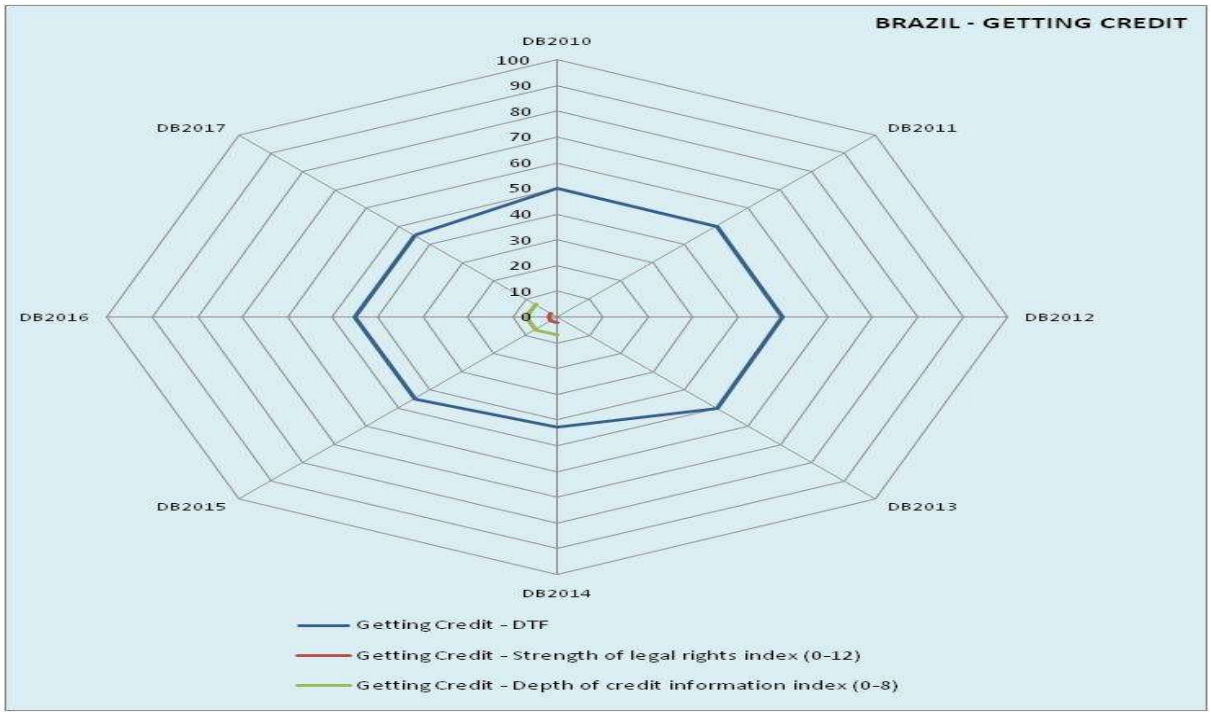

Διάγραμμα 59: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Λήψη πιστώσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

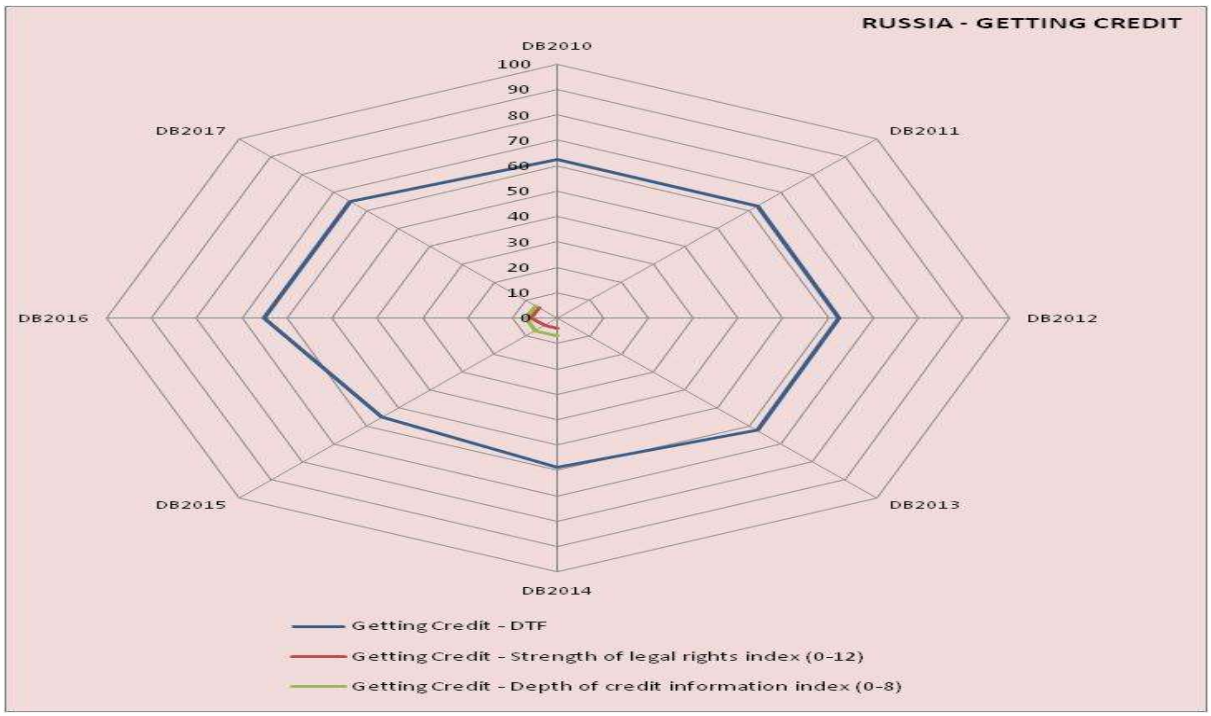

Διάγραμμα 60: ΡΩΣΙΑ_Λήψη πιστώσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Διάγραμμα 61: ΙΝΔΙΑ_Λήψη πιστώσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

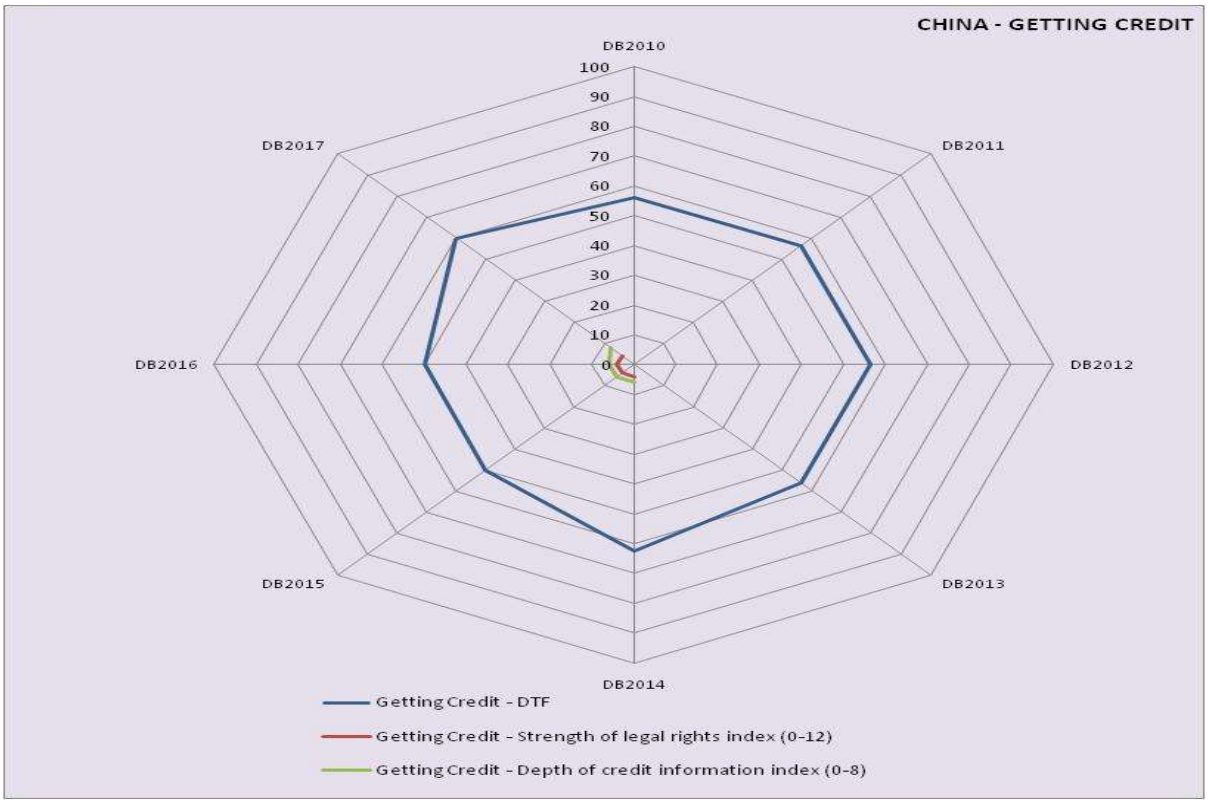

Διάγραμμα 62: ΚΙΝΑ_Λήψη πιστώσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (Protecting Minority Investors)

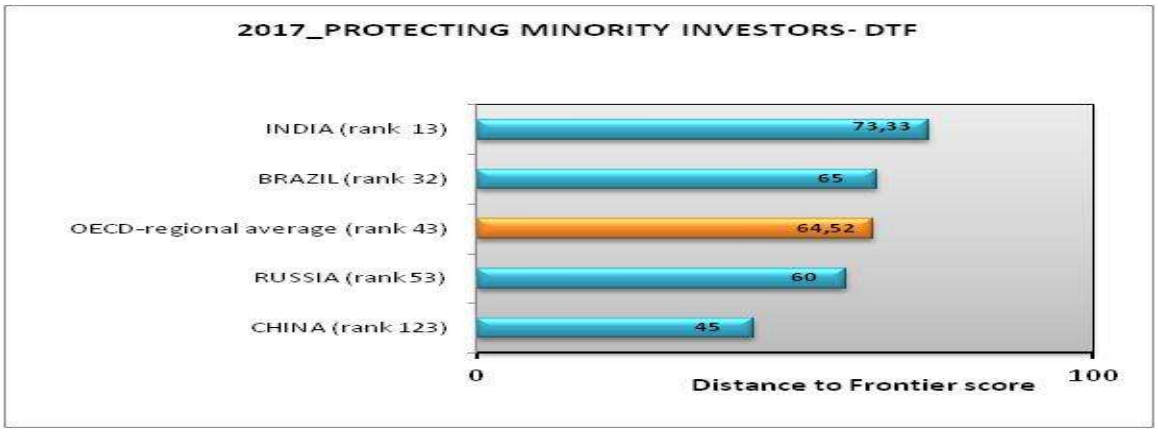

Διάγραμμα 63: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία προστασίας επενδυτών μειοψηφίας

Ως προς την κατάταξη με βάση την ευκολία στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας (Διάγραμμα 63), η Ινδία κατέχει την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC και μάλιστα κατατάσσεται πολύ ψηλά και μεταξύ των 190 χωρών (13^{η} θέση με βαθμολογία 73,33). Βρίσκεται δε, πολύ ψηλότερα και από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (43^{η} θέση με βαθμολογία 64,52). Τη δεύτερη καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC και επίσης υψηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ στην κατάταξη παρουσιάζει η Ρωσία, που βρίσκεται στην 32^{η} θέση με βαθμολογία 65. Ακολουθούν, η Ρωσία στην 53^{η} θέση με βαθμολογία 60 και αρκετά πιο κάτω (70 θέσεις χαμηλότερα) η Κίνα στην 123^{η} θέση με βαθμολογία 45.

Ο επιμέρους αυτός δείκτης, μέσω των υποδεικτών του, δείχνει την κατάταξη με βάση τη δύναμη προστασίας των επενδυτών, πόσο εκτεταμένοι είναι οι κανονισμοί περί σύγκρουσης συμφερόντων και πόσο εκτεταμένη είναι η διακυβέρνηση των μετόχων. Για τον σκοπό αυτό, εξετάζεται η βαθμολογία των χωρών σε τρεις δείκτες:

- στον δείκτη που καταγράφει τη δύναμη προστασίας επενδυτών μειοψηφίας,
- στον δείκτη που καταγράφει τον βαθμό έκτασης του ρυθμιστικού πλαισίου της σύγκρουσης συμφερόντων και
- στον δείκτη που καταγράφει τον βαθμό διακυβέρνησης των μετόχων,

καθένας από τους οποίους παίρνει τιμές από 0 έως 10.

Έτσι, στον δείκτη που καταγράφει τη δύναμη προστασίας επενδυτών μειοψηφίας η Ινδία βαθμολογείται με 7,3, η Βραζιλία με 6,5, η Ρωσία με 6, και τέλος η Κίνα με 4,5, όταν ο περιφερειακός μέσος όρος του ΟΟΣΑ βαθμολογείται με 6,5 (Διάγραμμα 64). Στον δείκτη που καταγράφει τον βαθμό έκτασης του ρυθμιστικού πλαισίου της σύγκρουσης συμφερόντων προηγείται και πάλι η Ινδία με βαθμολογία 6,7, ακολουθεί η Βραζιλία με 5,7, και τέλος η

Ρωσία και η Κίνα με βαθμολογία 5, ενώ ο περιφερειακός μέσος όρος του ΟΟΣΑ βαθμολογείται με 6,3 (Διάγραμμα 65). Τέλος, στον δείκτη που καταγράφει τον βαθμό διακυβέρνησης των μετόχων η κατάταξη στις πρώτες θέσεις των BRICs παραμένει ίδια, με την Ινδία στην πρώτη θέση με βαθμολογία 8, τη Βραζιλία στη δεύτερη θέση με βαθμολογία 7,3, ενώ στην τρίτη και στην τέταρτη θέση βρίσκονται αντίστοιχα η Ρωσία με βαθμολογία 7 και η Κίνα με 4. Ο περιφερειακός μέσος όρος του ΟΟΣΑ βαθμολογείται με 6,6, χαμηλότερα δηλαδή από τις τρεις πρώτες χώρες (Διάγραμμα 66).

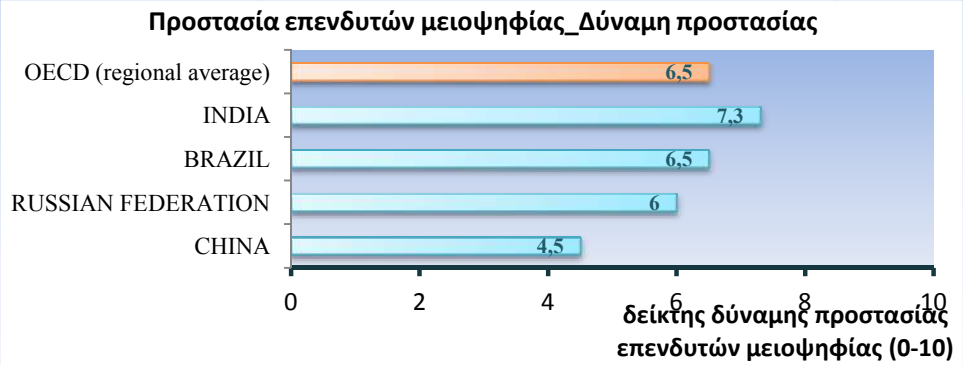

Διάγραμμα 64: Κατάταξη (2017) βάσει δύναμης προστασίας επενδυτών μειοψηφίας

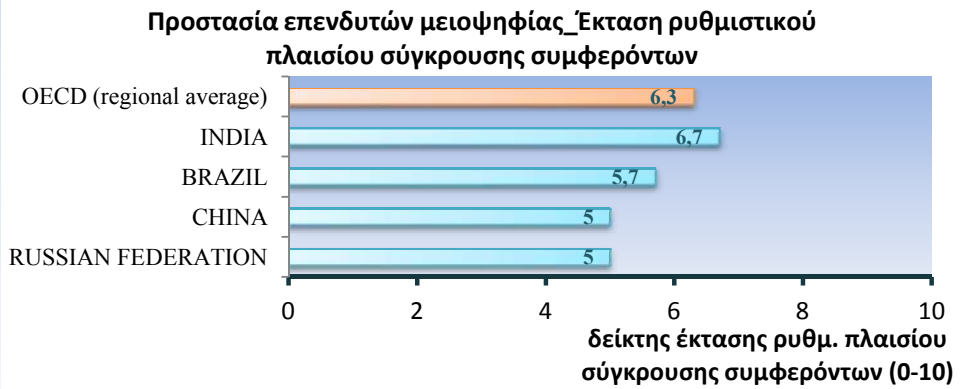

Διάγραμμα 65: Κατάταξη (2017) βάσει βαθμού έκτασης του ρυθμιστικού πλαισίου σύγκρουσης συμφερόντων στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας

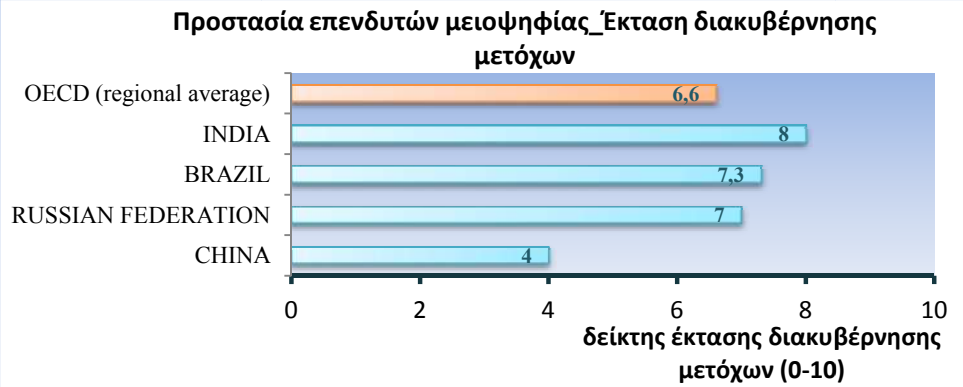

Διάγραμμα 66: Κατάταξη (2017) βάσει βαθμού διακυβέρνησης των μετόχων στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας

Από τα διαγράμματα γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι, η Ινδία εμφανίζει μια πολύ καλή εικόνα στην προστασία των επενδυτών μειοψηφίας τόσο συνολικά, με κατάταξη, όπως προαναφέρθηκε, στη 13η θέση ανάμεσα στις 190 χώρες, όσο και στους υποδείκτες. Βρίσκεται, μάλιστα, πολύ υψηλότερα από τις υπόλοιπες χώρες BRIC αλλά και από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (43η θέση στη συνολική κατάταξη). Ακολουθεί η Βραζιλία (32η θέση), η οποία παρουσιάζει επίσης μια καλή εικόνα και βρίσκεται και αυτή υψηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ στη γενική κατάταξη και στον βαθμό διακυβέρνησης των μετόχων. Η Ρωσία καταλαμβάνει την 53η θέση στη συνολική κατάταξη και βρίσκεται στην τρίτη θέση μεταξύ των τεσσάρων χωρών BRIC και 10 θέσεις κάτω από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ, ενώ η Κίνα (123η θέση στη συνολική κατάταξη) βρίσκεται στην τελευταία θέση μεταξύ των BRICs και πολύ κάτω από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ, υστερώντας σε όλους τους δείκτες που εξετάζονται για την προστασία των επενδυτών μειοψηφίας.

Η μεταβολή κατά το διάστημα 2010-2017 της βαθμολογίας των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τον επιμέρους δείκτη «προστασία επενδυτών μειοψηφίας» αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 67, ενώ στα διαγράμματα 68-71 απεικονίζεται η αντίστοιχη μεταβολή των υποδεικτών του για καθεμία χώρα.

Χαρακτηριστικό των χωρών BRIC (Διάγραμμα 67) είναι ότι, κατά την τελευταία 8ετία παρουσιάζουν αρχικά (2010-2014) μια σταθερότητα ως προς την βαθμολογία τους στην προστασία επενδυτών μειοψηφίας, η οποία το 2015 βελτιώνεται για τη Βραζιλία (αύξηση κατά 21,88%), τη Ρωσία (αύξηση κατά 28,56%) και την Ινδία (αύξηση κατά 22,22%), ενώ χειροτερεύει (μείωση κατά 10%) για την Κίνα. Στην επόμενη τριετία (2015-2017) η βαθμολογία τους παραμένει επίσης αμετάβλητη.

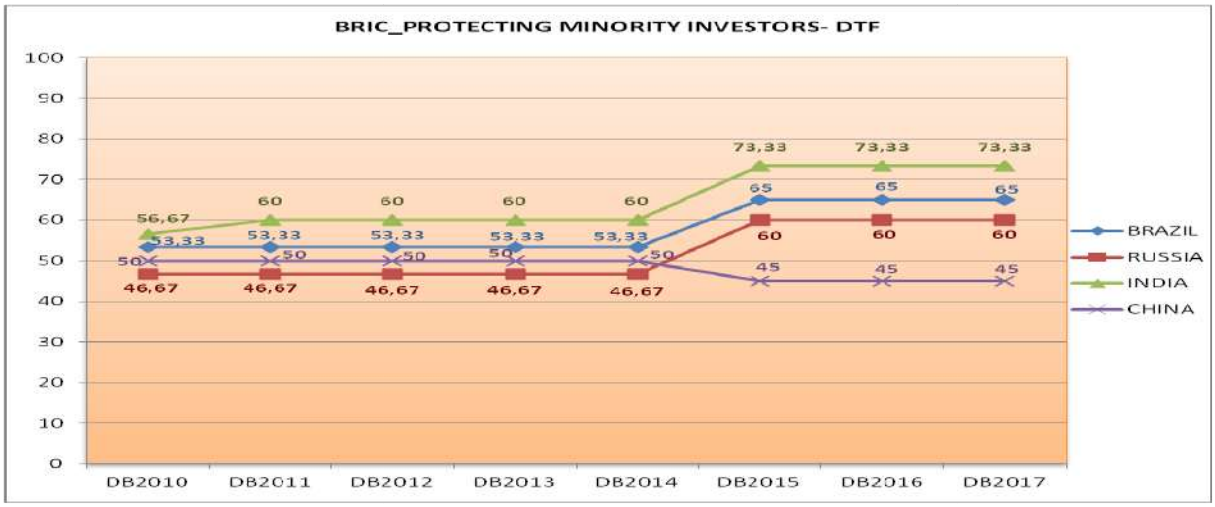

Διάγραμμα 67: BRICs_Προστασία επενδυτών μειοψηφίας – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

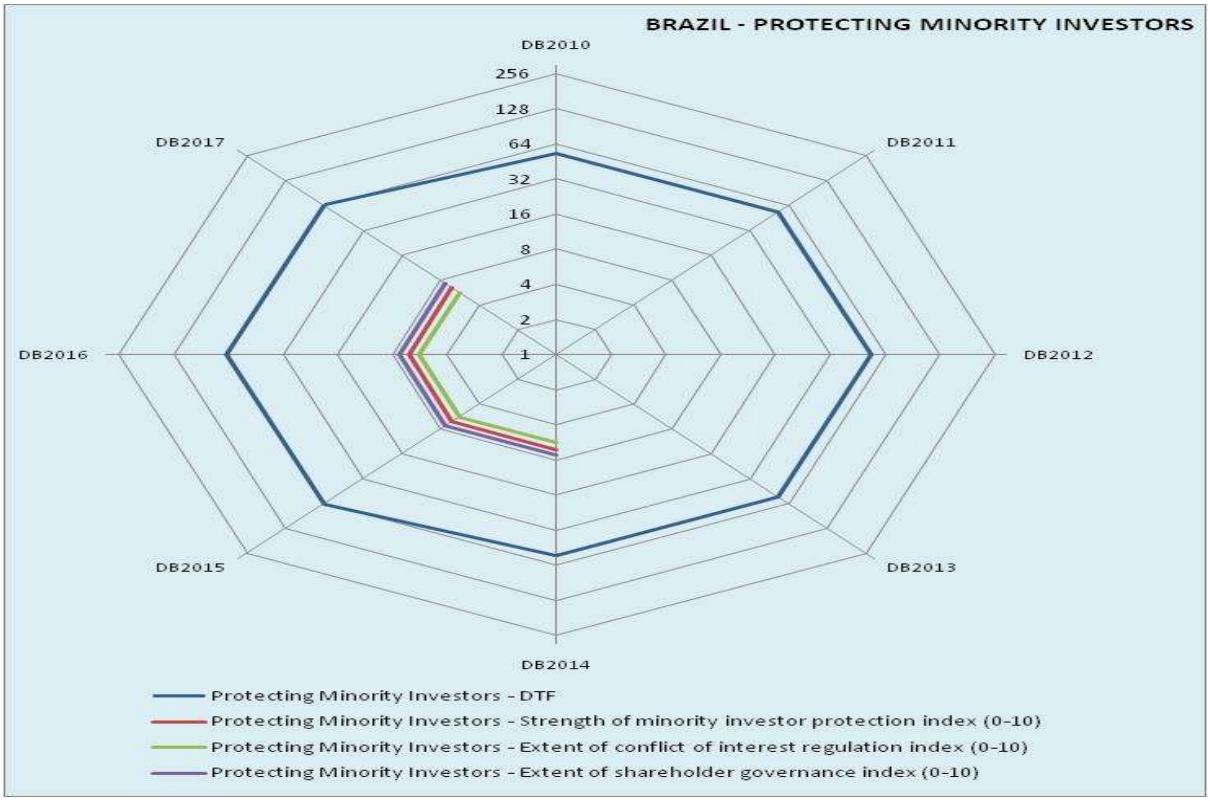

Διάγραμμα 68: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Προστασία επενδυτών μειοψηφίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

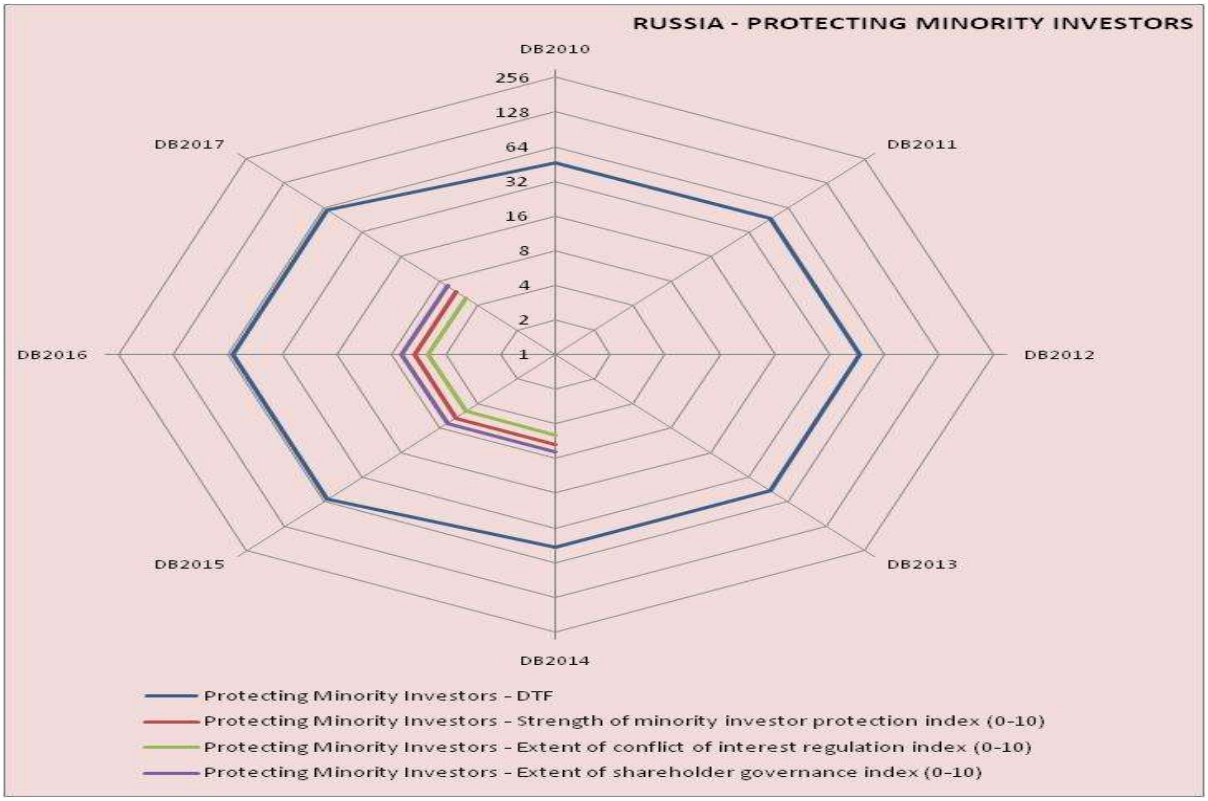

Διάγραμμα 69: ΡΩΣΙΑ_Προστασία επενδυτών μειοψηφίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

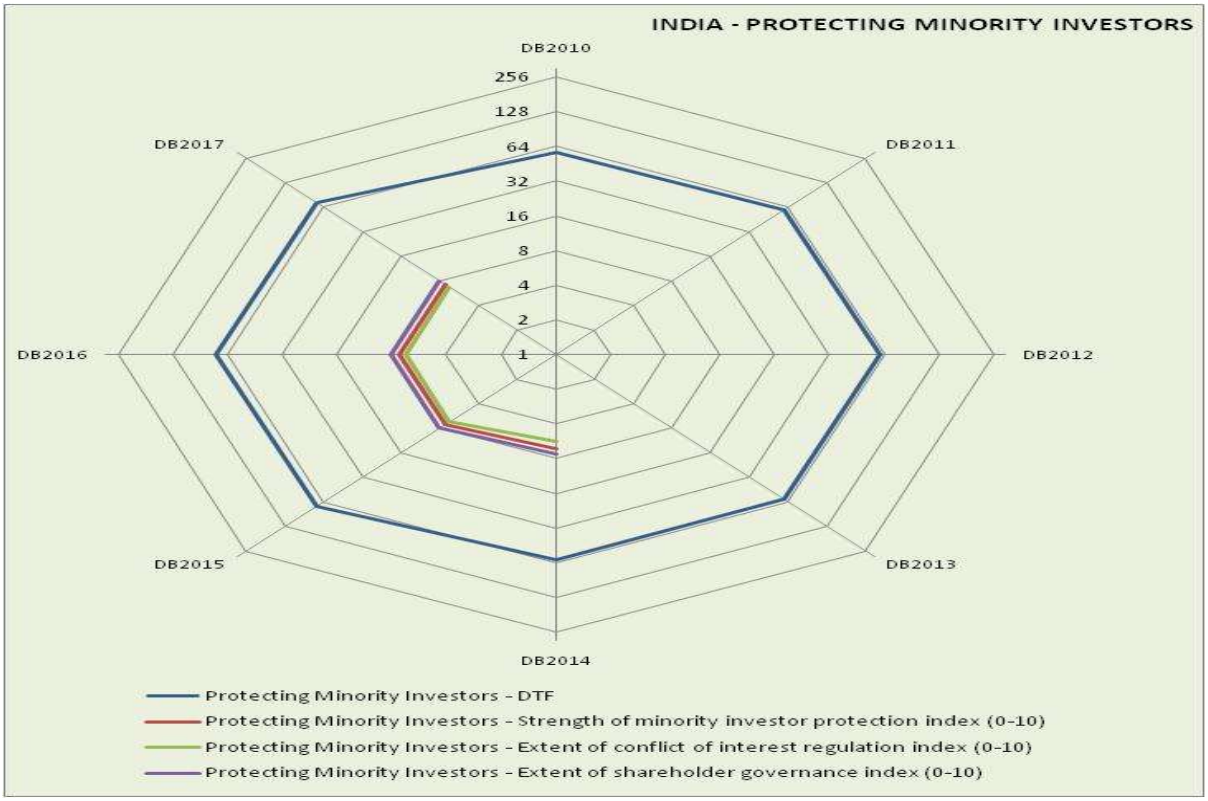

Διάγραμμα 70: ΙΝΔΙΑ_Προστασία επενδυτών μειοψηφίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

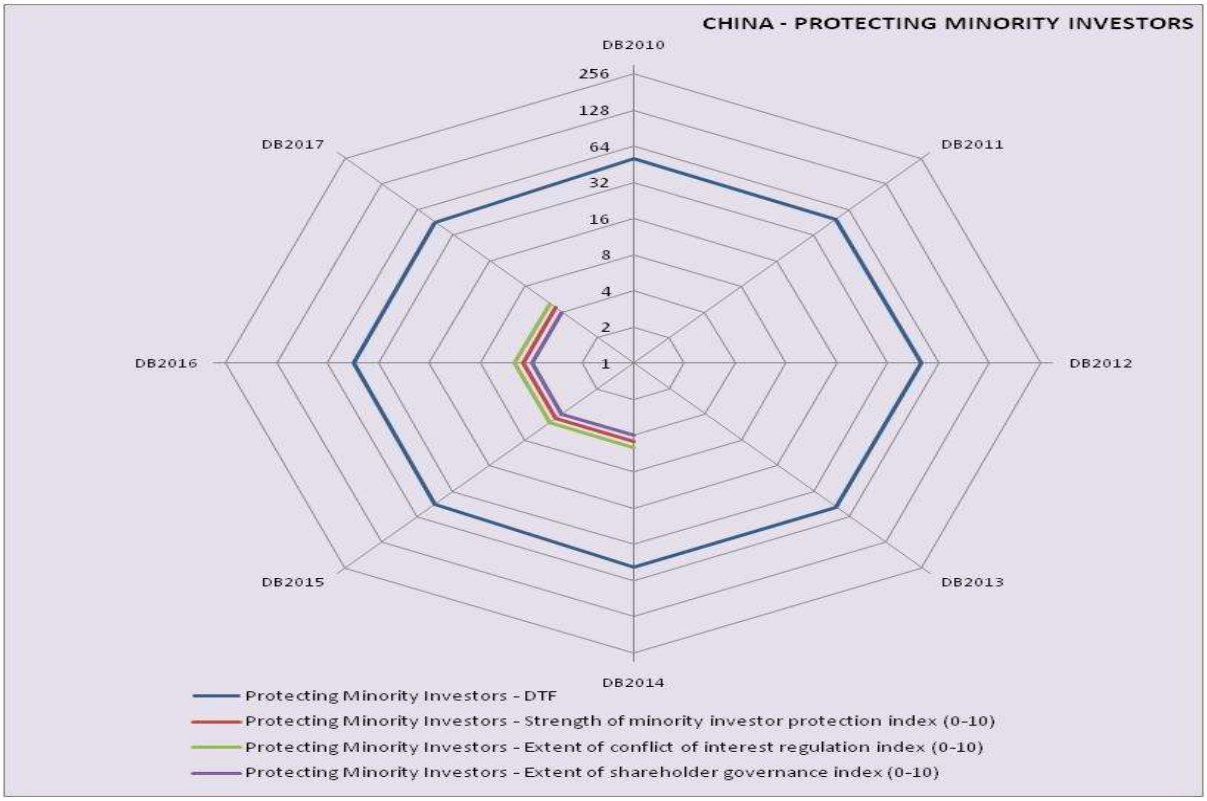

Διάγραμμα 71: ΚΙΝΑ_Προστασία επενδυτών μειοψηφίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Όσον αφορά στη μεταβολή των υποδεικτών κατά το διάστημα 2010-2017, είναι εμφανής η ομοιομορφία που υπάρχει μεταξύ των χωρών BRIC (Διαγράμματα 68, 69, 70 και 71): και οι τρεις υποδείκτες, τα στοιχεία των οποίων εμφανίζονται από το 2014 και μετά, παραμένουν αμετάβλητοι για κάθε χώρα αντίστοιχα. Εξαίρεση αποτελεί η Ινδία (Διάγραμμα 70), για την οποία το 2015 παρατηρείται μια μικρή βελτίωση και στους τρεις υποδείκτες: 10,95% στη δύναμη προστασίας επενδυτών μειοψηφίας, 14,93% στην έκταση ρυθμιστικού πλαισίου σύγκρουσης συμφερόντων και 8,75% στην έκταση διακυβέρνησης μετόχων.

ΠΛΗΡΩΜΗ ΦΟΡΩΝ (Paying Taxes)

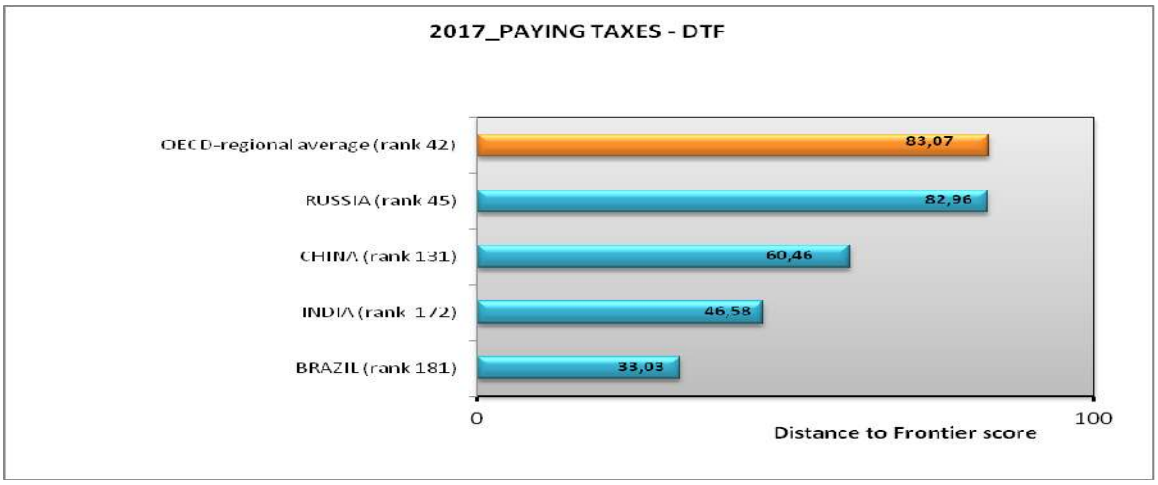

Διάγραμμα 72: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία πληρωμής φόρων

Ως προς την κατάταξη με βάση την ευκολία στην πληρωμή φόρων (Διάγραμμα 72), η Ρωσία κατέχει την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC: βρίσκεται στην 42η θέση στη συνολική κατάταξη των 190 χωρών με βαθμολογία 82,96, τρεις θέσεις χαμηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Τη δεύτερη καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC, αλλά πολύ χαμηλότερα στη συνολική κατάταξη, παρουσιάζει η Κίνα, η οποία βρίσκεται στην 131η θέση με βαθμολογία 60,46. Ακολουθούν, σε πολύ χαμηλές θέσεις, η Ινδία (172η θέση με βαθμολογία 46,58) και στην τελευταία θέση μεταξύ των BRICs η Βραζιλία (181η θέση στη συνολική κατάταξη με βαθμολογία 33,03).

Η πληρωμή φόρων, όπως αποτιμάται με τους αντίστοιχους υποδείκτες, αποτυπώνεται για τις χώρες BRIC και σε σχέση και με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ στα παρακάτω διαγράμματα 73-75.

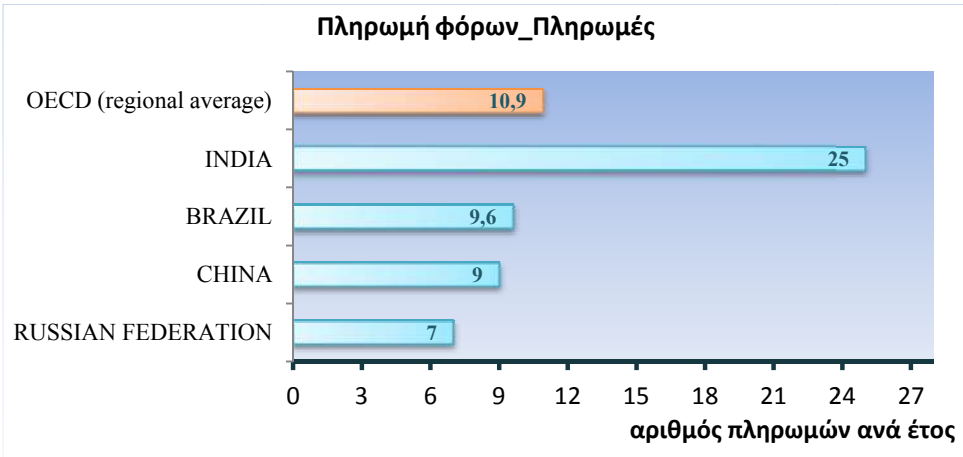

Διάγραμμα 73: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού πληρωμών στην πληρωμή φόρων

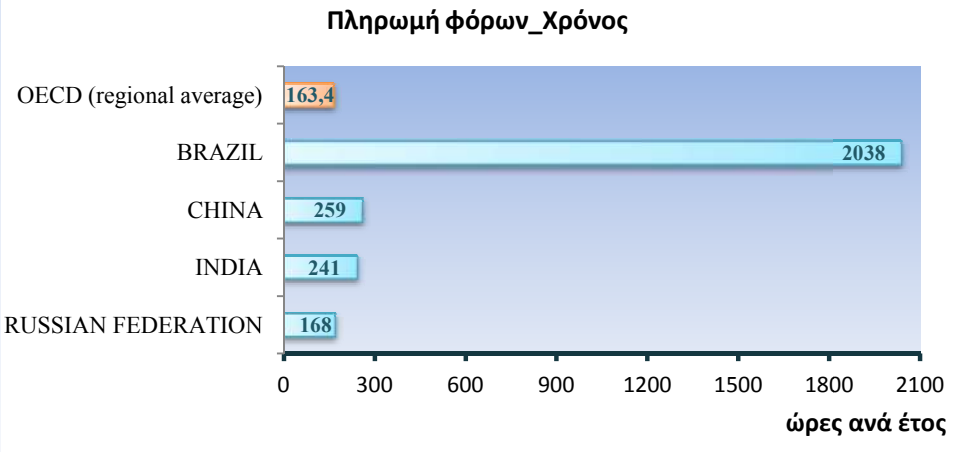

Διάγραμμα 74: Κατάταξη (2017) βάσει αριθμού ωρών στην πληρωμή φόρων

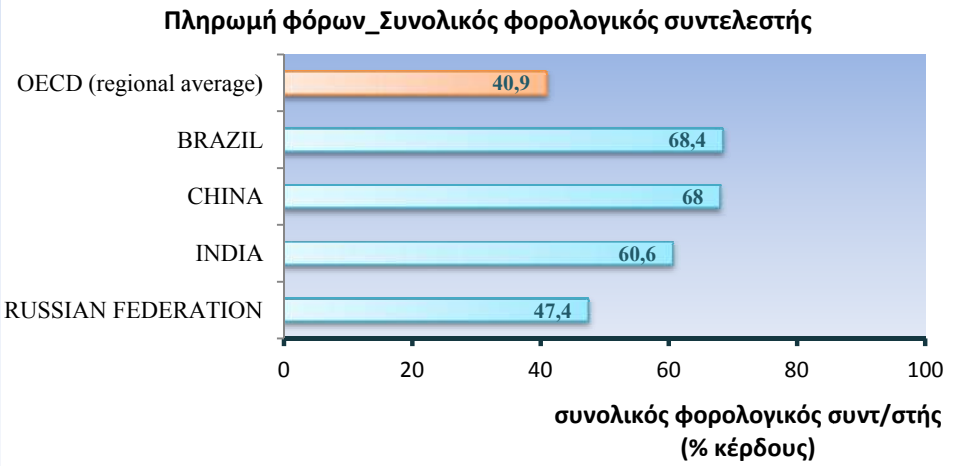

Διάγραμμα 75: Κατάταξη (2017) βάσει συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης στην πληρωμή φόρων

Για την πληρωμή φόρων απαιτούνται στη Ρωσία 7 πληρωμές το χρόνο, στην Κίνα 9, στη Βραζιλία 9,6 και στην Ινδία 25, όταν στην περιφέρεια του ΟΟΣΑ απαιτούνται κατά μέσο όρο 10,9 πληρωμές (Διάγραμμα 73). Ως προς τον απαιτούμενο χρόνο για τη συμπλήρωση

δηλώσεων και τη διεκπεραίωση των πληρωμών (Διάγραμμα 74), την καλύτερη εικόνα παρουσιάζει η Ρωσία (σε επίπεδο πολύ κοντά στον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ) και ακολουθούν με αρκετή διαφορά, αλλά πολύ κοντά μεταξύ τους, η Ινδία και η Κίνα. Στην τελευταία θέση βρίσκεται η Βραζιλία, όπου ο απαιτούμενος χρόνος είναι εντυπωσιακά μεγάλος σε σχέση με τις υπόλοιπες εξεταζόμενες χώρες (πάνω από τον δεκαπλάσιο του αντίστοιχου στη Ρωσία). Τέλος, στη συνολική φορολογική επιβάρυνση την καλύτερη επίδοση μεταξύ των BRICs παρουσιάζει η Ρωσία, ακολουθεί η Ινδία, στην τρίτη θέση η Κίνα και τέλος η Βραζιλία (Διάγραμμα 75). Ωστόσο, ο φορολογικός συντελεστής και στις τέσσερις χώρες είναι υψηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο όρο του ΟΟΣΑ.

Η μεταβολή κατά το διάστημα 2010-2017 της βαθμολογίας των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τον επιμέρους δείκτη «πληρωμή φόρων» αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 76, ενώ στα διαγράμματα 77-80 απεικονίζεται η αντίστοιχη μεταβολή των υποδεικτών του για καθεμία χώρα.

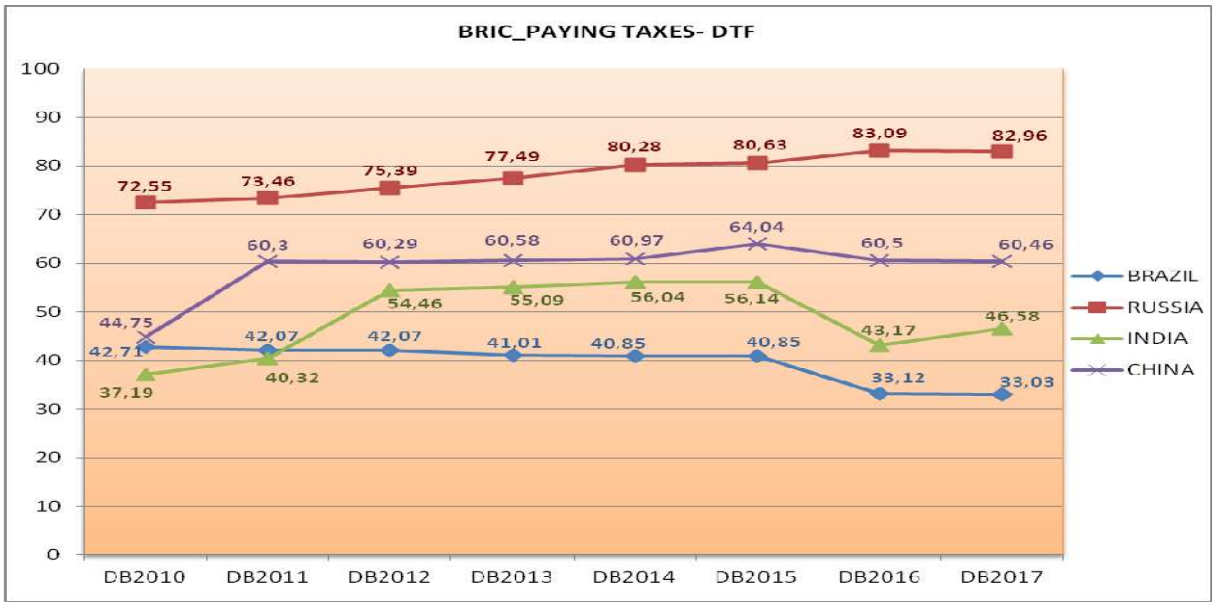

Διάγραμμα 76: BRICs_Πληρωμή φόρων – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 76, η Ρωσία, η Ινδία και η Κίνα βελτίωσαν τη βαθμολογία τους (κατά 14,35%, 25,25% και 35,11% αντίστοιχα) κατά την τελευταία 8ετία. Αντίθετα, η βαθμολογία της Βραζιλίας μειώθηκε κατά 22,60% συνολικά και είναι πλέον η χειρότερη μεταξύ των χωρών BRIC. Η Ρωσία είναι η μοναδική από τις τέσσερις χώρες που παρουσιάζει σταδιακή αύξηση κατά τη διάρκεια της 8ετίας. Η Κίνα και η Ινδία παρουσίασαν μια μεγάλη αύξηση το 2011 και το 2012 αντίστοιχα, ενώ το 2016 και οι δύο παρουσίασαν μείωση στη βαθμολογία τους (κατά 5,53% και 23,10% αντίστοιχα σε σχέση με το 2015).

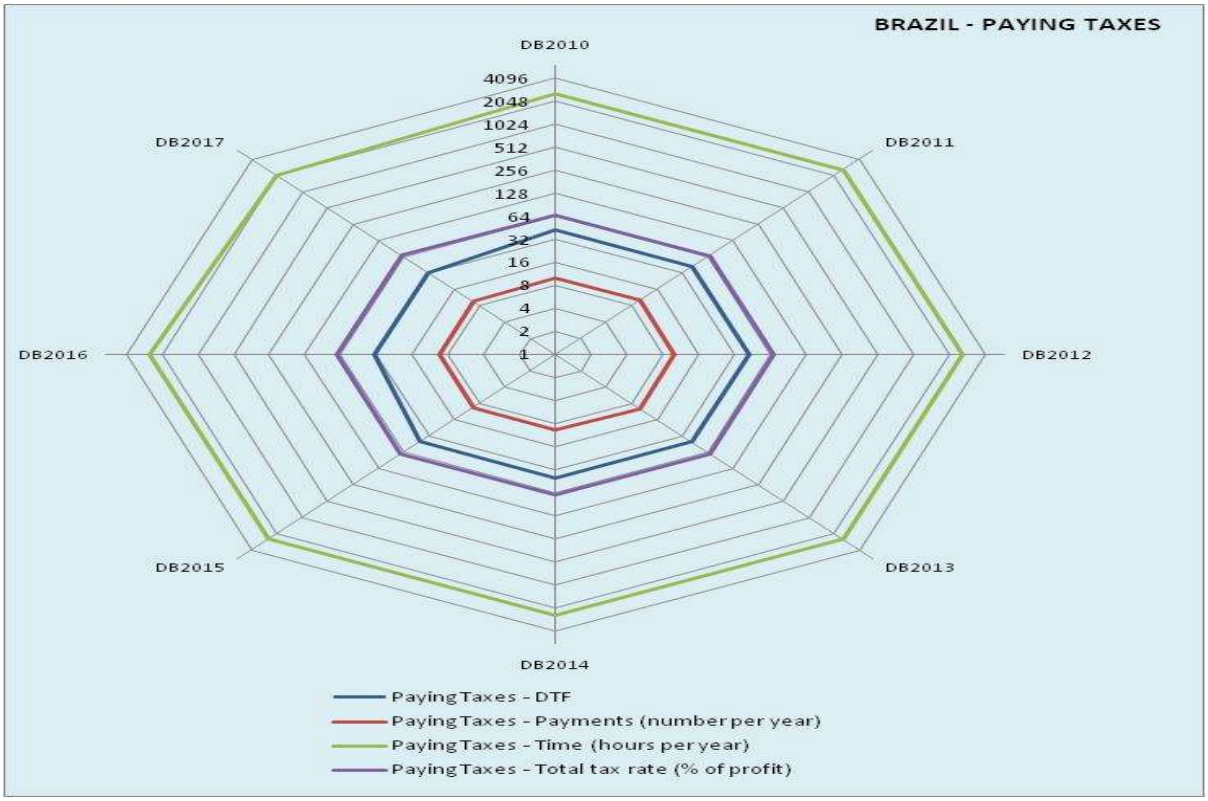

Διάγραμμα 77: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Πληρωμή φόρων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

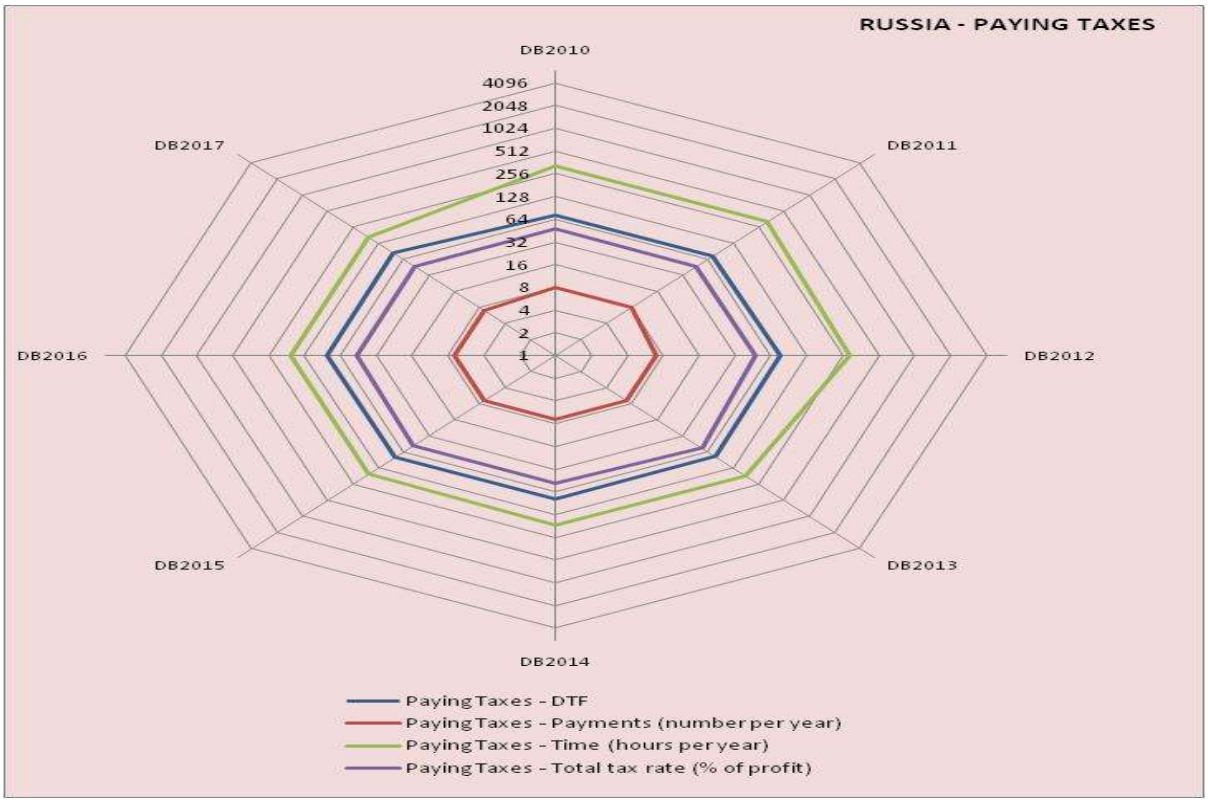

Διάγραμμα 78: ΡΩΣΙΑ_Πληρωμή φόρων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

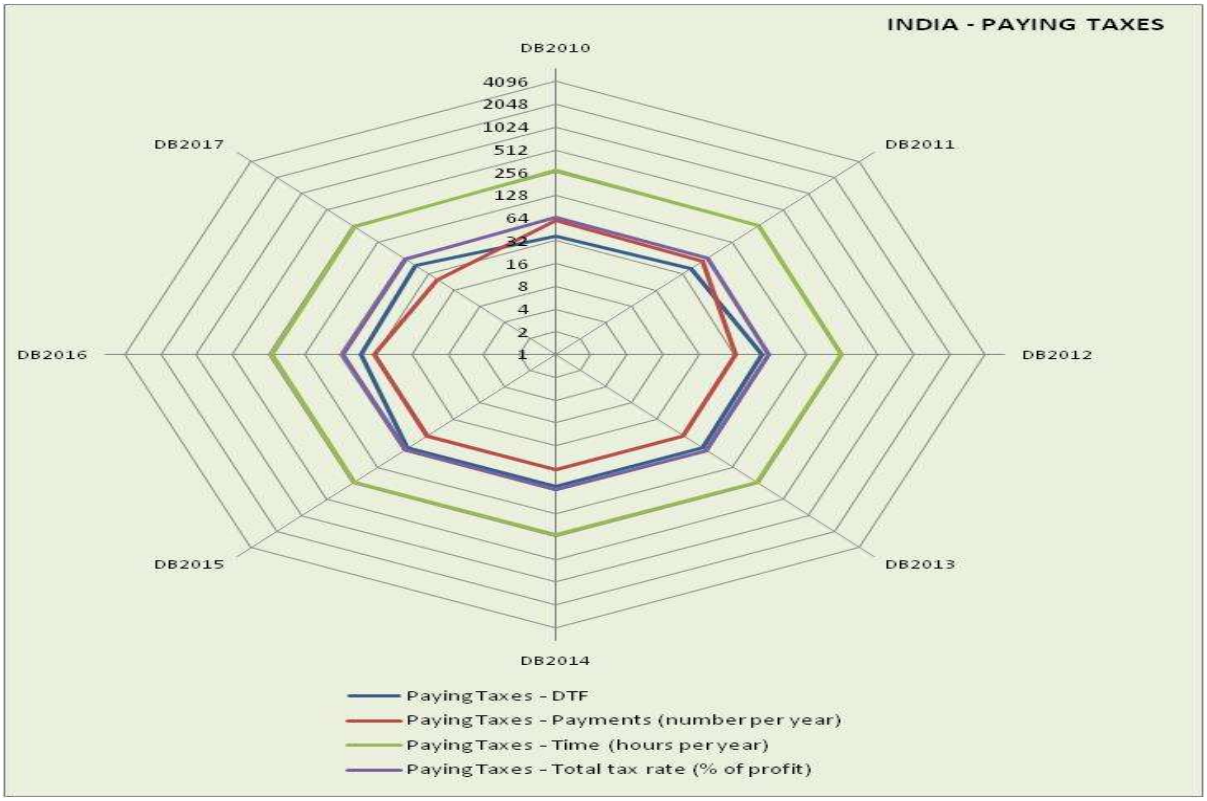

Διάγραμμα 79: ΙΝΔΙΑ_Πληρωμή φόρων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

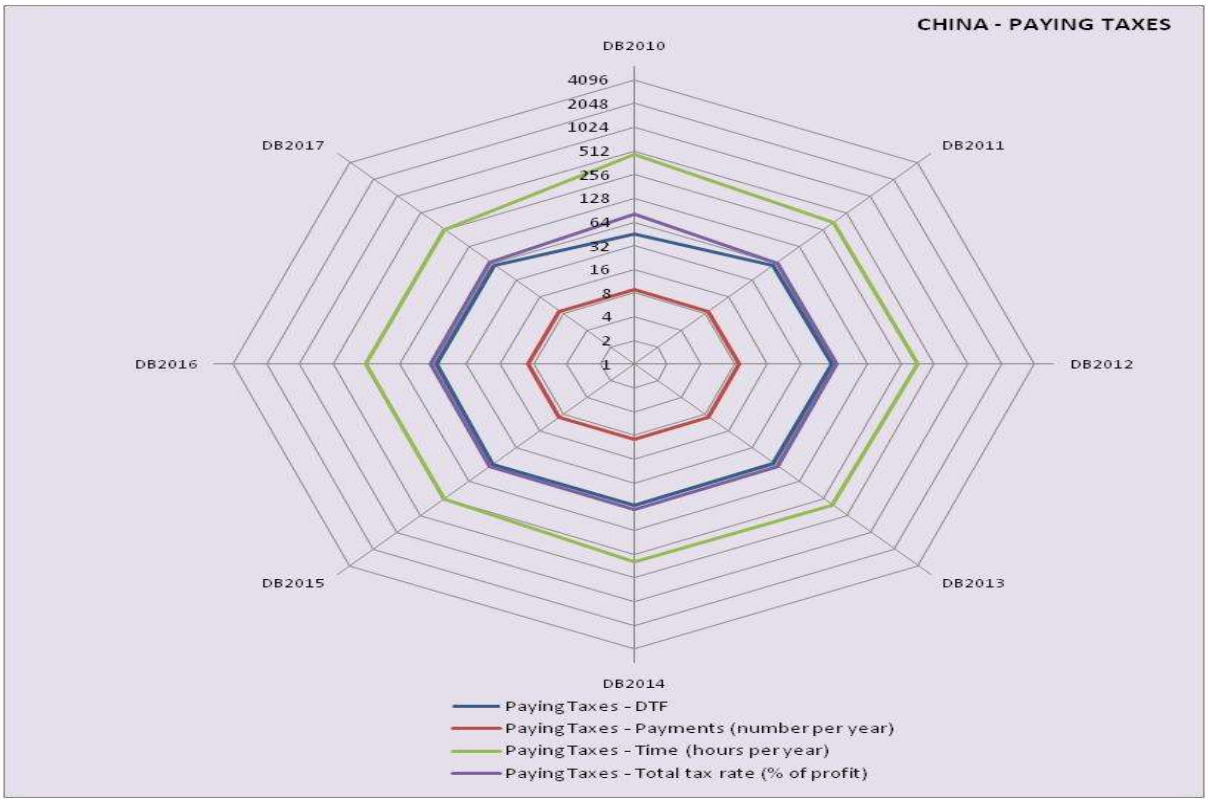

Διάγραμμα 80: ΚΙΝΑ_Πληρωμή φόρων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Στη Βραζιλία κατά την τελευταία 8ετία ο αριθμός πληρωμών μειώθηκε κατά 4% (η μείωση εμφανίζεται το 2014 και έκτοτε δεν παρουσιάζεται άλλη μεταβολή), ο απαιτούμενος χρόνος εμφανίζεται σταθερός έως το 2016 και μειώθηκε το 2017 κατά 21,62%, παραμένοντας όμως σε πολύ υψηλά επίπεδα, ενώ ο φορολογικός συντελεστής, μετά από μικρές αυξομειώσεις μεταξύ 2010-2016, παρουσιάζει τελικά μικρή μείωση κατά 4,11% το 2017 σε σχέση με το 2010 (Διάγραμμα 77). Στη Ρωσία (Διάγραμμα 78) μειώθηκε ο αριθμός των πληρωμών κατά 12,50%, (η μείωση έγινε το 2012 και έκτοτε δεν μεταβλήθηκε) καθώς και ο απαιτούμενος χρόνος για την πληρωμή φόρων κατά 47,50% (σταδιακά έως το 2015). Ο φορολογικός συντελεστής, μετά από αυξομειώσεις κατά τη διάρκεια της 8ετίας (μέγιστη ετήσια αύξηση το 2013 κατά 15,35% και μέγιστη ετήσια μείωση το 2014 κατά 9,98%), εμφανίζεται τελικά το 2017 μειωμένος κατά 1,86% σε σχέση με το 2010. Η Ινδία παρουσιάζει βελτίωση σε όλους τους υποδείκτες κατά την εξεταζόμενη 8ετία (Διάγραμμα 79). Μεγαλύτερη μείωση (κατά 57,63% συνολικά) εμφανίζει στον αριθμό πληρωμών: το 2012 γίνεται η πρώτη μεγάλη μείωση κατά 41,07% (σε σχέση με το 2011) και το 2017 γίνεται δεύτερη μεγάλη μείωση κατά 24,24% (σε σχέση με το 2016). Στην Κίνα, διατηρήθηκε σταθερός ο αριθμός πληρωμών, ενώ τόσο ο απαιτούμενος χρόνος όσο και ο φορολογικός συντελεστής μειώθηκαν συνολικά κατά 44,16% και 16,46% αντίστοιχα (Διάγραμμα 80).

ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ (Trading Across Borders)

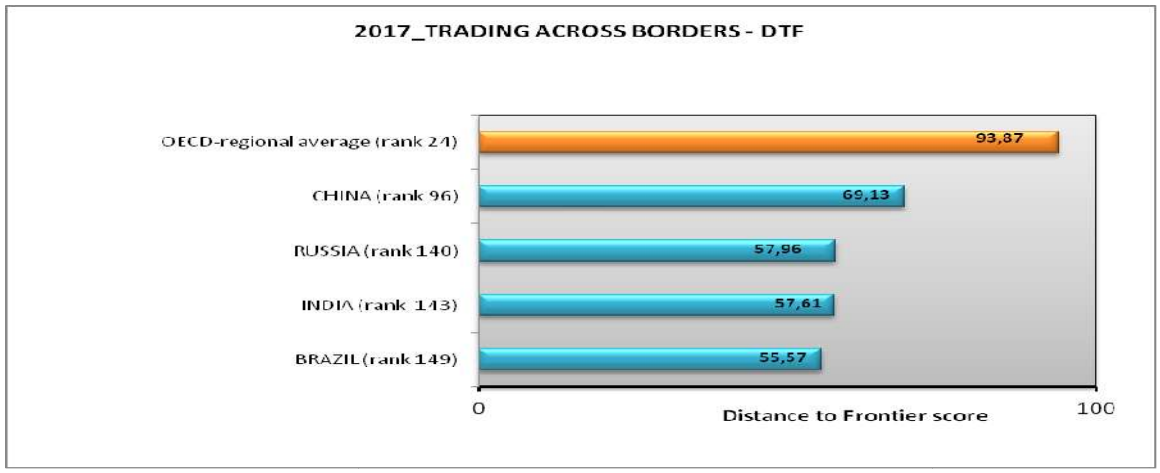

Διάγραμμα 81: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία διασυνοριακού εμπορίου

Ως προς την κατάταξη με βάση την ευκολία στο διασυνοριακό εμπόριο (Διάγραμμα 81), η Κίνα κατέχει την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC. Βρίσκεται στην 96η θέση στη συνολική κατάταξη των 190 χωρών με βαθμολογία 69,13, αρκετά χαμηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (24η θέση με βαθμολογία 93,87). Τη δεύτερη καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC, αλλά πολύ χαμηλότερα στη συνολική κατάταξη,

παρουσιάζει η Ρωσία (140η θέση με βαθμολογία 57,96) και ακολουθούν, λίγο χαμηλότερα η Ινδία (143η θέση με βαθμολογία 57,61) και η Βραζιλία (149η θέση στη συνολική κατάταξη με βαθμολογία 55,57). Είναι φανερό ότι, η κατάταξη των χωρών BRIC και η χαμηλή βαθμολογία τους, κυρίως σε σχέση με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ, υποδεικνύουν πιθανά προβλήματα στο διασυνοριακό εμπόριο και τονίζουν τη διαφορά των αναπτυσσόμενων χωρών από τις αναπτυγμένες.

Το διασυνοριακό εμπόριο, όπως αποτιμάται με τους αντίστοιχους υποδείκτες, αποτυπώνεται για τις χώρες BRIC και σε σχέση και με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ στα παρακάτω διαγράμματα 82-89.

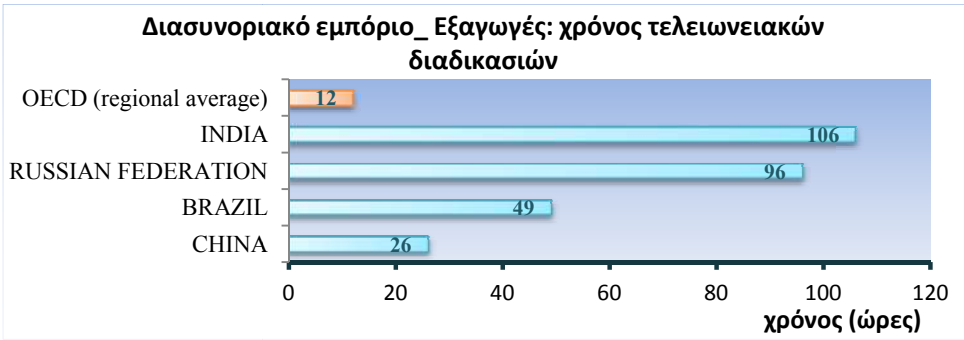

Διάγραμμα 82: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου τελωνειακών διαδικασιών στο διασυνοριακό εμπόριο (εξαγωγές)

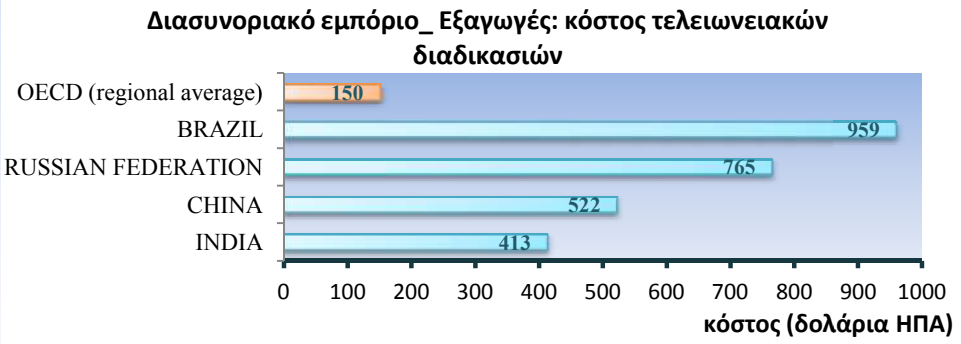

Διάγραμμα 83: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους τελωνειακών διαδικασιών στο διασυνοριακό εμπόριο (εξαγωγές)

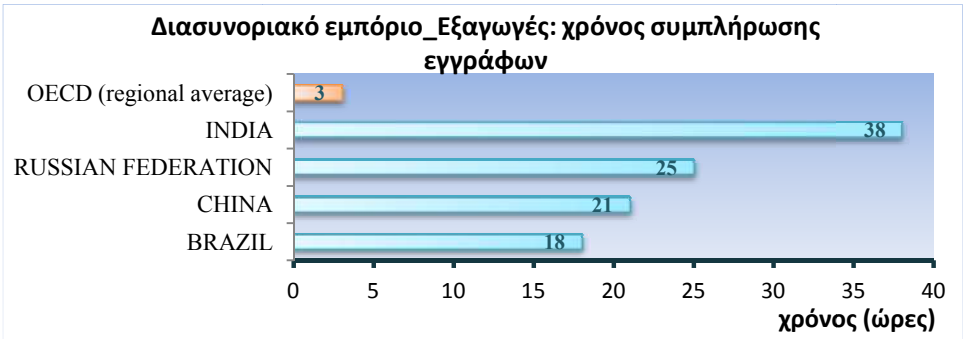

Διάγραμμα 84: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου συμπλήρωσης απαραίτητων εγγράφων στο διασυνοριακό εμπόριο (εξαγωγές)

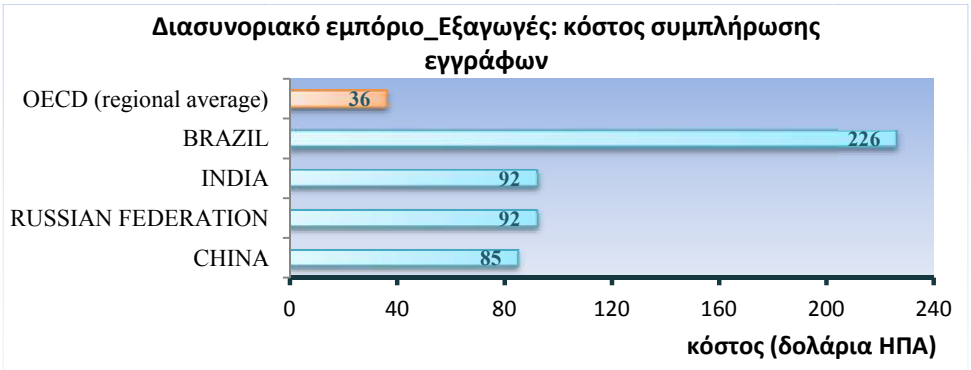

Διάγραμμα 85: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους συμπλήρωσης απαραίτητων εγγράφων στο διασυνοριακό εμπόριο (εξαγωγές)

Από τα παραπάνω διαγράμματα 82-85, τα οποία αφορούν στη διαδικασία των εξαγωγών, είναι φανερό ότι, μεταξύ των χωρών BRIC, η Κίνα είναι στην καλύτερη θέση όσον αφορά στον απαιτούμενο για τις τελωνειακές διαδικασίες χρόνο και στο κόστος συμπλήρωσης των απαραίτητων εγγράφων. Η Ινδία κατέχει την καλύτερη θέση στο κόστος των τελωνειακών διαδικασιών, ενώ η Βραζιλία στον χρόνο συμπλήρωσης των απαραίτητων εγγράφων. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι, σε κανέναν υποδείκτη σχετικό με τις εξαγωγές δεν εμφανίζεται η Ρωσία στην πρώτη θέση.

Τα διαγράμματα 86-89 που ακολουθούν, αφορούν στη διαδικασία των εισαγωγών.

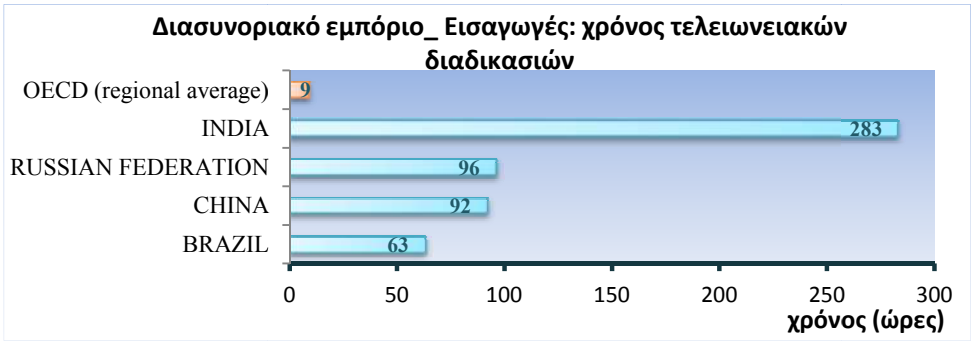

Διάγραμμα 86: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου τελωνειακών διαδικασιών στο διασυνοριακό εμπόριο (εισαγωγές)

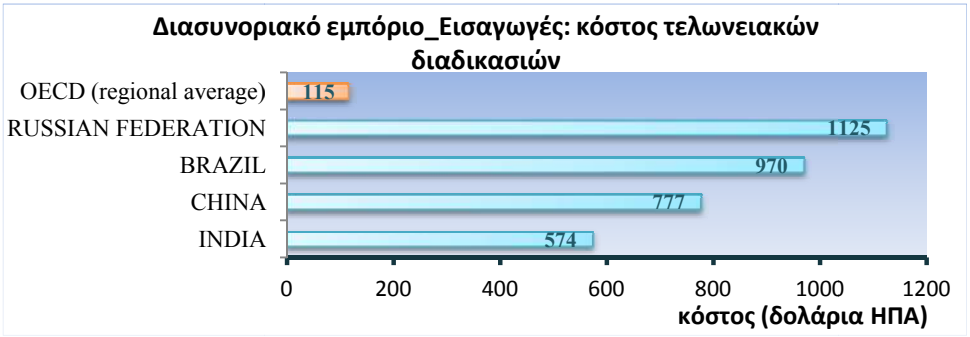

Διάγραμμα 87: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους τελωνειακών διαδικασιών στο διασυνοριακό εμπόριο (εισαγωγές)

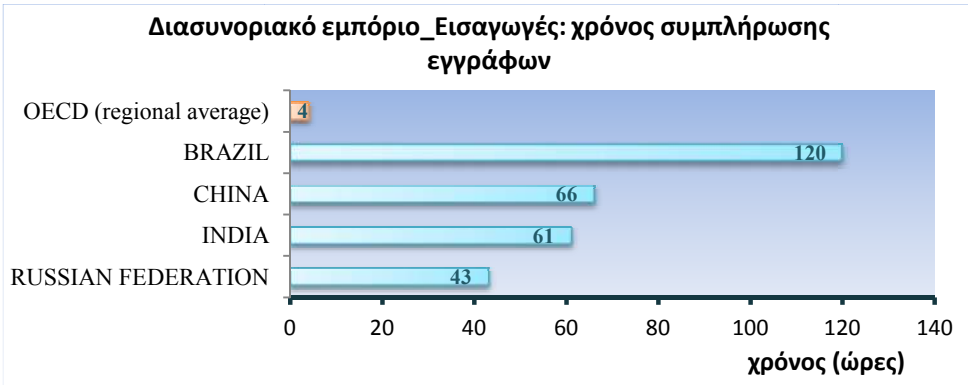

Διάγραμμα 88: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου συμπλήρωσης απαραίτητων εγγράφων στο διασυνοριακό εμπόριο (εισαγωγές)

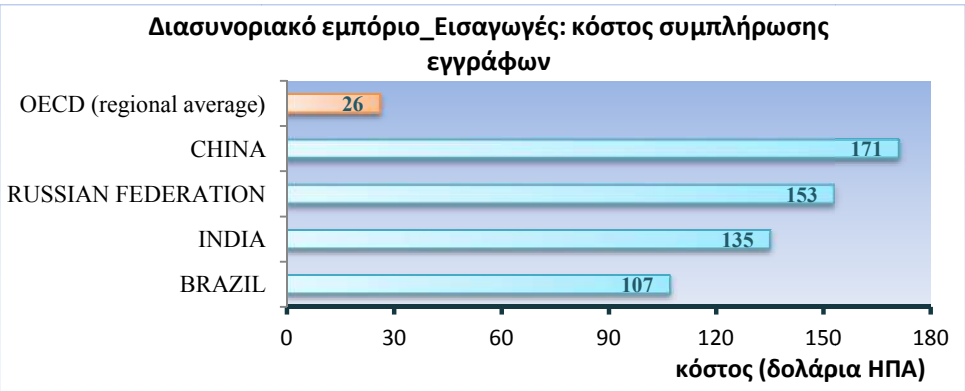

Διάγραμμα 89: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους συμπλήρωσης απαραίτητων εγγράφων στο διασυνοριακό εμπόριο (εισαγωγές)

Από τα διαγράμματα 86-89, είναι φανερό ότι, όσον αφορά στις εισαγωγές, η Βραζιλία είναι στην καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC στον απαιτούμενο για τις τελωνειακές διαδικασίες χρόνο και στο κόστος συμπλήρωσης των απαραίτητων εγγράφων. Η Ινδία κατέχει την καλύτερη θέση πάλι στο κόστος των τελωνειακών διαδικασιών (όπως και στις εξαγωγές), ενώ η Ρωσία στον χρόνο συμπλήρωσης των απαραίτητων εγγράφων. Η Κίνα δεν εμφανίζεται στην πρώτη θέση σε κανέναν υποδείκτη σχετικό με τις εισαγωγές.

Αξίζει να τονιστεί ότι, όπως φαίνεται από τα παραπάνω διαγράμματα, σε όλους τους υποδείκτες του διασυνοριακού εμπορίου οι χώρες BRIC βρίσκονται πολύ μακριά από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ, παρουσιάζοντας πολύ μεγάλες αρνητικές αποκλίσεις: ακόμα και η καλύτερη σε κάθε υποδείκτη επίδοση των χωρών BRIC διαφέρει σημαντικά από την αντίστοιχη του περιφερειακού μέσου όρου του ΟΟΣΑ.

Η μεταβολή κατά το διάστημα 2010-2017 της βαθμολογίας των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τον επιμέρους δείκτη «διασυνοριακό εμπόριο» αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 90, ενώ στα διαγράμματα 91-94 απεικονίζεται η αντίστοιχη μεταβολή των υποδεικτών του για καθεμία χώρα.

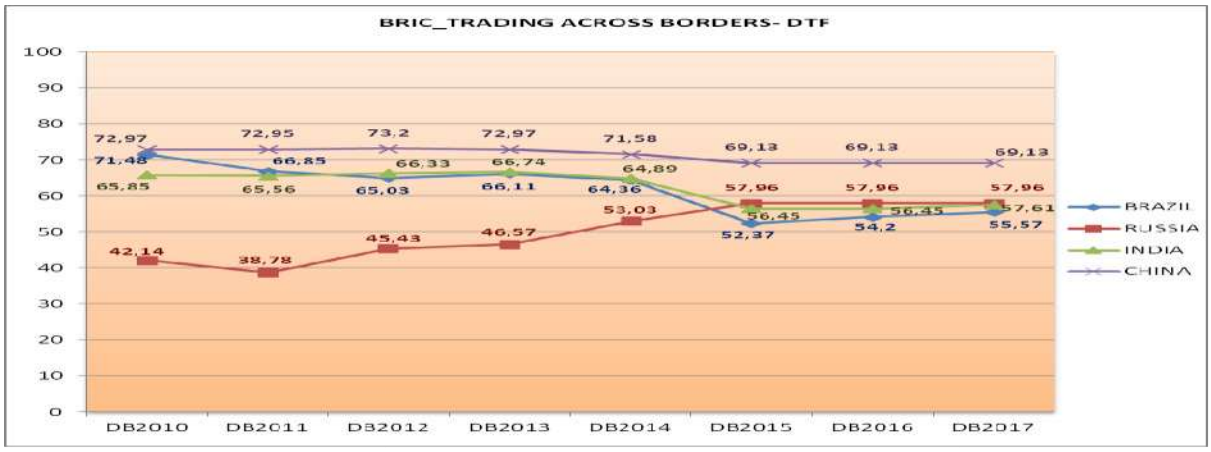

Διάγραμμα 90: BRICs_Διασυνοριακό εμπόριο – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 90, η βαθμολογία της Κίνας, της Ινδίας και της Βραζιλίας μειώθηκε (κατά 5,26%, 12,51% και 22,26% αντίστοιχα) κατά την τελευταία 8ετία. Αντίθετα, η βαθμολογία της Ρωσίας αυξήθηκε κατά 37,54% και είναι πλέον η δεύτερη καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC μετά την Ινδία. Η Ρωσία είναι η μοναδική από τις τέσσερις χώρες που παρουσιάζει σταδιακή αύξηση της βαθμολογίας της κατά τη διάρκεια της 8ετίας. Οι μεγαλύτερη μείωση της βαθμολογίας τόσο για την Ινδία όσο και για τη Βραζιλία εμφανίζεται το 2015. Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί η μικρή απόκλιση που παρουσιάζουν πλέον η Ρωσία, η Ινδία και η Βραζιλία στη βαθμολογία τους και η αρκετά μεγάλη διαφορά τους με τη βαθμολογία της Κίνας.

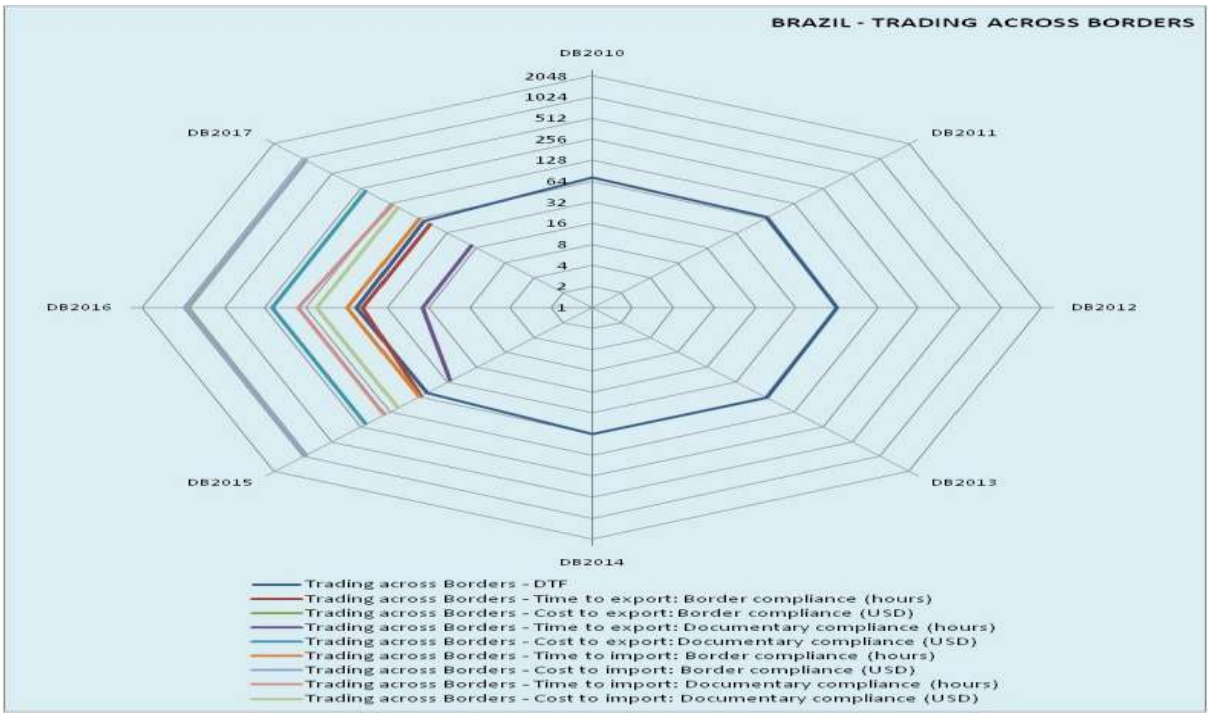

Διάγραμμα 91: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Διασυνοριακό εμπόριο – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

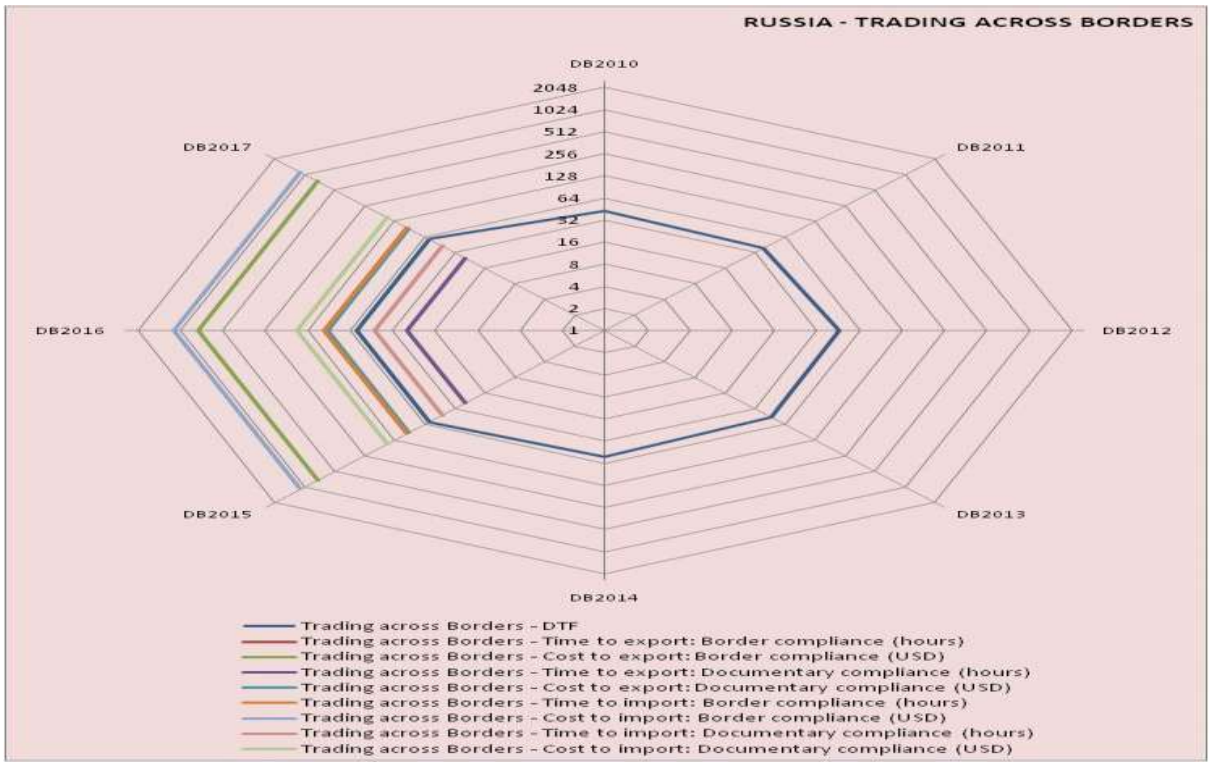

Διάγραμμα 92: ΡΩΣΙΑ_Διασυνοριακό εμπόριο – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

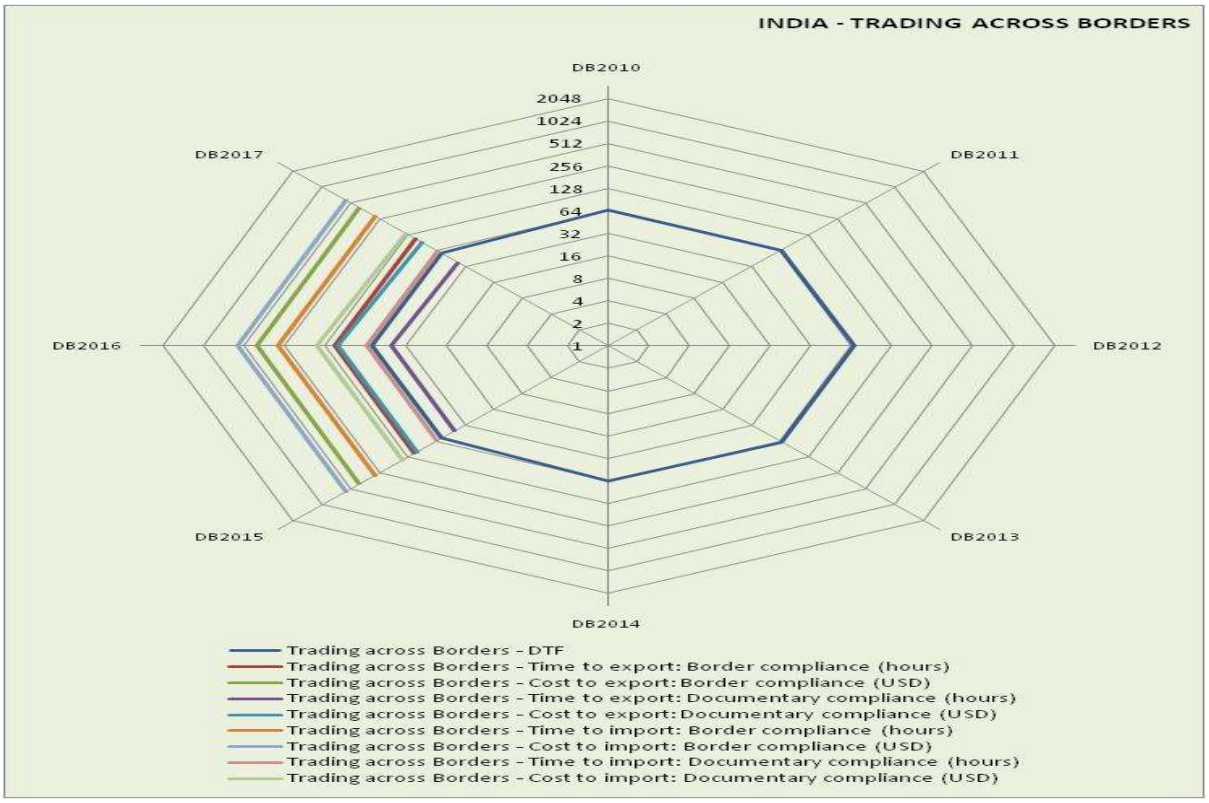

Διάγραμμα 93: ΙΝΔΙΑ_Διασυνοριακό εμπόριο – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

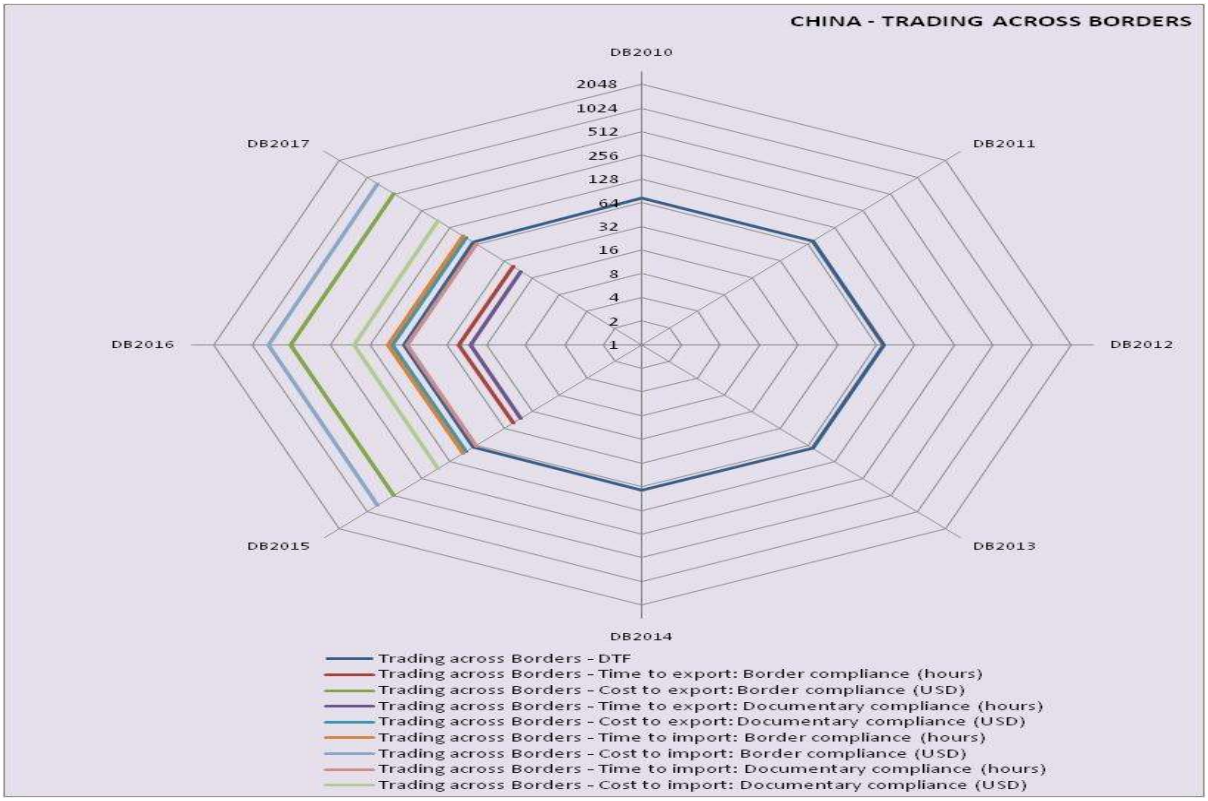

Διάγραμμα 94: ΚΙΝΑ_Διασυνοριακό εμπόριο – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Όσον αφορά στη μεταβολή των υποδεικτών του διασυνοριακού εμπορίου κατά το διάστημα 2010-2017, από τα παραπάνω διαγράμματα 91-94, είναι εμφανής η ομοιομορφία που υπάρχει μεταξύ των χωρών BRIC: και οι οκτώ υποδείκτες, τα στοιχεία των οποίων εμφανίζονται από το 2015 και μετά, παραμένουν αμετάβλητοι για τη Ρωσία (Διάγραμμα 92) και την Κίνα (Διάγραμμα 94), γεγονός που υποδεικνύει πιθανώς την ανυπαρξία ή ίσως την αντιστάθμιση θετικών και αρνητικών μεταρρυθμίσεων ως προς το διασυνοριακό εμπόριο. Στη Βραζιλία (Διάγραμμα 91) παραμένουν αμετάβλητοι πέντε υποδείκτες και μειώνονται τρεις: ο χρόνος τελωνειακών διαδικασιών (κατά 19,67%) και ο χρόνος συμπλήρωσης των απαραίτητων εγγράφων (κατά 40%) για τις εξαγωγές, καθώς και ο χρόνος συμπλήρωσης των απαραίτητων εγγράφων για τις εισαγωγές (κατά 17,81%). Στην Ινδία (Διάγραμμα 93), τέλος, δύο υποδείκτες παραμένουν αμετάβλητοι και 6 μειώνονται: ο χρόνος τελωνειακών διαδικασιών (κατά 2,75%), ο χρόνος συμπλήρωσης των απαραίτητων εγγράφων (κατά 7,32%) και το κόστος συμπλήρωσης των απαραίτητων εγγράφων (κατά 9,8%) για τις εξαγωγές, καθώς και ο χρόνος τελωνειακών διαδικασιών (κατά 1,39%), ο χρόνος συμπλήρωσης των απαραίτητων εγγράφων (κατά 3,17%) και το κόστος συμπλήρωσης των απαραίτητων εγγράφων (κατά 6,9%) για τις εισαγωγές.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (Enforcing Contracts)

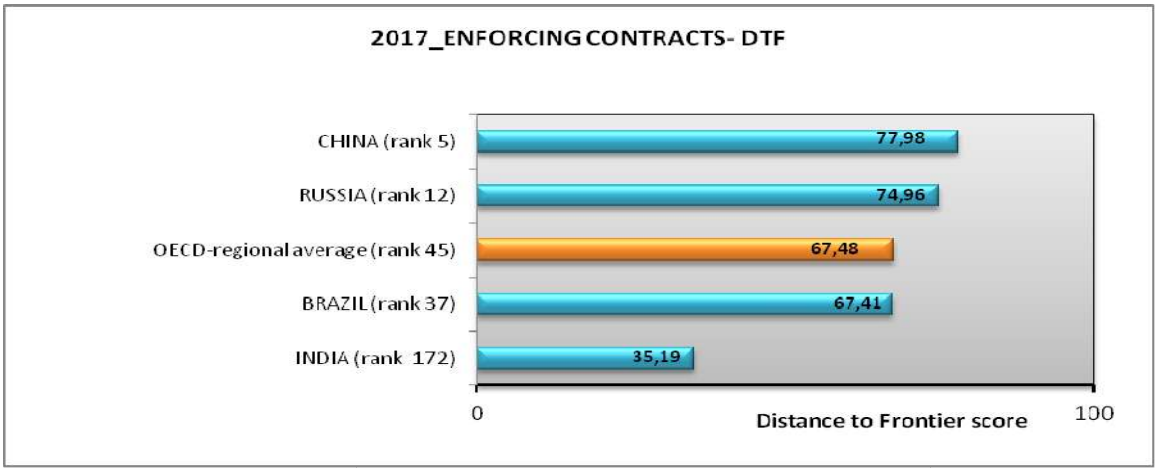

Διάγραμμα 95: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία εφαρμογής συμβάσεων

Στο Διάγραμμα 95 απεικονίζεται η κατάταξη των χωρών BRIC με βάση την ευκολία στην εφαρμογή συμβάσεων. Η Κίνα κατέχει την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC και βρίσκεται πολύ ψηλά στην κατάταξη μεταξύ των 190 χωρών (5η θέση με βαθμολογία 77,98). Κατατάσσεται δε, κατά 40 θέσεις ψηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (45η θέση με βαθμολογία 67,48). Τη δεύτερη καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC παρουσιάζει η Ρωσία που βρίσκεται στη 12η θέση της γενικής κατάταξης (επίσης υψηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ) με βαθμολογία 74,96. Ακολουθεί, η Βραζιλία (37η θέση με βαθμολογία 67,41) και τέλος, πολύ χαμηλά στη γενική κατάταξη, η Ινδία (στην 172η θέση με βαθμολογία 35,19). Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι, τρεις από τις τέσσερις χώρες BRIC βρίσκονται υψηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ στη γενική κατάταξη.

Η εφαρμογή συμβάσεων, όπως αποτιμάται με τους αντίστοιχους υποδείκτες, αποτυπώνεται για τις χώρες BRIC και σε σχέση και με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ στα παρακάτω διαγράμματα 96-98.

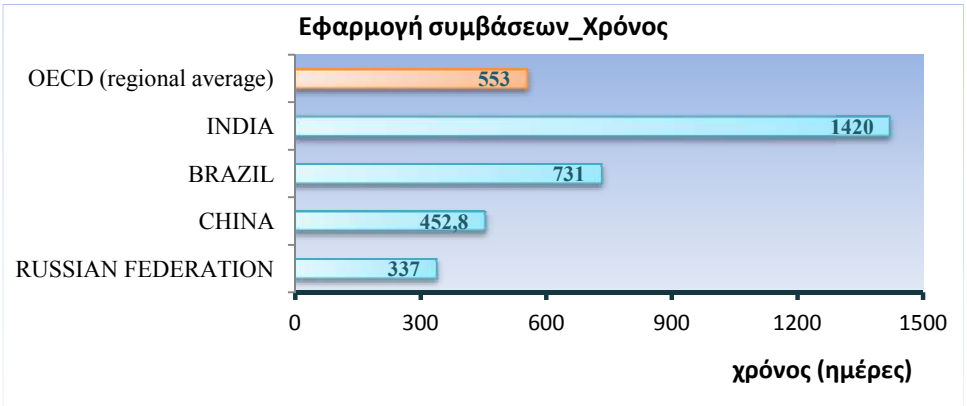

Διάγραμμα 96: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου στην εφαρμογή συμβάσεων

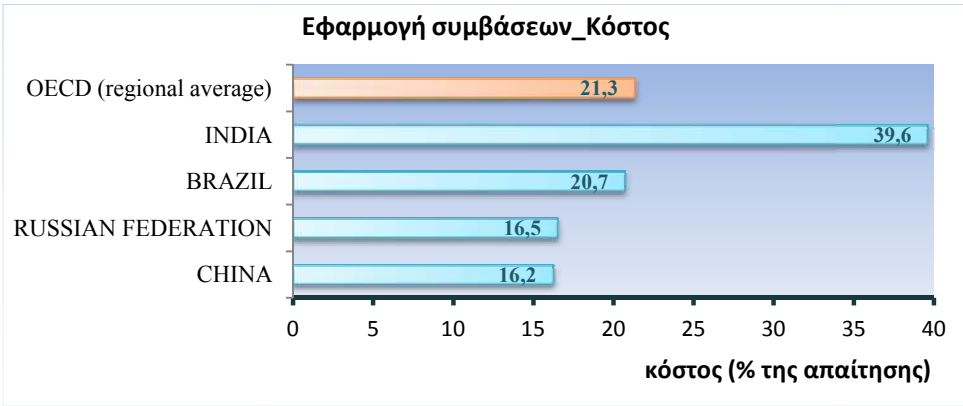

Διάγραμμα 97: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους στην εφαρμογή συμβάσεων

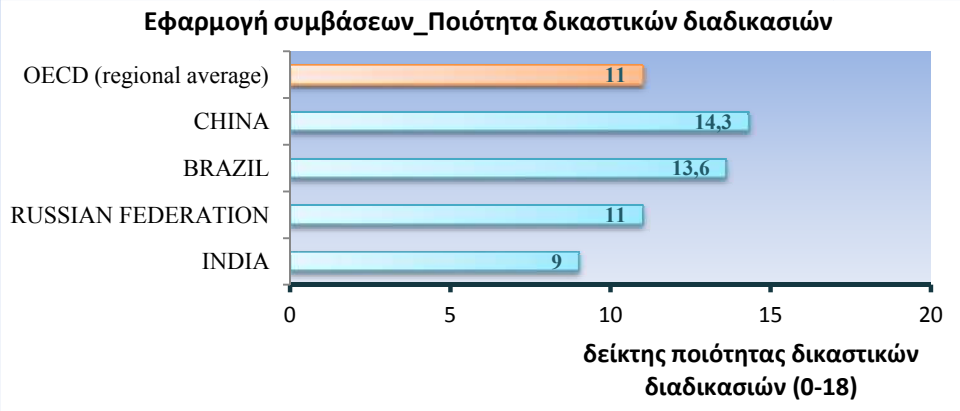

Διάγραμμα 98: Κατάταξη (2017) βάσει ποιότητας των δικαστικών διαδικασιών στην εφαρμογή συμβάσεων

Όσον αφορά στον απαιτούμενο για την εφαρμογή συμβάσεων χρόνο (Διάγραμμα 96), στις δύο πρώτες θέσεις μεταξύ των BRICs βρίσκονται η Ρωσία και η Κίνα αντίστοιχα, στις οποίες απαιτούνται λιγότερες ημέρες και από τις κατά μέσο όρο αντίστοιχες στην περιφέρεια του ΟΟΣΑ. Στην τρίτη θέση μεταξύ των χωρών BRIC βρίσκεται η Βραζιλία, όπου ο απαιτούμενος χρόνος είναι αρκετά μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο στη Ρωσία και στην Κίνα αλλά και από τον μέσο όρο στην περιφέρεια του ΟΟΣΑ. Στην τελευταία θέση βρίσκεται η Ινδία με χρόνο εντυπωσιακά μεγάλο σε σχέση με τις υπόλοιπες εξεταζόμενες χώρες (διπλάσιος σχεδόν από τον αντίστοιχο στη Βραζιλία και σχεδόν τετραπλάσιος από τον αντίστοιχο στη Ρωσία). Ως προς το κόστος εφαρμογής συμβάσεων (Διάγραμμα 97), την καλύτερη εικόνα παρουσιάζει η Κίνα και ακολουθούν η Ρωσία με πολύ μικρή διαφορά και η Βραζιλία. Και στις τρεις αυτές χώρες το κόστος που απαιτείται για την εφαρμογή συμβάσεων είναι μικρότερο από αυτό που απαιτείται κατά μέσο όρο στην περιφέρεια του ΟΟΣΑ. Στην τελευταία θέση βρίσκεται και πάλι η Ινδία, όπου το κόστος είναι αρκετά υψηλότερο. Στην ποιότητα δικαστικών διαδικασιών την καλύτερη βαθμολογία (καλύτερη και από αυτήν του περιφερειακού μέσου όρου του ΟΟΣΑ) έχουν η Κίνα και η Βραζιλία, ακολουθεί η Ρωσία (με

βαθμολογία ίδια με αυτήν του περιφερειακού μέσου όρου του ΟΟΣΑ) και τέλος η Ινδία (Διάγραμμα 98). Είναι φανερό ότι, μεταξύ των BRICs, η Ινδία έχει τη χειρότερη επίδοση και στους τρεις υποδείκτες, η Κίνα έχει την καλύτερη επίδοση σε δύο υποδείκτες (κόστος εφαρμογής συμβάσεων και ποιότητα δικαστικών διαδικασιών) και η Ρωσία έχει την καλύτερη επίδοση σε έναν υποδείκτη (χρόνος εφαρμογής συμβάσεων).

Η μεταβολή κατά το διάστημα 2010-2017 της βαθμολογίας των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τον επιμέρους δείκτη «εφαρμογή συμβάσεων» αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 99, ενώ στα διαγράμματα 100-103 απεικονίζεται η αντίστοιχη μεταβολή των υποδεικτών του για καθεμία χώρα.

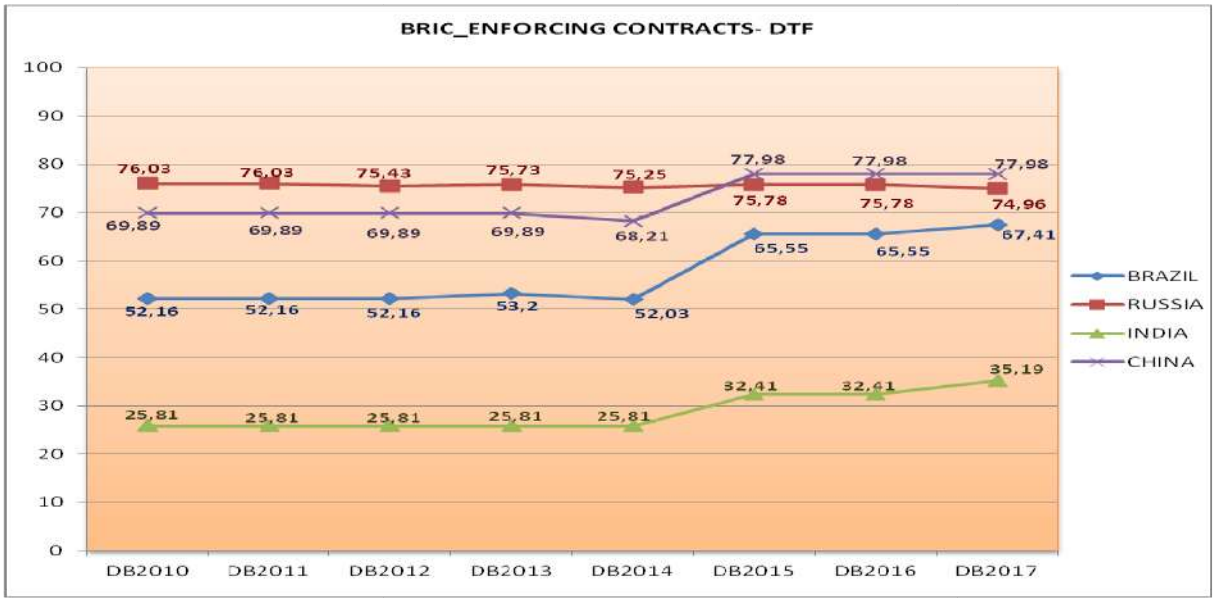

Διάγραμμα 99: BRICs_Εφαρμογή συμβάσεων – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 99, η Βραζιλία, η Ινδία και η Κίνα παρουσιάζουν αρχικά (2010-2014) μια σταθερότητα ως προς τη βαθμολογία τους στην εφαρμογή συμβάσεων, η οποία βελτιώνεται το 2015 (αύξηση κατά 25,99% για τη Βραζιλία, κατά 25,57% για την Ινδία και κατά 14,32% για την Κίνα). Η Κίνα, με συνολική βελτίωση της βαθμολογίας της κατά 11,58%, βρίσκεται από τη δεύτερη θέση που κατείχε το 2010 στην πρώτη θέση το 2017 μεταξύ των BRICs. Ωστόσο, η Ινδία και η Βραζιλία παρουσιάζουν μεγαλύτερη βελτίωση συνολικά (κατά 36,34% και 29,24% αντίστοιχα), χωρίς όμως να παρατηρείται αλλαγή στη σειρά κατάταξής τους μεταξύ των χωρών BRIC. Αντίθετα, η βαθμολογία της Ρωσίας παρουσιάζει σταδιακά μικρές μειώσεις, με αποτέλεσμα το 2017 να είναι κατά 1,41% μικρότερη από την αντίστοιχη του 2010, γεγονός που, σε συνδυασμό με τη βελτίωση της Κίνας, την οδήγησε από την πρώτη θέση μεταξύ των BRICs στη δεύτερη.

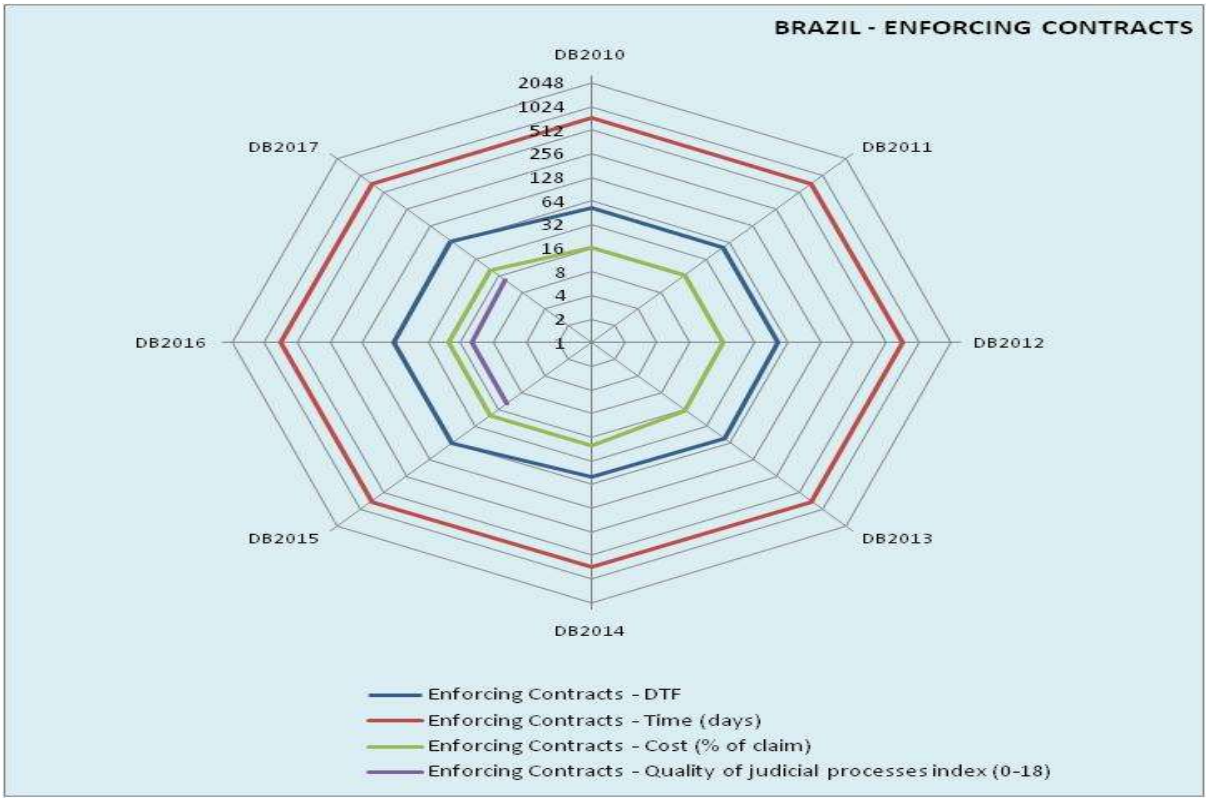

Διάγραμμα 100: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Εφαρμογή συμβάσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

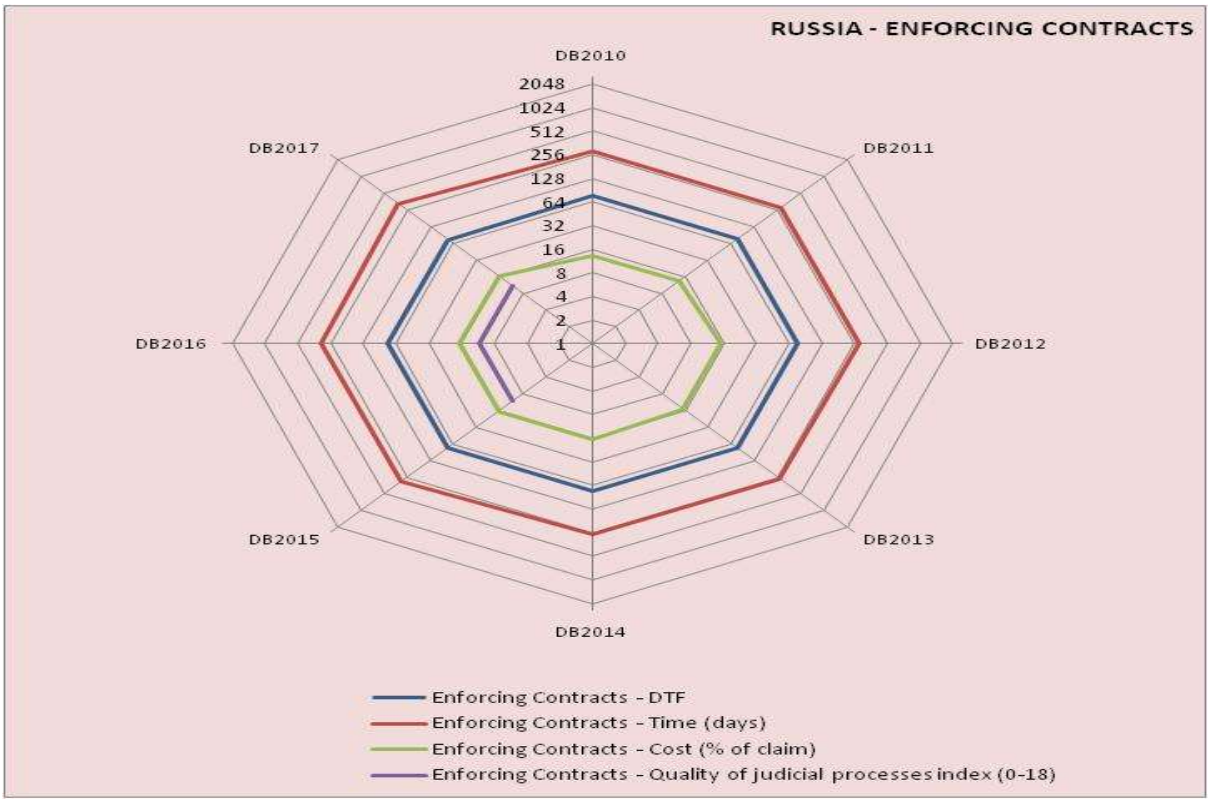

Διάγραμμα 101: ΡΩΣΣΙΑ_Εφαρμογή συμβάσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

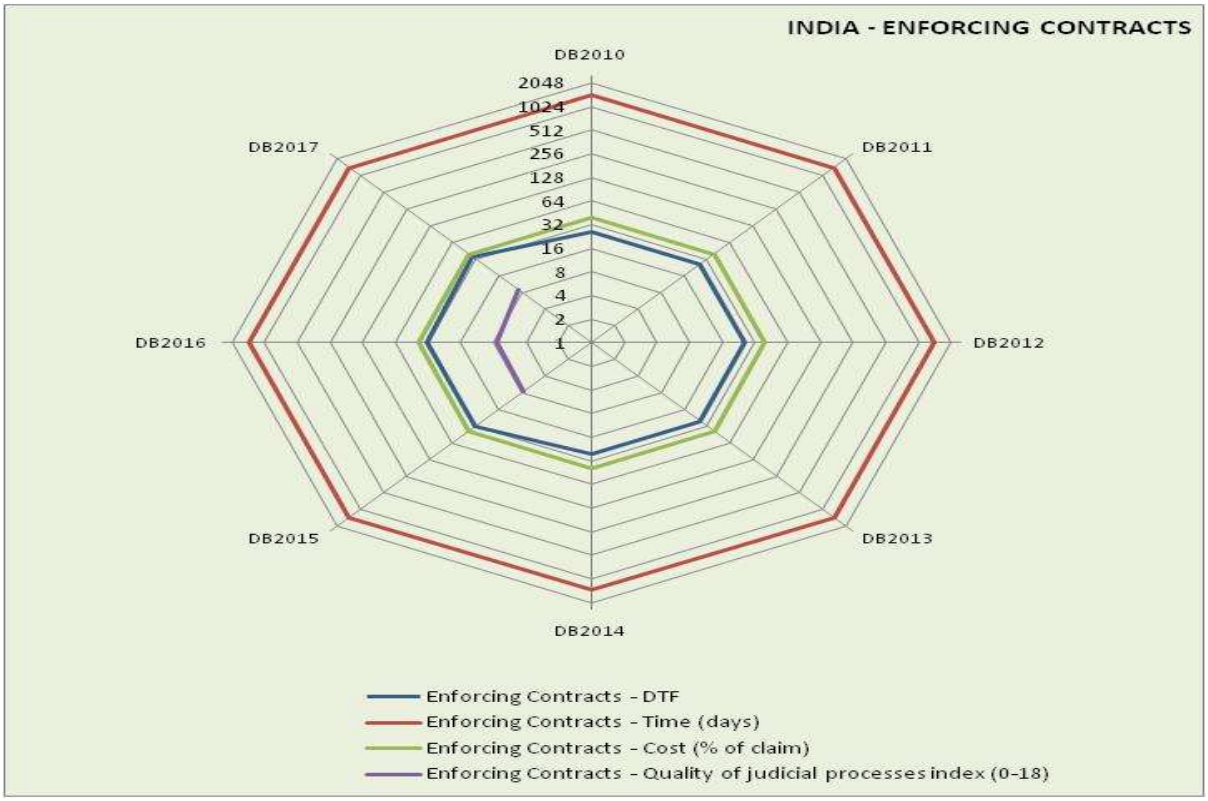

Διάγραμμα 102: ΙΝΔΙΑ_Εφαρμογή συμβάσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

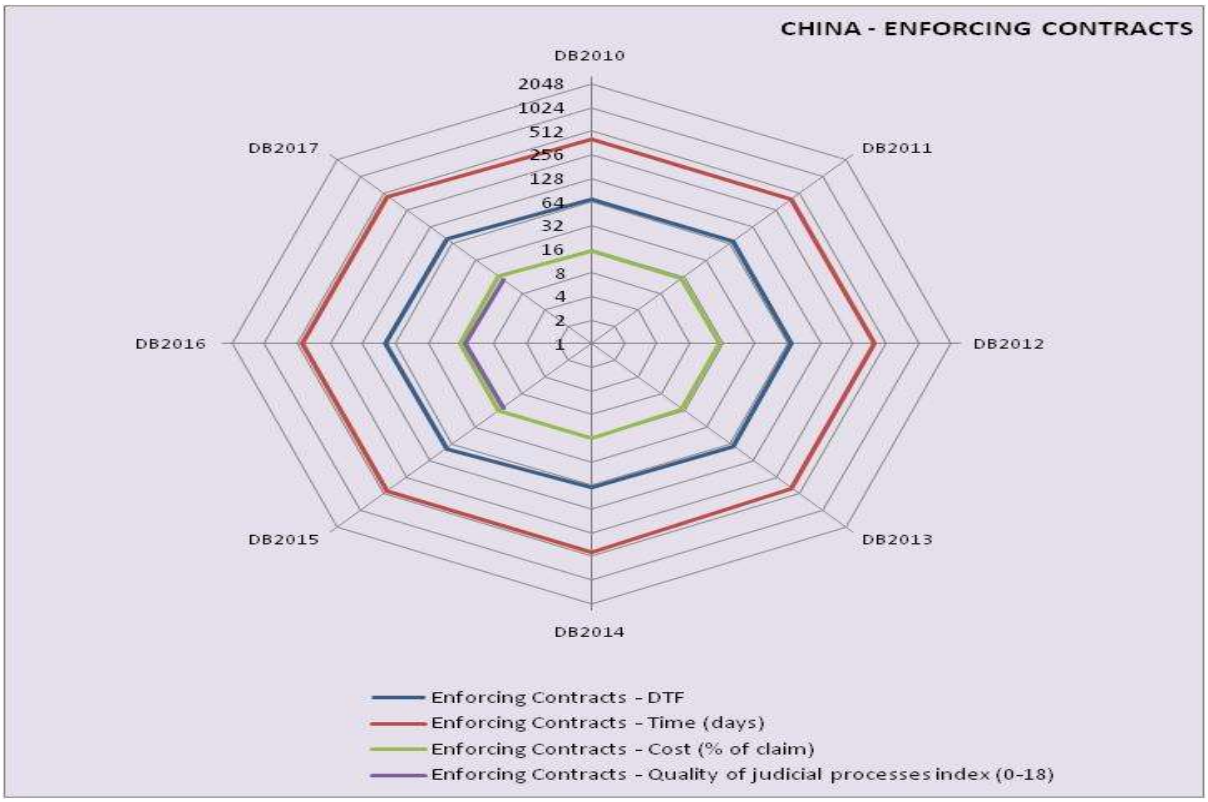

Διάγραμμα 103: ΚΙΝΑ_Εφαρμογή συμβάσεων – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Στη Βραζιλία, κατά την τελευταία 8ετία ο χρόνος για την εφαρμογή συμβάσεων δεν μεταβλήθηκε, το κόστος, μετά από μια περίοδο σταθερότητας (2010-2013), αυξήθηκε το 2014 (κατά 25,45%) και έκτοτε παρέμεινε πάλι σταθερό, ενώ, τέλος, μια μικρή αύξηση (κατά 7,94%) παρουσιάζεται το 2017 και στη βαθμολογία της στην ποιότητα των δικαστικών διαδικασιών, για την οποία τα στοιχεία εμφανίζονται από το 2015 και μετά (Διάγραμμα 100). Στη Ρωσία, κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης 8ετίας αυξήθηκαν τόσο ο χρόνος (συνολικά κατά 19,93%, παρόλο που παρουσίασε μικρή μείωση το 2013 και το 2014) όσο και το κόστος (κατά 23,13% συνολικά) εφαρμογής συμβάσεων, ενώ αμετάβλητη παρέμεινε η βαθμολογία της στην ποιότητα δικαστικών διαδικασιών (Διάγραμμα 101). Στην Ινδία, τόσο ο μεγάλος απαιτούμενος χρόνος όσο και το υψηλό κόστος δεν μεταβλήθηκαν κατά το εξεταζόμενο διάστημα, ενώ βελτιώθηκε η βαθμολογία της στην ποιότητα δικαστικών διαδικασιών, με αύξηση της τιμής του αντίστοιχου δείκτη κατά 20% (Διάγραμμα 102). Η Κίνα, τέλος, παρουσιάζει κατά το διάστημα 2010-2017 μια εικόνα αντίστοιχη με αυτήν της Ρωσίας: ο χρόνος και το κόστος εφαρμογής συμβάσεων αυξήθηκαν (συνολικά κατά 11,53% και 7,28% αντίστοιχα), ενώ αμετάβλητη παρέμεινε η βαθμολογία της στην ποιότητα δικαστικών διαδικασιών (Διάγραμμα 103). Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι, η αύξηση του κόστους εφαρμογής συμβάσεων στις τρεις χώρες - Βραζιλία, Ρωσία και Κίνα - στις οποίες παρατηρείται, εμφανίζεται το 2014.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ (Resolving Insolvency)

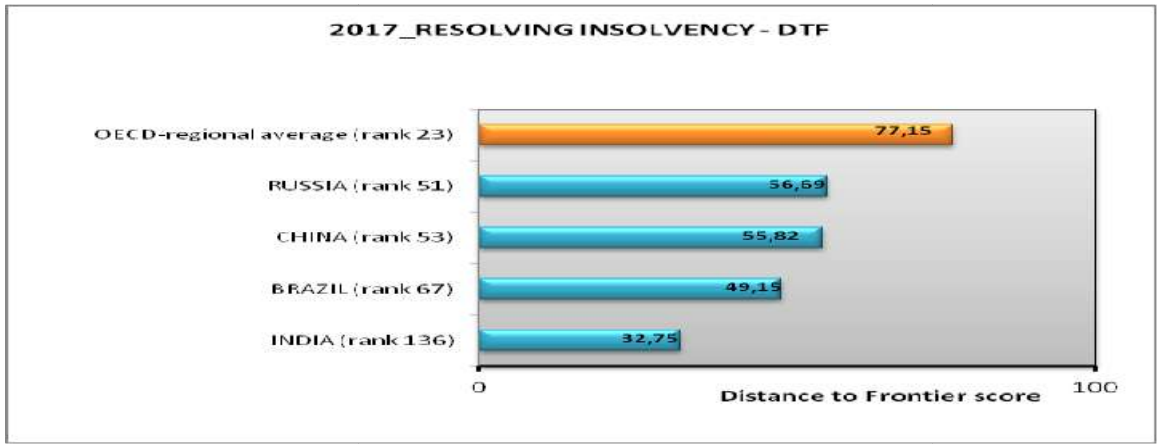

Διάγραμμα 104: Κατάταξη (2017) των χωρών BRIC στην ευκολία ολοκλήρωσης πτωχευτικής διαδικασίας

Ως προς την κατάταξη με βάση την ευκολία στην ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας (Διάγραμμα 104), η Ρωσία κατέχει την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC. Βρίσκεται στην 51η θέση στη συνολική κατάταξη των 190 χωρών με βαθμολογία 56,69, αρκετά χαμηλότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (23η θέση με βαθμολογία

77,15). Πολύ κοντά στη Ρωσία βρίσκεται η Κίνα, έχοντας τη δεύτερη καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC (53η θέση με βαθμολογία 55,82) και ακολουθούν, λίγο χαμηλότερα η Βραζιλία (67η θέση με βαθμολογία 49,15) και πολύ πιο κάτω η Ινδία (136η θέση στη συνολική κατάταξη με βαθμολογία 32,75).

Η ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας, όπως αποτιμάται με τους αντίστοιχους υποδείκτες, αποτυπώνεται για τις χώρες BRIC και σε σχέση και με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ στα παρακάτω διαγράμματα 105-108.

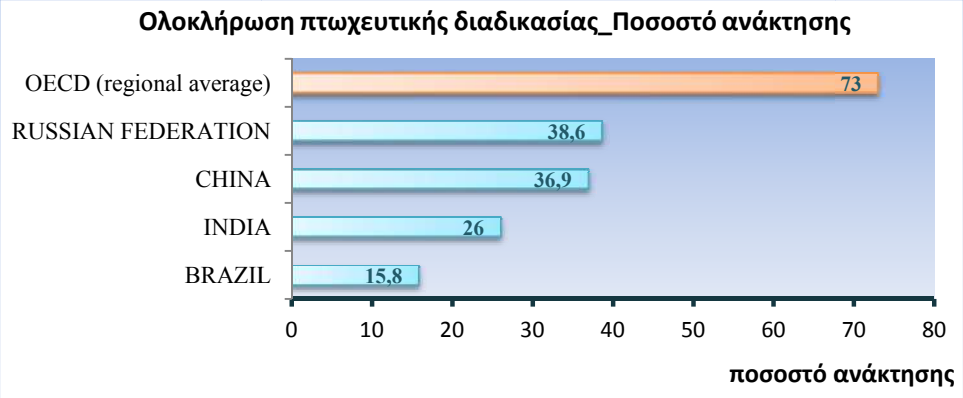

Διάγραμμα 105: Κατάταξη (2017) βάσει ποσοστού ανάκτησης στην ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας

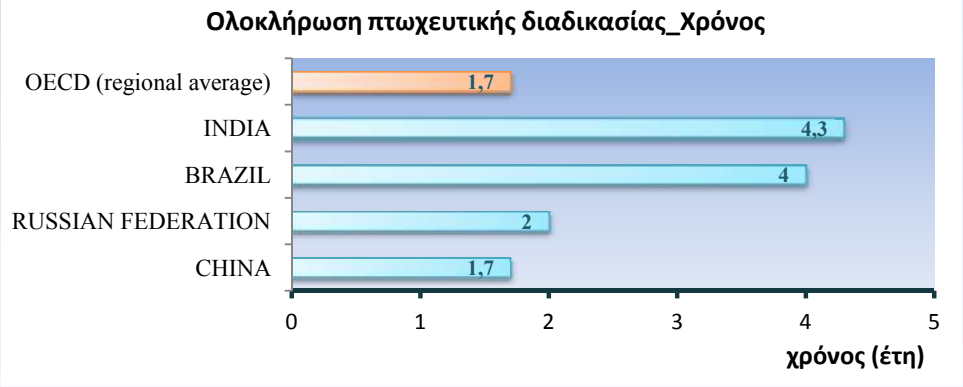

Διάγραμμα 106: Κατάταξη (2017) βάσει χρόνου στην ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας

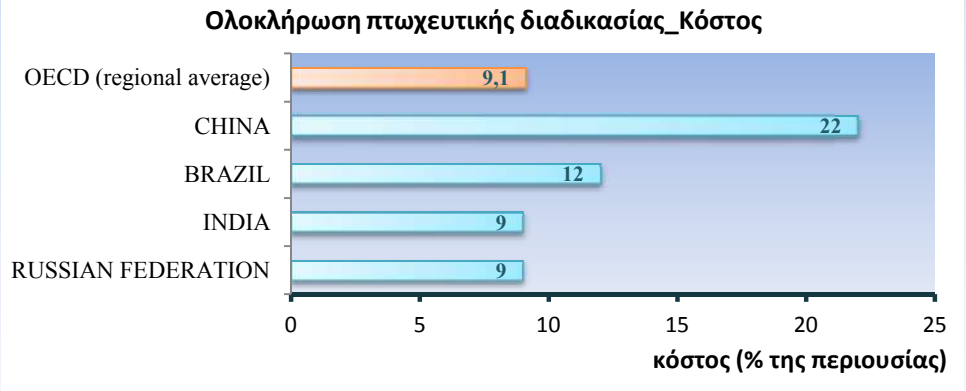

Διάγραμμα 107: Κατάταξη (2017) βάσει κόστους στην ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας

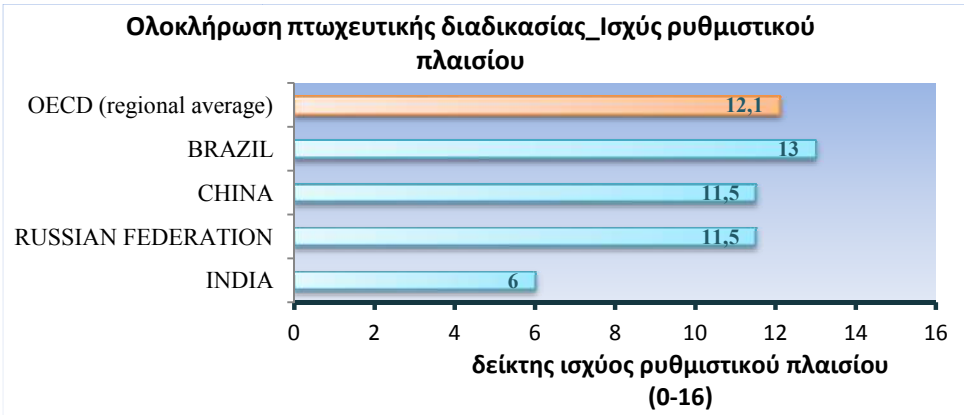

Διάγραμμα 108: Κατάταξη (2017) βάσει ισχύος του ρυθμιστικού πλαισίου στην ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας

Ως προς το ποσοστό ανάκτησης στην ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας, οι χώρες BRIC βρίσκονται αρκετά μακριά από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Ωστόσο, συγκρινόμενες μεταξύ τους, την καλύτερη θέση κατέχει η Ρωσία, ακολουθεί, πολύ κοντά, η Κίνα, στην τρίτη θέση βρίσκεται η Ινδία και στο τέλος, με μεγάλη διαφορά, η Βραζιλία (Διάγραμμα 105). Όσον αφορά στον απαιτούμενο για την ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας χρόνο, στις δύο πρώτες θέσεις μεταξύ των BRICs και πολύ κοντά στον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ βρίσκονται η Κίνα και η Ρωσία αντίστοιχα, ενώ στην τρίτη και στην τέταρτη θέση, με πολύ μεγαλύτερο απαιτούμενο χρόνο, βρίσκονται αντίστοιχα η Βραζιλία και η Ινδία (Διάγραμμα 106). Ως προς το κόστος της ολοκλήρωσης πτωχευτικής διαδικασίας, στην πρώτη θέση βρίσκονται η Ρωσία και η Ινδία (με κόστος λίγο χαμηλότερο από το αντίστοιχο μέσο κόστος στην περιφέρεια του ΟΟΣΑ), ακολουθεί η Βραζιλία και τέλος, με κόστος αρκετά μεγαλύτερο σε σχέση τόσο με τις υπόλοιπες BRICs όσο και με τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ, η Κίνα (Διάγραμμα 107). Στον δείκτη που καταγράφει την ισχύ του ρυθμιστικού πλαισίου χρεοκοπίας με τιμές από 0 έως 16, η Βραζιλία βαθμολογείται με 13 και βρίσκεται στην καλύτερη θέση τόσο μεταξύ των BRICs όσο και από τον περιφερειακό μέσο όρο του ΟΟΣΑ (12,1), ακολουθούν η Κίνα και η Ρωσία με βαθμολογία 11,5 και στην τελευταία θέση, με πολύ χαμηλότερη βαθμολογία (μόλις 6) βρίσκεται η Ινδία (Διάγραμμα 108).

Η μεταβολή κατά το διάστημα 2010-2017 της βαθμολογίας των BRICs στη μέτρηση απόσταση από το σύνορο για τον επιμέρους δείκτη «ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας» αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 109, ενώ στα διαγράμματα 110-113 απεικονίζεται η αντίστοιχη μεταβολή των υποδεικτών του για καθεμία χώρα.

Όπως φαίνεται παρακάτω (Διάγραμμα 109), κατά την τελευταία 8ετία και οι τέσσερις χώρες βελτίωσαν τη βαθμολογία τους ως προς την ολοκλήρωση της πτωχευτικής

διαδικασίας. Τη μεγαλύτερη βελτίωση παρουσιάζει η Βραζιλία (συνολικά στην 8ετία κατά 166,40%), ακολουθούν η Κίνα (αύξηση κατά 47,01%), η Ινδία (αύξηση κατά 32,64%) και τέλος η Ρωσία (αύξηση κατά 26,62%). Είναι χαρακτηριστικό ότι, κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης 8ετίας όλες οι χώρες είχαν αυξομειώσεις στη βαθμολογία τους, ενώ το 2014 παρουσιάζουν τις μέγιστες ετήσιες αυξήσεις τους. Εντυπωσιακή είναι η αύξηση της βαθμολογίας της Βραζιλίας κατά 199,36% το 2014 σε σχέση με το 2013. Η Ινδία παρουσιάζει τις μικρότερες διακυμάνσεις κατά τη διάρκεια της 8ετίας.

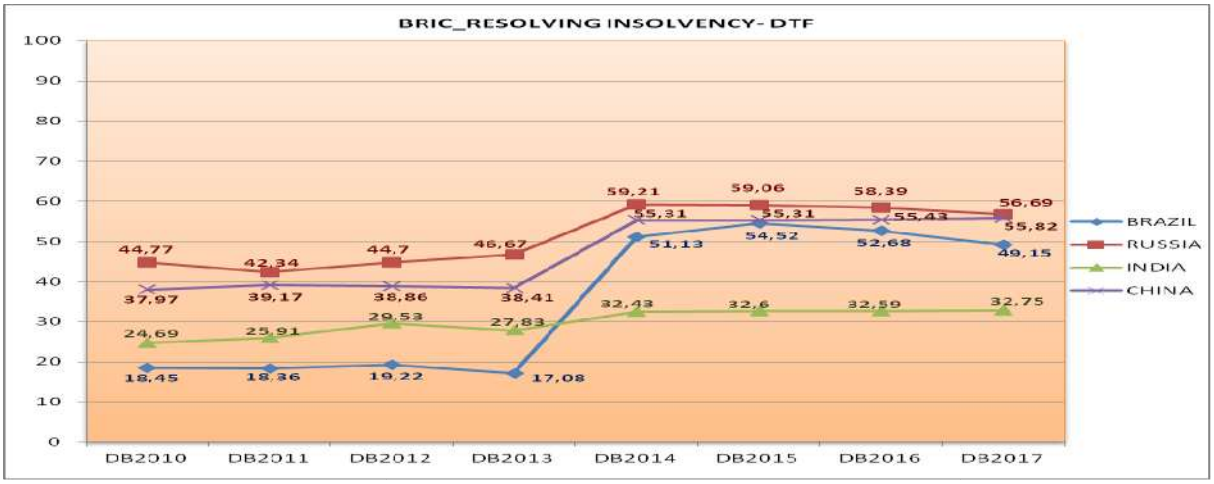

Διάγραμμα 109: BRICs_Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας – απόσταση από το σύνορο: συγκριτική μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

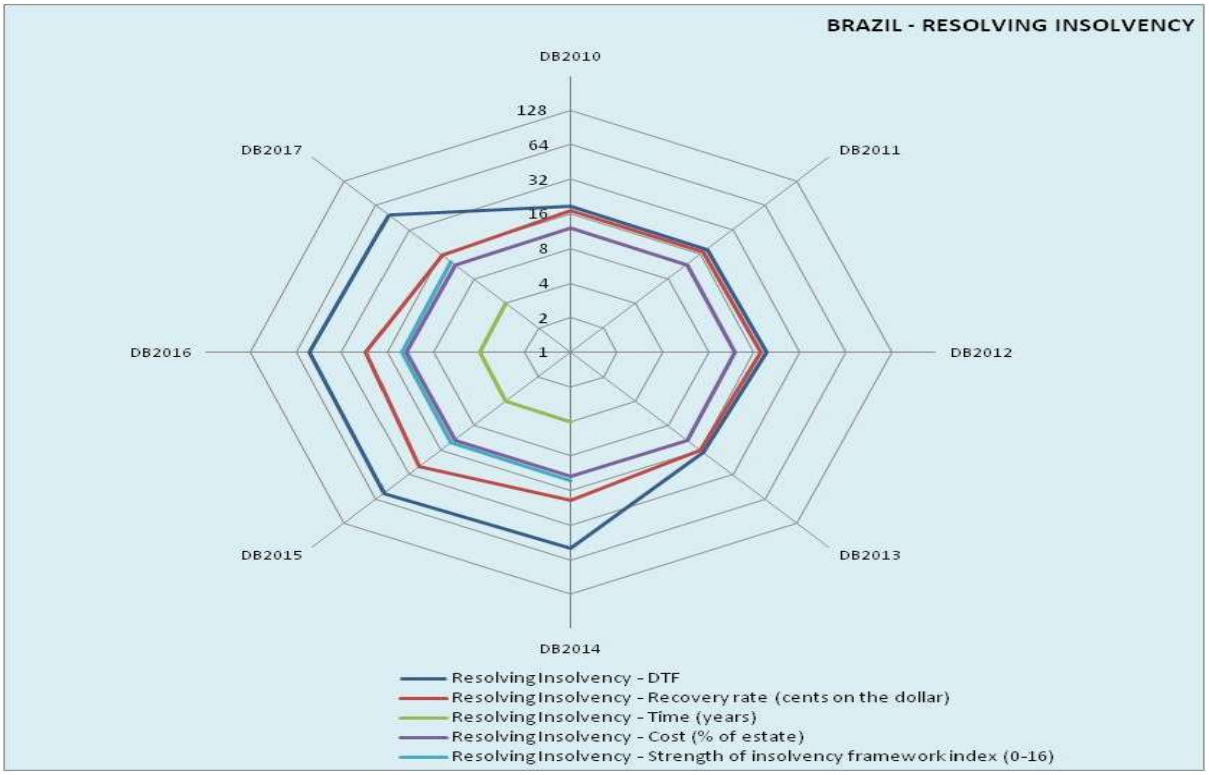

Διάγραμμα 110: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

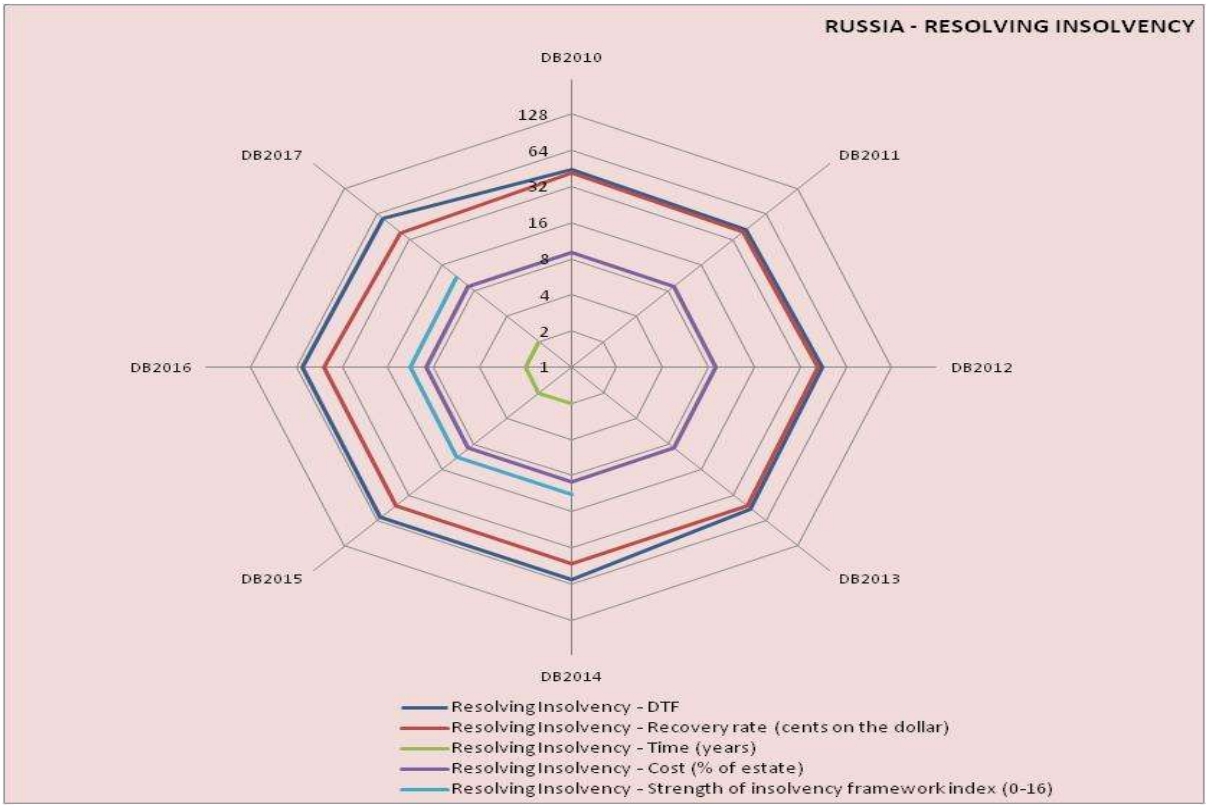

Διάγραμμα 111: ΡΩΣΙΑ_Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

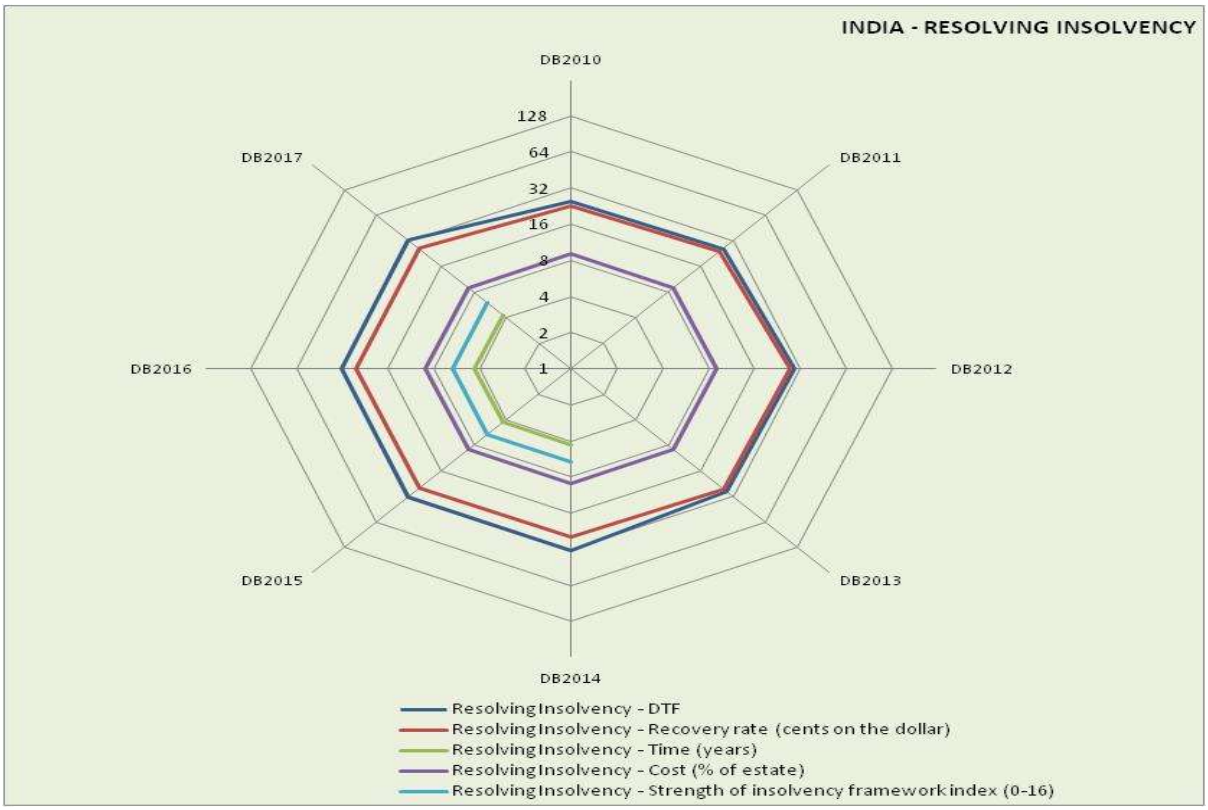

Διάγραμμα 112: ΙΝΔΙΑ_Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

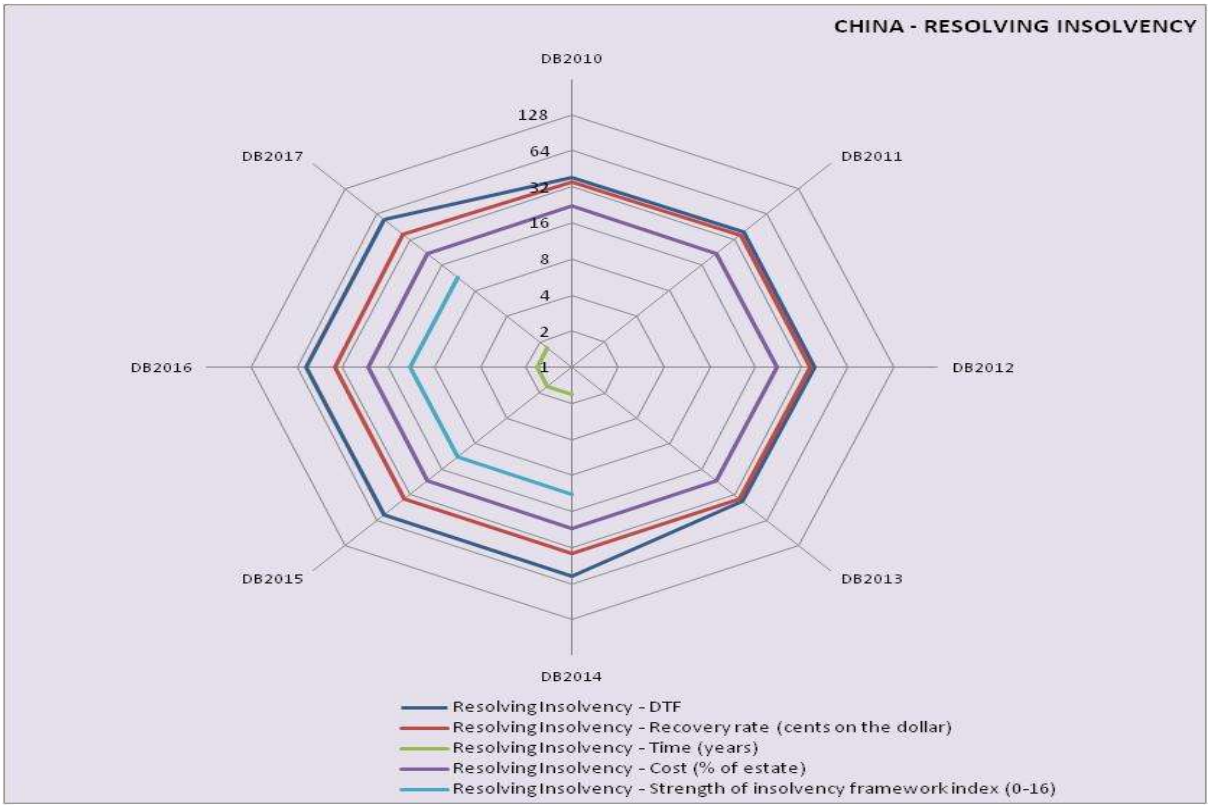

Διάγραμμα 113: KINA_Ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας – απόσταση από το σύνορο: μεταβολή (σε απόλυτες τιμές) 2010-2017

Όσον αφορά στη μεταβολή των υποδεικτών του επιμέρους δείκτη «ολοκλήρωση πτωχευτικής διαδικασίας» κατά το διάστημα 2010-2017, είναι εμφανής η ομοιομορφία που υπάρχει μεταξύ των χωρών BRIC (Διαγράμματα 110, 111, 112 και 113): και οι τέσσερις χώρες παρουσιάζουν μεταβολή μόνο στο ποσοστό ανάκτησης, ενώ οι τρεις υπόλοιποι υποδείκτες παραμένουν αμετάβλητοι καθόλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Το ποσοστό ανάκτησης αυξήθηκε συνολικά στην Ινδία κατά 13,54% και στην Κίνα κατά 4,53%. Αντίθετα, στη Ρωσία και στη Βραζιλία μειώθηκε συνολικά κατά 7,21% και 7,60% αντίστοιχα, παρόλο που στη διάρκεια της 8ετίας εμφανίζονται αυξήσεις: στη Βραζιλία αυξήθηκε το 2014 κατά 22,64% σε σχέση με το 2013 και το 2015 κατά 32,31% σε σχέση με το 2014, ενώ στη Ρωσία οι αυξήσεις εμφανίζονται το 2012 (αύξηση κατά 5,60% σε σχέση με το 2011) και το 2013 (αύξηση κατά 4,58% σε σχέση με το 2012).

4.2 Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ BRICs

Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 2, για τη μελέτη και την αξιολόγηση της ανταγωνιστικότητας των χωρών BRIC θα χρησιμοποιηθεί ο Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index – GCI), ο οποίος εκτιμά και συνυπολογίζει τους μακροοικονομικούς και τους μικροοικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα των χωρών και δίνει, βάσει αυτής, την αντίστοιχη κατάταξή τους.

Μια πρώτη επισκόπηση των χωρών BRIC με βάση τον δείκτη GCI δίνεται στη συνέχεια. Στις εικόνες 2 έως 5 εμφανίζονται οι επιδόσεις της κάθε χώρας, συνολικά, ανά υποδείκτη και ανά πυλώνα, για την τρέχουσα χρονιά (2016-2017), καθώς και η τάση αυτών τα τελευταία χρόνια[54]. Επίσης, δίνονται συγκριτικά στοιχεία για τη συνολική κατάταξη και βαθμολογία κάθε χώρας τα τελευταία πέντε χρόνια, ενώ στο διάγραμμα φαίνεται ενδεικτικά και η σύγκριση με την ευρύτερη περιοχή στην οποία ανήκει.

Εικόνα 2: ΒΡΑΖΙΛΙΑ_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας: επισκόπηση επιδόσεων

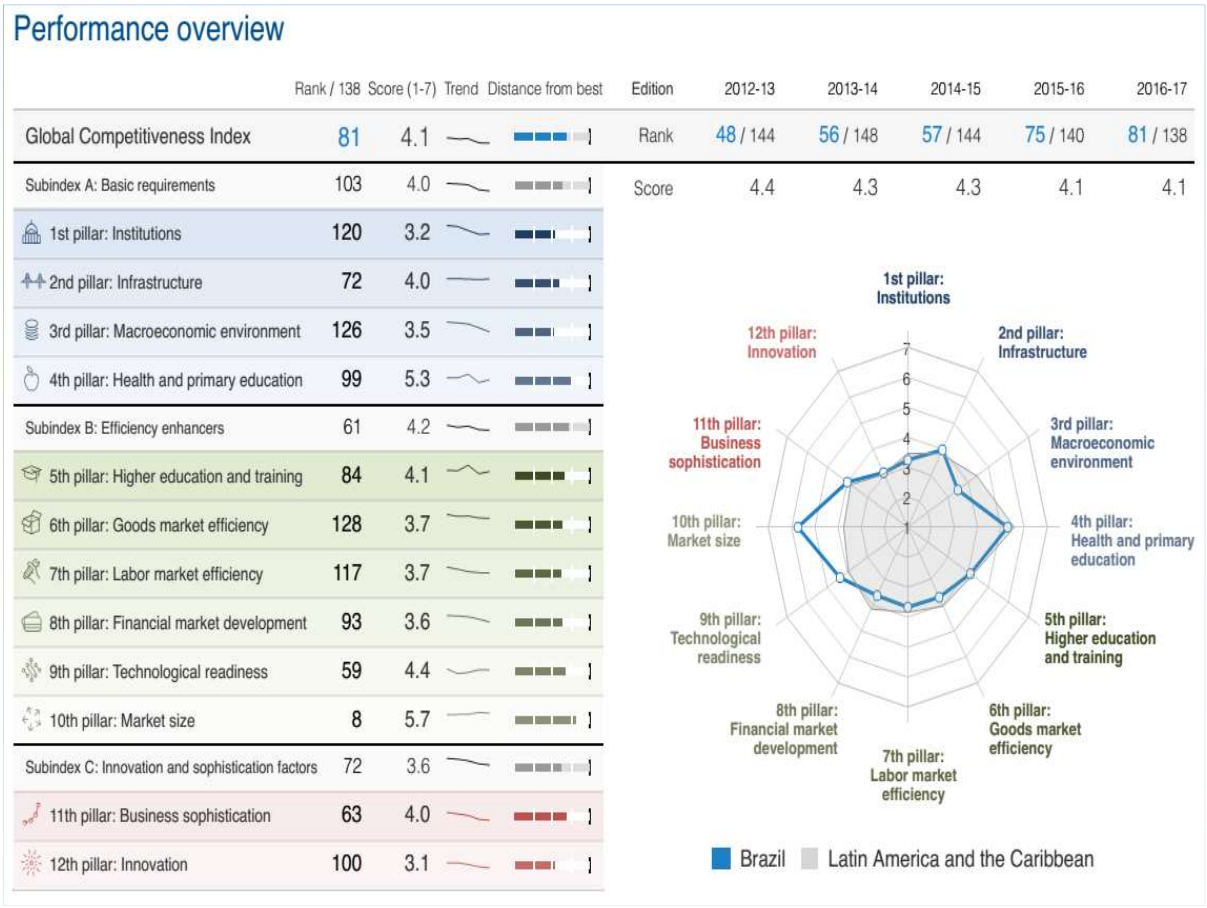

Πηγή: World Economic Forum

[54] Σύμφωνα με το World Economic Forum, οι γραμμές τάσεων απεικονίζουν την εξέλιξη από την έκδοση 2012-2013 ή την πρώτη διαθέσιμη έκδοση.

Η **Βραζιλία** (Εικόνα 2), κατατάσσεται στην 81η θέση, πέφτοντας 6 θέσεις σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, με συνολική βαθμολογία 4,1. Η βαθμολογία της, αν και τα τελευταία χρόνια μειώνεται, παρέμεινε σταθερή κατά το τελευταίο έτος, ενώ πτωτική φαίνεται να είναι η τάση της συνολικά. Ως προς τους υποδείκτες, η καλύτερη επίδοση της Βραζιλίας εντοπίζεται στους ενισχυτές αποδοτικότητας, κατέχοντας την 61η θέση με βαθμολογία 4,2, ενώ καταλαμβάνει την 72η θέση στους παράγοντες καινοτομίας και εξέλιξης και την 103η θέση στις βασικές προϋποθέσεις. Χαρακτηριστική είναι η πτωτική τάση που εμφανίζει και στους τρεις υποδείκτες. Σε επίπεδο πυλώνων, η Βραζιλία εμφανίζει την καλύτερη επίδοσή της στο μέγεθος αγοράς (8η θέση με βαθμολογία 5,7) και τη χειρότερη στην αποτελεσματικότητα της αγοράς αγαθών (128η θέση με βαθμολογία 3,7). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, σε πέντε πυλώνες (καινοτομία, αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας, θεσμικά όργανα, μακροοικονομικό περιβάλλον, αποτελεσματικότητα της αγοράς αγαθών) η Βραζιλία βρίσκεται από την 100η θέση και κάτω (100η, 117η, 120η, 126η και 128η αντίστοιχα). Ελαφρώς ανοδική τάση διακρίνεται στην τεχνολογική ετοιμότητα.

Εικόνα 3: ΡΩΣΙΑ_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας: επισκόπηση επιδόσεων

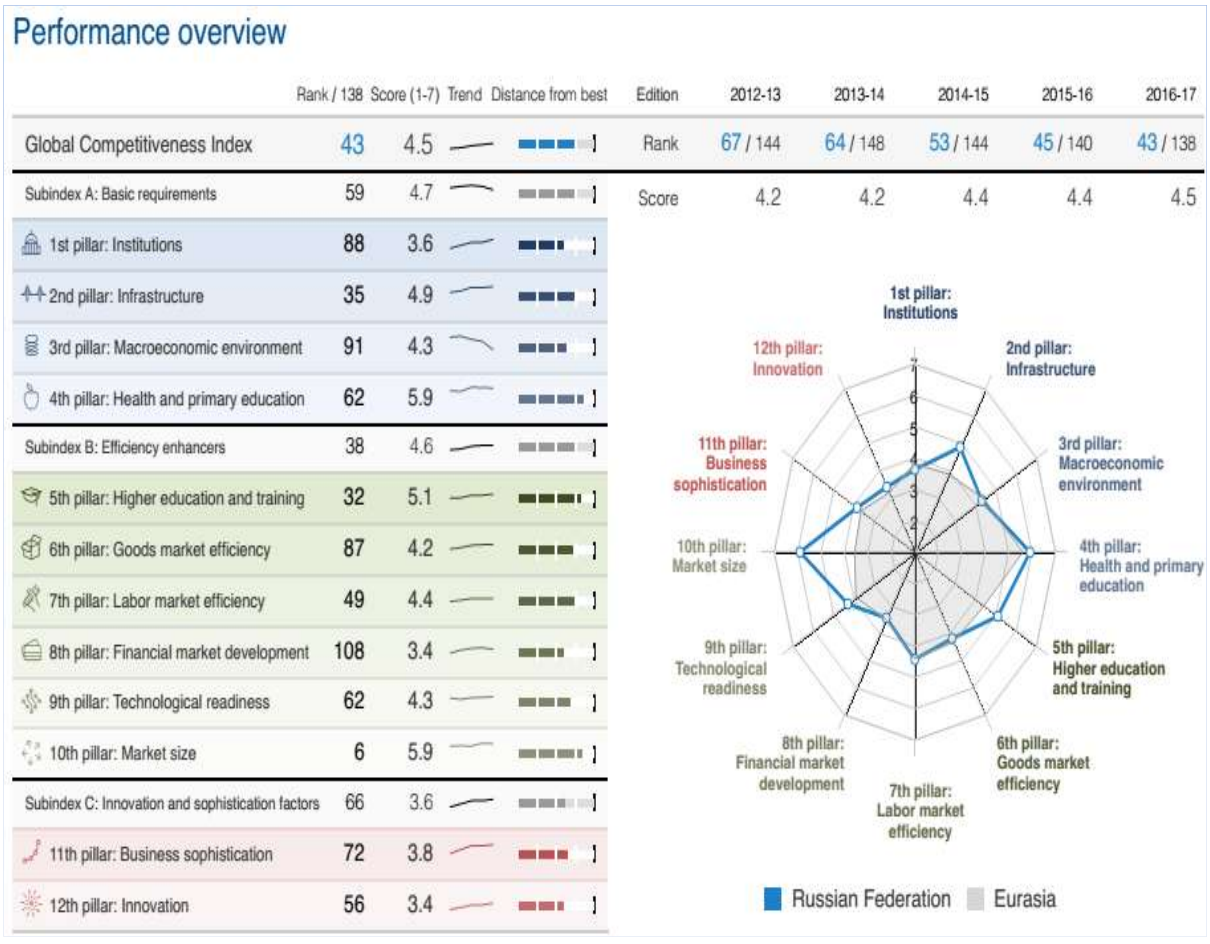

Πηγή: World Economic Forum

Η **Ρωσία** (Εικόνα 3) κατατάσσεται στην 43η θέση, 2 θέσεις υψηλότερα σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, με συνολική βαθμολογία 4,5. Η βαθμολογία της τα τελευταία χρόνια βελτιώνεται και η τάση της συνολικά φαίνεται ανοδική. Ως προς τους υποδείκτες, η Ρωσία παρουσιάζει την καλύτερη επίδοσή της στους ενισχυτές αποδοτικότητας, κατέχοντας την 38η θέση με βαθμολογία 4,6 (με πτωτική, ωστόσο, τάση), ενώ στις βασικές προϋποθέσεις και στους παράγοντες καινοτομίας και εξέλιξης καταλαμβάνει την 59η θέση και την 66η αντίστοιχα, παρουσιάζοντας ανοδική τάση. Σε επίπεδο πυλώνων, η Ρωσία εμφανίζει την καλύτερη επίδοσή της στο μέγεθος αγοράς (6η θέση με βαθμολογία 5,9) και τη χειρότερη στην ανάπτυξη χρηματοοικονομικής αγοράς (108η θέση με βαθμολογία 3,4). Με εξαίρεση το μακροοικονομικό περιβάλλον, στο οποίο έχει καθαρά πτωτική τάση, παρουσιάζοντας παράλληλα τη δεύτερη χειρότερη επίδοσή της (91η θέση με βαθμολογία 4,3), σε όλους τους υπόλοιπους πυλώνες και ιδιαίτερα στην επιχειρηματική εξέλιξη και στην καινοτομία εμφανίζει ανοδική τάση.

Εικόνα 4: ΙΝΔΙΑ_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας: επισκόπηση επιδόσεων

Performance overview

	Rank / 138	Score (1-7)	Trend	Distance from best
Global Competitiveness Index	39	4.5		
Subindex A: Basic requirements	63	4.6		
1st pillar: Institutions	42	4.4		
2nd pillar: Infrastructure	68	4.0		
3rd pillar: Macroeconomic environment	75	4.5		
4th pillar: Health and primary education	85	5.5		
Subindex B: Efficiency enhancers	46	4.4		
5th pillar: Higher education and training	81	4.1		
6th pillar: Goods market efficiency	60	4.4		
7th pillar: Labor market efficiency	84	4.1		
8th pillar: Financial market development	38	4.4		
9th pillar: Technological readiness	110	3.0		
10th pillar: Market size	3	6.4		
Subindex C: Innovation and sophistication factors	30	4.2		
11th pillar: Business sophistication	35	4.4		
12th pillar: Innovation	29	4.0		

Edition	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Rank	59 / 144	60 / 148	71 / 144	55 / 140	39 / 138
Score	4.3	4.3	4.2	4.3	4.5

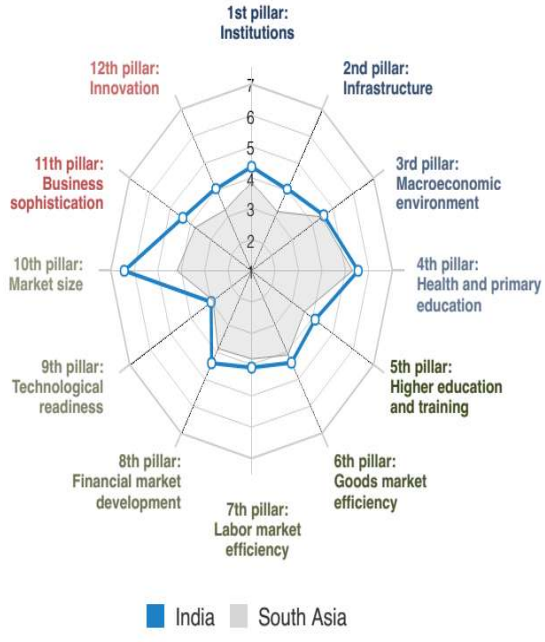

Πηγή: World Economic Forum

Η **Ινδία** (Εικόνα 4) κατατάσσεται στην 39η θέση, ανεβαίνοντας 16 θέσεις μέσα σε μία χρονιά, με συνολική βαθμολογία 4,5, η οποία βελτιώνεται. Ως προς τους υποδείκτες, κατέχει την 30η θέση με ελαφρώς ανοδική τάση στους παράγοντες καινοτομίας και εξέλιξης, την 46η θέση στους ενισχυτές αποδοτικότητας και την 63η θέση, με καθαρά ανοδική τάση, στις βασικές προϋποθέσεις. Σε επίπεδο πυλώνων, η Ινδία εμφανίζει την καλύτερη επίδοσή της στο μέγεθος αγοράς στο οποίο κατέχει την 3η θέση με βαθμολογία 6,4, ενώ πολύ καλή είναι και η 29η θέση που καταλαμβάνει στην καινοτομία, στην οποία βαθμολογείται με 4 με ανοδική τάση. Η χειρότερη επίδοση της Ινδίας εντοπίζεται στην τεχνολογική ετοιμότητα στην οποία κατατάσσεται στην 110η θέση με βαθμολογία 3. Εξετάζοντας την τάση των πυλώνων (και κατ' επέκταση των υποδεικτών), είναι φανερό ότι, η Ινδία παρουσιάζει ανοδική τάση στους περισσότερους πυλώνες και κυρίως σε αυτούς που συνθέτουν τις βασικές προϋποθέσεις. Τα θεσμικά όργανα, το μακροοικονομικό περιβάλλον, η υγεία και η πρωτοβάθμια εκπαίδευση καθώς και η αποτελεσματικότητα της αγοράς αγαθών φαίνεται να είναι οι προτεραιότητες της Ινδίας.

Εικόνα 5: ΚΙΝΑ_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας: επισκόπηση επιδόσεων

Performance overview

	Rank / 138	Score (1-7)	Trend	Distance from best
Global Competitiveness Index	28	5.0		
Subindex A: Basic requirements	30	5.3		
1st pillar: Institutions	45	4.3		
2nd pillar: Infrastructure	42	4.7		
3rd pillar: Macroeconomic environment	8	6.2		
4th pillar: Health and primary education	41	6.2		
Subindex B: Efficiency enhancers	30	4.8		
5th pillar: Higher education and training	54	4.6		
6th pillar: Goods market efficiency	56	4.4		
7th pillar: Labor market efficiency	39	4.5		
8th pillar: Financial market development	56	4.2		
9th pillar: Technological readiness	74	4.0		
10th pillar: Market size	1	7.0		
Subindex C: Innovation and sophistication factors	29	4.2		
11th pillar: Business sophistication	34	4.4		
12th pillar: Innovation	30	4.0		

Edition	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Rank	29 / 144	29 / 148	28 / 144	28 / 140	28 / 138
Score	4.8	4.8	4.9	4.9	5.0

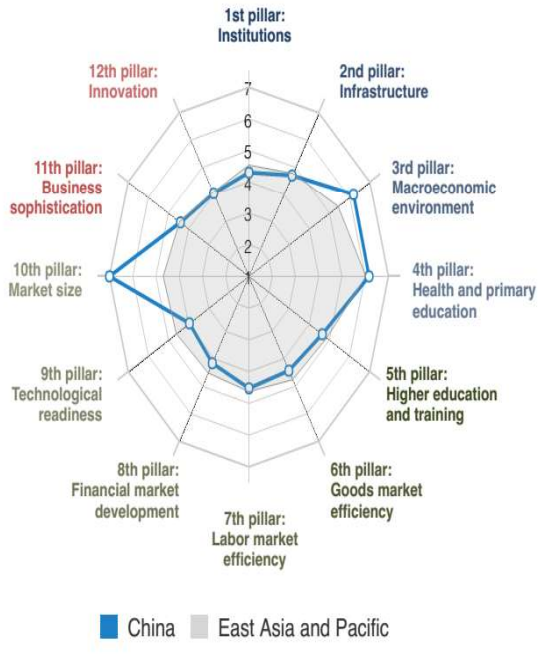

Πηγή: World Economic Forum

Η **Κίνα** (Εικόνα 5) κατατάσσεται στην 28η θέση για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, με συνολική βαθμολογία 5. Η συνολική βαθμολογία της βελτιώνεται. Ως προς τους υποδείκτες, κατέχει την 29η θέση στους παράγοντες καινοτομίας και εξέλιξης και την 30η θέση τόσο στις βασικές προϋποθέσεις όσο και στους ενισχυτές αποδοτικότητας, με ελαφρώς ανοδική τάση και στους τρεις υποδείκτες. Σε επίπεδο πυλώνων κατέχει την 1η θέση με βαθμολογία 7 στο μέγεθος αγοράς και την 8η θέση με βαθμολογία 6,2 στο μακροοικονομικό περιβάλλον. Στην καινοτομία και στην επιχειρηματική εξέλιξη κατατάσσεται στην 30η και 34η θέση αντίστοιχα, με ανοδική τάση και στους δύο αυτούς πυλώνες. Παρόλο που στις υποδομές, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση και στην τεχνολογική ετοιμότητα κατατάσσεται στις θέσεις 42, 54 και 74 αντίστοιχα, η τάση είναι καθαρά ανοδική, γεγονός που υποδεικνύει ότι η Κίνα ενισχύει τους τομείς αυτούς. Η 74η θέση της στην τεχνολογική ετοιμότητα είναι η χειρότερη θέση της.

Στον Πίνακα 14 δίνονται συγκριτικά τα στοιχεία (κατάταξη και βαθμολογία) των χωρών BRIC για το 2016-2017 συνολικά, ανά υποδείκτη και ανά πυλώνα. Τα στοιχεία για την κατάταξη και τη βαθμολογία συνολικά αποτυπώνονται στα διαγράμματα 114 και 115, ενώ στα διαγράμματα 116 έως 119 που ακολουθούν αποτυπώνονται η κατάταξη και η βαθμολογία ανά υποδείκτη και ανά πυλώνα.

Πίνακας 14: Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας 2016-2017: κατάταξη και βαθμολογία των BRICs

	BRAZIL		RUSSIA		INDIA		CHINA	
	Rank (out of 138)	**Score (1-7)**	**Rank (out of 138)**	**Score (1-7)**	**Rank (out of 138)**	**Score (1-7)**	**Rank (out of 138)**	**Score (1-7)**
GCI 2016–2017	**81**	**4,1**	**43**	**4,5**	**39**	**4,5**	**28**	**5**
Basic requirements	**103**	**4**	**59**	**4,7**	**63**	**4,6**	**30**	**5,3**
1st pillar: Institutions	120	3,2	88	3,6	42	4,4	45	4,3
2nd pillar: Infrastructure	72	4	35	4,9	68	4	42	4,7
3rd pillar: Macroeconomic environment	126	3,5	91	4,3	75	4,5	8	6,2
4th pillar: Health and primary education	99	5,3	62	5,9	85	5,5	41	6,2
Efficiency enhancers	**61**	**4,2**	**38**	**4,6**	**46**	**4,4**	**30**	**4,8**
5th pillar: Higher education and training	84	4,1	32	5,1	81	4,1	54	4,6
6th pillar: Goods market efficiency	128	3,7	87	4,2	60	4,4	56	4,4
7th pillar: Labor market efficiency	117	3,7	49	4,4	84	4,1	39	4,5
8th pillar: Financial market development	93	3,6	108	3,4	38	4,4	56	4,2
9th pillar: Technological readiness	59	4,4	62	4,3	110	3	74	4
10th pillar: Market size	8	5,7	6	5,9	3	6,4	1	7
Innovation and sophistication factors	**72**	**3,6**	**66**	**3,6**	**30**	**4,2**	**29**	**4,2**
11th pillar: Business sophistication	63	4	72	3,8	35	4,4	34	4,4
12th pillar: Innovation	100	3,1	56	3,4	29	4	30	4

Στοιχεία από το World Economic Forum

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο Κεφάλαιο 2, η συνολική επίδοση κάθε χώρας προκύπτει από το άθροισμα των σταθμισμένων βαθμολογιών της σε κάθε υποδείκτη. Οι συντελεστές βαρύτητας για κάθε υποδείκτη είναι αντίστοιχα 60%, 35% και 5% για την Ινδία που βρίσκεται στη 1η φάση οικονομικής ανάπτυξης, 40-60%, 35-50% και 5-10% για τη Ρωσία που βρίσκεται στο στάδιο μετάβασης από την 1η στη 2η φάση, ενώ για τη Βραζιλία και την Κίνα, που βρίσκονται στη 2η φάση, οι συντελεστές βαρύτητας είναι 40%, 50% και 10%.

Συνολικά, η Κίνα κατέχει την καλύτερη θέση (28η στις 138 με βαθμολογία 5) μεταξύ των χωρών BRIC, ακολουθεί η Ινδία στην 39η θέση με βαθμολογία 4,5, η Ρωσία στην 43η θέση επίσης με βαθμολογία 4,5 και τέλος η Βραζιλία στην 81η με βαθμολογία 4,1 (Διάγραμμα 114 και Διάγραμμα 115).

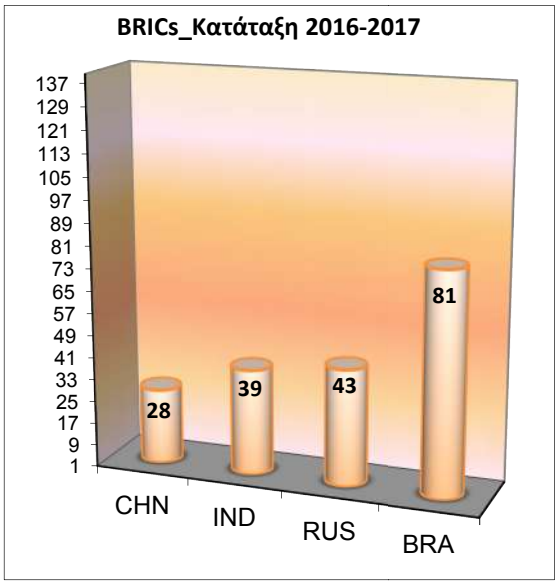

Διάγραμμα 114: BRICs_Κατάταξη (2016-2017) βάσει του δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας

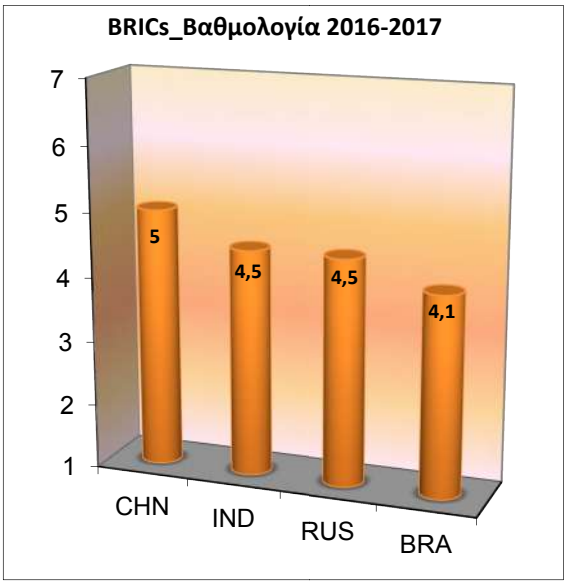

Διάγραμμα 115: BRICs_Βαθμολογία (2016-2017) στον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας

Τα παραπάνω απεικονίζονται συγκεντρωτικά στο παρακάτω Διάγραμμα 116.

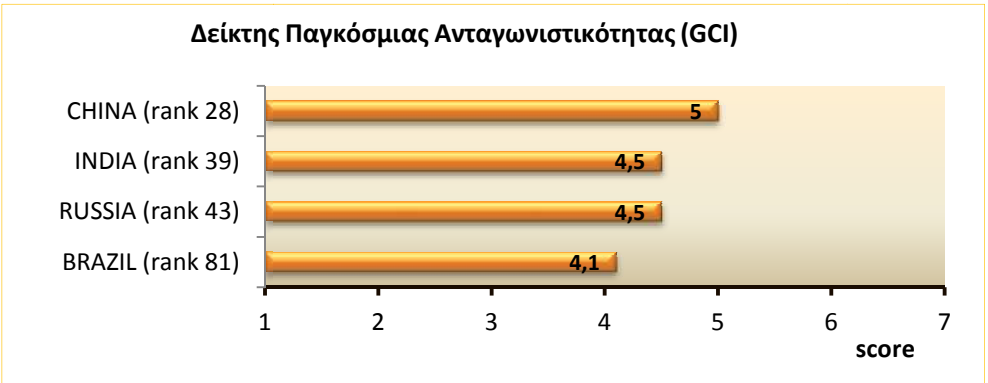

Διάγραμμα 116: Κατάταξη (2016-2017) βάσει βαθμολογίας στον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας

Σε επίπεδο υποδεικτών, και πάλι η Κίνα παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC και στους τρεις υποδείκτες, τόσο στην κατάταξη όσο και στη βαθμολογία. Τη χειρότερη επίδοση και στους 3 υποδείκτες παρουσιάζει η Βραζιλία. Η Ρωσία παρουσιάζει τη δεύτερη καλύτερη επίδοση μεταξύ των BRICs στις βασικές προϋποθέσεις και στους ενισχυτές αποδοτικότητας, ενώ στους παράγοντες καινοτομίας και εξέλιξης τη δεύτερη θέση μεταξύ των BRICs καταλαμβάνει η Ινδία (Διάγραμμα 117 και Διάγραμμα 118).

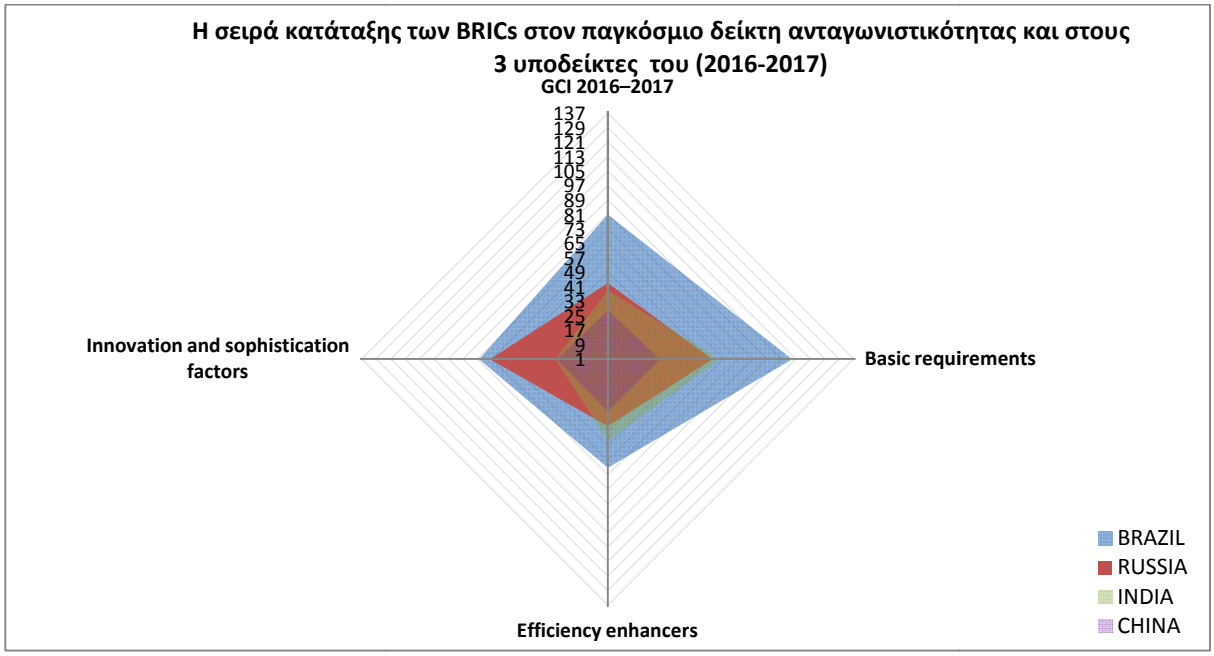

Διάγραμμα 117: BRICs_Κατάταξη (2016-2017) στον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας και στους υποδείκτες του

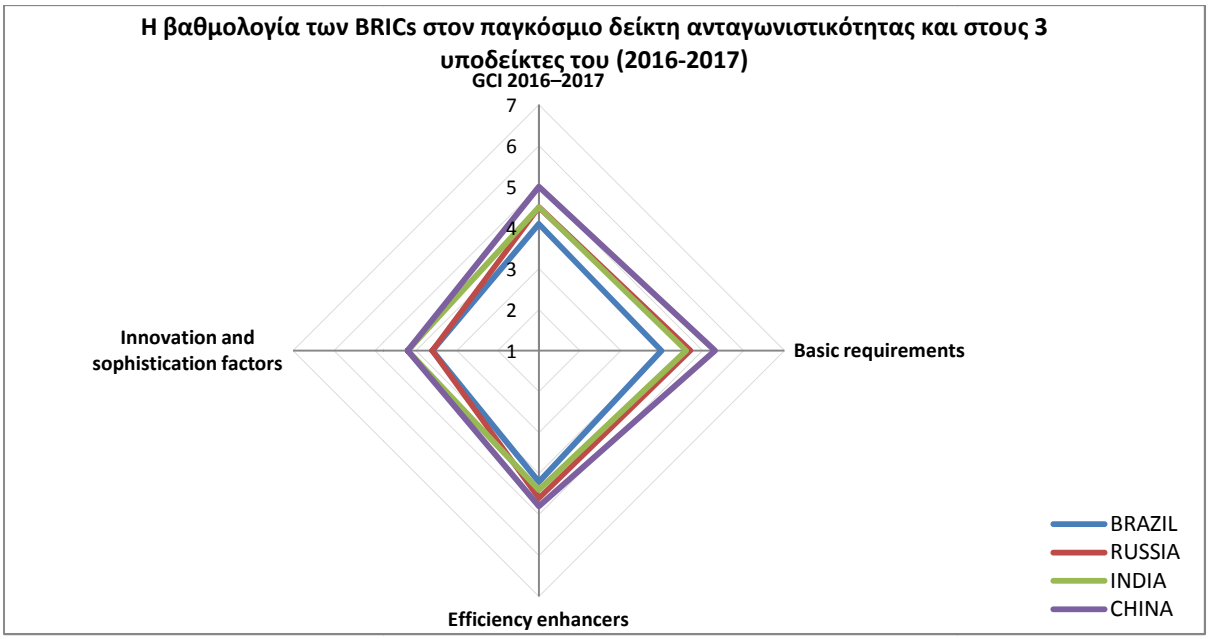

Διάγραμμα 118: BRICs_Βαθμολογία (2016-2017) στον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας και στους υποδείκτες του

Αναλυτικά, ως προς την κατάταξη στον υποδείκτη «βασικές προϋποθέσεις», η Κίνα κατατάσσεται στην 30η θέση ανάμεσα στις 138 χώρες με βαθμολογία 5,3 και καταλαμβάνει την πρώτη θέση μεταξύ των χωρών BRIC. Ακολουθεί η Ρωσία στην 59η θέση με βαθμολογία 4,7, η Ινδία στην 63η θέση με λίγο μικρότερη βαθμολογία (4,6) και στην τελευταία θέση των BRICs βρίσκεται η Βραζιλία, η οποία κατατάσσεται στην 103η θέση με βαθμολογία 4 (Διάγραμμα 119).

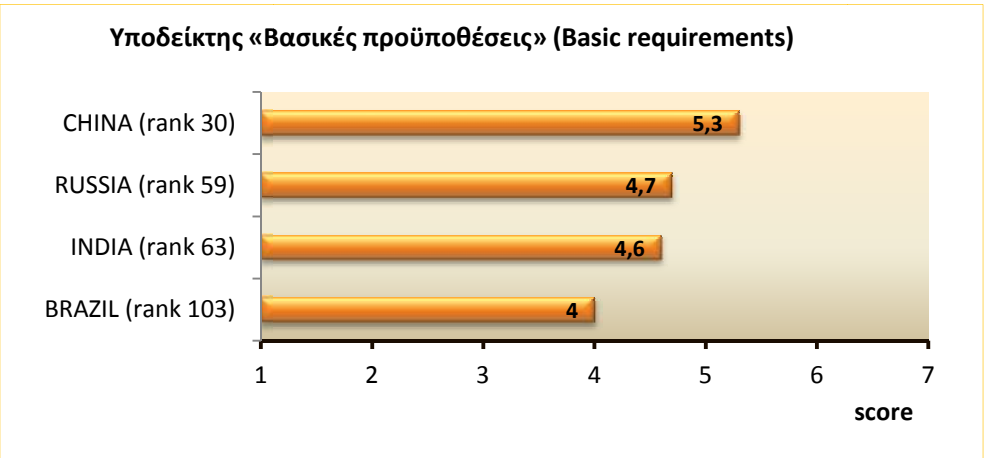

Διάγραμμα 119: Κατάταξη (2016-2017) βάσει βαθμολογίας στον υποδείκτη «Βασικές προϋποθέσεις»

Ως προς την κατάταξη στον υποδείκτη «ενισχυτές αποδοτικότητας», η εικόνα των BRICs είναι ίδια με αυτήν του υποδείκτη «βασικές προϋποθέσεις»: η Κίνα κατατάσσεται στην 30η θέση ανάμεσα στις 138 χώρες με βαθμολογία 4,8 και καταλαμβάνει και πάλι την πρώτη θέση μεταξύ των χωρών BRIC, ακολουθεί η Ρωσία στην 38η θέση με βαθμολογία 4,6, η Ινδία στην 46η θέση με βαθμολογία (4,4) και στην τελευταία θέση των BRICs βρίσκεται η Βραζιλία, η οποία κατατάσσεται στην 61η θέση με βαθμολογία 4,2 (Διάγραμμα 120).

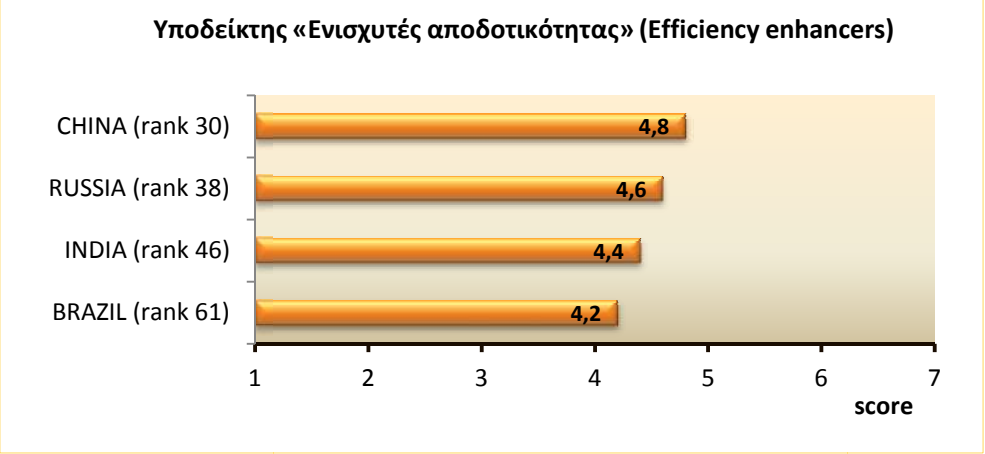

Διάγραμμα 120: Κατάταξη (2016-2017) βάσει βαθμολογίας στον υποδείκτη «Ενισχυτές αποδοτικότητας»

Ως προς την κατάταξη στον υποδείκτη «παράγοντες καινοτομίας και εξέλιξης», η εικόνα των BRICs είναι ελάχιστα διαφοροποιημένη σε σχέση με τους προηγούμενους δύο υποδείκτες: η Κίνα καταλαμβάνει και πάλι την πρώτη θέση μεταξύ των χωρών BRIC (29η θέση με βαθμολογία 4,2), ακολουθεί τώρα η Ινδία στη δεύτερη θέση των BRICs (30η θέση με βαθμολογία ίδια με αυτήν της Κίνας), στην τρίτη θέση βρίσκεται η Ρωσία (66η θέση με βαθμολογία 3,6) και στην τελευταία θέση των BRICs βρίσκεται και πάλι η Βραζιλία (72η θέση με βαθμολογία ίδια με αυτήν της Ρωσίας) (Διάγραμμα 121).

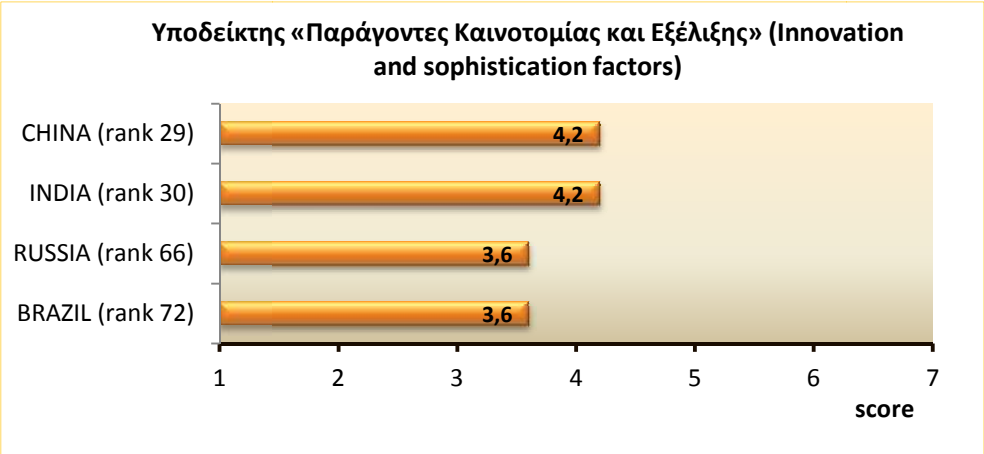

Διάγραμμα 121: Κατάταξη (2016-2017) βάσει βαθμολογίας στον υποδείκτη «Παράγοντες Καινοτομίας & Εξέλιξης»

Σε επίπεδο πυλώνων, η Κίνα παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC σε έξι από τους δώδεκα πυλώνες: στο μακροοικονομικό περιβάλλον, στην υγεία και πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στην αποτελεσματικότητα της αγοράς αγαθών, στην αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας, στο μέγεθος αγοράς και στην επιχειρηματική εξέλιξη. Κορυφαία επίδοσή της είναι η 1η θέση της (στο σύνολο των 138 χωρών) στο μέγεθος αγοράς με βαθμολογία 7. Πολύ καλή είναι και η 8η θέση της στο μακροοικονομικό περιβάλλον (με βαθμολογία 6,2). Η χειρότερη επίδοση της Κίνας εντοπίζεται στην τεχνολογική ετοιμότητα, στην οποία κατατάσσεται στην 74η θέση με βαθμολογία 4. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η Κίνα σε κανέναν πυλώνα δεν βρίσκεται στην τελευταία θέση μεταξύ των BRICs. Η Ρωσία κατέχει την καλύτερη θέση μεταξύ των BRICs σε δύο υποδείκτες (υποδομές και τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση) και την χειρότερη επίσης σε δύο υποδείκτες (ανάπτυξη χρηματοοικονομικής αγοράς και επιχειρηματική εξέλιξη). Καλύτερη επίδοσή της είναι η 6η θέση της με βαθμολογία 5,9 στο μέγεθος αγοράς και χειρότερη είναι η 108η θέση της (με βαθμολογία 3,4) στην ανάπτυξη χρηματοοικονομικής αγοράς. Η Ινδία βρίσκεται στην καλύτερη θέση μεταξύ των τεσσάρων χωρών σε τρεις υποδείκτες: στα θεσμικά όργανα, στην

ανάπτυξη χρηματοοικονομικής αγοράς και στην καινοτομία. Η 3η θέση της Ινδίας (με βαθμολογία 6,4) στο μέγεθος αγοράς είναι η καλύτερη επίδοσή της, ενώ η 110η θέση της (με βαθμολογία 3) στην τεχνολογική ετοιμότητα είναι η χειρότερη επίδοσή της. Στην τεχνολογική ετοιμότητα, μάλιστα, βρίσκεται στην τελευταία θέση μεταξύ των BRICs. Η Βραζιλία, τέλος, έχει την καλύτερη επίδοση μεταξύ των χωρών BRIC μόνο στην τεχνολογική ετοιμότητα, στην οποία κατατάσσεται στην 59η θέση με βαθμολογία 4,4. Η καλύτερη, ωστόσο, επίδοσή της είναι στο μέγεθος αγοράς (8η θέση με βαθμολογία 5,7). Σε εννέα από τους δώδεκα πυλώνες η Βραζιλία βρίσκεται στην τελευταία θέση μεταξύ των τεσσάρων χωρών, ενώ σε πέντε πυλώνες βρίσκεται χαμηλότερα από την 100η θέση στη συνολική κατάταξη των 138 χωρών. Η χειρότερη επίδοση της Βραζιλίας είναι η 128η θέση (με βαθμολογία 3,7) στην αποτελεσματικότητα της αγοράς αγαθών, ενώ χαμηλή είναι και η 126η θέση της (με βαθμολογία 3,5) στο μακροοικονομικό περιβάλλον (Διάγραμμα 122 και Διάγραμμα 123).

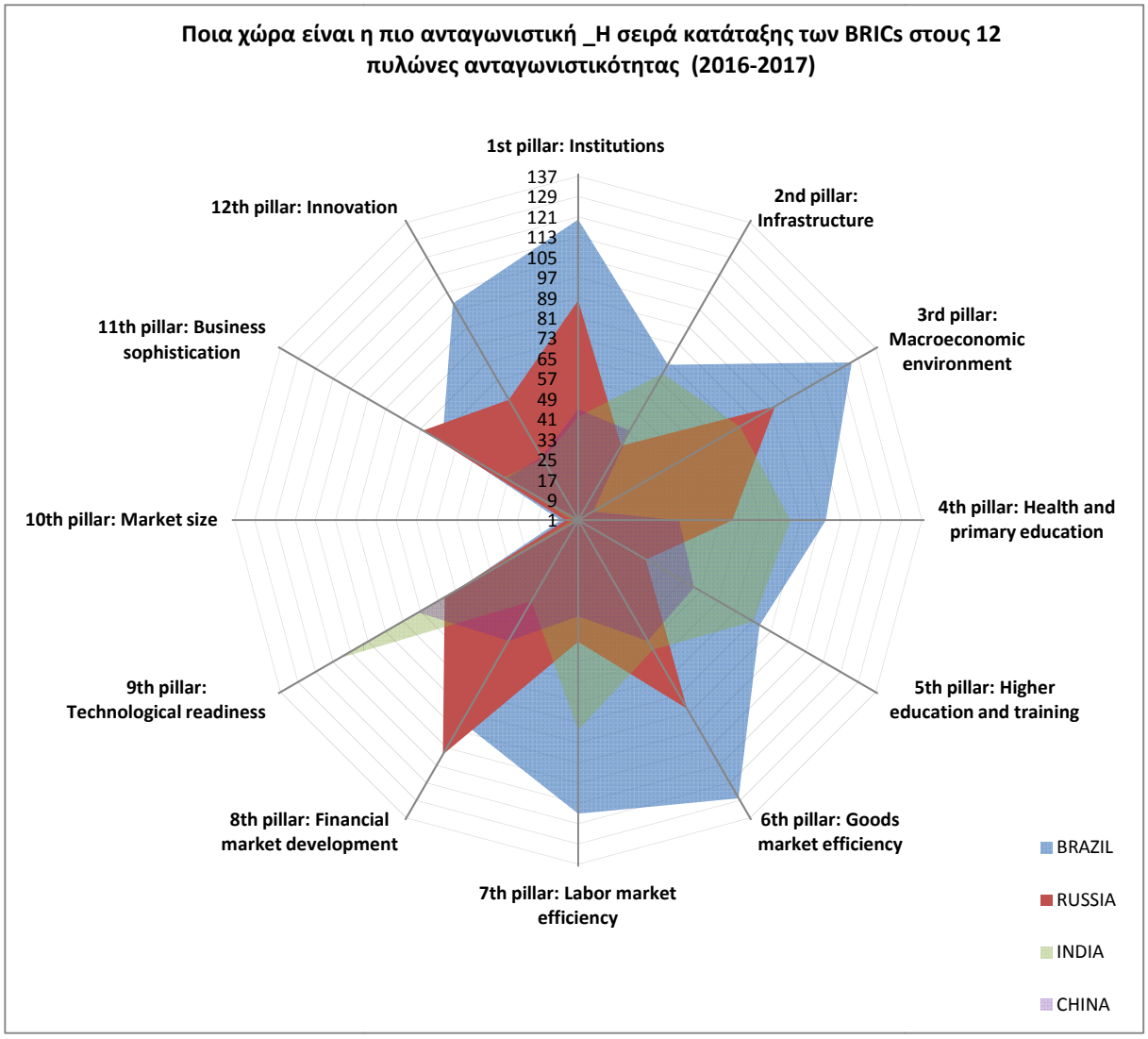

Διάγραμμα 122: BRICs_Κατάταξη (2016-2017) στους 12 πυλώνες ανταγωνιστικότητας

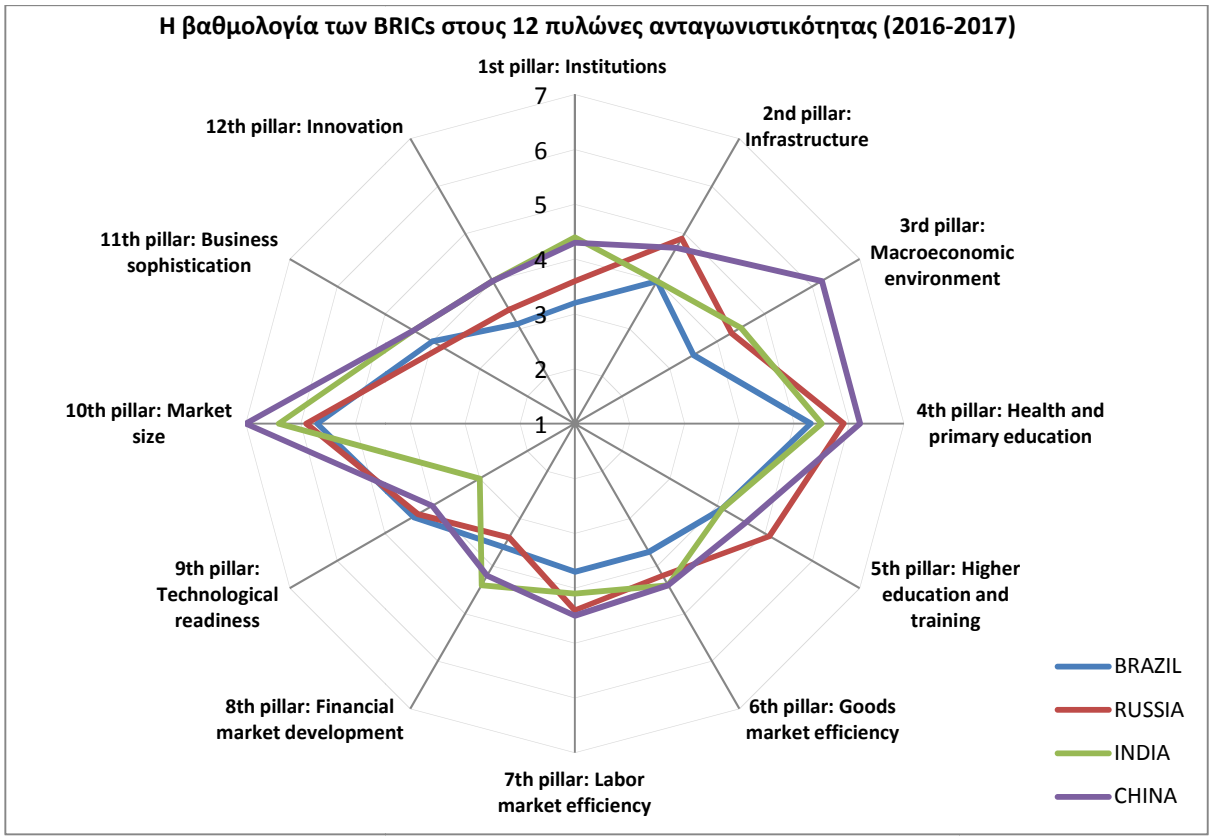

Διάγραμμα 123: BRICs_Βαθμολογία (2016-2017) στους 12 πυλώνες ανταγωνιστικότητας

Οι επιδόσεις των χωρών BRIC με βάση την κατάταξη τους σε κάθε πυλώνα χωριστά απεικονίζονται αναλυτικά στα παρακάτω διαγράμματα 124 έως 135.

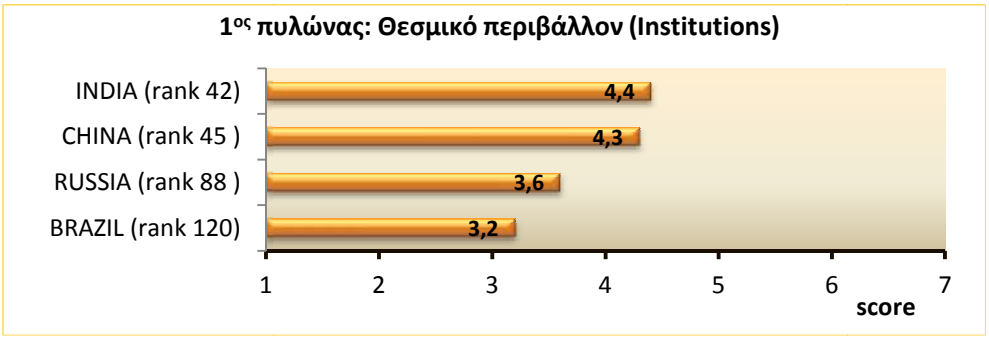

Διάγραμμα 124: Κατάταξη (2016-2017) βάσει θεσμικού περιβάλλοντος

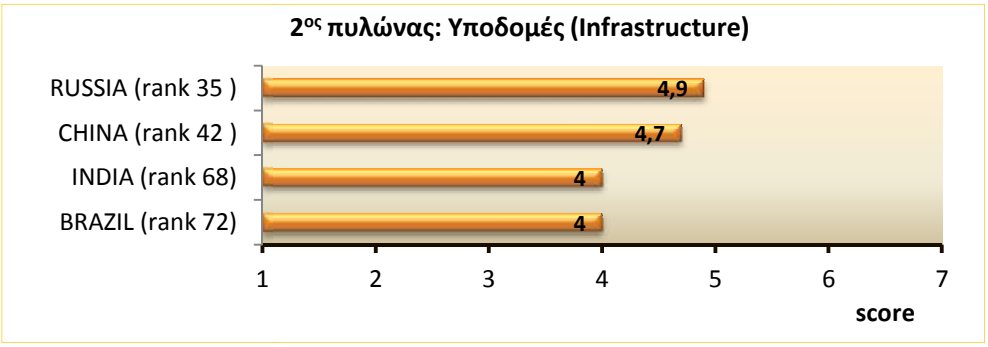

Διάγραμμα 125: Κατάταξη (2016-2017) βάσει υποδομών

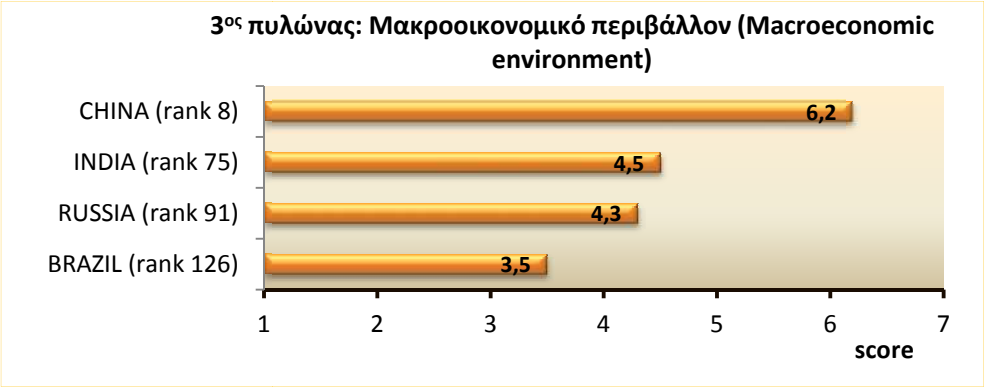

Διάγραμμα 126: Κατάταξη (2016-2017) βάσει μακροοικονομικού περιβάλλοντος

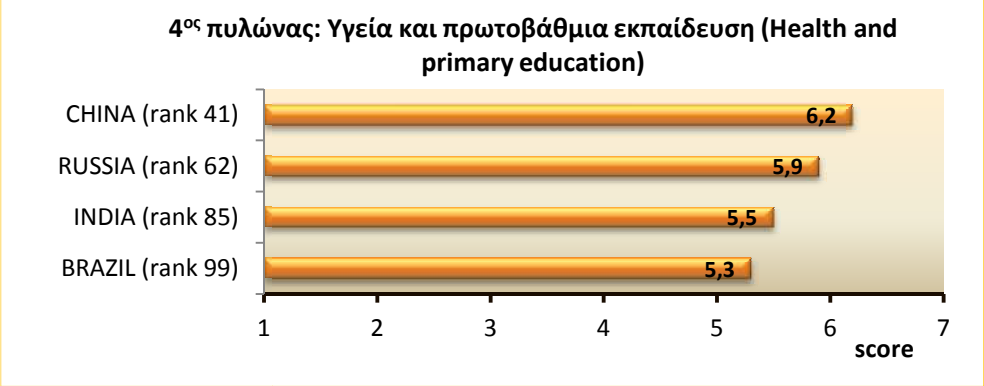

Διάγραμμα 127: Κατάταξη (2016-2017) βάσει υγείας & πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

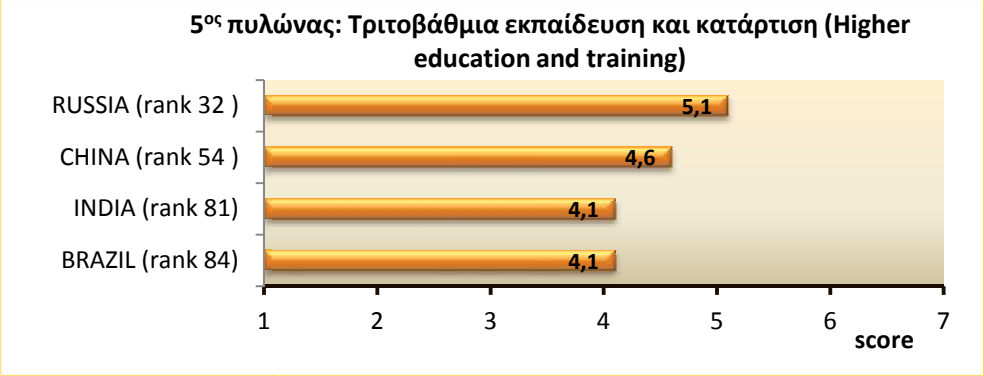

Διάγραμμα 128: Κατάταξη (2016-2017) βάσει τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης

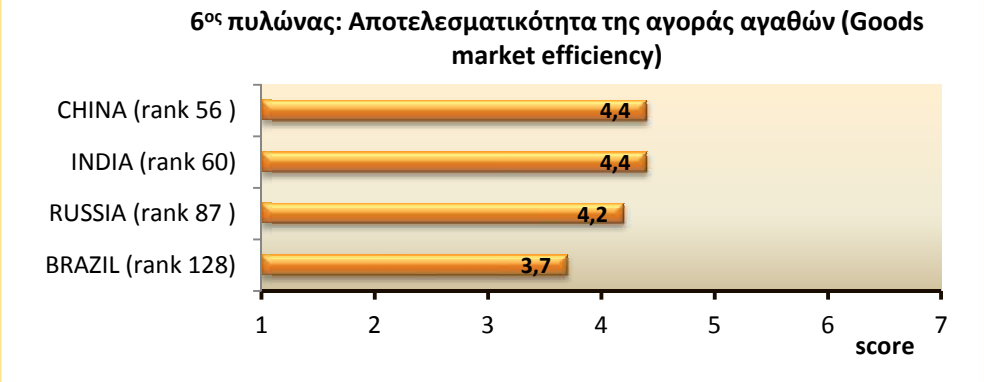

Διάγραμμα 129: Κατάταξη (2016-2017) βάσει αποτελεσματικότητας της αγοράς αγαθών

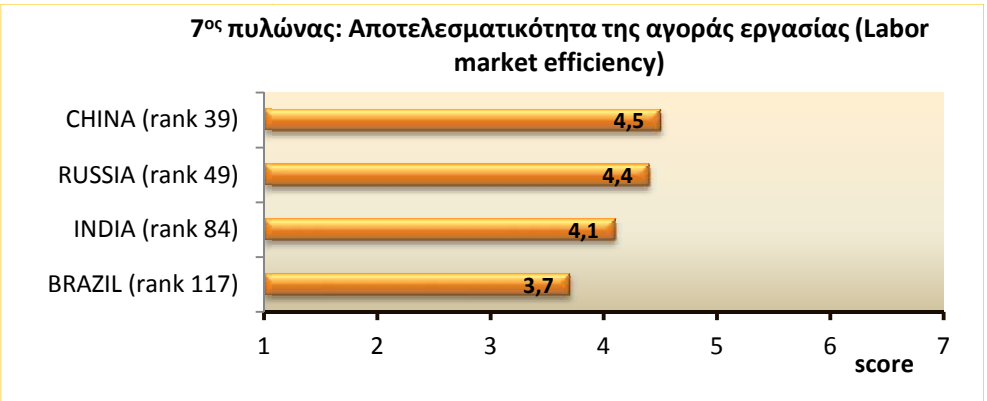

Διάγραμμα 130: Κατάταξη (2016-2017) βάσει αποτελεσματικότητας της αγοράς εργασίας

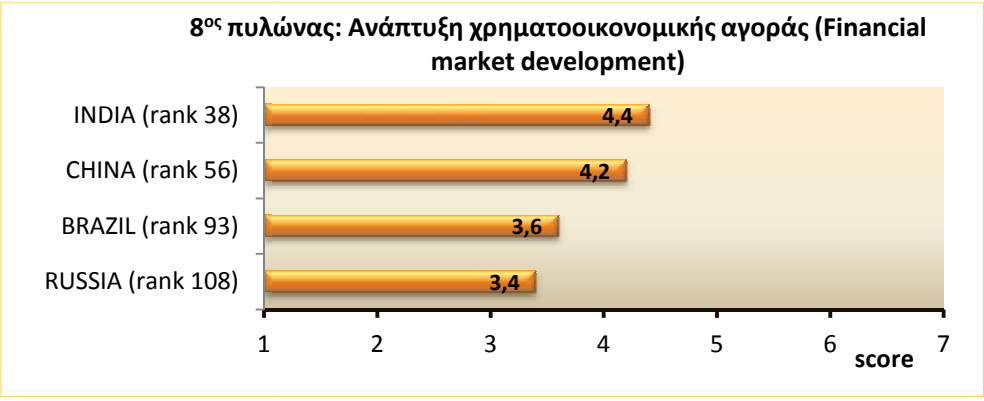

Διάγραμμα 131: Κατάταξη (2016-2017) βάσει ανάπτυξης χρηματοοικονομικής αγοράς

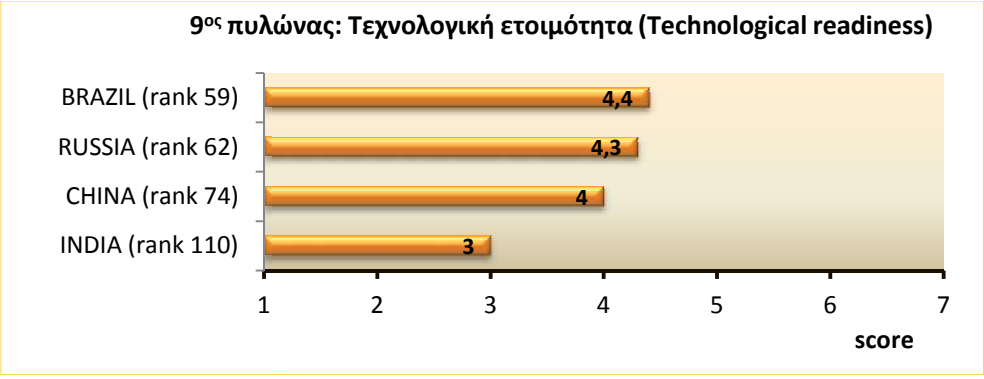

Διάγραμμα 132: Κατάταξη (2016-2017) βάσει τεχνολογικής ετοιμότητας

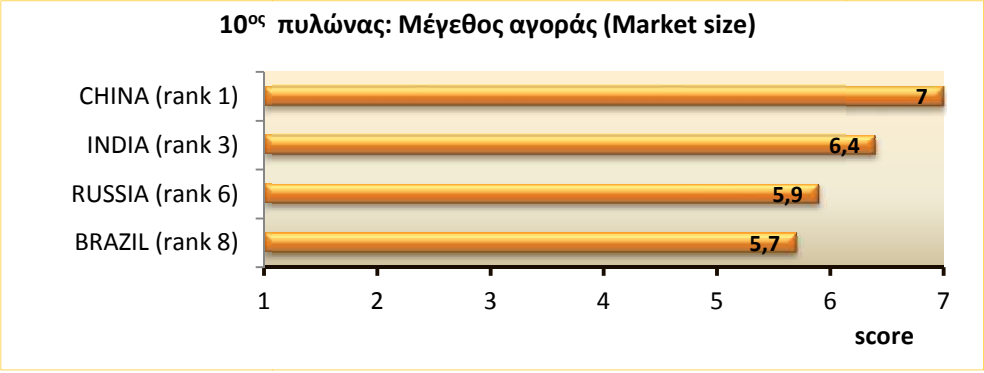

Διάγραμμα 133: Κατάταξη (2016-2017) βάσει μεγέθους αγοράς

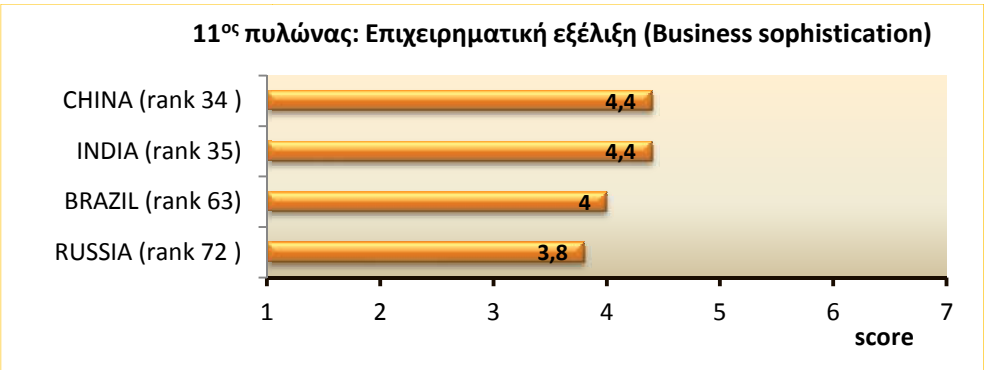

Διάγραμμα 134: Κατάταξη (2016-2017) βάσει επιχειρηματικής εξέλιξης

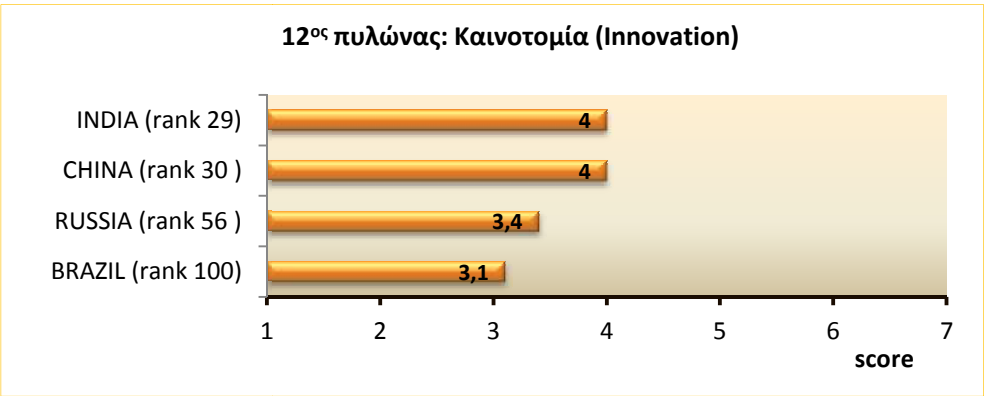

Διάγραμμα 135: Κατάταξη (2016-2017) βάσει καινοτομίας

Με επεξεργασία των στοιχείων που δημοσιεύονται κάθε χρόνο στις αναφορές του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για τον παγκόσμιο δείκτη ανταγωνιστικότητας, προέκυψαν τα παρακάτω διαγράμματα 136 – 143, στα οποία αποτυπώνονται συγκριτικά οι μεταβολές στη σειρά κατάταξης και στην αντίστοιχη βαθμολογία των χωρών BRIC (συνολικά και ανά υποδείκτη) κατά την τελευταία επταετία (2011-2017). Θα πρέπει να τονιστεί ότι, όσον αφορά στη σειρά κατάταξης, ο αριθμός των χωρών που καλύπτονται είναι διαφορετικός κάθε χρόνο: το 2010-2011 καλύπτονται 139 χώρες, 142 χώρες το 2011-2012, 144 το 2012-2013, 148 το 2013-2014, 144 το 2014-2015, 140 το 2015-2016 και τέλος, το 2016-2017, όπως έχει ήδη αναφερθεί, καλύπτονται 138 χώρες.

Είναι φανερό (Διάγραμμα 136) ότι, συνολικά η Κίνα εμφανίζει τη μεγαλύτερη σταθερότητα ως προς τη σειρά κατάταξης: από το 2010 έχει σταθερά την καλύτερη κατάταξη μεταξύ των χωρών BRIC και βρίσκεται τα τρία τελευταία χρόνια σταθερά στην 28η θέση της συνολικής κατάταξης. Παρουσίασε άνοδο κατά μία θέση το 2011-2012 και πτώση κατά τρεις θέσεις την επόμενη χρονιά. Το 2014-2015 ανέβηκε πάλι κατά μία θέση στην 28η, την οποία διατηρεί. Η Ινδία βρίσκεται στην 39η θέση (2η μεταξύ των BRICs), μετά την εντυπωσιακή άνοδό της κατά τριάντα δύο θέσεις σε δύο συνεχόμενες χρονιές: ανέβηκε δεκαέξι θέσεις το

2015-2016 (σε σχέση με το 2014-2015) και επίσης δεκαέξι θέσεις την αμέσως επόμενη χρονιά. Αξίζει, ωστόσο, να τονιστεί ότι, συνολικά κατά την εξεταζόμενη περίοδο η Ινδία έχει ανέβει κατά δώδεκα θέσεις στη συνολική κατάταξη, καθώς αρχικά παρουσίαζε σταδιακή πτώση (το 2014-2015 βρέθηκε είκοσι θέσεις χαμηλότερα σε σχέση με το 2010-2011). Η Ρωσία παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συνολικά άνοδο μεταξύ των χωρών BRIC: βρίσκεται στην 43η θέση της συνολικής κατάταξης (3η μεταξύ των BRICs), δύο θέσεις υψηλότερα σε σχέση με το 2015-2016 και είκοσι θέσεις υψηλότερα σε σχέση με το 2010-2011, παρόλο που αρχικά (2011-2012 και 2012-2013) παρουσίασε πτώση. Τέλος, τη χειρότερη εξέλιξη παρουσιάζει η Βραζιλία, η οποία από την 58η θέση που κατείχε το 2010-2011, βρίσκεται σήμερα είκοσι τρεις θέσεις χαμηλότερα (στην 81η), έπειτα από συνεχόμενες πτώσεις από το 2013-2014 και μετά. Χαρακτηριστικό είναι ότι τα τελευταία δύο χρόνια έχει πέσει κατά είκοσι τέσσερις θέσεις (κατά δεκαοκτώ θέσεις το 2015-2016 σε σχέση με το 2014-2015 και κατά έξι θέσεις την τελευταία χρονιά).

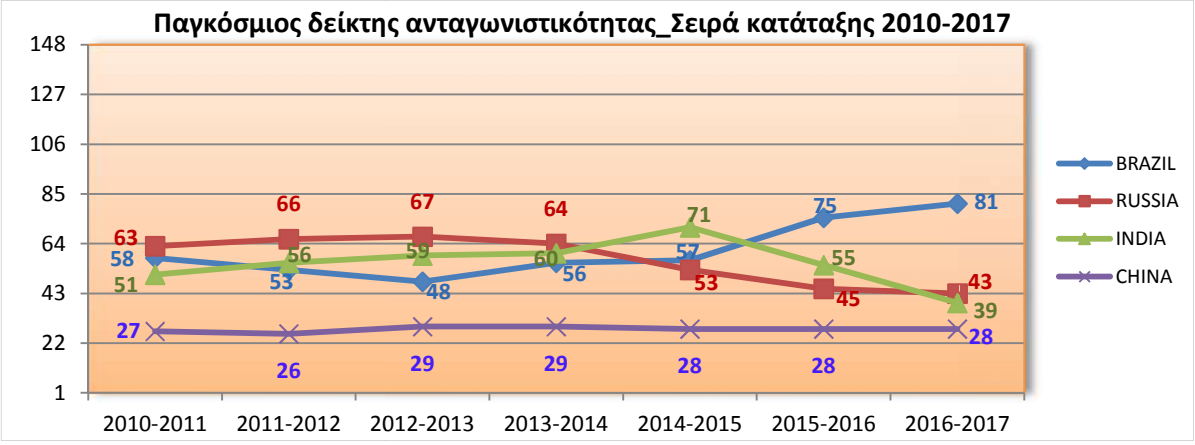

Διάγραμμα 136: BRICs_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας - κατάταξη: συγκριτική μεταβολή 2010-2017

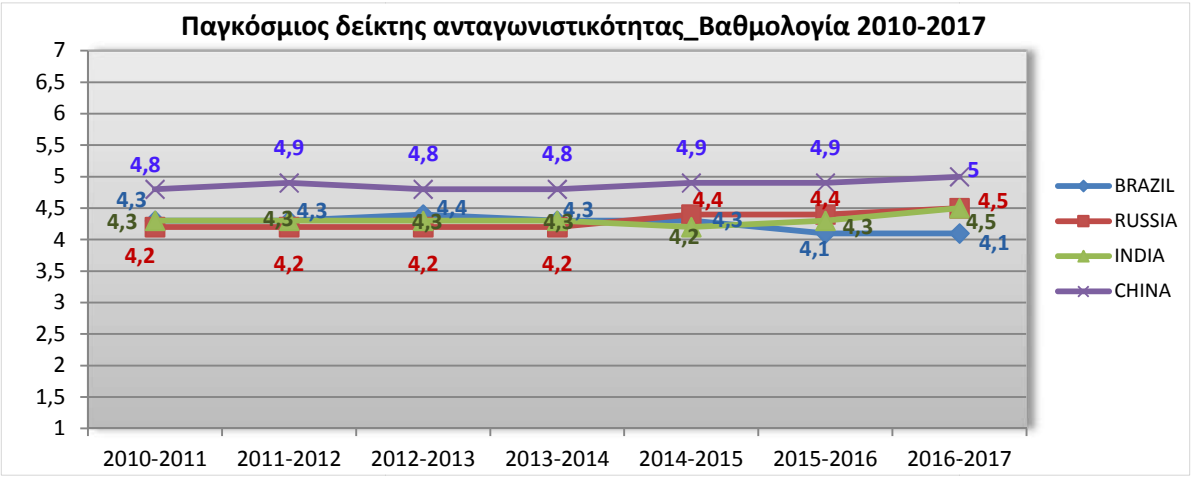

Διάγραμμα 137: BRICs_Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας - βαθμολογία: συγκριτική μεταβολή 2010-2017

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 137, οι διακυμάνσεις που παρουσιάζουν οι χώρες BRIC στη μεταβολή της βαθμολογίας τους κατά την εξεταζόμενη περίοδο είναι αντίστοιχες με τις διακυμάνσεις στη σειρά κατάταξης. Αξιοσημείωτη είναι η περίπτωση της Βραζιλίας, η οποία, αν και στη συνολική κατάταξη έπεσε κατά έξι θέσεις την τελευταία χρονιά, διατήρησε ωστόσο τη βαθμολογία της αμετάβλητη. Επίσης, η μικρή αύξηση στη βαθμολογία της Κίνας δεν συνοδεύτηκε από αντίστοιχη άνοδό της στην συνολική κατάταξη.

Οι μεταβολές στη σειρά κατάταξης και στην αντίστοιχη βαθμολογία των χωρών BRIC ως προς τον υποδείκτη «βασικές προϋποθέσεις» αποτυπώνονται στα διαγράμματα 138 και 139 που ακολουθούν.

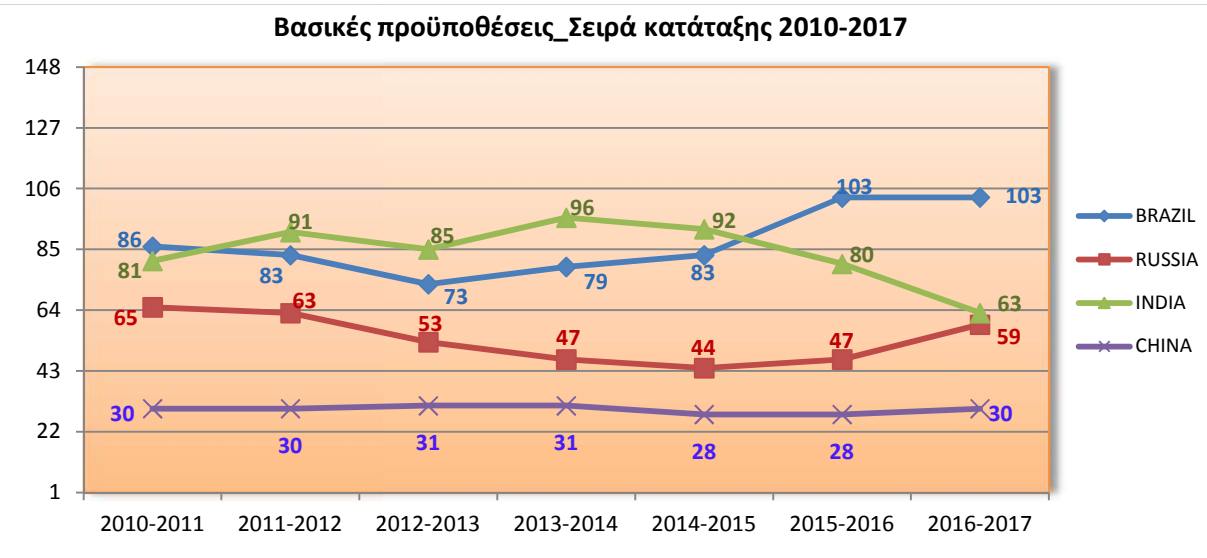

Διάγραμμα 138: BRICs_Υποδείκτης «Βασικές προϋποθέσεις» - κατάταξη: συγκριτική μεταβολή 2010-2017

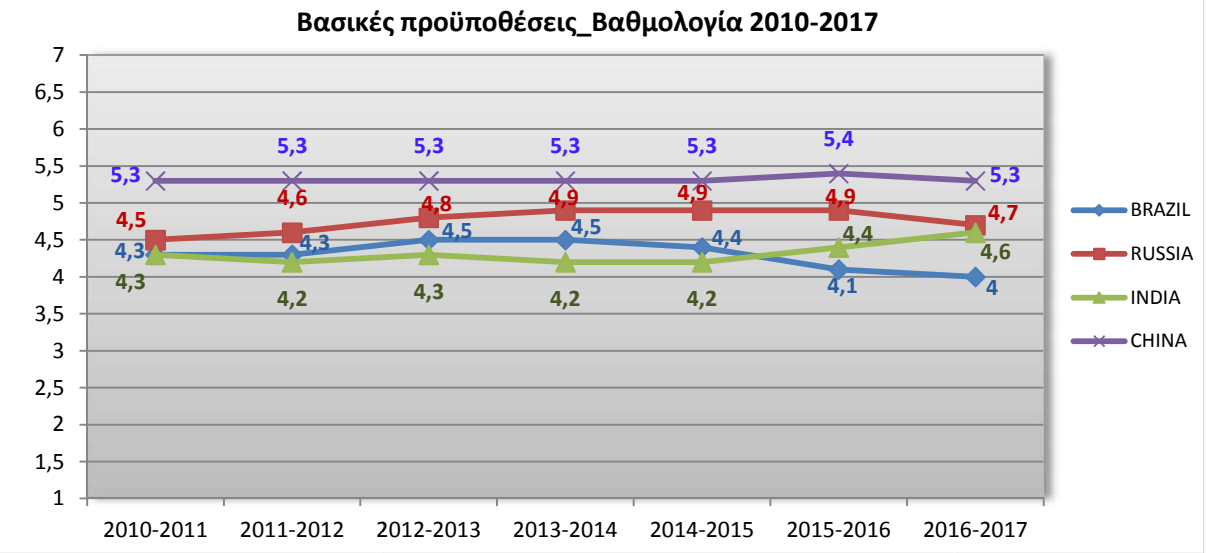

Διάγραμμα 139: BRICs_Υποδείκτης «Βασικές προϋποθέσεις» - βαθμολογία: συγκριτική μεταβολή 2010-2017

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 138, η Κίνα εμφανίζει και πάλι μια σχετική σταθερότητα ως προς τη σειρά κατάταξης στον υποδείκτη «βασικές προϋποθέσεις» κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Παρόλο που παρουσίασε άνοδο κατά 3 θέσεις το 2014-2015 (σε σχέση με το 2013-2014), το 2016-2017 έπεσε 2 θέσεις. Ωστόσο, καθόλη τη διάρκεια της 7ετίας διατηρεί σταθερά την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC. Η Ρωσία, διατηρώντας σταθερά τη δεύτερη θέση μεταξύ των BRICs, παρουσιάζει διαρκή βελτίωση έως το 2015-2016 (μεγαλύτερη βελτίωση παρουσιάζει το 2012-2013, κατά 10 θέσεις σε σχέση με το 2011-2012). Ωστόσο, το 2016-2017 παρουσιάζει πτώση 12 θέσεων σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Εντυπωσιακή είναι η περίπτωση της Ινδίας, η οποία από την 81^{η} θέση που κατείχε το 2010-2011, βρέθηκε (μετά από εναλλασσόμενες ανόδους και καθόδους) στην 96^{η} θέση το 2013-2014 και κατέληξε (μετά συνεχόμενες βελτιώσεις τα επόμενα χρόνια) στην 63^{η} θέση το 2016-2017 (33 θέσεις υψηλότερα σε σχέση με το 2013-2014). Εξίσου εντυπωσιακή είναι, επίσης, η πτώση της Βραζιλίας το 2016-2017 (κατά 17 θέσεις σε σχέση με το 2010-2011 και κατά 30 θέσεις σε σχέση με το 2012-2013).

Ανάλογες με τις διακυμάνσεις στη σειρά κατάταξης είναι και οι διακυμάνσεις που παρουσιάζουν οι χώρες BRIC στη μεταβολή της βαθμολογίας τους κατά την εξεταζόμενη περίοδο (Διάγραμμα 139).

Οι μεταβολές στη σειρά κατάταξης και στην αντίστοιχη βαθμολογία των χωρών BRIC ως προς τον υποδείκτη «ενισχυτές αποδοτικότητας» αποτυπώνονται στα διαγράμματα 140 και 141 που ακολουθούν.

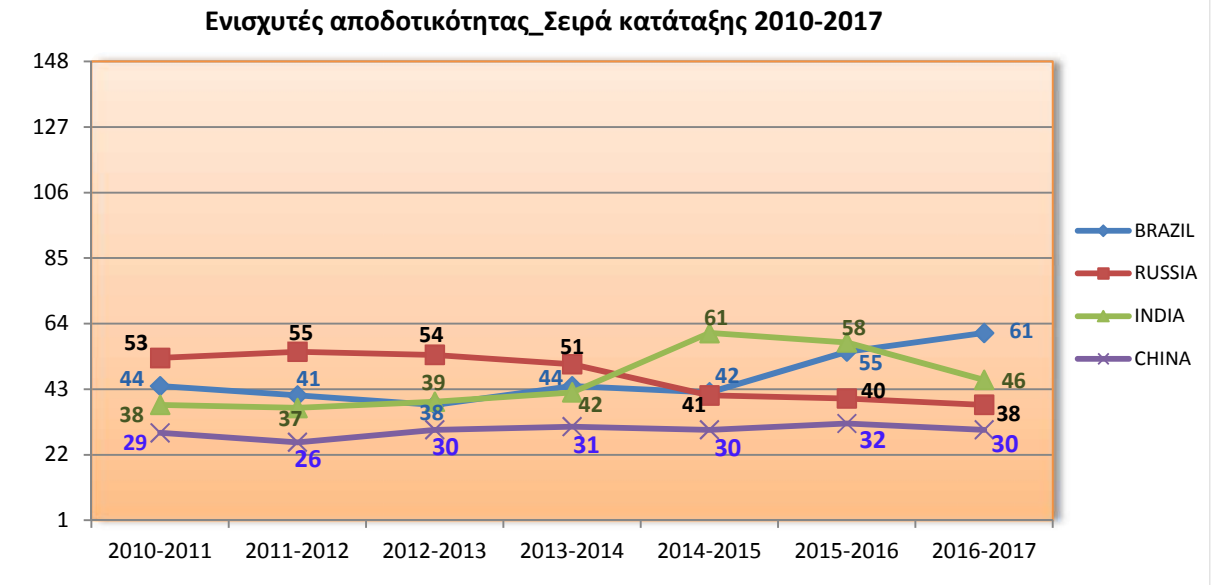

Διάγραμμα 140: BRICs_Υποδείκτης «Ενισχυτές αποδοτικότητας» - κατάταξη: συγκριτική μεταβολή 2010-2017

Είναι φανερό (Διάγραμμα 140) ότι, η Κίνα εμφανίζει τις μικρότερες διακυμάνσεις ως προς τη σειρά κατάταξης στον υποδείκτη «ενισχυτές αποδοτικότητας» κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Εμφανίζει το 2011-2012 τη μεγαλύτερη άνοδό της (κατά 3 θέσεις σε σχέση με το 2010-2011) και την μεγαλύτερη πτώση της το 2012-2013 (κατά 4 θέσεις σε σχέση με το 2011-2012). Καταλήγει το 2016-2017 στην 30η θέση, μία θέση χαμηλότερα από την 29η που κατείχε το 2010-2011, παρουσιάζοντας όμως άνοδο 2 θέσεων σε σχέση με το 2015-2016. Ωστόσο, καθόλη τη διάρκεια της 7ετίας διατηρεί σταθερά την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC. Η Ρωσία, βρίσκεται το 2016-2017 στην 38η θέση (δεύτερη μεταξύ των χωρών BRIC), παρουσιάζοντας άνοδο 15 θέσεων σε σχέση με το 2010-2011. Η μεγαλύτερη ετήσια άνοδός της παρατηρείται το 2014-2015 (10 θέσεις υψηλότερα σε σχέση με το 2013-2014). Η Ινδία, παρουσιάζει το 2016-2017 πτώση κατά 8 θέσεις σε σχέση με το 2010-2011. Η μεγαλύτερη ετήσια πτώση της παρατηρείται το 2014-2015 (19 θέσεις χαμηλότερα σε σχέση με το 2013-2014). Ωστόσο, το 2016-2017 παρουσιάζει ανάκαμψη με άνοδο στη σειρά κατάταξης κατά 12 θέσεις (σε σχέση με το 2015-2016). Εντυπωσιακή είναι και πάλι η πτώση της Βραζιλίας, η οποία το 2016-2017 βρίσκεται χαμηλότερα κατά 17 θέσεις σε σχέση με το 2010-2011 (τα δύο τελευταία χρόνια παρουσιάζει πτώση κατά 19 θέσεις).

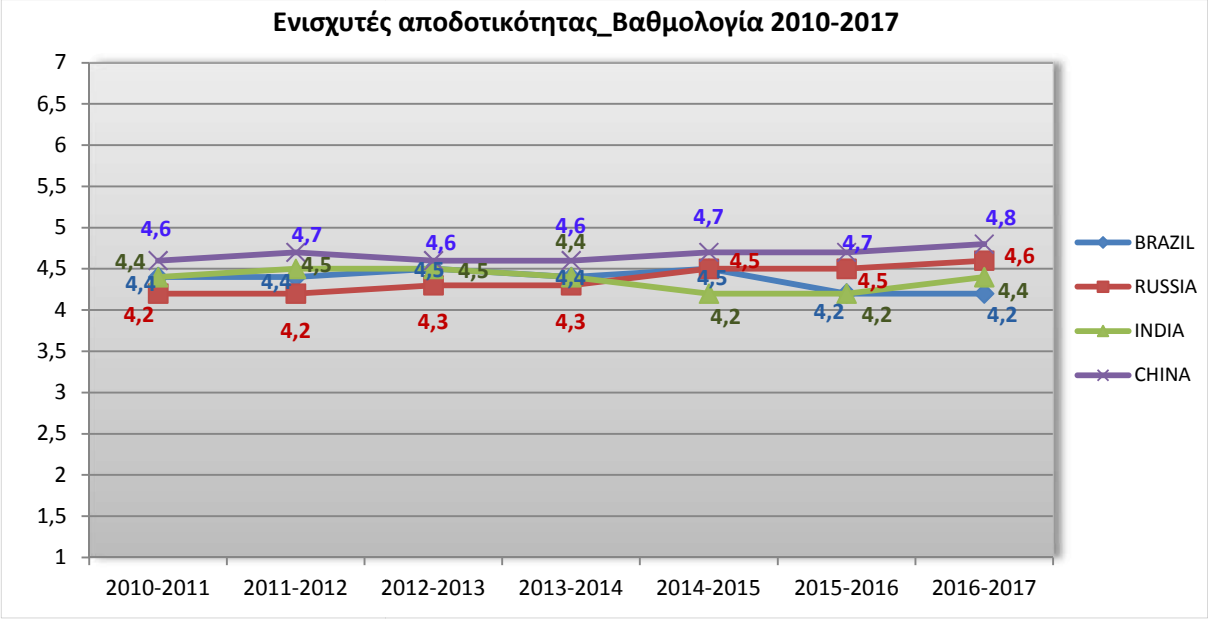

Διάγραμμα 141: BRICs_Υποδείκτης «Ενισχυτές αποδοτικότητας» - βαθμολογία: συγκριτική μεταβολή 2010-2017

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 141, οι διακυμάνσεις που παρουσιάζουν οι χώρες BRIC στη μεταβολή της βαθμολογίας τους κατά την εξεταζόμενη περίοδο είναι αντίστοιχες με τις διακυμάνσεις στη σειρά κατάταξης. Η σύγκλιση που παρουσιάζουν ως προς τη βαθμολογία τους καθόλη την τελευταία 7ετία είναι χαρακτηριστική.

Οι μεταβολές στη σειρά κατάταξης και στην αντίστοιχη βαθμολογία των χωρών BRIC ως προς τον υποδείκτη «παράγοντες καινοτομίας και εξέλιξης» αποτυπώνονται στα διαγράμματα 142 και 143 που ακολουθούν.

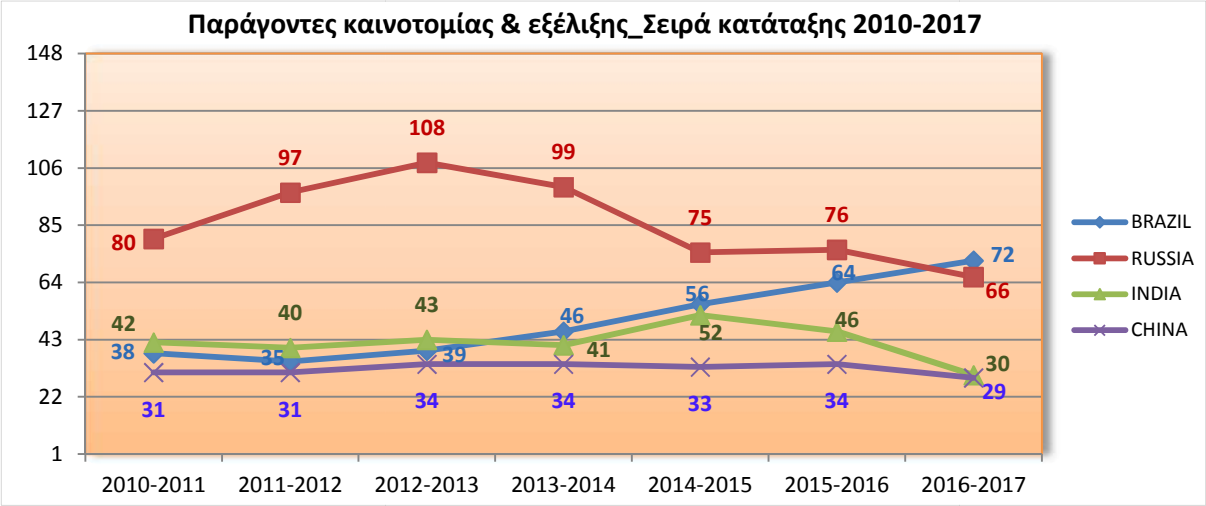

Διάγραμμα 142: BRICs_Υποδείκτης «Παράγοντες καινοτομίας & εξέλιξης» - κατάταξη: συγκριτική μεταβολή 2010-2017

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 142, η Κίνα εμφανίζει τις μικρότερες διακυμάνσεις ως προς τη σειρά κατάταξης στον υποδείκτη «παράγοντες καινοτομίας και εξέλιξης» κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Το 2016-2017 βρίσκεται στην 29η θέση, δύο θέσεις υψηλότερα από την 31η θέση που κατείχε το 2010-2011. Εμφανίζει τη μεγαλύτερη άνοδό της το 2016-2017 (κατά 5 θέσεις σε σχέση με το 2015-2016) και τη μεγαλύτερη πτώση της το 2012-2013 (κατά 3 θέσεις σε σχέση με το 2011-2012). Καθόλη τη διάρκεια της 7ετίας διατηρεί σταθερά την καλύτερη θέση μεταξύ των χωρών BRIC. Η Ρωσία, μετά από την εντυπωσιακή πτώση της το 2012-2013 στην 108η θέση (πτώση κατά 28 θέσεις σε δύο χρόνια) και την ακόμα περισσότερο εντυπωσιακή άνοδό της κατά 33 θέσεις μέσα στα αμέσως επόμενα δύο χρόνια (75η θέση το 2014-2015), βρίσκεται το 2016-2017 στην 66η θέση (14 θέσεις υψηλότερα σε σχέση με το 2010-2011). Κατέχει την τρίτη θέση μεταξύ των χωρών BRIC, σε μεγάλη απόσταση όμως από την πρώτη Κίνα και τη δεύτερη Ινδία. Η Ινδία βρίσκεται το 2016-2017 δώδεκα θέσεις υψηλότερα σε σχέση με το 2010-2011. Η μεγαλύτερη ετήσια πτώση της εντοπίζεται το 2014-2015 (κατά 9 θέσεις), ενώ το 2016-2017 παρατηρείται η μεγαλύτερη ετήσια άνοδός της (κατά 16 θέσεις). Για άλλη μια φορά είναι εντυπωσιακή η πτώση της Βραζιλίας το 2016-2017 κατά τριάντα τέσσερις θέσεις σε σχέση με το 2010-2011. Είναι χαρακτηριστικό, επίσης, το γεγονός ότι, μετά από μία μοναδική άνοδο τριών θέσεων το 2011-2012, ξεκίνησε μια συνεχή πτωτική πορεία κατά τα επόμενα χρόνια (πτώση κατά 37 θέσεις το 2016-2017 σε σχέση με το 2011-2012).

Ανάλογες με τις διακυμάνσεις στη σειρά κατάταξης είναι και οι διακυμάνσεις που παρουσιάζουν οι χώρες BRIC στη μεταβολή της βαθμολογίας τους κατά την εξεταζόμενη περίοδο (Διάγραμμα 143).

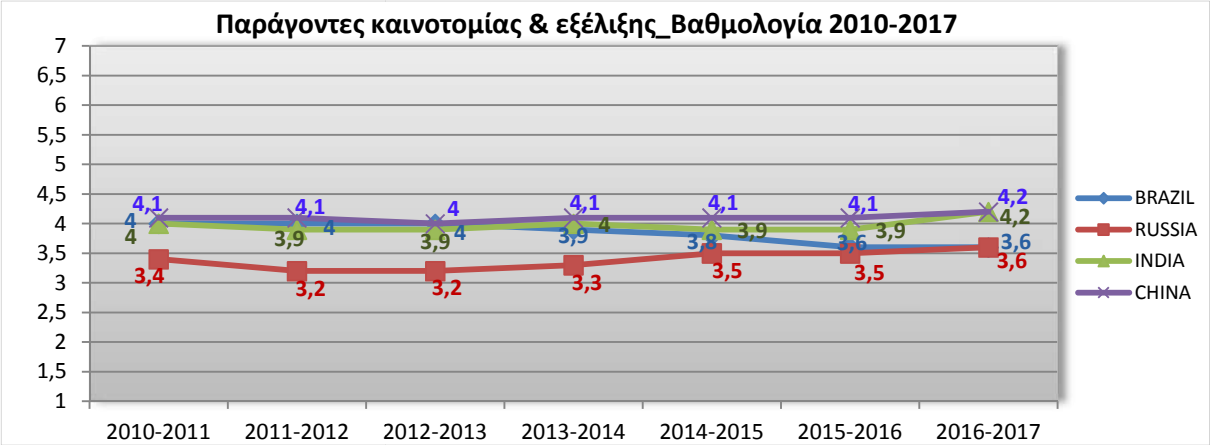

Διάγραμμα 143: BRICs_Υποδείκτης «Παράγοντες καινοτομίας & εξέλιξης» - βαθμολογία: συγκριτική μεταβολή 2010-2017

Τα ευρήματα του δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας αναδεικνύουν μεταξύ άλλων και τους περισσότερο προβληματικούς παράγοντες για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας. Στη Βραζιλία, οι περισσότερο προβληματικοί παράγοντες είναι κατά κύριο λόγο οι φορολογικοί συντελεστές, η διαφθορά, η φορολογική νομοθεσία, η αναποτελεσματική δημόσια διοίκηση, η έλλειψη σταθερών δημόσιων πολιτικών και η περιοριστική εργατική νομοθεσία και ακολουθούν η ανεπάρκεια υποδομών καθώς και το ανεπαρκώς εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό. Στη Ρωσία, οι περισσότερο προβληματικοί παράγοντες είναι κυρίως ο πληθωρισμός, οι φορολογικοί συντελεστές, η διαφθορά και η πρόσβαση στη χρηματοδότηση και ακολουθούν η φορολογική νομοθεσία, η έλλειψη σταθερών δημόσιων πολιτικών και η αναποτελεσματική δημόσια διοίκηση. Στην Ινδία, η άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας περιορίζεται κατά κύριο λόγο από τη φορολογική νομοθεσία, τη διαφθορά, τους φορολογικούς συντελεστές, την κακή δημόσια υγεία, τον πληθωρισμό, την εγκληματικότητα και την ανεπαρκή ικανότητα για καινοτομία και σε μικρότερο βαθμό από το χαμηλού επιπέδου εργασιακό ήθος του εργατικού δυναμικού και από την κυβερνητική αστάθεια. Τέλος, στην Κίνα οι περισσότεροι προβληματικοί παράγοντες για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι σε μεγάλο βαθμό η πρόσβαση στη χρηματοδότηση, η έλλειψη σταθερών δημόσιων πολιτικών, η αναποτελεσματική δημόσια διοίκηση, ο πληθωρισμός, η διαφθορά, οι φορολογικοί συντελεστές, η φορολογική νομοθεσία, η ανεπάρκεια υποδομών και η ανεπαρκής ικανότητα για καινοτομία.

Στον Πίνακα 15 που ακολουθεί δίνεται η συνολική κατάταξη και η βαθμολογία των 138 χωρών που καλύπτει ο GCI το 2017.

Πίνακας 15: Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας: κατάταξη και βαθμολογία των 138 χωρών που καλύπτονται το 2016-2017 (σύγκριση με το 2015-2016)

Table 1: Global Competitiveness Index 2016–2017 rankings and 2015–2016 comparisons

Country/Economy	GCI 2016–2017 Rank (out of 138)	GCI 2016–2017 Score (1–7)	GCI 2015–2016 Rank (out of 140)	GCI 2015–2016 Score (1–7)
Switzerland	1	5.81	1	5.76
Singapore	2	5.72	2	5.68
United States	3	5.70	3	5.61
Netherlands	4	5.57	5	5.50
Germany	5	5.57	4	5.53
Sweden	6	5.53	9	5.43
United Kingdom	7	5.49	10	5.43
Japan	8	5.48	6	5.47
Hong Kong SAR	9	5.48	7	5.46
Finland	10	5.44	8	5.45
Norway	11	5.44	11	5.41
Denmark	12	5.35	12	5.33
New Zealand	13	5.31	16	5.25
Taiwan, China	14	5.28	15	5.28
Canada	15	5.27	13	5.31
United Arab Emirates	16	5.26	17	5.24
Belgium	17	5.25	19	5.20
Qatar	18	5.23	14	5.30
Austria	19	5.22	23	5.12
Luxembourg	20	5.20	20	5.20
France	21	5.20	22	5.13
Australia	22	5.19	21	5.15
Ireland	23	5.18	24	5.11
Israel	24	5.16	27	4.96
Malaysia	25	5.16	18	5.23
Korea, Rep.	26	5.03	26	4.99
Iceland	27	4.96	29	4.83
China	28	4.95	28	4.89
Saudi Arabia	29	4.84	25	5.07
Estonia	30	4.78	30	4.74
Czech Republic	31	4.72	31	4.69
Spain	32	4.66	33	4.59
Chile	33	4.64	35	4.55
Thailand	34	4.64	32	4.64
Lithuania	35	4.60	36	4.55
Poland	36	4.56	41	4.49
Azerbaijan	37	4.55	40	4.50
Kuwait	38	4.53	34	4.59
India	39	4.52	55	4.31
Malta	40	4.52	48	4.39
Indonesia	41	4.52	37	4.52
Panama	42	4.51	50	4.38
Russian Federation	43	4.51	45	4.44
Italy	44	4.50	43	4.46
Mauritius	45	4.49	46	4.43
Portugal	46	4.48	38	4.52
South Africa	47	4.47	49	4.39
Bahrain	48	4.47	39	4.52
Latvia	49	4.45	44	4.45
Bulgaria	50	4.44	54	4.32
Mexico	51	4.41	57	4.29
Rwanda	52	4.41	58	4.29
Kazakhstan	53	4.41	42	4.48
Costa Rica	54	4.41	52	4.33
Turkey	55	4.39	51	4.37
Slovenia	56	4.39	59	4.28
Philippines	57	4.36	47	4.39
Brunei Darussalam	58	4.35	n/a	n/a
Georgia	59	4.32	66	4.22
Vietnam	60	4.31	56	4.30
Colombia	61	4.30	61	4.28
Romania	62	4.30	53	4.32
Jordan	63	4.29	64	4.23
Botswana	64	4.29	71	4.19
Slovak Republic	65	4.26	67	4.22
Oman	66	4.26	62	4.25
Peru	67	4.23	69	4.21
Macedonia, FYR	68	4.23	60	4.28
Hungary	69	4.20	63	4.25
Morocco	70	4.20	72	4.16
Sri Lanka	71	4.19	68	4.21
Barbados	72	4.19	n/a	n/a
Uruguay	73	4.17	73	4.09
Croatia	74	4.15	77	4.07
Jamaica	75	4.13	86	3.97
Iran, Islamic Rep.	76	4.12	74	4.09
Tajikistan	77	4.12	80	4.03
Guatemala	78	4.08	78	4.05
Armenia	79	4.07	82	4.01
Albania	80	4.06	93	3.93
Brazil	81	4.06	75	4.08
Montenegro	82	4.05	70	4.20
Cyprus	83	4.04	65	4.23
Namibia	84	4.02	85	3.99
Ukraine	85	4.00	79	4.03
Greece	86	4.00	81	4.02
Algeria	87	3.98	87	3.97
Honduras	88	3.98	88	3.95
Cambodia	89	3.98	90	3.94
Serbia	90	3.97	94	3.89
Ecuador	91	3.96	76	4.07
Dominican Republic	92	3.94	98	3.86
Lao PDR	93	3.93	83	4.00
Trinidad and Tobago	94	3.93	89	3.94
Tunisia	95	3.92	92	3.93
Kenya	96	3.90	99	3.85
Bhutan	97	3.87	105	3.80
Nepal	98	3.87	100	3.85
Côte d'Ivoire	99	3.86	91	3.93
Moldova	100	3.86	84	4.00
Lebanon	101	3.84	101	3.84
Mongolia	102	3.84	104	3.81
Nicaragua	103	3.81	108	3.75
Argentina	104	3.81	106	3.79
El Salvador	105	3.81	95	3.87
Bangladesh	106	3.80	107	3.76
Bosnia and Herzegovina	107	3.80	111	3.71
Gabon	108	3.79	103	3.83
Ethiopia	109	3.77	109	3.74
Cape Verde	110	3.76	112	3.70
Kyrgyz Republic	111	3.75	102	3.83
Senegal	112	3.74	110	3.73
Uganda	113	3.69	115	3.66
Ghana	114	3.68	119	3.58
Egypt	115	3.67	116	3.66
Tanzania	116	3.67	120	3.57
Paraguay	117	3.65	118	3.60
Zambia	118	3.60	96	3.87
Cameroon	119	3.58	114	3.69
Lesotho	120	3.57	113	3.70
Bolivia	121	3.54	117	3.60
Pakistan	122	3.49	126	3.45
Gambia, The	123	3.47	123	3.48
Benin	124	3.47	122	3.55
Mali	125	3.46	127	3.44
Zimbabwe	126	3.41	125	3.45
Nigeria	127	3.39	124	3.46
Madagascar	128	3.33	130	3.32
Congo, Democratic Rep.	129	3.29	n/a	n/a
Venezuela	130	3.27	132	3.30
Liberia	131	3.21	129	3.37
Sierra Leone	132	3.16	137	3.06
Mozambique	133	3.13	133	3.20
Malawi	134	3.08	135	3.15
Burundi	135	3.06	136	3.11
Chad	136	2.95	139	2.96
Mauritania	137	2.94	138	3.03
Yemen	138	2.74	n/a	n/a

Πηγή: World Economic Forum

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη την Έκθεση Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας 2016-2017 (The Global Competitiveness Report 2016-2017, WEF), προκύπτουν, συνοπτικά, τα παρακάτω για κάθε χώρα BRIC:

Η Κίνα διατηρεί την 28η θέση της για τρίτη χρονιά. Η συνολική βαθμολογία της βελτιώνεται, χάρη στην πρόοδο σε μερικούς από τους πιο εξελιγμένους τομείς ανταγωνιστικότητας που συμβάλλουν στην διαμόρφωση του οικοσυστήματος καινοτομίας της χώρας, όπως στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (54η, άνοδος κατά 14 θέσεις), στην καινοτομία (30η, άνοδος κατά μία θέση) και στην επιχειρηματική εξέλιξη (34η, άνοδος κατά 4 θέσεις). Αυτό είναι θετικό για το μέλλον, καθώς η Κίνα μεταβαίνει σε μια νέα πραγματικότητα, όπου η ανάπτυξη θα πρέπει να οδηγείται όλο και περισσότερο από την καινοτομία. Ωστόσο, η Κίνα εξακολουθεί να υστερεί στην τεχνολογική ετοιμότητα (74η, αμετάβλητη), παρά τη σημαντική βελτίωση όλων των συνιστωσών αυτής της κατηγορίας από πέρυσι. Μια ευρύτερη υιοθέτηση της τεχνολογίας από τις επιχειρήσεις και από τον πληθυσμό γενικότερα θα αυξήσει την παραγωγικότητα και θα δημιουργήσει ένα πιο εύφορο οικοσύστημα καινοτομίας. Η Κίνα συνεχίζει να κατέχει μια ισχυρή 8η θέση στον πυλώνα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος. Επιπλέον, σημειώθηκε μικρή πρόοδος κατά το προηγούμενο έτος σε δύο τομείς που είναι κρίσιμοι για την επιτάχυνση της μετάβασης σε ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης: α) η αποτελεσματικότητα της αγοράς αγαθών (56η θέση, άνοδος κατά 2 θέσεις) υπονομεύεται από διάφορες στρεβλώσεις, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης ανταγωνισμού λόγω των υψηλών φραγμών εισόδου για τις ξένες επιχειρήσεις αλλά και των νέων επιχειρήσεων (χρειάζεται σχεδόν ένας μήνας για την έναρξη επιχείρησης) και β) η αναποτελεσματικότητα και η αστάθεια χαρακτηρίζουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα (56η θέση, πτώση κατά 2 θέσεις), αποτέλεσμα των ανεπαρκειών, των μη εξυπηρετούμενων δανείων, της έλλειψης ανταγωνισμού και της μη βέλτιστης κατανομής του κεφαλαίου.

Η Ινδία**,** μετά από μεγάλη άνοδο για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, βρίσκεται στην 39η θέση. Η κατά 16 θέσεις βελτίωσή της είναι η μεγαλύτερη αυτήν τη χρονιά. Η ανταγωνιστικότητα της Ινδίας βελτιώθηκε γενικά, ιδίως όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της αγοράς αγαθών, την επιχειρηματική εξέλιξη και την καινοτομία. Χάρη στις βελτιωμένες νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές, καθώς και στις χαμηλότερες τιμές του πετρελαίου, η ινδική οικονομία σταθεροποιήθηκε και τώρα διαθέτει την υψηλότερη ανάπτυξη μεταξύ των χωρών της G20. Οι πρόσφατες προσπάθειες μεταρρύθμισης επικεντρώθηκαν στη βελτίωση των θεσμικών οργάνων (άνοδος κατά 18 θέσεις), στο άνοιγμα της οικονομίας στους ξένους επενδυτές και στο διεθνές εμπόριο και στην ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος (άνοδος κατά 15 θέσεις). Η αποτελεσματικότητα της εγχώριας αγοράς

παρεμποδίζεται από φορολογικούς κανονισμούς που επιτρέπουν στα ομοσπονδιακά κράτη να επιβάλλουν διαφορετικά επίπεδα φόρου προστιθέμενης αξίας. Μεγάλες δημόσιες επιχειρήσεις μειώνουν περαιτέρω τη συνολική αποδοτικότητα της οικονομίας, ιδίως στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και στη χρηματοπιστωτική αγορά, όπου υπάρχει αυξανόμενη ανησυχία για τη συχνότητα των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τέλος, η έλλειψη υποδομών (68η θέση) και η τεχνολογική ετοιμότητα (110η θέση) παραμένουν εμπόδια, παρά τη άνοδό της στους πυλώνες αυτούς. Η βελτίωση έχει επιβραδυνθεί τα τελευταία χρόνια και θα απαιτηθούν περαιτέρω επενδύσεις, κυρίως για τη σύνδεση των αγροτικών περιοχών προκειμένου να διασφαλιστεί ότι μπορούν εξίσου να επωφεληθούν και να συμβάλουν στην ανάπτυξη της χώρας.

Η Ρωσία έπεσε σε ύφεση το 2015, με συρρίκνωση του ΑΕΠ της κατά 3,7%. Ωστόσο, παρέμεινε σχετικά σταθερή σε όρους ανταγωνιστικότητας (στην 43η θέση, άνοδος κατά 2 θέσεις). Αυτό οφείλεται, ως έναν βαθμό, στην ενίσχυση των θεσμικών οργάνων (άνοδος κατά 12 θέσεις), στη βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας της ανώτατης εκπαίδευσης και κατάρτισης (άνοδος κατά 6 θέσεις) καθώς και στην ανάπτυξη των παραγόντων καινοτομίας και εξέλιξης (άνοδος κατά 8 θέσεις στην επιχειρηματική εξέλιξη και κατά 12 θέσεις στην καινοτομία). Δεν θα πρέπει ωστόσο να παραβλεφθεί και το βελτιωμένο εγχώριο επιχειρηματικό περιβάλλον και το λιγότερο αρνητικό, από το αναμενόμενο, εγχώριο επιχειρηματικό κλίμα. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, οικονομικά μέτρα όπως η ευελιξία της συναλλαγματικής ισοτιμίας, οι ενέσεις ρευστότητας και κεφαλαίου στον τραπεζικό τομέα, τα περιορισμένα δημοσιονομικά κίνητρα και η ρυθμιστική ανεκτικότητα «ανέκοψαν τους κραδασμούς και βοήθησαν στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και στη σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος»[55]. Ωστόσο, ο κλονισμός των τιμών των βασικών προϊόντων εξακολουθεί να έχει μια βαθιά επίδραση στην ρωσική οικονομία: με σημαντικά μειωμένα δημόσια έσοδα και υψηλότερο πληθωρισμό, το ρωσικό μακροοικονομικό περιβάλλον πέφτει εντυπωσιακά στην 91η θέση (πτώση κατά 51 θέσεις). Ο χρηματοπιστωτικός τομέας υποφέρει από μια χαμηλότερη εισροή κεφαλαίων που σχετίζεται με τα έσοδα από τα ορυκτά καύσιμα και τον τερματισμό των διεθνών χρηματοπιστωτικών αγορών σε ρωσικές οντότητες, όπως προκύπτει από τη μειωμένη διαθεσιμότητα δανείων και επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Τέλος, στο πλαίσιο των αρνητικών εμπορικών κρίσεων και των πολιτικών αναταραχών, η Βραζιλία βρίσκεται στην 81η θέση (πτώση κατά 6 θέσεις σε σχέση με την προηγούμενη

[55] http://www.imf.org/en/publications/cr/issues/2016/12/31/russian-federation-staff-report-for-the-2016-article-iv-consultation-press-release-and-staff-44083

χρονιά). Αυτό οφείλεται κυρίως στην επιδείνωση της χρηματοπιστωτικής αγοράς (πτώση κατά 35 θέσεις), της καινοτομίας (πτώση κατά 16 θέσεις) και της επιχειρηματικής εξέλιξης (πτώση κατά 7 θέσεις), αλλά και στην επιδείνωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος (πτώση κατά 9 θέσεις). Ωστόσο, η Βραζιλία έχει βελτιωθεί σε τομείς όπως η προστασία των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας καθώς και στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της δικαστικής ανεξαρτησίας. Η πολιτική αβεβαιότητα και τα οικονομικά ναυάγια της κυβέρνησης παραμένουν ακόμη εμπόδια στην εδραίωση ενός προγράμματος ανάπτυξης ανταγωνιστικότητας στη μεγαλύτερη οικονομία της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής. Η αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, συμπεριλαμβανομένου του μεγάλου ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και του δημόσιου χρέους καθώς και της αύξησης του πληθωρισμού, απαιτεί βελτίωση της παραγωγικότητας, ξεκινώντας από το μακροοικονομικό περιβάλλον και αντιμετωπίζοντας τις στρεβλώσεις της αγοράς που επηρεάζουν τον τρόπο λειτουργίας των αγορών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η ανάπτυξη των χωρών BRIC είναι ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά φαινόμενα του 21ου αιώνα. Οι χώρες BRIC προσελκύουν την προσοχή των επενδυτών, λόγω του αναπτυξιακού δυναμικού που προσφέρουν, ενώ παράλληλα, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια πολιτική και οικονομία.

Η ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος αποτελεί βασικό παράγοντα για την οικονομική ανάπτυξη και τη διατήρηση της εθνικής ανταγωνιστικότητας μακροπρόθεσμα σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Παράλληλα, η μέτρηση και η ανάλυση της ανταγωνιστικότητας των εθνικών οικονομιών, βοηθούν στην κατανόηση της διαφοροποίησης στην αποτελεσματικότητα ορισμένων χωρών στην πορεία μιας σταθερής και βιώσιμης ανάπτυξης.

Η έκθεση για την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα με βάση τον ομώνυμο δείκτη, παρέχει μια ολοκληρωμένη κατανόηση της ανταγωνιστικότητας μιας εθνικής οικονομίας, λόγω της ορθής θεωρητικής και λεπτομερούς εμπειρικής έρευνας. Δεδομένου ότι είναι η πιο ολοκληρωμένη έκθεση σχετικά με τη διεθνή ανταγωνιστικότητα των μεμονωμένων χωρών, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ευρύτερα τόσο για την κατανόηση των συνεπειών των αλλαγών πολιτικής που έχουν ήδη συντελεστεί, όσο και τη μελλοντική πορεία. Η ετήσια αναφορά επιχειρηματικότητας, με βάση αντίστοιχα τον δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας, λόγω της συγκριτικής παρουσίασης των επιδόσεων των χωρών στις δύο μετρήσεις του δείκτη και της παρουσίασης των μεταρρυθμίσεων σε κάθε χώρα, μπορεί να αξιοποιηθεί για τον εντοπισμό των παθογενειών και την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών με στόχο τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Οι δείκτες αυτοί επομένως, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της συγκριτικής αξιολόγησης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας των αξιολογούμενων χωρών, αποτελούν χρήσιμα εργαλεία. Υπόκεινται ωστόσο σε υποθέσεις, παραδοχές και περιορισμούς, εμφανίζοντας αδυναμίες που πηγάζουν από τη δομική διάρθρωσή τους. Παρόλα αυτά, η χρήση κοινών στοιχείων για όλες τις χώρες στις μετρήσεις των δύο δεικτών, η μεθοδικότητα και η διαφάνεια στη συλλογή των στοιχείων σε συνδυασμό και με το κύρος των οργανισμών που τους δημοσιεύουν, ενισχύουν την αξιοπιστία των δεικτών και οδηγούν σε μεγάλο βαθμό σε ασφαλώς συγκρίσιμα αποτελέσματα.

Η αξιολόγηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας των χωρών BRIC, με εργαλεία τους δείκτες διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας και παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας αντίστοιχα, οδηγεί σε ενδιαφέροντα ευρήματα.

Το φιλικότερο επιχειρηματικό περιβάλλον μεταξύ των χωρών BRIC φαίνεται να έχει η Ρωσία, η οποία παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση γενικά στον δείκτη διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας και βρίσκεται πολύ πάνω από τον μέσο όρο των BRICs. Η Κίνα, αν και έχει ανέλθει δύο θέσεις, συνεχίζει να βρίσκεται αρκετά πιο κάτω από τη Ρωσία. Η Βραζιλία έχει πέσει δύο θέσεις και βρίσκεται στην τρίτη θέση μεταξύ των χωρών BRIC, ενώ η Ινδία έχει ανέλθει μία θέση, παραμένοντας όμως σταθερά στην τελευταία θέση των BRICs και πολύ χαμηλά στη συνολική κατάταξη των 190 χωρών.

Με βάση τον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας η Κίνα είναι η πιο ανταγωνιστική από τις χώρες BRIC ακολουθούμενη (σχετικά κοντά) από την Ινδία. Παρόλο που η Κίνα προηγείται της Ινδίας στην κατάταξη, η Ινδία έχει ανέλθει τριάντα δύο θέσεις τα δύο τελευταία χρόνια, ενώ η Κίνα έχει παραμείνει σταθερή τα τελευταία τρία χρόνια. Η Ρωσία ανέβηκε δύο θέσεις και βρίσκεται στην τρίτη θέση μεταξύ των χωρών BRIC, ενώ η Βραζιλία έχει πέσει έξι θέσεις και είναι η λιγότερο ανταγωνιστική από τις τέσσερις αυτές οικονομίες.

Ορισμένες από τις πτυχές που εξετάστηκαν για τις χώρες BRIC αποκαλύπτουν ενδιαφέρουσες πληροφορίες, όπως τους πιο προβληματικούς παράγοντες για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας σε καθεμία από αυτές. Όπως προκύπτει από την αξιολόγηση, οι τέσσερις χώρες αντιμετωπίζουν σχεδόν τα ίδια προβλήματα στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, με τη διαφθορά, το ύψος των φορολογικών συντελεστών και τη φορολογική νομοθεσία να βρίσκονται ανάμεσα στους πέντε περισσότερο προβληματικούς παράγοντες. Οι χώρες BRIC θα πρέπει να βελτιώσουν τους δείκτες ανταγωνιστικότητας στην ποιότητα των δημόσιων θεσμών, στο μακροοικονομικό περιβάλλον και στην υιοθέτηση και χρήση της νέας τεχνολογίας. Ταυτόχρονα, φαίνεται να απαιτείται ισχυρή κυβερνητική βούληση για την εξάλειψη των αδυναμιών τους στην προσπάθεια βελτίωσης της θέσης τους στην κατάταξη.

Οι BRICs είναι αρκετά μεγάλες και παρουσιάζουν έντονες οικονομικές ανισότητες μεταξύ των περιφερειών τους. Δεδομένου του μεγέθους τους και της πολυεθνικής τους κουλτούρας, φαίνονται αρκετά ευάλωτες στον διαχωρισμό, τον κατακερματισμό, τις εθνικιστικές και θρησκευτικές διαμάχες και την κοινωνική βία. Τέτοια ζητήματα θέτουν υπό αμφισβήτηση και ενδέχεται να αποτελέσουν ανασταλτικό παράγοντα στη διατήρηση των σημερινών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης.

Ωστόσο, οι επενδυτές αναδυόμενων αγορών συγκεντρώνονται και πάλι γύρω από τις χώρες BRIC. Το στοίχημα είναι αν μια ανάκαμψη στην παγκόσμια οικονομία θα τροφοδοτήσει τη ζήτηση για εξαγωγές βασικών προϊόντων των χωρών, θα οδηγήσει σε επέκταση της κατανάλωσης της μεσαίας τάξης και θα τους βοηθήσει να διατηρήσουν τους δημοσιονομικούς λογαριασμούς (Bloomberg, 2017)[56]. Ο Jens Nystedt[57] υποστηρίζει ότι, «η βελτίωση των θεμελιωδών μεγεθών, οι ελκυστικές αποτιμήσεις και οι υψηλές αποδόσεις σε έναν κόσμο που στερείται αποδόσεων, καθιστούν τις αναδυόμενες αγορές, συμπεριλαμβανομένων μερικών BRICs, και πάλι ελκυστικές» (Bloomberg, 2017).

Λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική κατάσταση σε παγκόσμιο και εθνικό επίπεδο, τη συμπληρωματικότητα των οικονομιών BRIC και τη μετατόπιση της οικονομικής ισχύος από τις ανεπτυγμένες χώρες προς τις αναδυόμενες οικονομίες, είναι ίσως αναγκαίο για αυτές τις χώρες να δημιουργήσουν στενότερους δεσμούς.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται στους μελετητές η συνεχής παρακολούθηση και η έρευνα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος των χωρών BRIC, με έμφαση στους παράγοντες αλλά και στις συνέπειες της εξέλιξής τους.

Μελλοντική έρευνα μπορεί να αποτελέσει η συγκριτική αξιολόγηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας των χωρών BRIC με τα αντίστοιχα των αναπτυγμένων χωρών. Μια έρευνα διαφοροποιημένη μπορεί να εστιάσει στις βέλτιστες πρακτικές και πολιτικές που ακολουθούν γενικότερα χώρες που βρίσκονται σε υψηλότερες θέσεις στην κατάταξη βάσει των δεικτών διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας και παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας, πιθανόν με προσαρμογή στο ιδιαίτερο κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον της καθεμίας χώρας BRIC.

Ενδιαφέρουσα τέλος, φαίνεται η διεξαγωγή ανάλογης συγκριτικής αξιολόγησης της ανταγωνιστικότητας των χωρών BRIC με κοινούς συντελεστές βαρύτητας για τη στάθμιση των υποδεικτών ή, κάθε χώρας BRIC με τις χώρες που βρίσκονται αντίστοιχα στην ίδια φάση ανάπτυξης.

[56] https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-06-19/jim-o-neill-s-moniker-is-back-as-investors-pile-money-into-brics

[57] Διευθυντής χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης στην Morgan Stanley Investment Management

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ & ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ (2013), "Ο δείκτης Ανταγωνιστικότητας του World Economic Forum: Κριτική Προσέγγιση", *Ενημέρωση,* τεύχος 206, Ιούνιος 2013.

Ιωαννίδης Στ. (2001), *Επιχείρηση και Επιχειρηματικότητα*, Αθήνα: Εκδ. Παπαζήσης.

Acs, Z. (2006), "How Is Entrepreneurship Good for Economic Growth?"*, Innovations: Technology, Governance, Globalization*, 1 (1), Winter 2006, pp. 97-107.

Acs, Z. J., Desai, S. and Hessels, J. (2008), "Entrepreneurship, Economic Development and Institutions", *Small Business Economics*, 31 (3), pp. 219-234.

Audretsch, D.B. and Keilbach, M. (2008), "Resolving the knowledge paradox: knowledge-spillover entrepreneurship and economic growth", *Research Policy*, 37 (10), pp. 1697-1705.

Audretsch, D.B. and Thurik, R. (2001), "What is new about the new economy: sources of growth in the managed and entrepreneurial economies", *Industrial and Corporate Change*, 10 (1), pp. 267-315.

Audretsch, D.B. and Thurik, R. (2001b), "What is new about the new economy: sources of growth in the managed and entrepreneurial economies", *Industrial and Corporate Change*, 10 (1), pp. 25-48.

Besley, T. (2015), "Law, Regulation, and the Business Climate: The Nature and Influence of the World Bank Doing Business Project", *Journal of Economic Perspectives,* 29 (3), p. 99-120.

Busse, M. and Groizard, J. (2008), "Foreign Direct Investment, Regulations and Growth", *The World Economy*, 31 (7), pp. 861-886.

Büttner, B. (2006), "Entry barriers and growth", *Economics Letters,* 93, pp. 150-155.

Cornelius P., Porter M., Schwab K. (2003), "The Global Competitiveness Report 2002-2003", *World Economic Forum Geneva*, p. 23, New York: Oxford University Press.

Djankov, S., La Porta, R., Lopez de Silanes, F. and Shleifer, A. (2002), "The Regulation of Entry", *Quarterly Journal of Economics*, 117 (1), pp. 1-37.

Djankov, S., McLiesh, C. and Ramalho, R. M. (2006), "Regulation and growth", *Economics Letters*, 92, pp. 395-401.

Djankov, S., Ganser, T., McLiesh, S., Ramalho, R. and Shleifer, A. (2010), "The effect of corporate taxes on investment and entrepreneurship", *American Economic Journal*, 2 (3), pp. 31-64.

Dominic Wilson and Roopa Purushothaman (2003), "Dreaming With BRICs: The Path to 2050", *Global Economics Paper No: 99*, October 1, 2003, The Goldman Sachs Group, Inc.

Ericsson, S. Henricsson, P. and Jewel, C. (2005, 2005b), "Understanding construction industry competitiveness: the introduction of the Hexagon framework", *Advancing Facilities Management and Construction through Innovation Conference*, Helsinki, Finland, June 13-16, 2005.

European Commission (1994), "Growth, Competitiveness, Employment", *European Commission White Paper*, Luxembourg.

European Commission (2000), "European Competitiveness Report 2000-2002"

European Commission, "A Study on the Factors of Regional Competitiveness" retrieved from http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/3cr/competitiveness.pdf.

Fisman, R. and Svensson, J. (2007), "Are corruption and taxation really harmful to growth? Firm level evidence", *Journal of Development Economics*, 83 (1), pp.63-75.

Flanagan R., Jewell C., Ericsson S. and Henricsson P. (2005), "Measuring construction competitiveness in selected countries", University of Reading.

Gillanders, R. and Whelan, K. (2010), "Open For Business? Institutions, Business Environment and Economic Development", Kyklos, 67, pp. 535-558.

Gruzinova, I., Sterkin, F. (2013), "Doing Business ranking: Russia close to 20th place", διαθέσιμο στο http://rbth.co.uk/business/2013/04/16/doing_business_ranking_russia_close_to_20th_place_25081.html. (πρόσβαση: 1 Ιουλίου 2017)

Haidar, J. I. and Hoshi, T. (2015), "Implementing Structural Reforms in Abenomics: How to Reduce the Cost of Doing Business in Japan", *NBER Working Paper*, No. 21507.

Henricsson, J.P.E, Ericsson, S, Flanagan, R and Jewell, C.A. (2004), "Rethinking competitiveness for the construction industry", 20th Annual ARCOM Conference, 1-3 September 2004, Heriot Watt University, Association of Researchers in Construction Management, 1, 335-42.

Henry, C., Hill, F., and Leitch, C. (2003), "Developing a Coherent Enterprise Support Policy: A New Challenge for Governments", *Environment and Planning C: Government and Policy,* 21 (1): pp. 3-19.

International Monetary Fund. European Dept. (2016), "Russian Federation: Staff Report for the 2016, Article IV Consultation-Press Release and Staff Report", *IMF Country Report*, No. 16/229, July 13, 2016, International Monetary Fund, Washington D.C.

Jayasuriya, D. (2011), "Improvements in the World Bank's Ease of Doing Business rankings. Do they translate into greater foreign direct investment inflows?", *Policy Research Working Paper*, 5787.

Jim O'Neill (2001), "Building Better Global Economic BRICs", *Global Economics Paper No: 66*, November 30, 2001, The Goldman Sachs Group, Inc.

Joseph Casey & Katherine Koleski (2011), "Backgrounder: China's 12th Five-Year Plan", U.S.-China Economic & Security Review Commission, June 24, 2011, United States Government Publishing Office [US].

Katherine Koleski (2017), "The 13th Five-Year Plan", U.S.-China Economic & Security Review Commission, February 14, 2017, United States Government Publishing Office [US].

Klapper, L. Laeven, L. and Rajan, R. (2006), "Entry regulation as a barrier to entrepreneurship", *Journal of Financial Economics*, 82, pp. 591–629.

Kritikos, A. S. (2014), "Entrepreneurs and their impact on jobs and economic growth" *IZA World of Labor*, 8.

Li, H., & Marsh, L. (2016), BRICS| Building the BRICS: Media, Nation Branding and Global Citizenship — Introduction, *International Journal Of Communication, 10*, 16, retrieved from http://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/5878

Murdock, K. A. (2012), "Entrepreneurship policy: Trade-offs and impact in the EU", *Entrepreneurship & Regional Development*, 24, pp. 9-10, 879-893.

Nistor P. (2011), "The Evolution Of Foreign Direct Investment In Brazil, Russia, India And China Economies (Bric)", *Petru Maior University, Faculty of Economics Law and Administrative Sciences*, vol. 1, December 2011, p. 71-86, retrieved from http://www.upm.ro/facultati_departamente/ea/RePEc/oeconomica/2011/oeconomica1101_06.pdf

Oehler-Şincai, I. M. (2015), "BRICs' current economic situation: an adapted phase?", *Knowledge Horizons – Economics* (*Dimitrie Cantemir Christian University)*, 7 (2), pp. 41–45, Pro Universitaria.

Organisation for Economic Co-operation and Development (1992), "Programme on Technology and the Economy", Paris

Poel, K., Marneffe, W., Bielen, S., Van Aarle, B. and Vereeck, L. (2014), "Administrative simplification and economic growth: a cross country empirical study", *Journal of Business Administration Research*, 3 (1).

President's Commission on Competitiveness (1985), "Global Competition: The new Reality", *The Report of the President's Commission on Industrial Competitiveness,* 2, p.6.

Puffer, S. M., McCarthy, D. J. and Boisot, M. (2010), "Entrepreneurship in Russia and China: The Impact of Formal Institutional Voids", *Entrepreneurship Theory and Practice,* 34 (3), pp. 441-467.

Rahul, Manmohan, et al. (2009), "An assessment of competitiveness of BRICS nations with special focus on India" *Abhigyan*, vol. 27, no. 1, 2009, p. 28+, Academic OneFile, accessed 7 July 2017.

Romer, P.M. (1986), "Increasing returns and long-run growth", *The Journal of Political Economy*, 94 (5), pp. 1002-1037.

Schaefer, Mark E. and Poffenbarger, John G. (2014), *"*The Formation of the BRICS and its Implication for the United States", 2014, US: Palgrave Macmillan.

The Growth Agenda/Tim Jones, Dave McCormick, Caroline Dewing (ed.) (2012), "Growth Champions: The battle for sustained Innovation Leadership", 2nd ed., 2012, UK: John Wiley & sons Ltd.

The World Bank Group, "Country Systematic Diagnostic for the Russian Federation: Pathways to Inclusive Growth", διαθέσιμο στο http://www.worldbank.org/en/country/russia/publication/systematic-country-diagnostic-for-the-russian-federation-pathways-to-inclusive-growth (πρόσβαση: 1 June 2017).

Winch, G., Courtney, R., Rigby, J. et al (2006), "Analysis and assessment of the elements of certain Community policies that impact on the competitiveness of the construction sector: Final Report**",** Manchester Business School, University of Manchester, UK - Brussels: DG Enterprise and Industry.

World Bank (2014), "Doing Business 2015 Going Beyond Efficiency", 12th Edition, October 29, 2014, Washington, DC: World Bank Group.

World Bank (2016), "Doing Business 2017: Equal Opportunity for All", 14th Edition, October 25, 2016, Washington, DC: World Bank Group.

World Economic Forum (2016), "The Global Competitiveness Report 2016-2017", Geneva: World Economic Forum.

World Economic Forum (2015), "The Global Competitiveness Report 2015-2016", pp. 122-123, 140-141, 200-201, 306-307, Geneva: World Economic Forum.

World Economic Forum (2014), "The Global Competitiveness Report 2014-2015", pp. 4, 134-135, 154-155, 212-213, 320-321, Geneva: World Economic Forum.

World Economic Forum (2013), "The Global Competitiveness Report 2013-2014", pp. 134-135, 156-157, 216-217, 326-327, Geneva: World Economic Forum.

World Economic Forum (2012), "The Global Competitiveness Report 2012-2013", pp. 116-117, 138-139, 198-199, 304-305, Geneva: World Economic Forum.

World Economic Forum (2011), "The Global Competitiveness Report 2011-2012", pp. 126-127, 148-149, 204-205, 306-307, Geneva: World Economic Forum.

World Economic Forum (2010), "The Global Competitiveness Report 2010-2011", pp. 106-107, 128-129, 182-183, 286-287, Geneva: World Economic Forum.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, "Συμφωνία των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή", http://www.consilium.europa.eu/el/policies/climate-change/timeline/ (πρόσβαση 10 Ιουνίου 2017).

Bloomberg L.P. [US], "Emerging Market Investors Think The BRICs Are Back", June 19, 2017, διαθέσιμο στο https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-06-19/jim-o-neill-s-moniker-is-back-as-investors-pile-money-into-brics (πρόσβαση 7 Ιουλίου 2017).

BrazilGovNews Presidency of the Republic of Brazil, "Temer announces measures to boost Brazilian economy", December 15, 2016, διαθέσιμο στο

http://www.brazilgovnews.gov.br/news/2016/12/temer-announces-measures-to-boost-brazilian-economy (πρόσβαση: 28 Ιουλίου 2017).

China.org.cn, "Li highlights role of optimizing business environment", June 19, 2017, διαθέσιμο στο http://www.china.org.cn/business/2017-06/19/content_41055658.htm (πρόσβαση: 28 Ιουλίου 2017).

Doing Business, https://www.doingbusiness.org

Doing Business Data, https://www.doingbusiness.org/data

Doing Business Historical Data Sets and Trends Data, https://www.doingbusiness.org/Custom-Query

Doing Business Reports, https://www.doingbusiness.org/reports

Central Intelligence Agency [US] (CIA), https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/

Global Entrepreneurship Monitor, http://www.gemconsortium.org/wiki/1149

Goldman Sachs, http://www.goldmansachs.com/

Institute for Management Development (IMD), http://www.imd.org/research/challenges/TC028-15-competitiveness-sustainability-bris-caballero.cfm

International Monetary Fund (IMF), https://www.imf.org/external/region/tlm/rr/pdf/Nov5.pdf

Make in India, http://www.makeinindia.com/about/

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD-ΟΟΣΑ), http://www.oecd.org/eco/outlook/sources-and-methods.htm

Skill India Programme – Objectives, Features & Advantages, http://www.mapsofindia.com/my-india/society/skill-india-a-new-programme-to-be-launched-in-march-2015

The Guardian, "China Ratifies Paris Climate Change Agreement", September 3, 2016, διαθέσιμο στο https://www.theguardian.com/world/2016/sep/03/china-ratifies-paris-climate-change-agreement (πρόσβαση: 6 Ιουνίου 2017).

The Times of India, "PM Modi asks secretaries to analyse World Bank's Ease of Doing Business Report", October 27, 2016, διαθέσιμο στο http://timesofindia.indiatimes.com/business/india-business/PM-asks-secys-to-analyse-WBs-doing-biz-report/articleshow/55081000.cms (πρόσβαση: 28 July 2017).

Trading Economics, https://tradingeconomics.com/countries

The European Observatory for SMEs, http://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship_en

The World Bank Group, https://www.worldbank.org

United Nations Development Programme, http://www.undp.org/content/undp/en/home/sdgoverview/mdg_goals.html

World Economic Forum, https://www.weforum.org

World Economic Forum, https://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/methodology/

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

A. Αριθμητικά δεδομένα 2010-2017 για τον δείκτη Ease of Doing Business[58]

B. Αριθμητικά δεδομένα 2010-2017 για τον δείκτη Global Competitiveness Index[59]

[58] Πηγή: Doing Business Historical Data Sets and Trends Data (www.doingbusiness.org/Custom-Query)

[59] Πηγή: World Economic Forum (Global Competitiveness Reports 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016)

ΠΙΝΑΚΑΣ Α-Ι: ΕΝΑΡΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΗ & ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ 2010-2017

	BRAZIL				
	Starting a Business - DTF	Starting a Business - Procedure – Men (number)	Starting a Business - Time – Men (days)	Starting a Business - Cost – Men (% of income per capita)	Starting a Business - Paid-in min. capital (% of income per capita)
DB2010	55,02	14	122	6,9	0
DB2011	56,44	13	122	7,3	0
DB2012	56,68	13	122	5,4	0
DB2013	56,75	13	122	4,8	0
DB2014	62,27	12,2	86,6	5,9	0
DB2015	63,22	11,6	83,6	5,5	0
DB2016	64,2	11	83	4,8	0
DB2017	65,04	11	79,5	5,2	0

	RUSSIA				
	Starting a Business - DTF	Starting a Business - Procedure – Men (number)	Starting a Business - Time – Men (days)	Starting a Business - Cost – Men (% of income per capita)	Starting a Business - Paid-in min. capital (% of income per capita)
DB2010	82,2	8	29	1,8	1,8
DB2011	82,1	8	29	2,6	1,9
DB2012	82,15	8	29	2,3	1,6
DB2013	84,97	8	18	2	1,4
DB2014	89,16	6,1	12,9	1,2	1,2
DB2015	92,17	4,4	11,2	1,2	0
DB2016	92,35	4,4	10,5	1,1	0
DB2017	93,57	3,7	9,8	1	0

	INDIA				
	Starting a Business - DTF	Starting a Business - Procedure – Men (number)	Starting a Business - Time – Men (days)	Starting a Business - Cost – Men (% of income per capita)	Starting a Business - Paid-in min. capital (% of income per capita)
DB2010	50,06	15	32	66,1	210,9
DB2011	55,36	14	30	50,5	188,8
DB2012	58,87	14	30	42	149,6
DB2013	59,83	14	28	43,1	140,1
DB2014	61,02	13,5	31,2	41,2	124,4
DB2015	63,7	13,9	33,5	16,2	111,2
DB2016	73,74	12,9	28	14,3	0
DB2017	74,31	12,9	26	13,8	0

	CHINA				
	Starting a Business - DTF	Starting a Business - Procedure – Men (number)	Starting a Business - Time – Men (days)	Starting a Business - Cost – Men (% of income per capita)	Starting a Business - Paid-in min. capital (% of income per capita)
DB2010	62,67	14	38	4,9	130,9
DB2011	63,5	14	38	4,5	118,3
DB2012	64,73	14	38	3,6	100,4
DB2013	68,56	13	33	2,1	85,7
DB2014	68,72	13	34,4	1,9	78,2
DB2015	77,43	11	31,4	0,9	0
DB2016	77,46	11	31,4	0,7	0
DB2017	81,02	9	28,9	0,7	0

ΠΙΝΑΚΑΣ Α-ΙΙ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΗ & ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ 2010-2017

	BRAZIL				
	Dealing with Construction Permits - DTF	Dealing with Construction Permits - Procedures (number)	Dealing with Construction Permits - Time (days)	Dealing with Construction Permits - Cost (% of warehouse	Dealing with Construction Permits - Building quality control index (0-15)
DB2010	46,65	19	430	0,8	
DB2011	46,73	19	430	0,8	
DB2012	46,89	19	430	0,7	
DB2013	47,05	19	430	0,6	
DB2014	48,23	18,2	425,7	0,5	
DB2015	51,22	18,2	425,7	0,5	9
DB2016	51,27	18,2	425,7	0,4	9
DB2017	51,28	18,2	425,7	0,4	9

	RUSSIA				
	Dealing with Construction Permits - DTF	Dealing with Construction Permits - Procedures (number)	Dealing with Construction Permits - Time (days)	Dealing with Construction Permits - Cost (% of warehouse value)	Dealing with Construction Permits - Building quality control index (0-15)
DB2010	26,26	44	603	4,2	
DB2011	25,9	34	497	4,5	
DB2012	26,85	34	437	3,9	
DB2013	40,21	26	309	2,8	
DB2014	51,86	19,9	288,5	1,8	
DB2015	63,92	14,3	253,5	1,6	10
DB2016	64,67	14,3	244,1	1,6	10
DB2017	65,86	13,7	239,3	1,4	10

	INDIA				
	Dealing with Construction Permits - DTF	Dealing with Construction Permits - Procedures (number)	Dealing with Construction Permits - Time (days)	Dealing with Construction Permits - Cost (% of warehouse value)	Dealing with Construction Permits - Building quality control index (0-15)
DB2010	17,1	42	195	52,2	
DB2011	17,1	42	195	46,7	
DB2012	17,1	42	195	37	
DB2013	20,08	42	164	34,7	
DB2014	18,29	35,1	190	32,2	
DB2015	32,83	35,1	190	29	11,5
DB2016	32,83	35,1	190	26,5	11,5
DB2017	32,83	35,1	190	25,9	11,5

	CHINA				
	Dealing with Construction Permits - DTF	Dealing with Construction Permits - Procedures (number)	Dealing with Construction Permits - Time (days)	Dealing with Construction Permits - Cost (% of warehouse value)	Dealing with Construction Permits - Building quality control index (0-15)
DB2010	24,4	30	280	10,7	
DB2011	35,84	30	280	3,9	
DB2012	25,62	29	310	9,1	
DB2013	35,21	25	279	8,3	
DB2014	43,2	22	244,3	7,9	
DB2015	47,81	22	244,3	7,6	9
DB2016	48,29	22	244,3	7,2	9
DB2017	48,52	22	244,3	7	9

ΠΙΝΑΚΑΣ Α-ΙΙΙ: ΗΛΕΚΤΡΟΔΟΤΗΣΗ_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΗ & ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ 2010-2017

	BRAZIL				
	Getting Electricity - DTF	Getting Electricity - Procedures (number)	Getting Electricity - Time (days)	Getting Electricity - Cost (% of income per capita)	Getting Electricity - Reliability of supply and transparency of tariff index (0-8)
DB2010	90,61	4	43	51,2	
DB2011	90,63	4	43	47,2	
DB2012	90,8	4	42	40,7	
DB2013	90,82	4	42	36,5	
DB2014	90,6	4	43,6	34,5	
DB2015	85,49	4	43,6	31,7	5,6
DB2016	82,32	4	55,3	28,6	5
DB2017	81,23	4	64,4	58	5

	RUSSIA				
	Getting Electricity - DTF	Getting Electricity - Procedures (number)	Getting Electricity - Time (days)	Getting Electricity - Cost (% of income per capita)	Getting Electricity - Reliability of supply and transparency of tariff index (0-8)
DB2010	17,01	10	281	3965,8	
DB2011	16,36	10	281	4125,4	
DB2012	25,71	10	281	1852,4	
DB2013	26,86	10	281	1573,7	
DB2014	70,43	4	175,2	299,5	
DB2015	77,89	4	175,2	277,4	8
DB2016	84,22	3	160,5	93,1	8
DB2017	84,37	3	160,5	44,1	8

	INDIA				
	Getting Electricity - DTF	Getting Electricity - Procedures (number)	Getting Electricity - Time (days)	Getting Electricity - Cost (% of income per capita)	Getting Electricity - Reliability of supply and transparency of tariff index (0-8)
DB2010	69,61	7	60	506,4	
DB2011	70,04	7	60	400,6	
DB2012	70,8	7	60	216,2	
DB2013	70,67	7	60	247,3	
DB2014	63,11	7	101,8	611,6	
DB2015	66,28	7	101,8	487,7	5,9
DB2016	79,76	5	86,2	442,3	7
DB2017	85,09	5	45,9	133,2	7

	CHINA				
	Getting Electricity - DTF	Getting Electricity - Procedures (number)	Getting Electricity - Time (days)	Getting Electricity - Cost (% of income per capita)	Getting Electricity - Reliability of supply and transparency of tariff index (0-8)
DB2010	67,04	5	145	835,7	
DB2011	67,38	5	145	755,2	
DB2012	67,85	5	145	640,9	
DB2013	68,23	5	145	547	
DB2014	66,19	5,5	143,2	499,5	
DB2015	68,52	5,5	143,2	459,4	6
DB2016	68,66	5,5	143,2	413,3	6
DB2017	68,73	5,5	143,2	390,4	6

ΠΙΝΑΚΑΣ Α-IV: ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΗ & ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ 2010-2017

	BRAZIL				
	Registering Property - DTF	Registering Property - Procedures (number)	Registering Property - Time (days)	Registering Property - Cost (% of property value)	Registering Property - Quality of the land administration index (0-30)
DB2010	56,87	13	25,5	2,6	
DB2011	56,85	13	25,5	2,7	
DB2012	56,96	13	25,5	2,6	
DB2013	57,01	14	25,5	2,6	
DB2014	56,14	13,6	31,7	2,5	
DB2015	53,64	13,6	31,7	2,5	13,8
DB2016	52,64	13,6	31,7	3,1	13,8
DB2017	52,62	13,6	31,4	3,1	13,8

	RUSSIA				
	Registering Property - DTF	Registering Property - Procedures (number)	Registering Property - Time (days)	Registering Property - Cost (% of property value)	Registering Property - Quality of the land administration index (0-30)
DB2010	79,12	6	43	0,1	
DB2011	79,11	6	43	0,1	
DB2012	81,72	5	43	0,2	
DB2013	81,63	5	44	0,2	
DB2014	87,99	4	22	0,1	
DB2015	90,12	3	19	0,1	26
DB2016	90,51	3	15	0,2	26
DB2017	90,55	3	15	0,2	26

	INDIA				
	Registering Property - DTF	Registering Property - Procedures (number)	Registering Property - Time (days)	Registering Property - Cost (% of property value)	Registering Property - Quality of the land administration index (0-30)
DB2010	59,47	7	47	7,4	
DB2011	59,57	7	47	7,4	
DB2012	59,96	7	47	7,2	
DB2013	60,13	7	47	7,1	
DB2014	58,92	7	47	7,7	
DB2015	49,96	7	46,8	7,7	7
DB2016	49,97	7	46,8	7,7	7
DB2017	50	7	46,8	7,7	7

	CHINA				
	Registering Property - DTF	Registering Property - Procedures (number)	Registering Property - Time (days)	Registering Property - Cost (% of property value)	Registering Property - Quality of the land administration index (0-30)
DB2010	79,25	4	28	3,6	
DB2011	79,26	4	28	3,6	
DB2012	79,06	4	28	3,7	
DB2013	79,29	4	28	3,6	
DB2014	81,16	4	19,5	3,4	
DB2015	76,14	4	19,5	3,4	18,3
DB2016	76,15	4	19,5	3,4	18,3
DB2017	76,15	4	19,5	3,4	18,3

ΠΙΝΑΚΑΣ Α-V: ΛΗΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΗ & ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ 2010-2017

	BRAZIL				
	Getting Credit - DTF	Getting Credit - Strength of legal rights index (0-12)	Getting Credit - Depth of credit information index (0-8)	Getting Credit - Credit registry coverage (% of adults)	Getting Credit - Credit bureau coverage (% of adults)
DB2010	50			23,7	59,2
DB2011	50			26,9	53,5
DB2012	50			36,1	61,5
DB2013	50			46,8	62,2
DB2014	42,69	2	7	50,4	63,4
DB2015	45	2	7	52,5	63,6
DB2016	45	2	7	55,1	79
DB2017	45	2	7	53,4	78,9

	RUSSIA				
	Getting Credit - DTF	Getting Credit - Strength of legal rights index (0-12)	Getting Credit - Depth of credit information index (0-8)	Getting Credit - Credit registry coverage (% of adults)	Getting Credit - Credit bureau coverage (% of adults)
DB2010	62,5			0	14,3
DB2011	62,5			0	14,4
DB2012	62,5			0	35,8
DB2013	62,5			0	45,4
DB2014	58,75	4	7	0	59,2
DB2015	55	4	7	0	64,6
DB2016	65	6	7	0	70,2
DB2017	65	6	7	0	77,2

	INDIA				
	Getting Credit - DTF	Getting Credit - Strength of legal rights index (0-12)	Getting Credit - Depth of credit information index (0-8)	Getting Credit - Credit registry coverage (% of adults)	Getting Credit - Credit bureau coverage (% of adults)
DB2010	81,25			0	10,2
DB2011	81,25			0	10
DB2012	81,25			0	15,1
DB2013	81,25			0	14,9
DB2014	68	6	7	0	19,8
DB2015	65	6	7	0	22,4
DB2016	65	6	7	0	22
DB2017	65	6	7	0	21,4

	CHINA				
	Getting Credit - DTF	Getting Credit - Strength of legal rights index (0-12)	Getting Credit - Depth of credit information index (0-8)	Getting Credit - Credit registry coverage (% of adults)	Getting Credit - Credit bureau coverage (% of adults)
DB2010	56,25			13,7	0
DB2011	56,25			16,9	0
DB2012	56,25			23,7	0
DB2013	56,25			27,7	0
DB2014	62,5	4	6	30,2	0
DB2015	50	4	6	33,2	0
DB2016	50	4	6	89,5	0
DB2017	60	4	8	91,1	21,3

ΠΙΝΑΚΑΣ A-VI: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΗ & ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ 2010-2017

	BRAZIL			
	Protecting Minority Investors - DTF	Protecting Minority Investors - Strength of minority investor protection index (0-10)	Protecting Minority Investors - Extent of conflict of interest regulation index (0-10)	Protecting Minority Investors - Extent of shareholder governance index (0-10)
DB2010	53,33			
DB2011	53,33			
DB2012	53,33			
DB2013	53,33			
DB2014	53,33	6,5	5,7	7,3
DB2015	65	6,5	5,7	7,3
DB2016	65	6,5	5,7	7,3
DB2017	65	6,5	5,7	7,3

	RUSSIA			
	Protecting Minority Investors - DTF	Protecting Minority Investors - Strength of minority investor protection index (0-10)	Protecting Minority Investors - Extent of conflict of interest regulation index (0-10)	Protecting Minority Investors - Extent of shareholder governance index (0-10)
DB2010	46,67			
DB2011	46,67			
DB2012	46,67			
DB2013	46,67			
DB2014	46,67	6	5	7
DB2015	60	6	5	7
DB2016	60	6	5	7
DB2017	60	6	5	7

	INDIA			
	Protecting Minority Investors - DTF	Protecting Minority Investors - Strength of minority investor protection index (0-10)	Protecting Minority Investors - Extent of conflict of interest regulation index (0-10)	Protecting Minority Investors - Extent of shareholder governance index (0-10)
DB2010	56,67			
DB2011	60			
DB2012	60			
DB2013	60			
DB2014	60	6,5	5,7	7,3
DB2015	73,33	7,3	6,7	8
DB2016	73,33	7,3	6,7	8
DB2017	73,33	7,3	6,7	8

	CHINA			
	Protecting Minority Investors - DTF	Protecting Minority Investors - Strength of minority investor protection index (0-10)	Protecting Minority Investors - Extent of conflict of interest regulation index (0-10)	Protecting Minority Investors - Extent of shareholder governance index (0-10)
DB2010	50			
DB2011	50			
DB2012	50			
DB2013	50			
DB2014	50	4,5	5	4
DB2015	45	4,5	5	4
DB2016	45	4,5	5	4
DB2017	45	4,5	5	4

ΠΙΝΑΚΑΣ Α-VII: ΠΛΗΡΩΜΗ ΦΟΡΩΝ_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΗ & ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ 2010-2017

	BRAZIL			
	Paying Taxes - DTF	Paying Taxes - Payments (number per year)	Paying Taxes - Time (hours per year)	Paying Taxes - Total tax rate (% of profit)
DB2010	42,71	10	2600	65,7
DB2011	42,07	10	2600	66,8
DB2012	42,07	10	2600	66,8
DB2013	41,01	10	2600	68,6
DB2014	40,85	9,6	2600	69,2
DB2015	40,85	9,6	2600	69,2
DB2016	33,12	9,6	2600	68,1
DB2017	33,03	9,6	2038	68,4

	RUSSIA			
	Paying Taxes - DTF	Paying Taxes - Payments (number per year)	Paying Taxes - Time (hours per year)	Paying Taxes - Total tax rate (% of profit)
DB2010	72,55	8	320	48,3
DB2011	73,46	8	320	46,5
DB2012	75,39	7	290	46,9
DB2013	77,49	7	177	54,1
DB2014	80,28	7	177	48,7
DB2015	80,63	7	168	48,9
DB2016	83,09	7	168	47
DB2017	82,96	7	168	47,4

	INDIA			
	Paying Taxes - DTF	Paying Taxes - Payments (number per year)	Paying Taxes - Time (hours per year)	Paying Taxes - Total tax rate (% of profit)
DB2010	37,19	59	271	66
DB2011	40,32	56	258	64,7
DB2012	54,46	33	254	62,6
DB2013	55,09	33	243	62,5
DB2014	56,04	33	243	60,8
DB2015	56,14	33	243	60,6
DB2016	43,17	33	243	60,6
DB2017	46,58	25	241	60,6

	CHINA			
	Paying Taxes - DTF	Paying Taxes - Payments (number per year)	Paying Taxes - Time (hours per year)	Paying Taxes - Total tax rate (% of profit)
DB2010	44,75	9	463,8	81,4
DB2011	60,3	9	358	66,3
DB2012	60,29	9	358	66,4
DB2013	60,58	9	338	67,6
DB2014	60,97	9	318	68,7
DB2015	64,04	9	261	68,5
DB2016	60,5	9	261	67,8
DB2017	60,46	9	259	68

ΠΙΝΑΚΑΣ Α-VIII: ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΗ & ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ 2010-2017

	BRAZIL								
	Trading across Borders - DTF	Trading across Borders - Time to export: Border compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to export: Border compliance (USD)	Trading across Borders - Time to export: Documentary compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to export: Documentary compliance (USD)	Trading across Borders - Time to import: Border compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to import: Border compliance (USD)	Trading across Borders - Time to import: Documentary compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to import: Documentary compliance (USD)
DB2010	71,48								
DB2011	66,85								
DB2012	65,03								
DB2013	66,11								
DB2014	64,36								
DB2015	52,37	61	959	30	226	63	970	146	107
DB2016	54,2	49	959	18	226	63	970	146	107
DB2017	55,57	49	959	18	226	63	970	120	107

	RUSSIA								
	Trading across Borders - DTF	Trading across Borders - Time to export: Border compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to export: Border compliance (USD)	Trading across Borders - Time to export: Documentary compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to export: Documentary compliance (USD)	Trading across Borders - Time to import: Border compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to import: Border compliance (USD)	Trading across Borders - Time to import: Documentary compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to import: Documentary compliance (USD)
DB2010	42,14								
DB2011	38,78								
DB2012	45,43								
DB2013	46,57								
DB2014	53,03								
DB2015	57,96	96	765	25	92	96	1125	43	153
DB2016	57,96	96	765	25	92	96	1125	43	153
DB2017	57,96	96	765	25	92	96	1125	43	153

	INDIA								
	Trading across Borders - DTF	Trading across Borders - Time to export: Border compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to export: Border compliance (USD)	Trading across Borders - Time to export: Documentary compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to export: Documentary compliance (USD)	Trading across Borders - Time to import: Border compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to import: Border compliance (USD)	Trading across Borders - Time to import: Documentary compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to import: Documentary compliance (USD)
DB2010	65,85								
DB2011	65,56								
DB2012	66,33								
DB2013	66,74								
DB2014	64,89								
DB2015	56,45	109	413	41	102	287	574	63	145
DB2016	56,45	109	413	41	102	287	574	63	145
DB2017	57,61	106	413	38	92	283	574	61	135

	CHINA								
	Trading across Borders - DTF	Trading across Borders - Time to export: Border compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to export: Border compliance (USD)	Trading across Borders - Time to export: Documentary compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to export: Documentary compliance (USD)	Trading across Borders - Time to import: Border compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to import: Border compliance (USD)	Trading across Borders - Time to import: Documentary compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to import: Documentary compliance (USD)
DB2010	72,97								
DB2011	72,95								
DB2012	73,2								
DB2013	72,97								
DB2014	71,58								
DB2015	69,13	26	522	21	85	92	777	66	171
DB2016	69,13	26	522	21	85	92	777	66	171
DB2017	69,13	26	522	21	85	92	777	66	171

ΠΙΝΑΚΑΣ Α-IX: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΗ & ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ 2010-2017

	BRAZIL			
	Enforcing Contracts - DTF	Enforcing Contracts - Time (days)	Enforcing Contracts - Cost (% of claim)	Enforcing Contracts - Quality of judicial processes index (0-18)
DB2010	52,16	731	16,5	
DB2011	52,16	731	16,5	
DB2012	52,16	731	16,5	
DB2013	53,2	731	16,5	
DB2014	52,03	731	20,7	
DB2015	65,55	731	20,7	12,6
DB2016	65,55	731	20,7	12,6
DB2017	67,41	731	20,7	13,6

	RUSSIA			
	Enforcing Contracts - DTF	Enforcing Contracts - Time (days)	Enforcing Contracts - Cost (% of claim)	Enforcing Contracts - Quality of judicial processes index (0-18)
DB2010	76,03	281	13,4	
DB2011	76,03	281	13,4	
DB2012	75,43	281	15	
DB2013	75,73	270	15	
DB2014	75,25	267	16,5	
DB2015	75,78	307	16,5	11
DB2016	75,78	307	16,5	11
DB2017	74,96	337	16,5	11

	INDIA			
	Enforcing Contracts - DTF	Enforcing Contracts - Time (days)	Enforcing Contracts - Cost (% of claim)	Enforcing Contracts - Quality of judicial processes index (0-18)
DB2010	25,81	1420	39,6	
DB2011	25,81	1420	39,6	
DB2012	25,81	1420	39,6	
DB2013	25,81	1420	39,6	
DB2014	25,81	1420	39,6	
DB2015	32,41	1420	39,6	7,5
DB2016	32,41	1420	39,6	7,5
DB2017	35,19	1420	39,6	9

	CHINA			
	Enforcing Contracts - DTF	Enforcing Contracts - Time (days)	Enforcing Contracts - Cost (% of claim)	Enforcing Contracts - Quality of judicial processes index (0-18)
DB2010	69,89	406	15,1	
DB2011	69,89	406	15,1	
DB2012	69,89	406	15,1	
DB2013	69,89	406	15,1	
DB2014	68,21	452,8	16,2	
DB2015	77,98	452,8	16,2	14,3
DB2016	77,98	452,8	16,2	14,3
DB2017	77,98	452,8	16,2	14,3

ΠΙΝΑΚΑΣ Α-Χ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΗ & ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ 2010-2017

	BRAZIL				
	Resolving Insolvency - DTF	Resolving Insolvency - Recovery rate (cents on the dollar)	Resolving Insolvency - Time (years)	Resolving Insolvency - Cost (% of estate)	Resolving Insolvency - Strength of insolvency framework index (0-16)
DB2010	18,45	17,1		12	
DB2011	18,36	17,1		12	
DB2012	19,22	17,9		12	
DB2013	17,08	15,9		12	
DB2014	51,13	19,5	4	12	13
DB2015	54,52	25,8	4	12	13
DB2016	52,68	22,4	4	12	13
DB2017	49,15	15,8	4	12	13

	RUSSIA				
	Resolving Insolvency - DTF	Resolving Insolvency - Recovery rate (cents on the dollar)	Resolving Insolvency - Time (years)	Resolving Insolvency - Cost (% of estate)	Resolving Insolvency - Strength of insolvency framework index (0-16)
DB2010	44,77	41,6		9	
DB2011	42,34	39,3		9	
DB2012	44,7	41,5		9	
DB2013	46,67	43,4		9	
DB2014	59,21	43,2	2	9	11,5
DB2015	59,06	43	2	9	11,5
DB2016	58,39	41,7	2	9	11,5
DB2017	56,69	38,6	2	9	11,5

	INDIA				
	Resolving Insolvency - DTF	Resolving Insolvency - Recovery rate (cents on the dollar)	Resolving Insolvency - Time (years)	Resolving Insolvency - Cost (% of estate)	Resolving Insolvency - Strength of insolvency framework index (0-16)
DB2010	24,69	22,9		9	
DB2011	25,91	24,1		9	
DB2012	29,53	27,4		9	
DB2013	27,83	25,9		9	
DB2014	32,43	25,4	4,3	9	6
DB2015	32,6	25,7	4,3	9	6
DB2016	32,59	25,7	4,3	9	6
DB2017	32,75	26	4,3	9	6

	CHINA				
	Resolving Insolvency - DTF	Resolving Insolvency - Recovery rate (cents on the dollar)	Resolving Insolvency - Time (years)	Resolving Insolvency - Cost (% of estate)	Resolving Insolvency - Strength of insolvency framework index (0-16)
DB2010	37,97	35,3		22	
DB2011	39,17	36,4		22	
DB2012	38,86	36,1		22	
DB2013	38,41	35,7		22	
DB2014	55,31	36	1,7	22	11,5
DB2015	55,31	36	1,7	22	11,5
DB2016	55,43	36,2	1,7	22	11,5
DB2017	55,82	36,9	1,7	22	11,5

ΠΙΝΑΚΑΣ Α-XI: OECD (regional average)_ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΔΕΙΚΤΗ EASE OF DOING BUSINESS 2017 (ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ & ΥΠΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΥΤΩΝ)

OECD (regional average) - 2017										
EASE OF DOING BUSINESS RANK: 26 / OVERALL DTF: 77,65										
Starting a Business - Rank	Starting a Business - DTF	Starting a Business - Procedure – Men (number)	Starting a Business - Time – Men (days)	Starting a Business - Cost – Men (% of income per capita)	Starting a Business - Paid-in min. capital (% of income per capita)					
46	91,51	4,8	8,3	3,1	9,2					
Dealing with Construction Permits - Rank	Dealing with Construction Permits - DTF	Dealing with Construction Permits - Procedures (number)	Dealing with Construction Permits - Time (days)	Dealing with Construction Permits - Cost (% of warehouse value)	Dealing with Construction Permits - Building quality control index (0-15)					
48	75,6	12,1	152,1	1,6	11,3					
Getting Electricity - Rank	Getting Electricity - DTF	Getting Electricity - Procedures (number)	Getting Electricity - Time (days)	Getting Electricity - Cost (% of income per capita)	Getting Electricity - Reliability of supply and transparency of tariff index (0-8)					
37	84,37	4,8	76,2	62,5	7,5					
Registering Property - Rank	Registering Property - DTF	Registering Property - Procedures (number)	Registering Property - Time (days)	Registering Property - Cost (% of property value)	Registering Property - Quality of the land administration index (0-30)					
44	76,6	4,7	22,4	4,2	22,7					
Getting Credit - Rank	Getting Credit - DTF	Getting Credit - Strength of legal rights index (0-12)	Getting Credit - Depth of credit information index (0-8)	Getting Credit - Credit registry coverage (% of adults)	Getting Credit - Credit bureau coverage (% of adults)					
57	62,19	6	6,5	12,1	67,1					
Protecting Minority Investors - Rank	Protecting Minority Investors - DTF	Protecting Minority Investors - Strength of minority investor protection index (0-10)	Protecting Minority Investors - Extent of conflict of interest regulation index (0-10)	Protecting Minority Investors - Extent of shareholder governance index (0-10)						
43	64,52	6,5	6,3	6,6						
Paying Taxes - Rank	Paying Taxes - DTF	Paying Taxes - Payments (number per year)	Paying Taxes - Time (hours per year)	Paying Taxes - Total tax rate (% of profit)						
42	83,07	10,9	163,4	40,9						
Trading across Borders - Rank	Trading across Borders - DTF	Trading across Borders - Time to export: Border compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to export: Border compliance (USD)	Trading across Borders - Time to export: Documentary compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to export: Documentary compliance (USD)	Trading across Borders - Time to import: Border compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to import: Border compliance (USD)	Trading across Borders - Time to import: Documentary compliance (hours)	Trading across Borders - Cost to import: Documentary compliance (USD)	
24	93,87	12	150	3	36	9	115	4	26	
Enforcing Contracts - Rank	Enforcing Contracts - DTF	Enforcing Contracts - Time (days)	Enforcing Contracts - Cost (% of claim)	Enforcing Contracts - Quality of judicial processes index (0-18)						
45	67,48	553	21,3	11						
Resolving Insolvency - Rank	Resolving Insolvency - DTF	Resolving Insolvency - Recovery rate (cents on the dollar)	Resolving Insolvency - Time (years)	Resolving Insolvency - Cost (% of estate)	Resolving Insolvency - Strength of insolvency framework index (0-16)					
23	77,15	73	1,7	9,1	12,1					

ΠΙΝΑΚΑΣ Β-Ι: ΔΕΔΟΜΕΝΑ GLOBAL COMPETITIVENESS INDEX 2010-2011 (ΔΕΙΚΤΗΣ & ΠΥΛΩΝΕΣ)

	BRAZIL		RUSSIA		INDIA		CHINA	
	Rank (out of 139)	Score (1-7)	Rank (out of 139)	Score (1-7)	Rank (out of 139)	Score (1-7)	Rank (out of 139)	Score (1-7)
GCI 2010–2011	**58**	**4,3**	**63**	**4,2**	**51**	**4,3**	**27**	**4,8**
Basic requirements	**86**	**4,3**	**65**	**4,5**	**81**	**4,3**	**30**	**5,3**
1st pillar: Institutions	93	3,6	118	3,2	58	4	49	4,4
2nd pillar: Infrastructure	62	4	47	4,5	86	3,5	50	4,4
3rd pillar: Macroeconomic environment	111	4	79	4,5	73	4,5	4	6,1
4th pillar: Health and primary education	87	5,5	53	5,9	104	5,2	37	6,2
Efficiency enhancers	**44**	**4,4**	**53**	**4,2**	**38**	**4,4**	**29**	**4,6**
5th pillar: Higher education and training	58	4,3	50	4,6	85	3,9	60	4,2
6th pillar: Goods market efficiency	114	3,7	123	3,6	71	4,1	43	4,4
7th pillar: Labor market efficiency	96	4,1	57	4,5	92	4,2	38	4,7
8th pillar: Financial market development	50	4,4	125	3,2	17	4,9	57	4,3
9th pillar: Technological readiness	54	3,9	69	3,6	86	3,3	78	3,4
10th pillar: Market size	10	5,6	8	5,7	4	6,1	2	6,7
Innovation and sophistication factors	**38**	**4**	**80**	**3,4**	**42**	**4**	**31**	**4,1**
11th pillar: Business sophistication	31	4,5	101	3,5	44	4,3	41	4,3
12th pillar: Innovation	42	3,5	57	3,2	39	3,6	26	3,9

ΠΙΝΑΚΑΣ Β-ΙΙ: ΔΕΔΟΜΕΝΑ GLOBAL COMPETITIVENESS INDEX 2011-2012 (ΔΕΙΚΤΗΣ & ΠΥΛΩΝΕΣ)

	BRAZIL		RUSSIA		INDIA		CHINA	
	Rank (out of 142)	Score (1-7)	Rank (out of 142)	Score (1-7)	Rank (out of 142)	Score (1-7)	Rank (out of 142)	Score (1-7)
GCI 2011–2012	**53**	**4,3**	**66**	**4,2**	**56**	**4,3**	**26**	**4,9**
Basic requirements	**83**	**4,3**	**63**	**4,6**	**91**	**4,2**	**30**	**5,3**
1st pillar: Institutions	77	3,7	128	3,1	69	3,8	48	4,3
2nd pillar: Infrastructure	64	4	48	4,5	89	3,6	44	4,6
3rd pillar: Macroeconomic environment	115	4,2	44	5,2	105	4,3	10	6,2
4th pillar: Health and primary education	87	5,4	68	5,7	101	5,3	32	6,2
Efficiency enhancers	**41**	**4,4**	**55**	**4,2**	**37**	**4,5**	**26**	**4,7**
5th pillar: Higher education and training	57	4,4	52	4,5	87	3,9	58	4,3
6th pillar: Goods market efficiency	113	3,8	128	3,6	70	4,2	45	4,4
7th pillar: Labor market efficiency	83	4,2	65	4,4	81	4,2	36	4,7
8th pillar: Financial market development	43	4,5	127	3,2	21	4,9	48	4,4
9th pillar: Technological readiness	54	4	68	3,7	93	3,4	77	3,6
10th pillar: Market size	10	5,6	8	5,7	3	6,2	2	6,8
Innovation and sophistication factors	**35**	**4**	**97**	**3,2**	**40**	**3,9**	**31**	**4,1**
11th pillar: Business sophistication	31	4,5	114	3,3	43	4,3	37	4,4
12th pillar: Innovation	44	3,5	71	3,1	38	3,6	29	3,9

ΠΙΝΑΚΑΣ Β-ΙΙΙ: ΔΕΔΟΜΕΝΑ GLOBAL COMPETITIVENESS INDEX 2012-2013 (ΔΕΙΚΤΗΣ & ΠΥΛΩΝΕΣ)

	BRAZIL		RUSSIA		INDIA		CHINA	
	Rank (out of 144)	**Score (1-7)**	**Rank (out of 144)**	**Score (1-7)**	**Rank (out of 144)**	**Score (1-7)**	**Rank (out of 144)**	**Score (1-7)**
GCI 2012–2013	**48**	**4,4**	**67**	**4,2**	**59**	**4,3**	**29**	**4,8**
Basic requirements	**73**	**4,5**	**53**	**4,8**	**85**	**4,3**	**31**	**5,3**
1st pillar: Institutions	79	3,8	133	3,1	70	3,9	50	4,2
2nd pillar: Infrastructure	70	4	47	4,5	84	3,6	48	4,5
3rd pillar: Macroeconomic environment	62	4,7	22	5,8	99	4,3	11	6,2
4th pillar: Health and primary education	88	5,4	65	5,7	101	5,3	35	6,1
Efficiency enhancers	**38**	**4,5**	**54**	**4,3**	**39**	**4,5**	**30**	**4,6**
5th pillar: Higher education and training	66	4,3	52	4,6	86	4	62	4,3
6th pillar: Goods market efficiency	104	3,9	134	3,6	75	4,2	59	4,3
7th pillar: Labor market efficiency	69	4,4	84	4,2	82	4,2	41	4,6
8th pillar: Financial market development	46	4,4	130	3,2	21	4,9	54	4,3
9th pillar: Technological readiness	48	4,4	57	4,1	96	3,4	88	3,5
10th pillar: Market size	9	5,6	7	5,8	3	6,2	2	6,8
Innovation and sophistication factors	**39**	**4**	**108**	**3,2**	**43**	**3,9**	**34**	**4**
11th pillar: Business sophistication	33	4,5	119	3,3	40	4,3	45	4,3
12th pillar: Innovation	49	3,4	85	3	41	3,6	33	3,8

ΠΙΝΑΚΑΣ Β-IV: ΔΕΔΟΜΕΝΑ GLOBAL COMPETITIVENESS INDEX 2013-2014 (ΔΕΙΚΤΗΣ & ΠΥΛΩΝΕΣ)

	BRAZIL		RUSSIA		INDIA		CHINA	
	Rank (out of 148)	**Score (1-7)**	**Rank (out of 148)**	**Score (1-7)**	**Rank (out of 148)**	**Score (1-7)**	**Rank (out of 148)**	**Score (1-7)**
GCI 2013–2014	**56**	**4,3**	**64**	**4,2**	**60**	**4,3**	**29**	**4,8**
Basic requirements	**79**	**4,5**	**47**	**4,9**	**96**	**4,2**	**31**	**5,3**
1st pillar: Institutions	80	3,7	121	3,3	72	3,9	47	4,2
2nd pillar: Infrastructure	71	4	45	4,6	85	3,7	47	4,5
3rd pillar: Macroeconomic environment	75	4,6	19	5,9	110	4,1	10	6,3
4th pillar: Health and primary education	89	5,4	71	5,7	102	5,3	40	6,1
Efficiency enhancers	**44**	**4,4**	**51**	**4,3**	**42**	**4,4**	**31**	**4,6**
5th pillar: Higher education and training	72	4,2	47	4,7	91	3,9	70	4,2
6th pillar: Goods market efficiency	123	3,8	126	3,8	85	4,2	61	4,3
7th pillar: Labor market efficiency	92	4,1	72	4,3	99	4,1	34	4,6
8th pillar: Financial market development	50	4,4	121	3,4	19	4,8	54	4,3
9th pillar: Technological readiness	55	4,1	59	4	98	3,2	85	3,4
10th pillar: Market size	9	5,7	7	5,8	3	6,2	2	6,9
Innovation and sophistication factors	**46**	**3,9**	**99**	**3,3**	**41**	**4**	**34**	**4,1**
11th pillar: Business sophistication	39	4,4	107	3,6	42	4,4	45	4,3
12th pillar: Innovation	55	3,4	78	3,1	41	3,6	32	3,9

ΠΙΝΑΚΑΣ B-V: ΔΕΔΟΜΕΝΑ GLOBAL COMPETITIVENESS INDEX 2014-2015 (ΔΕΙΚΤΗΣ & ΠΥΛΩΝΕΣ)

	BRAZIL		RUSSIA		INDIA		CHINA	
	Rank (out of 144)	Score (1-7)	Rank (out of 144)	Score (1-7)	Rank (out of 144)	Score (1-7)	Rank (out of 144)	Score (1-7)
GCI 2014–2015	**57**	**4,3**	**53**	**4,4**	**71**	**4,2**	**28**	**4,9**
Basic requirements	**83**	**4,4**	**44**	**4,9**	**92**	**4,2**	**28**	**5,3**
1st pillar: Institutions	94	3,5	97	3,5	70	3,8	47	4,2
2nd pillar: Infrastructure	76	4	39	4,8	87	3,6	46	4,7
3rd pillar: Macroeconomic environment	85	4,5	31	5,5	101	4,2	10	6,4
4th pillar: Health and primary education	77	5,7	56	6	98	5,4	46	6,1
Efficiency enhancers	**42**	**4,5**	**41**	**4,5**	**61**	**4,2**	**30**	**4,7**
5th pillar: Higher education and training	41	4,9	39	5	93	3,9	65	4,4
6th pillar: Goods market efficiency	123	3,8	99	4,1	95	4,1	56	4,4
7th pillar: Labor market efficiency	109	3,8	45	4,4	112	3,8	37	4,6
8th pillar: Financial market development	53	4,3	110	3,5	51	4,3	54	4,3
9th pillar: Technological readiness	58	4,2	59	4,2	121	2,7	83	3,5
10th pillar: Market size	9	5,7	7	5,8	3	6,3	2	6,9
Innovation and sophistication factors	**56**	**3,8**	**75**	**3,5**	**52**	**3,9**	**33**	**4,1**
11th pillar: Business sophistication	47	4,3	86	3,8	57	4,2	43	4,4
12th pillar: Innovation	62	3,3	65	3,3	49	3,5	32	3,9

ΠΙΝΑΚΑΣ B-VI: ΔΕΔΟΜΕΝΑ GLOBAL COMPETITIVENESS INDEX 2015-2016 (ΔΕΙΚΤΗΣ & ΠΥΛΩΝΕΣ)

	BRAZIL		RUSSIA		INDIA		CHINA	
	Rank (out of 140)	Score (1-7)	Rank (out of 140)	Score (1-7)	Rank (out of 140)	Score (1-7)	Rank (out of 140)	Score (1-7)
GCI 2015–2016	**75**	**4,1**	**45**	**4,4**	**55**	**4,3**	**28**	**4,9**
Basic requirements	**103**	**4,1**	**47**	**4,9**	**80**	**4,4**	**28**	**5,4**
1st pillar: Institutions	121	3,2	100	3,5	60	4,1	51	4,1
2nd pillar: Infrastructure	74	3,9	35	4,8	81	3,7	39	4,7
3rd pillar: Macroeconomic environment	117	4	40	5,3	91	4,4	8	6,5
4th pillar: Health and primary education	103	5,1	56	5,9	84	5,5	44	6,1
Efficiency enhancers	**55**	**4,2**	**40**	**4,5**	**58**	**4,2**	**32**	**4,7**
5th pillar: Higher education and training	93	3,8	38	5	90	3,9	68	4,3
6th pillar: Goods market efficiency	128	3,7	92	4,2	91	4,2	58	4,4
7th pillar: Labor market efficiency	122	3,7	50	4,4	103	3,9	37	4,5
8th pillar: Financial market development	58	4	95	3,5	53	4,1	54	4,1
9th pillar: Technological readiness	54	4,4	60	4,2	120	2,7	74	3,7
10th pillar: Market size	7	5,8	6	5,9	3	6,4	1	7
Innovation and sophistication factors	**64**	**3,6**	**76**	**3,5**	**46**	**3,9**	**34**	**4,1**
11th pillar: Business sophistication	56	4,1	80	3,8	52	4,2	38	4,3
12th pillar: Innovation	84	3,2	68	3,3	42	3,6	31	3,9

ΠΙΝΑΚΑΣ Β-VII: ΔΕΔΟΜΕΝΑ GLOBAL COMPETITIVENESS INDEX 2016-2017 (ΔΕΙΚΤΗΣ & ΠΥΛΩΝΕΣ)

	BRAZIL		RUSSIA		INDIA		CHINA	
	Rank (out of 138)	**Score (1-7)**	**Rank (out of 138)**	**Score (1-7)**	**Rank (out of 138)**	**Score (1-7)**	**Rank (out of 138)**	**Score (1-7)**
GCI 2016–2017	**81**	**4,1**	**43**	**4,5**	**39**	**4,5**	**28**	**5**
Basic requirements	**103**	**4**	**59**	**4,7**	**63**	**4,6**	**30**	**5,3**
1st pillar: Institutions	120	3,2	88	3,6	42	4,4	45	4,3
2nd pillar: Infrastructure	72	4	35	4,9	68	4	42	4,7
3rd pillar: Macroeconomic environment	126	3,5	91	4,3	75	4,5	8	6,2
4th pillar: Health and primary education	99	5,3	62	5,9	85	5,5	41	6,2
Efficiency enhancers	**61**	**4,2**	**38**	**4,6**	**46**	**4,4**	**30**	**4,8**
5th pillar: Higher education and training	84	4,1	32	5,1	81	4,1	54	4,6
6th pillar: Goods market efficiency	128	3,7	87	4,2	60	4,4	56	4,4
7th pillar: Labor market efficiency	117	3,7	49	4,4	84	4,1	39	4,5
8th pillar: Financial market development	93	3,6	108	3,4	38	4,4	56	4,2
9th pillar: Technological readiness	59	4,4	62	4,3	110	3	74	4
10th pillar: Market size	8	5,7	6	5,9	3	6,4	1	7
Innovation and sophistication factors	**72**	**3,6**	**66**	**3,6**	**30**	**4,2**	**29**	**4,2**
11th pillar: Business sophistication	63	4	72	3,8	35	4,4	34	4,4
12th pillar: Innovation	100	3,1	56	3,4	29	4	30	4